

ספר

שות הרץ

שחיבר הרב הנאמן רבנו נסים גירונדי זצ"ל
נרפס מקדמוס נעיר דומי רבתי נשנת ש"ה לפ"ק
ע"י הרב ר' יצחק וילטאס זצ"ל

ונבאקט סספו חמו זלא נמלא כ"ל אחד נעיר - זכדי לזכות סרנים
הובא מחדש בבית וברפום אשר הזקם
ע"י ה"ה כהר"ר געטשליק שפייאר סג"ל מסארלאני

בקק מיץ יעא

בחסד אדונינו המלך האדיר לואי ששה עשר מלך צרפת ע"ה

ובהשנת האדה דאן עטיען איבערט סענסאר
ופראפעסר בלה"ק

בשנת ואל עמים ארים נסי לפ"ק

הסכמת וחרם ארמ"ו הגאון הגדול המפורסם בעל המחבר ספר שאגת ארי.
 אב"ד ור"מ דקהלתינו המפוארה ק"ק מיץ יע"א כבר נכלל בהסכמה שלו
 על ספר שו"ת משאת בנימין ועבור זה לא רציתי להמציא הסכמ' מיוחדת:

הסכמ' וחרם הרב המא' הגדו' מוהבן מוה"ה מהו' דר' משה לבוב אב"ד דק"ק טריר והמדינה .
 איש מניח לוי לית תן זרנה . נו תרנ משאת בנימין אבי דך מחסך לכל המהנות סוכנינו כנרשונה
 להשינה . שצונה ונחת להמעיינים ומהוינים ומקצבים לקול נהזונה והקטנה . קטנ טור ממור
 ונוסף תוספת מרובה . ריבוי דמרכב והרנ חכמה שלמה שלימה משנתו נכח הן גופי הלכות פתחי נדה וקינץ
 סתומה ומפירה סך משמעון נר נחם כעשי למחות יחד להתאמה ולהתקנה . קרובה יאשה לבח ולהגלות
 לרק לרק הדאשון נדיוס דמורה המלחיס בר"ץ יחד כוכבי לבת הלימות עולם נדיתר חוקק ע"א סללה
 וחסונה . ששז ובח הלוי נלמד להתאחד בוכרת מעשה נסים ולקח סניות מדברי סופרים משר זמונה מנין
 הראוי לסקלס מכל סגולה דהרס ככל מיני הדורים נאה ויאה להיות מדפיס ועולב לרבים וכן שלמים להתיינה
 ילינ פתנס דילא יפסוק ודילא יעטול מתנמח דהיריחא נכלעת ועידן להשינה . חשינה מול השינה
 ראוי ונכון להקרינ מעט לוי כנטע ורע זעז חמונים ה"ה הקצינ התורני המעולה והנעלה
 כהר"ד אליקום געטשליק הלוי יצ"ו מק"ק מיץ המפוארה יע"א סלל ינחק חוט המטולס שלם
 ספרים הנפחמים הנקונים נשמות שו"ת משאת בנימין . וחרושי הרשב"א על מסכת גרה
 בצירוף הרשב"ץ על מסכת נדה זמסכת קינין . ושו"ת הר"ן . שהמפורסמים ס"ל רחיה
 נמאי אזכו וזיכו הרנים נעשות ספרים חין קן נרעס הגדולה זרהנה . הרסנת זמן ונכול סקנע
 חכמי דורינו בעשר גדושות וקדושות מצלי להתקנה . קרונ חסוק לכל יתעד ערוני הסידות ועירוני
 תחומין סלל לעשות כיתוכחנס נליוו וזוהרת ראשית נפתגן כתנ הלש היתנה נשיגן עומק הלכה
 דקניע וקימח בשו"ת משאת בנימין שעל הכלל כולו ילח לנזור חומר זיקס שלמשע חוק נפשו
 דלכה . הליו זכוח נגזירת נחש ועקרנח . עקרנ פוסק ללו חשמה חוכב . סובה כיהוד' ועוד לקרא
 נחיל חסר לא יחיה מקרב צלמי עכור סלל יחי' מדון נדילח נרמח זגראי הוא דעניד מעשה זוטל
 ורנה . רלז להזיע שיועה וחיים לרחים רננן נך ינורך נבר ה' לקיים מילי דלחנת ורנוקין
 ורנכות עילי להשינה . יכונ לרנות נציוס יעקב ואר"קים נחסו לעלות לליין נרנה ויחובלים
 להשינה . שצונה ונחת תוסעון ונכולס הכרחיה דחנת . ידים ננן פולס וכסא דוד מרה יחיס חיש
 מרה נטטוב ומיעינ להשינה . הטעמי לילח נמי טוב למעניד דעוהיה למחשק נקדשים לכבוד התורה
 ולמתידי . היום יום א' ה' אב לסדר ולא תגרעו ממנו לפ"ק פה ק"ק טריר יע"א .
 הקטן משה לבוב חונה בק"ק טריר והמדינה ג"ע יצ"א :

הסכמת וחרם הרב המופלג המהודר יעקב הכהן אב"ד דק"ק ננסי ומדינת לוטרנינג יע"א
 שאו מדוס עיריכס וראו והניעו את המאור הגדול למעטל ניו"ס החלמוד . מרנינו הגדול
 הר"ן חסר כבר נהירדיש גמפ"ת נחפשו מעיינותיו . זאך נשחלתיו ונשחלתיו .
 מגלה מלפניו . ומכענה נעלמיו . נסדריו זנעמיו . יזילא כל תעלומיו . כחש יראה הקורא נספריו .
 זיע כי דנים מרונ נשוקס ויחניס . קרמי ואלז' את מחדו"ת החדודים . האלה ננשמות . ולינס
 ננמלים אף לחסר נעירס ננסיס נמשפתס . וכעת העיר ה' את רוח האלוק והקצינ הנעלה
 כהר"ד געטשליק שפיאר סנ"ל מק"ק מיץ . ויחי הלי לכת . נעצודת הקודס לחור
 ולהפיים ספר תשובת הר"ן . ולהיוס כי אומנמו נקי' זנרה . כנראה מתך סר ספריו הנדפסים
 כהכס וכהנה . הך מור"א עלה על ראשו . אחר כל יגיעו זרחותיו . וסר"ח הוליד את הר"ן . פן
 ינחו זרים יגיעו . לעשות כמוב נמחנתס . לגדור פתך לזאת . כבר קדמוני אחר . ה"ה המאור הרב
 הגדול המופלג הגאון אב"ד דק"ק מיץ . מרד דחמרה . זאנח אנתר' אענה חלקי . זאהוי סני"ף לריות .
 הנני דברי ננח"ס נעמעיס . לאסור חסור נזירה סוה לכל נפס להדים איס חיש את ידו הן ע"י ענמו או ע"י
 זולתו ולהדיס ספר תשובת הר"ד כחנימו וכנותנמו מך עשר חיס מייס כלוח דמוס' נלמי רשות
 והרמוס להמדיס כהר"ד געטשליק נב"ל או מנככ ונעויד על נקודים . יכונה נס מורדים .
 לער"י חוי' דרננן דלית לי' אסות . והסומע לרננו . יסקוט נסה זסאנן . זיפת כוית רענן .
 כ"ד המדנר לכבוד התורה ולומרי' . ה"ו יו' ב' ד' הלול או הצלילות לפ"ק :
 נאס הקטן אברם יעקב כ"ץ חונה בק"ק ננסי ומצ"פ על מדינת לוטרנינג :

שנחפרה למעלה ויבין שכן אין צד לקיום תנאו אלא על דרך שנתכוון לומר אתן זולתי דרך זה אם יש מנוח נדנריו הרי הוא תל ומתקיים נדנרו זולתי לאו לא אומר ולא כלום

מעתה

אם מתנה זה נכחון שכסידור מנה למת יתן מקלט אותו מנה להקדש חולים אי זו מילה יש נדנרו סיחול כי מי הודיעו מתן שכרן של מלות שמה מלוח נדקה גדולה מת"ת הוא אין עליך לומר אלא שנתכוון שכסידור מנה למת יתן כנגדו מנה להקדש חולים נמלא שלמי דרך זה הקדש ת"ת וזה נדנרו אלא שהיה מחוייב לידור כנגדו להקדש חולים ולא נדר שם אמר לא כי לא הקדש ת"ת לא וזה אלא במחלית נדרו שהנדרים מראין שנידר בשעת נדרו לא היה זכור מתנאו הראשון והוזהרה כהו"ד דחמירי"ל דב' ד' נדרים הכולה שלא יתקיימו נדריו כל הסנה אומר על נדרי' שאמי עתיד לידור הרי הם בטלים ואסיקנא ונלמד שלא יהא זכור בשעת הנדר דכיון שלא היה זכור הווי לכו נדרי סגנות אף כאן כיון שהתנה זה עתהלה שיהיה מחלית נדרו להקדש חולים ונשעה סנדר לא היה זכור מחלות תנאי במנטל מקלט נדר זה של ת"ת ונכחומו מקלט חל נדר של הקדש חולים מכת נדרו ותנאו ראשון הא ליתא דמאן אומר לך שמונה זה שזכה לת"ת שהוא הפך מתנאו ראשון דלמא במנה זה סנדר לא בטל מתנאו שהרי אפי' לנדריו הראשונים היה יכול להקדיש מנה לת"ת ותנאי הראשון לא נכנטל מממת מה סנדר לא מחמת מהשלא נדר מנה אחר לחנורת חולים

ועוד

שאפי' אמה אומר סנדר זה הוא הפך מתנאו הראשון ואפי' נעת סנדר אפי' לא נכנטל נדרו שכנר כתבו בעלי החוספי' ז"ל שאומה משנה בהנחה שלא יתקיימו נדריו וכו' לא נאמרה אלא נכנדרים שנינו לנין עלמו לפי שעל דעת עמנו הוא נודר אבל בשנועות שנין אחר נכנטל לא לפי שכל הכשעל לחברו על דעת חברו הוא נכנטל על דעת עמנו וכדמוכח פוגייה דסוף שנועות מתא ונפ' ד' נדרים ואין דעת חברו נכנטל מה שהוא שומע מממת תנאו הראשון שאינו יודע מהו וכי תימא ה"מ נכשעל לחברו אבל כאן נדר הוא סנדר על דעת עמנו ומחמת תנאו הראשון נכנטל ליתא דכיון שיש נעיר חנורת ת"ת כל אחד נכניי החנורה הרי הוא כנעל דנר נדנרו של זה

וראיה

לדבר מדחמירינן נפ' חוקה האומר תנו מנה לעניי בני עירי אין דנין נדייני אותה בעיר וואסקי'ל דאע"ג דקין להו כוגעי' נדבר הן ואין כשרים לרון דנית' להו דכיון דרוח רוח וכו' נכרון זה דנני חנורהו הרי הן כנעל

לא מקפור הא ברליה ליה מנה בעין לא יהניק ליה ולא מרי אע"פ שצברי סכור מערע קניין בחמירה רמנה דזקה נאמר ולא אהר אף כאן הריני מקדש מנה להקדיש פלוני אם אחר מפרש דבריו שהוא רונה לזכות מעכשיו לאות' הקדש מנה לא וזה הקדש לא במנה שיש לו בחותה שעה בעי' הא חיניו בעין לא וזה נז כלל ומצי הדר ביה כל היכא דבעי דהווי ליה כההוא עובדא דאמרינן בריש פרק ד' וה' נהרהו גברא דתקע ליה חנריה וכו' אמר ליה ההוא גברא ואחילי ופלא דרוחא הוי לא נעניא נחנניה לעניי הדר אמר לכו נחנניה ניהלאי דחזייל ואצרי ביה נכשאי אמר ליה דנ זוסק כבר זכו נז עניי' ואע"ג דליכא עניי הפך זכוכו ביה אק יד עניי' און דאמר רב יואה אמר שמואל יתומים אין לריבין פרוזביל ד"ג ונ"ד איבה של יתומים בלאמר וזהו ליה כמעמד שלשתן דקני ואפי' להדיוט ושמעינ' מינה דעמא משום מעמד שלשתן הא לאו הכי כיון שלא היה אחיו סעל נדרתו מצי הדר ביה ואפי' לכשינא לרשותו לא היה מחייב ליתנו לעניי' לפי שהיה נדרתו להקדיש מעכשיו ולא היה נדרתו כדי שיהא הקדש חל עליו אף נדרון זה אם אמה מפרש דבריו שהוא מקדיש עכשיו לחנורת חולי' אם המנה חיניו נדרתו לא אומר כלום ואי היה נדרתו ולכן נכחון היה לו להעמיד במקרה כל הדינרים עכשויים שלו שהיו אז בעין שמה יחול הקדש עליהן הא אין עליך לומר נעניי' כלל

ומיהו

דכון וקיומן של הקדשות שמקדישין בני אדם עכשיו שהם נודרים ומקדישין מנה או מלחים ללרקה או לח"ת אינו אלא מטעם בפיך זו לרקה שהוא חל על אחר משני דרכים אם נדר או כעין נדבה שאמרת' כעסירה וכן האומר אתן סעל ללרקה חייב ליתנה כדון נודר ואומר הרי עלי שהוא חייב להטלים נדרו לא שזכה הקדיש עדיין בלוחו ממון סנדר ולפיכך כל מי שפירש ואמר הריני מוכה ונחן מעכשיו להקדיש פלוני כך זכך שגלה נעירוש שהוא רונה לזכות מעכשיו אם אחר מנכסי זכה הקדש כדון ס"מ האומר תנו מנה ולא אחר מנכסי אם יש לו בעין אותו סך שזכה נותן אין לו בעין לא אחר ולא כלום כיון שפרש ואמר מעכשיו אבל האומר אתן מנה ללרקה חייב להטלים נדרו אפי' אין לו בחותה שעה ומפני שדעתן של בני אדם הוא עכשיו נכך שיהיו מופסים על הדרך זה פתם נדרים והקדשות שלהם

ובנדרון

שלפנינו נן חנורה זה שהתנה ואמר שמחלית מה שידור יכא לחנורת חולים אם נמקדיש מעכשיו אמה מופסו לא אומר כלו' לא אי"כ היה לו אותו מנה בעין פה לאו הכי לא וכמו

שאלה א ב שו"ת הר"ן

דבר נגדר שגדר זה לחנודה ואין לומר שמכא נהא
 הראשון נדרו נתגלע ולפיכך אין ספק שהקדש ה"ת
 זכה בנדרו אבל לענין הקדש חולים אינו רואה
 שנוכל לחייבו יורש זה לתת להקדש חולים כנגד מה
 שגדר חזינו יורש זה דמא לא עלקור מקלת נדרו שיכור
 לאחד מהן נתכוון וזיהול בחותו מקלת שיתגלע על
 הקדש חנורת חולים וכיון שאין בנדריו כלום כמו
 שכתבתי למעלה כיון שלא התגלע מקלת נדרו של ת"ת
 לא חל על אותו מקלת הקדש חולים ואין לנו הוכחה
 צורה שיראה אצלו לומר שאם ידור מנה לת"ת שידור
 כנגדו להקדיש חולי' כדי שחוב את הירוש בכך ולא
 עוד אלא חפי' חמר כך אין חובו נדרו שהרי לא
 חמר אתן כך וכך אלא אדור כך וכיון שלא נדר אפשר
 שלא זכה ולפיכך כל נדרון זה כסופין את הירוש
 למרע מה שגדר לת"ת אבל לחנודה חולי' כיון שהלנר
 ספק הוא אין מוטיאין מידו שלא חמר כיון שספק
 זה אינו בין אדם לחנוד לא בין יורש זה להקדש
 של עניים הוה ליה ספקא דאורייתא לחומרא שאין
 הדנר כן לא כל ספק שבין אדם לעניים הוי כספק
 שבין אדם לחנוד וקולא לנתנע

וראיה לדבר מראשתי' בסוף פר' הורוע רמי
 ליה ריש לקיש לרי' יוחנן חנן ספק פטור
 אמת ספקא לקולא ורמיבוי תורם נמליס שבתו' הקמה
 וטשני' חמר רבא הכ' פרה בחוקת פטורה קיימא
 קמה בחוקת חינו קיימ' ח"ל חזי הכי עיסה לבחוקת
 פטורה קיימא וחנן גר שנתעיר והיסה לו עיסה
 נעשי' וכו' ח"ל ספק חיסורא לחומרא ספק ממונא
 לקולא אמתא ספק ממונא שבין אדם לעניים קולא
 לנתנע ו' והיינו דגרסינן נדר' רימא חנן הכי חס
 הנחמננים לא חייבו עליהן להפריש אלא חרומה
 גדולה בלבד ואמרין בשלמי' מעשר ראשון ומעשר
 עני המוילא מחנ' עליו הראיה אמת נספק עניים
 חמרינן המוילא מחנוד עליו הראיה וקולא לנתנע

עוד אהיה דן למניך שאפילו נחנר זה נתכוון
 לומר שכל מה שידור נגדר אחר יתן כנגדו
 להקדיש חולים יורש זה אינו מחויב בכך לפי שגדר
 הקדש חולים אינו חל על שידור אותו נדר אחר
 ובאותו עשה בלבד הוא חל ולא בשעת נדריו הראשוני'
 ולפיכך כל שנשעת נדרו שני אינו זכור מנדרו הראשון
 לא חל נדרו דהוי כההיא שמעתא דכנרו' דנפקר
 שנועות חקים נהירא דלחומר שנועה שלא חיבל זו
 אם חבל זו ואכל את הראש' בשוגג והשנייה במודי
 פטור ו' והכינוו הראשונים ז"ל דלאו דוקא פטור
 אלא חפי' מחר לו לאכול את השנייה שכיון שחלות
 חיסורא בשעת אכילה כבר של תנאי הוי בשוגג נאכל
 לא חל חיסור על השנייה כלל אף כהן חלות נדרו

אל חנורת חולים נשעת נדרו של ת"ת היא וכיון
 שאפשר שוגג היה מתנאו הראשון סבן הדברים מראין
 ואין ספק שטעונים ליורש בכך נמלח שלא חל נדרו
 ומתאו הא' אל חנורת חולים כלל ולפי שהדברים
 הללו בחוקה הלכה רחנים ועמקוי מני מי איני
 מאריך בזה וכ"ס שאין שוין ואין מפרשין להם אבל
 הדנר נכון ונדרו דוק וחסכת' ונ"מ נגדרו של ת"ת
 אין ספק מן העעמים שנתפרשו למעלה וכ"ס שירוש
 זה חומר שאביו לוכו בשעת מיתתו שיתן מונכסיו כל
 מה שגדר לגבתי ת"ת כאשר נדר' ואין ספק שזה
 לא נתגלע כלל מחמת תנאו הראשון שלא התנה אלא
 על נדר שידור בנית הנכסת והרי זה כחזור ונודר
 ומעווה את בנו בשעת מיתתו ונאמן יורש על שלמו
 בכך יותר מומאה איש :

ב עוד

שאלת בעיר הזאת יש ממון הקדשות
 הן קרקעות שהקדישו הבעלים שינתנו
 כל הפירות לעניי העיר הן מעות או עסק שהקדש
 שיחלק לעניים ויש מהם שהקדשו שיחלקו הפירות
 לבד יסאר הקרן קיים ביד הגבאי ועכש כשעוררו
 קלת ממנהיגי הקהל הממונים על גביית המסים
 והולאות העיר ומזעין לגבאי הקדשות שיפרעו
 מאותם נכסים ומ' והולאות כמו משאר נכסי יחירי
 הקהל והגבאים טוענין שהקדשות כלן פטורין מכל
 הולאות העיר ומכל מס' סוף דבר נסתפקו בענין
 זה יש שאומרים שגבאי הממון הזה אי"ט שהוא
 מוקדש חייב כשאר ממונות יחירי הקהל מפני שכל
 המסים וההולאות נכנין לפי ממון הקהל שכן נהגו
 אס שיהיה מדינא או ממנהג או שכן הוא דעת
 אדונינו המלך יר"ה על המס ואפי' כשתמלא לעור
 שיגבה לפי נפשות יגבה בשביל נפשות עניי העיר
 שהם בעליו והע"ג דלא קיץ להו ואע"פ שממון תלמידי
 חכמים פטור מכל מסים ותשחרות וכל הולאות העיר
 לפי עמדת הר"ם נזכ"ל ועקלת לדניי הכל משום
 עמאל דלחמר נגמרא דרצנן לא לריכי נעירוחא ה"ע
 רבנן ואפשר לומר ה"ה הקדש ת"ת או לספר חורה
 ועטרה לו או לשמן המחור אבל הקדש עניים לא
 ויש מי שאומר' בודאי זה הממון פטור מפני שזה הממון
 מוקדש לשנים ולא לרין נעירוחא ואינו כשאר ממון
 שניד עניים שהוא חייב טעם דלא קיץ להו אינו
 כשלהם אלא הוא מוקדש למלוה י' עוד שאינו נראה
 שיהא דעת ארון המלך בנפקת המס לעניים ולא לשום
 ממון מוקדש לשם שמים :

ועוד

שכנר הנהיגו רוב הקהלות בשכמותיהם
 שיהיה כל ממון של הקדש פטור וכן ג"כ
 בעיר הזאת בכל השכמות הידועות הקדמות כשהיו
 עושים חקים והשכמות והכבנות בענייני גביית
 המסים וההולאות ממון לזמן ידוע היו עושים חק
 ובכפסא

והפסחה היא ממון פטור ונענין זה מנהג מצטל הלכה כ"ג אם הוא נמקים להלכה וכדלמדין רשאי בני העיר להחנות על קתנות וכו' חלל א"ת שזה אינו מנהג דהררנה אחר שהולכנו לעשות הפסחה לפטור הקדש וההפסחה היה עם שאר הפסחות נעשו לזמן ידוע שצנר גלו נדעמם שלא רצו לקנעו לדורות מנהג היה פטור' או שחל מפני שאר ההפסחות נקבע עומד והקדש לעולם פטור או מריכה או נומכה אלא א"כ ינצר ארון המלך דעתו אם ענקס מם מאותו ממון המוקדש שח"כ הוא נראה שאין לנו להציל מהמם ממון הקדש בממון שלנו :

וכן נכתפקו ח"ל לפטור ואם ממון הקדש היה שהקדיש ראובן חלק דיתרו או אי זה כך ידוע מנכסיו ונזמן שהקדישו היו חייבין הקהל חובות שלו או שנחייבוו אם נפטר אותה ממון מאותן החובות אם עדיין החיוב על כל לש" ממנו כמו שהיה קודם שהוקדש ולא דמי לשור שנגח ואח"כ הקדישו נעליו דגזרות הכתר' הוא אכל חייב צינה שיהיה חייב צינותו מולין ואח"ל שאין חיוב חובות הקהל עליו עדיין חיי שואל אם נשאר חותו חיוב חלל שאר נכסיו המקדיש או יעשוין ויחזר חיי שפרע מכל מה שנידו חלק המגיע בכל חלק לפי חוקי הקהל שהולכים אחרי זמן פטורם כללו עכשו הוטל אותו חיוב ואחם תננו מן הפקדש חלק המגיע לאותו ממון ואם הוא פטור מה לו כי כן מנהג העקוב שעל הממון תובעין חייביו הקהל כמי שפרע חוב לחצרו או כחובה או נדוני' שפרע נחייביו הקהל מי שהממון שלו לא פני שהולינו מרשותו או נאמר שזה המנהג שהולכין אחר מי שהממון נידו ה"מ בין אדם לחצרו חלל מי שהכניסו נרשות שמים ומולינו ארשותו המוליו או יורשיו יפרעו נער אותו ממון מפני שעליהן חל אותו חיוב נכסוהי ערבין ליה והוא נעל חוב' ואח"ל שמונן הקדש ראוי להיות נקי מכל חובות הקהל ושצדור החיובות נשאר חלל נכסיו המקדיש מפני שהוא הקדש סך ידוע ואם לא יפרע נחובות הקהל לא יהיו נדוני' קיימין שלא יהא כל הסך שנדר להקדש' איכא למי' כ"מ נמי שנדר סך ידוע חלל מי שיהו והקדש חלק נכנסו שלישי או רביעי להקד' והשאר ליורשיו או לפלוני לא נשאר החיוב חלל המקדיש ויורשיו או לא הדין עם מי :

לשון יצחק דלאטאש אחר משותפי המרפסים

לא מהימין גדול נעייני כנכסתי צעוני הקורה לבקני על השאלה אשר לפנינו אשר מלאנוה

והעמק נלי חסונה רק להפיק הקורא נספר הזה וגם מאחר שעלה גורלו לנדיפיו מחלה חין ראוי שינה חסר חך לא יהיה כונתי להתחשב כריע ע"מ הגאון רנינו נקיס ז"ל ושארמה למלאה חסרונו כי לא כן תשנמיה וחיללה לי מרשע עם ידעתי לא הגעתי לרועי לאן כ"ש להיות שקול עם נאמני ארץ לשנת עממה נפק אחת חך שערתי ננפסי כי לחוות דעי על השאלה לא ימחד מזה אלא חועלת לעורר נפש המעיינים שאם יזכינו מן השמים ויורוני לכוון הדין על האמם והיושר כבר הגענו אל מחוז החפץ והכסנו מנוקסנו ואם נ"מ וח"ו אעשה יראו החכמי' והרננים שנדר הזה עשותי וייסרו ההדרה ויתקנו עותמי יורוני ואני אחרים על כן כנפתי נדתי התלללתי אלה ערש נח חסונה השאלה אשר חזרתי וחתה היא לנר ושאר כל הפסחות הם מהגאון כאשר מלאנו נספר ההעמק שהיה יחיד נעולטו ואין בני להקיימו :

תשובה

מפני השאלה הזאת שנים * והיא נלחחא אם ממון מוקדש לעניי העיר חייב לפרוע המם כשאר נומון בני העיר והב' נלשצנר אם המקדיש לעניים חלק מנכסיו צהיות בני העיר חייבים או למלך שנדר העיל המם או שלו משאר אנשים לפרוע המסים מוזמן עזר וחלק ואפי' ממה ימים חייב לפרוע חלקו מהחובות המם ממה שנשאר נידו משאר נכסיו שלא הקדיש שפלי ערבים על השעבוד שנשענד עם שאר בני העיר * ועל צינה אשינ מחלה וחומ' שאם נאלו לרון בני מנהג המדינה והעיר שאלה זו אינה לריכה לפנים שנודאי נענין הנסים הולכים אחר המנהג ואפי' היו שלא כרון וכן פסק הגאון לעמיו ר"נ ז"ל נחשונת שאלה עשירית *

אבל אם נאלו לרון כרינא דגמרא על הפעיק הראשון אומר שאין לפטור נכסיו הקד' עניים מהמם מדין הפקר דהפקר לעניים לאו שמיא הפקר לפטור מן המעשר והכי אינא נפקר' פיאה פול' ששי' נ"ש חומרים הנקר לעניים הנקר צנ"ה פול' אומר' אינו הנקר עד שיופקר חף לעשירים כשמיטה ומלנד הכלל הגדול שצדיקו שחלל' כנ"ה * עוד יש ראייה מהא דאינא נמליעא פקק לו מליאות נמעשה דר' ישמעאל נר' יוסי דהוב קאזיל נאורחא פגע ציה ההוא נצרה ויהי דרי פמחא לוומי פר"שי היה נושא משוי של ענים אותנינהו וקא מיחפת פרש"י נעומד לפי' ח"ל דלי לי פר"שי הטעיניני ח"ל כמה שוי' ח"ל פלגא דזוזא הנ ליה פלגא דזוזא ואפקרני' פרשו החוספות שלא יכסלו נז בני אדם נלא תגזול הדר זכה נזו הדר יריב ליה פלגא דזוזא ואפקריה תזייה דהוב קא צעי למתדר נמזכה כהי ח"ל לביע אפקריננו ולק

לא חקקוהו ויחוקהו הוה חקקו כי האי גוה
 והתן צ"ט חומרים חקקו לעניים וכו' והיא היא
 משנה דנפאה שבחתי ומשי לא ד' ישמעאל צב' יוסי
 ככ"ע חקקוהו ויחוקהו נעלמה הוא דחוקמה ע"כ
 הרי שהתם תלמוד סופר כן שהלכה היא שאין חקקו
 לעניים חקקו ג"כ אין לפטור חקקו דרנימא
 דמה חקקו טעור ממעשרות כן חקקו עניים רהא
 לית דרע"ג דאשכחין דכסי יתומים כחקקו כדאית'
 דפרק הניקוי' דשינוי הכי אמר רב חילאי בר אידי
 אמר שמואל נכסי יתומים הרי הן כחקקו ולא מיקני
 אלא נכסיה ופשיטא ודאי דחקקו עניים דינו לפטות
 כדון נכסי יתומי':

וראיה מהא דאמרין פר' ד' וה' נכנס קמא כההו'
 גברא דאמר הואיל ופלגא דזוזא הוא לא
 צעיון נחניה לעניים: הדר אמר ליה נכסיה הלא
 איזיל ואשי ציה נכסאי אמר ליה רב יוסף כבר זכו צו
 עניים והע"ג דליכא עניים הבא און יד עניים און דאמ'
 רב יהודה אמר שמואל יתומים אינם לריכס פרוזובל
 וכן תני רמי נרמא היחומים אינם לריכס פרוזובל
 ד"ג וב"ד אציהם של יתומים וכו' והשתא הינון און
 צה קאי נעני ומייתי רחיה נותומים אלא לאו ש"מ
 דין חקקו עניים יתומים וכהכי דנכסי יתומים
 כחקקו הכי ננוי חקקו עניים כחקקו וכן משל ספק
 הרי"ק דספר השנומיו נשאלה קל"ד ומסוס הו
 איכא למאן דמתיר להלוות חקק' עניים אפי' בריבית
 יקולט דשווי לאו חקקו גמור מ"מ ודאי דלאו חקקו
 גמור אינ' לא נכסי יתומים ולא חקקו עניים הוו
 חקקו גמור דליכא למויער צהו כדאמרין גבי כהני'
 דזכו משלחן גבוה ומסוס הכי הוו חקקו גמור מה שזא
 ליד כהני' דהנותן נותן לגבוה ואינהו זכו משלחן גבוה
 אבל הכא הנותן נותן להדיוט משא ואין הפרש צו לכנסי
 הדיוט דלא מסתבר שיהא חמור חקקו עניים צונון הוה
 סלקט סכמה ופיאה דהו ממון של עניים שנתן להם מן
 התורה בשמענד צהם האדם ונחמיב דלא מצינו צהים
 מקוס דלהוי חקקו:

ועוד ראייה דאינס חקקו דנחלבי' ככל מקוס
 וצטומאה שלא נהרי' דגרוס אלו דק נמעשר
 א' וסני וצחרומה וצכוריה אבל לא נמעשר עני וכן כתבו
 נחלו נשערין: ועוד ראייה דנחתי' צלעל חבית
 בשאין עניים צלעל נחתי' דנתיחא דפרק הוצרע לויזרע
 צכיסר פירוש סם מקוס ולא הוו עניים למשקל לקט
 אסא לקמיה דרב שסת אמ' ליה לעני ולגר חצוב חותם
 ולא לעדונים ולא לעטלים וכן אמרין חסם זה
 הכלל צו דמה שהוה כקרושה ופרס' אשסור לזרים
 בגון תרומה ומעשרות וכו' עד וכל דרב שאינו בקלוס'
 בגון הוצרע ולמיס יקובה וצוראי שדין לקט סכמה
 ועשה כמחמת כהנפ דהו חולין' כמו שראינו סם

צסוגייה פפר' הוהו דמדמי להו אהרדי ואע"ג
 דפטריי פאה ולקט וצכחה נמעשר היינו משוס
 דדרשינן מקרא דגזרת הכתוב הוא כמו שדרשו נספרי
 ונא הלו כי אין לו חלק ונחלה עמד ילא זה שיצלנו
 חלק נה שסם הו' עמי נופל פאה והציאה רש"י והוספוי'
 פרק מקוס סנהנו צמעשה דנן צובהין ופשיטא ודאי
 דלא חמירא לזקה דלא נחמיב נד' חס לא מדין נדר
 כדאמרין צפ"ק דר"ה צפיד זו לזקה דלא שייך צה
 דין חקקו גמור וממס וכן אמרין צהדיח צפ"ק
 דערבין דגרסינ' הכי מניא כותמיה דרבא נדר לזקה
 ואין חקקו לזקה וכו' עד הכי קאמר לזקה חקקו
 שהיא צבל חמור אציה כחקקו דליאו חקקו חסור
 לאשחמושי ציה ואלו לזקה שרי לאישחמושי ציה ע"כ
 וכן דן הגאון עלמו לעיל דף צ' עמוד ג' דכל ספק
 שנין אסל לעניים הווה ליה כספק שנין אסל לחצור'
 וכן פסק בעל טורים נעור ח"מ סימן ל"ב במוק וז"ל
 ומה שמקדשים צומן הוה לציית הכנסתו צינו כשאר
 נכסי הדיוט' ואמר עוד צבימן רי"א נסס אציו ז"ל
 והאידך' כל חקקו יש לו דין חולין שאין חקקו עמה
 לצדק הבית ואינו אלא לזדקה' וכצו עוד ביורה דעה
 סימן קס"א וכן דין צנומט של חקקו שחוקקו
 לעניים או לת"ת או לצורך צ"ה אבל חסור הלהווס
 צרביח דאורייתא אע"ג דחקקו גמור בגון שחוקקו
 לצדק הבית מותר להלוותו אפי' צרביח דאורייתא:

הרי דך מצוה דלאו דין חקקו איכא צהקקו עניו'
 דייק' נמי דאמרין כחקקו ולא חקקו ממס
 דכמה יש לחלק ציניהם ואין סברה שהמתיר להלוות
 חקקו עניים צרצות דאורייתא שסנוד שיהיו חקקו
 גמור אלא פעמא הוא משוס דהוי ממונא שאין לו
 נעלים ואין לו חוצעי' כדאיתא צריס הוצרע מצוה
 צסוגייה סם ודוק וצכחה כי אין לרזוני להאריך ופשיטא
 דלא אסרה חורה אלא רבית הבצאה מיד ליה למלוה
 והצנאי דהוי שליח אין שליחות לצדד ענרה' ועו'
 דאין שליחות צלעל צלעל חוליא ונאון דמשלח ואפי'
 צממונא דקין להו לעניים שרי דלא צאה הרבית ליד
 מלוה דלא זכה צועני אלא מאחר שזא ליד'

צגם לוי לפטור מהתם מהאי עעמא דלין חקקו
 עניים נעלים דתרי מיני מסים איצת חד
 כרגא דרמי ארקקפתא וחד עסקא דרמי ארקקע
 ואממונא כרגא ודאי פשיטא דטלכא לא איקפד ליה
 דלא איגרע חק החלך מהגבלת מפני חקקו עניו'
 והמעק' חוצ גבלתו נאשר והעניו צ"כ חצ צגבלת ולא
 יתמעט' וצגבלות מפני זה אבל עסקא השענוד נאשר
 על הממון וכן ג' עניו צמנו צכסויה עשיית ע"כ
 והראיה מצוהרת מהא דאמרין צחוקת הצמים דף נ"ה
 וצני וצורדי דצינן ארע' לטסק' וצינייהו וציני וה"ס
 לטסקא

שלא יקיים הכרזת שיעשה ואפי' נשבע שנזעה סוף
לא תחול לעבוד על כל יחול והוי כשנבע לנטל את
המזוה נפירות * ועוד דמשמעות הלשון לא משמע
ק חלל נדר סוף ר"ל כמי שגדר למזוה סתם או
לדקה או להקדש סתם ולא פירוש לאי זה מזוה או
לאי זה דקה ולא זה הקדש שפע"י סתם בני אדם
עכשיו קורין הקדש לכל עניי ישראל בין נריאים
בין חולים ונפתם נדרים הולך אחר לשון בני אדם
הם פרוש והתנו שיהי' סתם סלהם פירושו לעניי
חולים בלבד אבל מה שיהי' פירוש זינורו נפירות
אחת מפורש שאין נמשעות לפירוש על זה לא
התנו ומה שכתבו בסוף ההסכמה זולתי שמן למאור
דמשמע לכאורה שסכמתם היתה על נדר מפורש
אינו כן מפני שם בנדר שמן למאור יוכל לפרש
הנודר שרעמו היה שמן למאור נרות החולים
הנרעים נרות כל הלילה *

ועוד דאפי' תימא שמשמעות הלשון לכל נדר
אפי' לנדר מפירוש אין זה בכלל דין נדרים
דק כ"ג הרוזה שלא יתקיימו כל נדריו וכו' שילטרך
לקיים הכרזת שיהא זכור תחלו שזהה עליו כלו
או מקלפו כראיתא חס מפני שרין זה לא נאמר
אלא בנדרים שאדם אוסר על עצמו בלבד דומיא
דשאר נדרים שהזכרו שם אבל בנדרים ממון ר"ל
כמו שאומר ולנודר ממון זה לעניים או לת"ת לא
נאמרו הדברים וכן נראה מתוך בנותיים בעלי
התוספות שהביא הרשב"א ז"ל בחרושי נדרים שלו
דשנועות של ממון אינן בטילות * ועוד שזה הכרז
הוא כעין חיון ממון והוי כמי שנחתיב להצירו
וכשבע לו או נדר אחר שיש ממונים גנאים להקדש
חבורת ת"ת וכל הנידר לחבורה היא הוי כמתחייב
לחבורה וכשבע לו שאינן צעירה נשום תנאי שהקדיש
זכמו שכתבו המפרשים ולפיכך איכא למיפרש דשנועות
ונדרים כאלו אינן בטילות :

ועוד דאפילו תימא דנודר שלפנינו בכלל דין זה
הוא איכא למימון שזכר מן התנאי נשעת
נדרו ונעליה לתנאיה וקיימין לנדריה והרהיב שער
זמן רב בין נדרו לאותו שנוה לבנו שיתן כל הנדר
לת"ת כמו שגדר ונודלין בין כל אותם הימים שהיא
חי ראה או שמע או זכר הסכמות חבורת הקדש
החולים שהי' אחד מהם וביה כותן או מזוה שיתן
מחליה להקדש חולים או שישאל הוראה על זה
לולי שידע וזכר הסכמת אפי"ר נדר הכל לת"ת
ועקריה לתנאיה ואפי' תימא דכשבע לקיים תחלו
הראשון לאו אדעתיה או שכה השנועה לנדר גנאי
חבורת חולים חוזרים ושוענים שיתן המחליה
להקדש שנידס מפני שכן התנה שלשון ההסכמה
נודלין אפי' על נדר מפורש היתה והראיה שמן
למאור

א שאלת זה כמה שנים נחחדרו מטיני
העיר לגדר מזוה לפרנס
ולנקה חולי עניי ישראל וכל בני החבורה עשו
בניהם שער שחתמו בכל כנהוג בכל חבורת מזוה
מוזכרו כל ההסכמות והתנאי שהסכימו ושהתנו
בנדר החבורה הנזכר שעשו * ונראה השער כחזו
בלשון זה :

הסכמנו אהנו החתמו למעשה וגשנענו נס
ה' אלקי ישראל ננקיית חפץ על
דעת המקום ועל דעת הרבים בלא שום פחת
היתר וחרעה לקיים כל התנאים הכחזו למטה
בלא שום הערמה נעולס ואח"כ כתנו בשטר הנזכר
כמה הסכמות וכמה תנאים בעניין הממונים על
החבורה והגנאים וביקור חולים וענינים אחרים *
זיש מן ההסכמות שכתבו עליהן הסכמנו וקבלנו
על עצמנו בכת השנועה הנזכרת לעשות כך וכך *
יש שכתב סתם הסכמנו לעשות כך וכך ולא הזכירו
השנועה ואחר נעולס כחזו שם הסכמה אחת בזה
הלשון

וכן הסכמנו שכל איש ממון שידור נדר בנית
הכנס' שנעירו שיהא החלי מזוה הנדר להקדש
זה והתני למקום שירצה האיש הנודר זולתי שמן
למאור שאין להקדש זה כלום בנדר ההוא ושיתן
האיש הנודר החלי של זה ההקדש קוד חורש ימים
ליד הנדרים ויהיה כח ניד הנדרים להאריכו על
שידמנו לו מעות לפי ראות עיניכם עד כאן :

ולאחר זמן נעשית בעיר חבורה לתלמוד תורה
זה שנים עמד בנית הכנסת של העיר
הוא אחד מן החתומים בשטר חבורת הקדש החולים
הנזכרת ונדר נדר סך מה לחבורת ת"ת ולא זכר
תחלו הראשון ושום תנאי נשעת נדר זמתי וזוה
לכניו נשעת מיתתו לפי דבריו שיתן מנכסיו כל
מה שגדר לגנאי חבורת ת"ת כאשר נדר ולא נדר
דבריו אם נעת שגדר לת"ת יהיה זכור ההסכמות שחתם
עליה בשטר האחד אם לאו ועכשיו גנאי הקדש
חולים הממונים על החבורה הנזכר תונע לבן הנזכר
מתנאי הכרז אפי"ר שגדר להקדש ת"ת מפני שכבר
קדם מה שגדר והתנאי שיהא מחליה כל הנדר
שידור בנית הכנסת להקדש ההוא כמו שכתב בהסכמה
הנזכר * ועוד שכבר נשבעו כמו שכתבו בשטר
החבורה לקיים כל התנאים וזה נודלין אחר מהם
וגנאי חבורת ת"ת תונעים לבן הנודר הנזכר כל
סך הנדר כמו שגדר אינו מכמה עענות *

האחת שאין נמשמע לשון ההסכמה בשטר חבורת
החולים נדר שיפרש הנודר לאי זה מזוה
כי זה נודלין לא עלה על דעת שום אדם שיסע

למחר שהוא נדר מפורש דלא משמע לחולים כלל
והעפ"כ הנורכו להינחו מן הכלל א"כ מזה שינה
מן הכלל למדנו דעפ"ם על הכלל כלו שעל נדר
עפ"ם החנו *

ועוד

שנשטר חצרות הכולים כתוב שכל לשין
הנמלא מסוכס בחגרת הזאת שיהי' מונן
לשני פנים שידו הנוררים לזכות ההקדש עד כאן
ולכך חנו דינין איתו * ועוד שזה הנרון נודאי בכלל
דין אותה מנהג הדבורה שלא יתקיימו נדריו וכו'
הוא בכל נדרים שהם אוסר על עצמו להגע עומך
כל נדרים בין הם שאלס חוסר חפץ זה שיהא בקרבן
או בכל נדר הנדרו וא"כ כל דינין שאתה דן על
האוסר או הנדרו בקרבן יש לך לרון על הנדרו
קרבן עצמו וה"ה לכל הנודר כל הקדש בין עניים
בין לנדק הבית וכסס שיכול לשלול על נדרו וזה
כן שזה כל זמן שלא נד' גנאי ולא דמי לשנועות
ממון מפני שהם נשבע על דעת חניו הוזהר
גאותו מנוון והוא שלא הניח להשג"ח בשם המוס'
אלא שנועות ולא הזכיר נדרים *

ועוד

נדודאי נדר זה לא היה זכור נשעת נדרו
התניי' כלל לא כלו ולא מקלחו שלו היה
וזכרו כלל היה מפרש על דעתו הראשון דהסם בני
הדס לא משו נפשיהו הדריי' לנעל נדרי' הראשוני' *
ועוד שזו עטוב וזו מלוב מלי הזא הבוא גברא דהאי
מלוב הניעה לנעל הא מפני הא * ועוד שכבר נשבע
לקיים התנאים הנזכר בשטר חצרות הקדש החולי'
וא"כ בשנועה יש עליו לעשות שיהא עתמית נדרו
להקדש חולים ושיתנהו ונדודאי אלו הנזכר לו התנאי
היה מפרש על דעתו הראשונה ואלא יעבור על
שנועה ואפי' תימא שהיה זוכר התנאי ונעל' נודאי
לא היה זוכר מן השנועה כלל שאין אדם חושא חשא
חמור לעשות מלוב דומיא דחוקה אין הדס חושא ולא
לו ולא היה זוכר השנועה כלל היה אומר נשעת
נדרו על דעתו הראשונה ועכשיו שנדר בהעלם
שנועתו היו כנדרי בגנות וראוי שהיין איתו כמי
שהתנה ולא זכר כלל התנאי נשעת נדרו שהתנה כלל
על הדבר ההוא דחנאו קיים בדרקוית' כ"כ ובלנד
שלא יהא זכור ואפי' נדרש"ח לא אמר שלא יהיה
זכור כלל אלא אע"פ שזכור שהתנה על היין ולא זכר
שהתנה על הפה כלל ונדר על הפה לא היה זכור
קרינ' ניה ה"כ דכותיה ומה שזוה לננו שיתן הכל
לת"ת לא ידע תנאו ולא זכר או לא זכר משנועתו
או גם כי ידע לא ידע להזכר דלאו כ"ע דינא
נשירי *

ועוד

דאיכא לנוימר שאין זה תנאי כלל ואינו
בחורת תנאי שיכול לעקרו אין צריך לנו
לישא ולייתן עליו חי עקריה לתנאיה חי לא שאין זה

לא נדר שנדר לאלהי ישראל כסודיר שום נדר יהא
נודר ויחן המחלית להקדש זה ואמירה לגבוה כמסיר'
להריוט וא"כ היו כמי שאמר וזה מעכשיו לגנאי
הקדש חולים מחלית איתו מנה שידור לת"ת דאיכא
לנוימר וכן נראה נודאי לקנה ראשון ומה שאמר
הרובה שלא יתקיימו נדריו יעמוד נר"ה ויחנה ויאמר
אמרו לא שידור ויקדש ושבע עכשיו ולא כל כמינה
לעקר נדרו הראשון *

הבן

הקדש עשון ואומר מחלית הנדר אני נוחן
לת"ת והמחלית האחר יאמר נדרו מן הספק
שאתר שלא גודע אם אני היה זכור תנאו או נדרו
הראשון נשעת נדרו השני ויהיה הכל לת"ת או אם
היה שניה והיה המחלית לחולי' א"כ יהא נדרי מונח
וגנאי החצרות אינם יכולין לכתוב הראשון זה לזה
מפני שאין כח נידם לפי לבון שריו החצרות לתת
או לעשות פטרה ויחילה נחוס מוב חכות שיתחייב
הדס לאחת מהנה רק להאריכו זמן מה לפי ראות
עיניכם ונני העיר וגם בני החבור' שמוא אין רשות
נידס לשנות מקופה של הקדש נחילה לקופה של הקדש
ת"ת ועוד שהקדש החצרות נעשה נמירוס גם לעני
עולם כמו לעניי רמיה והיו נדמה דנית הכנסת של
נדים שאין לנני העיר רשות למכרה ;
חורכי רנינו הרין עם מי :

תשובה

הדין עם חצרות ת"ת משום דליכ'
למיימר שיהא תנאי הראשון נדר
גמור כמזכה ונותן מעכשיו לגנאי הקדש חולים
מחלית אותה מנה שידו' לת"ת וינמא דזכר נזו הקדש
חולים משום דאמירה לגבוה כמסירה להריוט וכמו
שנא בסוף דנריך שאם על דרך זה אמת מפרש
נדרינו לא אמר ולא כלום שהאומר הריני מזכה
מכה נציון אם יש לו מנה נציון וזה נזו הקדש ואי
לאו לא זכה נזו שאלע"פ אמתירה לגבוה כמסירה
להריוט כל האומר מנה מנה דרוק' קאמר ואם אין
לו מנה נציון לא זכה נזו הקדש וראייה לדבר דהא
נדרי שכני מרע ככתובים וכמסורי' דמי ואמירת'
אפי' להריוט כמסירה היה ואפי' הכי אמרינן נפרק
קמא דגטין דשמיא שאמר חנו מנה לפלוני מנכסי
מנה זה נותנין מנה פתח אין נותנים חיישינן שמא
מנה קנור קאמר לאת שהאומר חנו מנה מכה נציון
קא אמר ולא שוב דאם איתא דשוב קאמר מנה
פתח אעתי' אין נותנין משום השטא דמנה קנור
מ"מ הרי לזכר ליתן לו שוב מנה אלא ע"כ ענה
דוקא קאמר ומ"ה חיישינן שמא מנה קנור קאמר *

ואע"ג דאפסיקינן הלבאת התם דלמנה קנור
לא חיישינן ה"מ היכא דאיכא מנה שאינו
קנור דאע"ג דלא אמר זה אמרינן דממגלה קאמר
ולא

לעסקא אהל לברגא לא מאי עעמא ברגא אקרקא גברי
 ענה וא"כ אפי' איין לעמוון בעלים נחתיב הממון ואיין
 לעטרוי אהל אדרגא ים להביא ראייה שחיבים נמס
 כמנה עמימי :

הרא שכבר התבאר דלמונ נכסי הקדש עניים לנכסי
 יתומים ונכסי יתומים חייבי' נמס כנה
 שזינוו ובהשתיים דב"ב ובהמקל דשטיש אמר רב
 יהודה הכל לזניג'י גמא אפי' מיתמי אהל רבנן לא לריכי
 נטירותא וכן עוד ספ' ואמר רב אבי אמר רבי יוחנן
 הכל לפסי העיר ואפי' מיתמי אהל רבנן לא לריכי
 נטירותא אמר רב עפא לשורא ולפרשה ולטרוזינא
 פי' לתקון הוומה ולפרש ההולך סנינו' העיר לשמרה
 ולידע מה היא לריכה ולשורר כלי זיין של בני העיר
 אפי' מיתמי אהל דמלתא כל מילתא דחית להו הנאה
 מיניה אפילו מיתמי וכתב האשרי דחית סם וז"ל
 כתב הר"ר יעקב כל מילתא דחית להו נטירותא ליתמי
 כגון מיני פורעניות אהל ארנוני' לא רמינן חיתמי'
 וזראה לי לכל מיני מקסי מדידי נטירותא נינהו כי הם
 הסומרי חותמי זין העמיס כי מה חועלת ים לחומות
 צנו לשמרונו ולהוסי' אוחונו ניניהם' אלא בשביל הנאה
 שנאותין ממה שיהא לגבות מהן ספי' וארנונית' וא"כ
 כאמר דר"ה לנכסי הקדש עניים דחית להו הנאה
 בשמירה וחייבים :

וגם ראייה דנכסיס וארנוניות אזינן אחר דעת
 המלך אפי' שלא מן הדיון מסיד דינא דמלכותא
 כדאיתא בת' דקאמר התם חלמי' משמרי הוו דאזינהו
 גזיפיהו לא הוו ידני עסקא למלכא ומלכא אמר מאן
 דיהיב עסקא ליכול ארעא פירושו לא תקשיב לי
 מהתם דלאו עשויס דינא אלא משום שכור דעת המלך'
 ואע"ג שלא מן הדיון אזינן אחר דעת המלך ואס' כן
 צהיות דעת המלך סכל הנהנה מהקרקע וכל מאן דאחיל
 ארעא ליהו' עסקא מה אקפד לנו אס' הוקדש לעניי'
 ועוד עעמא אחרונה אלימתא דר"ת חסור לשנותה
 לכל לרכי צנו וכן הורה לתת לשומרי העיר מהקופה
 וכן כתב הרמב"ם ז"ל בהלכות מחנות עניים פ"ע
 חו"ע פי' שלא התיבונן דעת האשרי כמו שהביא העורף'
 וצורה דעה רכ"ו וכן דעת ר"י בתוספות דפ"ק
 דערביין דף ו' ז"ל וז' ר"י דהתם רשאי לשנותה
 שלא לרבי מזה רק שיהא לרכי צנו הרי שהמסיס
 הן כמו לרכי צנו וא"כ יכולין הצנור לתת מרמני
 הקדש עניים לגונה המס אפי' להליל ממונס כל שכן
 וק"ו שיפרע המגיע להם כפי הכנסים שהוקדשו :

אמנם נודאי לפי האמת למאן דחית נעומתא
 דדינא ים לדון דנכסי הקדש עניים שורוי'
 מן המס ולא מטעמא שיהיה ממון פטור גבומו נודאי
 מגופו חייב דדין דהיוט להם ונשו נטירותא כשאר

ממון ולא עדיף מגופו של נכסי יתומים אהל פטורים
 מכוס דמה יכולין לעשוין בעלי כוסי' שחס לא יפרע
 ממון הקדש עניים והם יפרעו נער דקר הממון הכול
 שנמנה הממון הכול ניטול נממונס ואך ראוי להניח
 עמון אחר נממון אחר' נביז להם ונחמ' ללאו מלה'
 היא מה שאמר שאין כן האמת שינילו ממון זולהם
 נממוון אלא הם מנילים ממנוס נממונס ונבאר זה
 שהעשיר ממונו לפיכך העני די ונטסורו כדאיתא
 דכפונות סרק מליאת האשכ' די מתסורו אשרי יחסר
 לו מתסורו זה הניח אשרי יחסר זה מעה ושלחן וכו'
 וכל הקנייח לראיה שמזויס אכתנו לתת לעני כל'
 מהסורו אפי' סוס לרכונו' וכן פשיטא דהיבא דאמיד
 כופין העשיר לתת נדקא כדאיתא ד"ב פ"ק דף
 ה' דקאמר לא קאית הא דלמיר הא דלא חמיר
 אשכ' דבתוספות סם נסס ר"ת קאמר' דלא כדאינין
 אלא דנדרים מאוס רמזוה שמאן סכרה צדקה דכתיב
 כי בגלל הדבר הזה הוא איתא דקא סנר דכופין
 והיו ממון שיואל דניינים ואס' יקוס אחר מנני
 העיר ויקדים לעניים ממון ויחספוקי מהם העניים
 לא נחתיבו עשירים עוד לתת נדקה ולפרנס הפניים
 צהה שמתפקיט מההקדש הכול אפי' נמקוס דקין
 להו לעניים כלומר שנהגו לתת כך וכך בשבוע לעניים
 אס' ינח להם ממון נמנעש העשירים מלתת עוד
 הדבר הקדוש'

וראייה מפי' ח"ה צנתרא האה דקאמ' האומר
 חנו מנה לעניי עירי אין דינן דנייני
 אותה העיר ואין מביאים ראייה וכו' ומקשה לשתלף
 ציה חרי ולדיינו ומחרץ וצ"ה לעולם דקין להו
 ויח' להו לכיוון דרווח רווח פירס רש"ס ואפ"ה ניס'
 להו לדיינים שינתן המנה לעניים לכיוון דרווח שיש
 להם נעוה רווח בלומר חרי ים להם מעה יתנו
 כלום כל זמן שאינו צריכים הרי לך מנזאר שממון זה
 חועלת לעשירים שנפטרים מלתת נדקה ואס' כן הוא מן
 הראוי וזון היושר ומדינא שלפחות יקיימו הממון
 הכול ושיפרעו המס שנצנור הממון דלמלכא לא
 איקפד ונלמד שיש לידו הסך אשר הוה דלמה
 נגרוס שיכלה הקין שאימ עושה רווח ומה שיעשה
 הוא לעניים נפרעון המס ואס' צהת לכוף שיפרעו
 הנכפסיס ההם מם יפרעו מהירווח ונמלאו חסריס
 העניים מזה וחסרונם עליך ועליה לייך קאדרני
 עניים ויגלגל הדבר עליך מ"נ והכל אחר יחיין לומר
 דאחר רווח לזכות ולתת לעניים דאין אה אהל ויהרא
 ואדרגא אסור שנמנכה שחתה נוהן מתחדש אמה מלבינו
 מתחדש ומה שיהנה מהמוקדש כבר אין הלכנה כל כך
 דדמי שיהנה משלו ואין לנישוח גדול מזה והלכנע
 לכח עם האלקך אמר רחמנא דליצח צעי וראיה א'
 גדולה אללי דאפי' אס' ישאל נפירוס המלך מס על
 הנכסיס

לחבר עיר נשונת הנאה וכו' הרי שמעשר פניו אע"פ
 שאינו קודש אינו כחול להשתמש ממנו כחול גמור
 וכדין הדיוט גמור וכן נמי בהקדש עניים ולא לחנם
 קראו להו הקדש אלא דמסו שהקנו למלוה נאסרו
 לשאר מילי זלין ראו לחייבים במס ודברים של טעם
 הם מכל אלה הטעמים נקטינן בהקדש עניים פטורי'
 ממס בלבד וכן עמא דבר בכל מקום ולא שמעתי
 ולא ראיתי מקום שיפרעו נכסי הקדש עניים מס
 כמו שאינה פורעים נכסי ז"ה ספר תורה דהכל
 אחד :

אכנס כל שער נמה שכבר נחתייב הממון אם
 נחתייב כבר למלך שער זמן ולא פרע
 בעל הממון וזאת הקרישו בוראי פטור בעל הממון
 וטעמא כמו שדן הגאון עלמו בתשובה עשירית
 דשעבוד המס רמי אממונא ולא חקרפתא וכמו
 שהנחתי למעלה וממה שהתנחר לעיל ומהתשובה
 היא שהמלאה לקמן יתנחר כך אם תדוק מינה
 אבל אם לוו הקהל ושחענד כל אחד למלוה נכרי
 או ישראל הוא כוקפן עליו במלוה ושחענד והשענד
 רמי חקרפתא ומסו היא שעבודא נחתייב גברא
 וגבינא מיניה ואפי' מגלימא דעל כתיפיה וזאת נכסין
 משועבדי' ותייב לפרוע מהם אפי' הקדיש חלק
 מוכסיו דלא שאני וזה מרינא אומס לא נכגו כן
 דמס מקום אבל פטורין אותה האיש המקדיש אפי'
 מהחובות שהיה חייב הקהל קודם זה מפני הטעמים
 שאמרו שפורעים בעד הממון ההוא מפני שהמקדיש
 לעניים הוא כאלו נתנו ליד הקהל והיו נכסיו הקהל
 וכסיו העניים וכסיו הקהל הכל אחד וגם עוד להחזיק
 יד עושי מלוה ואין עוד להאריך כי למינים די
 וזהו הכרחה לעניות דעתי כאשר הורוני מן השמים
 עד כאן משותף המדפיסים זמכאן ואילך מהגאון
 רבנו נסים י"ו :

ג עור שאלת

מעשה נא לפנינו נאשה
 אחת שהלך בעלה זה
 כמה שנים בעיר פלונית והמיר שם ונשתנה שמו
 לשם נכרי ושם כאלו עדים מכירין אותו ושמו ושם
 נכריותו זה כמה שנים נא הנה ישראל עומר מן הארץ
 והגיר מקיח לבי תומי שנת פלוני המומר שהיה
 שמו כך שצורו יחודי נעמו הדבר ונאה האשה לנר
 ונאה מהם שימורה לישא ולא חנו נפשי שנסתפקו
 קלתם שמה אין ראוי להאמין ישראל מומר אפי'
 מקיח לבי תומי דגרע מכרי דאפי' לדעת הר' אשקי
 ז"ל והרמב"ם ז"ל שכתבו דפסול לעדות בעברה
 דאורייתא נאחו להשיא אשה במל"ט דלא גרע מכרי
 אינא לאיפלוני ב"ן מומר ז"ל ולכלל החורה לפסול
 בעברה אחת או לא * תודיענו בזה דעתך :
 ועתה

הנכסים ההם היינים לפרוע פנורס העשירים שאין
 זוקפן מפני זה כאשר אמרו * ומה שהנאחו רחיה
 לעיל שמוחל לנחיה לנור כנר פולקים נדבר
 זהו פלוגתא דרננותא ולחומרא דפקק פאה פאה *
 ועוד המוליא מתנרו עליו הראיה ועוד דער כאן לא
 קאמיירי המתירים לנשות לא נמוח ודליכא עניים
 אבל היבא דליכא עניים דפרנכסא עליהם ודאי ליכא
 מאן דיתיר לסגף העניים ולהרויח העשירים שלא
 יחנו המס העשירים ויתפרנסו העניים ברוחק דלית
 דין וליח דיון שידון כן והלא המקריש לעניים אמרין
 דעתיה לאומדל' דמוכה הוא רעל מנת כן הקדיש
 לצוה עניים ולא להרויח לעשירי' :

ועוד רחיה דמחחר שמוון זה לא נתי' לשאת
 ולהרויח אין ראוי שיפרע מס וכן ממלא
 צמרדכי ב"ב פ"ק ד"ן שם ופקק דרקעות אין
 חייבים לפרוע מס וז"ל שם חדע שהרי היבא שבני
 העי' עניים זאינס נושאים ונותנין נממון ונפרקמטיא
 אע"פ שיש להם דרקעות אין הכס לרוקח מהם מס
 אם לא כה"ג סתהא הקרקע עלמו משועבד למס
 הרי מנזאר מכלן אגס אין דעת המלך שיפרעו
 העניים דאלרנא יהני אינון לעניים כדאשכחן
 צאיפרה הורמיז אימיה דשנור מלכא שדרה ארנא
 דדינרי וקמרי דרני יוסף אמרה להו למלוה רנה
 צת' פ"ק ופרי' מזה רבה פרוין שניס וזי יהני
 מכיסייהו כ"ס דלא ישאו מס עליהו :

ועוד טעמא אחרינא דהממון המוקדש לנדקה
 כשיהיה הקרן קיים והפרות לעניים הוא
 ממון כבול' עלמא וגם העשירים זכאים במס דרם
 הם עתה עשירים אפשר שצניהם אחריהם יתענו
 כדאימא פרק שוול' במסכת שב' שאם לא נא הוא נא
 בנו ואם לא בנו נא נן בנו שחומר כי נגלל הדבר
 הוא ונתא דני ר' ישמעאל נגלל הוא שחומר בעולם
 ואמרין הכס אמר לא ר' הייא לדבינהו כי אחא
 ענייא חקדיס ליה דפתא כי היכי דלקומי לנכייבי
 אמר ליה מילט קא לייטא לכו אמר ליה קרא תני
 כי נגלל הדבר הזה וכו' * הרי דלא חיקפד לעלי
 בכסים לפרוע המס וזרעמיה קרן סקדש העניים
 ולקיימו דנהיים מזה דרם לא הם צניהם או בני
 צניהם נהיים מזה וכל עמל האדם מניחו לנאיה
 אחריה ויש חקדיס לפטור נכסי הקדש עניים ומסו
 דאשכחי' במרכי בהגבות דפ"ק דב"ב דדמו נכסי
 הקדש עניים למעשר עני וכן מדוני להו בגמרא
 בכמה דוכתי ואשכחן בחוספתא דמסכת פאה מעשר
 עני אין פורעין ממנו מלוה ואין מושלמים ממנו
 התגמולים ואין פודים בו מזה השבויים ואין נותנין
 בו דרם של זרקה אבל משלמים לדרם של גמילות
 סקדיס ולריך להודיעו שהוא מעשר עני ונחתיים

במקום פלוני או מנכרי פלוני שמת מהו וכן נוספקא
 לן אם נאמן נכרי מסיח לפי תומו בפנינו שמע
 מפי נכרי מסיח לפי תומו לפי דבריו אי שרינן
 בכ"ג אחרת ליכא כדעבדינן בער מפי עד ונחשה
 מפי אשה זמפי ענר וספקה או נאמר דגרע נכרי
 ציה ונראה דאי לא בעינן נכרי מסיח שיאמר
 וקברתי ולא ראייתו שמת דפשיטא דנכרי מפי נכרי
 מהימן דקא מסיח שמע שמת :

עוד

ל"ג א"ר אבי פלוגי לן אי נכרי שחזק פלוני אמר
 מל"ת איש פלוגי מה לנר אם נאמר שהיה
 מכוון להעיד כל זמן שלא יקדים בדברים אחרים
 דומיא דמאן חיבא די מסח או חנל על פלוני
 ודומייהו או דפוגדקית דהפחילה לנבט ואפי' תימא
 דנכרי בעלמא שאמ' לפני ישראל במל"ת מה פלוני
 דמתמתא ואפי' דכשיאמ' ששמע נכרי או מאשני
 המוקס פלוני מת דמשיאין אשמו אחזי מספקא לן
 נכרי הזה השליח אחר שנשתלם לאיש ההוא ולא
 הביא מענה ממנו מכתב הנשלה לו אם נקרא זה
 מל"ת או חיב' למימ' שמה לפיפוט שליחותו והתנלתה
 קאמר דומי' דנכרי שחזק פירות אלו וכו' שמוכוון
 להשניא מקחו אם לא ימירנו יותר ציוקר
 בעבור זה או יש לומר מאחד שדמי שכירותו יתנו
 לו עם כתב העדות שהניח מה לו לשקר ולא דמי
 לשל ערלה ושל עזקה דהתם סבור שיתירו לו
 דרמיהם על זה וגם תודיענו אם מי שמעיד או
 נכרי מל"ת שמת פלוני לעת הדבר אי הוי במלמחה
 ואם לריך לזימא וקברתי או לא ע"כ דנרין :

תשובה

זו האשה חזרתי על כל לדריה
 ועדין לא מנחתי לה נד היחר
 לפי שאין לסמוך על מה שהעיד אחר ישראל מומר
 מל"ת שמת פלוני המומר שהיה שמו כך בעת
 הדבר טעום דער המעיד שמת פלוני נשפט הדבר
 לא מהימן עד דאמר מה וקברתי לפי דעת הר'
 אלמפי ז"ל שכח דהך בעיה דאיניעה ב"ה האש'
 עד אחר במלמחה מהו דאע"ג דלא איפשיטא
 בדוכתא איפשיטא לה מההוא עונדה דדגלת דנפק
 האשה נחרא לנחמיס ער אחר מהימן אף
 במלמחה כן וסובר הרב ז"ל דכיון דלא איפשיטא
 לן אלא מההוא עונדה דיוקא כי ההוא עונדה
 דליכא למיחר דאמר נדמי' דהא חקיקה אבאר
 דשניסחמא וכדאימא התם ודכוותא וכן בעד אחר
 במלמחה דיוקא באימא מחוקברתי וכן דעת הרמב"ם
 ז"ל בפר' נחרא מהלכ' גרוזים עד אחר לומר שמת
 במלמחה או במפולת או שטענ בים הגדול ומת וכיוצא
 בדברים אלו שרובן למיתה אם אחר קברתי נאמן
 ונשאל על פלוני וכו' דסיניא ליהו ז"ל דכי היכי דנאשע

ועתה כאשר ראתה האשה כי לא התירוה סברה
 שליח נכרי אחר לכתב במקום המוכר ונתנה
 כתב לועזי כידו סיניאנו ליד האיש המומר ולא
 גלת' לו שמת והכתב ההוא פסום וחוסם כמנהג
 ודברי הכתב שראובן קרונה מודיע נכתב ההוא כי
 האשה מתחננת לו שיתירה ננט כדי שתשאל והיא
 התנית עם הנכרי השליח וכך אמרה לו אני אמן
 לך כך וכך נשכירות כך וכך לך בעיר פלונית תביא
 בתך פלוני המומר ותניא לו כתב עלות מוגזר
 החזר אשר יעיד עליך כי הגעת לשם ואפרע לך
 שכירותך והשליח הלך לו עם הכתב סס וכי לא יוכל
 להשיג מענה ממי שנשתלה לו כי מת הוא והנכרי
 השליח נשברו לשולחו פתח פיו וסח ונעלמו וכך אמר
 סלכתי במקום פלוני והנה מת האיש הפלוני אשר
 שלחתם אחי אלו חתלה הלכתי בחצר נמוקס המוכר
 יען כי היה רץ ושאלתי בית דירו ואמרו לי שמת והראו
 לי ביתו והייתי לניחו ומלאתי חלמנתי שנשאל נכרי
 אחר ואמרה לי דמת האיש הפלוני בעלה הראשון
 ונחתי הכתב שנתתם לי וזוהי לקרותו ואחר השיבה
 לי ואמרה כבר מת האיש ההוא ואיני מנינה את
 דברי הכתב הא לך אותו ולך לך כי אין לי עסק
 עמך ותכף הלכתי לבזר העיר אשר אמדתם והגדתי
 לו כי אני שלוח פלוני שלחתי ראובן ואמרה לי
 אלמנתי ששואה לאחר כי הוא מת ולא רתה לעשות
 לי מענה בנקשה ממש עשה לי כתב עדות שהגעתי
 בכה ענה הגובר ואמר להשתלחך אדרוס וחקוקר
 דברר אם מת האשה ההוא ואקבל עדות ושלח בעד
 אבשים ושלח במיתה המומר פלוני בפני הנכרי
 השליח והעידו לו שמת במקום פלוני ונזקתם אמרו
 שהיו בקבורתו וקברוהו כה היו דברי השליח מעלמו
 נסובו ע"כ הנה ספור המאורע באשה הזאת והיא
 דתה לבגשא באל נא דנרין אם יתירוה לי ליגשא
 אם לאו בנקשה ממש תכתוב דעתך הראשונה
 משיחת המומר לפי תימו לדעת הרי"ף והר"ם ז"ל
 ומה יראה חליך נכרי מסיח לפי תומו אם לריך לומ'
 וקברתי בעונדה דפוגדקית ונכרי וישראל שהיו
 מהלכין וזולתם אז לא שררה מעונדה דבי חזאי וני
 סחא אפי' שברמב"ם ז"ל כתב בעונדה רנכרי וישראל
 שהיו מהלכים והוא שיאמר וקברתי כבר הקדים וכתב
 אפי' שחין הנכרי מכירו שררה דמתו באמת דדוקא
 בשחין מכירו לריך לומר וקברתי חנל נכריו לא
 אפי' שיש לחמוה מאי שנה אחרת זאת ל' שחין
 לריך לומר וקברתי עדין מספקא לן אם לריך
 לומ' ראייתו שמת כלומר אחר שמת או לא :

וכי נימא שכשהוא נסיח לפי תומו ואומר איש פלוני
 מת אחי מנינן מחזק דנכרי שראהו מת היכא
 דשא לפי תומו איש פלוני מת ופרע דכרוי שמע

עלמה חייסין דאמרי נדדמי כל היבא דאיכ' למיחס
 כדאיחא בריס פד' האשה שלום הכי נמי נעדא אחד
 וכיון דהוינן דבעד' אחד חייסין דאמר נדדמי
 כדחייסין נבשה גופא עד אחד אנועיד מת פלוני
 נדבר לא מהימן דחייסין דלמא נדדמי כדחייסין
 נבשה גופא וכדאמרינ' האם בריס פד' האשה שלום
 נדר אמרי לה הרי היא כמלחמה ואמרי לה אינו
 כמלחמה אמרי לה הרי היא כמלחמה דאמרינ' נדדמי
 ואמרי לה אינו כמלחמה דסמכא דאמרי אכשי שב שנין
 הוב מותנא ואיניס בלא זמניה לא אזיל וכיון דלא
 אפשיטא נגמרא נקטינ' לחומרא שכן דרך הגאונים
 בכל מקום לפסוק בשני לטעות להחמי' בשל תורה
 ואפי' היבא דלשון אחרון לקולא הוא וכן פסק בזה
 הרמז"ס ז"ל נפד' אחרון מבלכות גרושים שכתב
 היה נדר בעולם ונאה ואמרה מת נעלי אינה
 נאמנת וכו' וכיון דלגבי אשה עלמה נקטינ' דדבר
 הרי הוא כמלחמה הכי נמי לגבי עד אחד הילכך
 עד דאמר וקברתיו לא מהימן :

ואל יקשה עלך שם נצלו להסוות עד אחד
 לאשה עלמה א"כ אפי' עד אחד נמלחמה
 אפי' אומר מת וקברתיו לא יהא נאמן שכך הדין
 נבשה עלמה נמלחמה לפי דעת הרב ז"ל שכך כתב
 נפ' הנוכח שהאשה האומרת מת נעלה נמלחמה
 אינה נאמנת ואפי' אומרת מת וקברת' סו' אינה
 קוביא שפאלו משווין עד אחד לאשה עלמה אין
 אנו משווין אותה אלא לענין דכי היכי דחייסונה
 נבשה עלמה דטענה נדדמי ה"נ חייסין לעד לפי
 דעת הגאונים ז"ל ונ"מ לנרון זה של נדר אצל לא
 שנשווה אוחן לגמרי נבשה עלמה חייסין
 נמלחמה דמקרא לפי דעת הר"ס נמוז' ונעד
 אחד לא חייסינ' אלא דאמר נדדמי ומ"מ כיון
 דאסקינ' נגמרא נבשה עלמה נדר הרי הוא
 נמלחמה נדר נרוו לפי שיטת הגאונים ז"ל דעד
 אחד נדר לא מהימן עד דאמר מת וקברתיו
 ולפיכך נדדמי שלפניו אין להחיר אשה זו מפני
 נדריו של אוחו מומר שביה מסי' כיון שלא אמר
 מת וקברתיו וכ"ס לפי נדריו רבינו חננאל ז"ל שכת'
 נדעין דעד אחד נמלחמה לא אפשיטא שלפי נדריו
 אפי' באומר מת וקברתיו לא מהימן :

וכבר ידעת שיש חולקים על נדרי הרב לפסי
 ז"ל וסוברין דעד אחד נמלחמה אפי' נדדמי
 דלא אמר קברתיו נאמן ועממיהו משום נדעין
 נעד נמלחמה ליתא מנא' דחייסין דעד אמר
 נדדמי אלא משום דמסקתא לן אי עממא דעד
 אמר משום דמלת' דענידא לחיבולויי הוא לא מסקר
 הכא נמי לא מסקר לא דלמא משום דהיא דרייקא
 ומנסתא אצל לא יאמר עד אחד לעולם נדדמי

משום הכי מספקא לן הילכך כיון דחיינ' נעודתא
 דדגלת דעד אחד נאמן אלמא עממא דעד אחד
 לא משום דהיא גופא דרייקא דהא נמיס לא דרייקו'
 דמיס כמלחמה דמו אלא ע"כ עממא דעד אחד
 משום דמהימן הוא וכיון דמהימן אפי' נשאינו
 אוח' קברתיו סגי דלא חייסין דאמר נדדמי וכו'
 עממן של נעלי סנד' זו ונדדמי נבשרים נכונים
 הם וקרוינ' אל הרעת אצל מאחר שברר לפניו ז"ל
 והר"ס נמוז' הסכימו דכל נמלחמה ודכוות' חייסין
 אפי' לעד אחד דאמר נדדמי מי יקל את ראשו
 להקל בליטור אשה איס כנגדו וכ"ס שר"ח ז"ל
 מחמיר נדבר יותר דלדידיה אפי' באומר קברתיו
 לא סגי וכמו שכתבתי :

הילכך נדדו זה אין לסמוך על נדריו של אוחו
 מומר שהינן מול"ת שמת פלוני
 המומר שביה שמו כך נעודו יהודי נעת' הדבר
 דכיון דאינ' נעד אחד גמור נעין דאמר וקברתיו
 כ"ס נכרי מל"ה ומ"מ הו' זכירין נדרר דלאו
 דנעי דאמי' וקברתיו מ"מ כל שאמר נדרים שהם
 נדרים אפי' לסקך נהן דאמר נדדמי סגי כגון
 דאמר אני נעתי נו לאחר שמת או שיתיו ממקום
 למקום וכיונ' באלו הנדרים וכדאמרינן נפד' האשה
 שלום כיון דאמרי אסקינהו קמן דחויבהו לאלתר
 וכו' וכבר יאל נכיוולא נזה להיתר נעמשה אהירע
 נעין המר והממכר אשר קרה לקבל טריגה והתר'
 אשה להנשא בעדות כיוולא נזה על ידינו ועל ידי
 חזרינו . אצל מ"מ לריך דקרוק גדול נעדות זה
 כדי שלא יהא נו שום נד לריכא למימר דאמר
 נדדמי ולפיכך אהם היודעים איך היו דברי אוחו
 מומר מל"ת דאמר שמת אוחו פלוני המומר התיסנ
 נדרר כי לכס המשפט :

וכן לענין נדרי השליח אשר אמר נשבו כי היה
 נמקום פלוני ואמרה לו שמת וכן אמרה לו
 אלמנתו ושמעט שהעידו אינסיס נפני הגוזר שמת
 פלוני ומקתס אמרו שהיו נקבורתו וקברתו
 נכל זה אינו חושש הרבה ואינו מולא נד הימח כי
 אין ספק כי כל מה שהעידו אוחס אינסיס נפני
 הגוזר נאכוונו להעיד שהרי הגוזר שלה נעדס כדי
 לקבל עדות מהנדר כמו שאחס רוחיס מנדרי
 השליח הגוזר אמר לו ואני אדרוש ואחקר ואקבל
 עדות ואלה נעד האנסיס ושאלס וכו' ולפיכך אעפי'
 שאמר שהיו נקבורתו וקברתו לא סמכינא עלייהו
 כיון שהיו מכוונים להעיד וכדמתן ונכרי אס היה
 מתכווין אין עדותו עדות . ואסקינ' נגמרא דלא שאל
 נאכוון להחיר ולא שאל אין מתכווין להחיר אין עדותו
 עדות . וכן נדרי אלמנתו שאמרה שמת האיס הפלוני
 נעלה הראשון אין מפשיקיס אצלי כלל :

חרא דכיון שאמר אליו דבשעת הדבר מת אלמנתי
 לא עדיפא מעד אחד דברר דלא מתימן עד
 דאמר וקנתתיו ויעיד כן מן הגרסה כשאמרה לשליח
 זה שמת האיש הפלוני נעלה הראשון שזה השליח שלל
 אותה עליו וכך נראים הדברים מחוץ דברי השליח
 שהוא אומר הלכתי לניתי ומלאתי אלמנתי כשאת
 לזכר אחד ואמרה לי שמת פלוני נעלה הראשון והדבר
 רחוק נעייני בהתחילה הנכרית היא לומר לאיש אשר
 לא הכירה מעולם שנעלה הראשון מת אלא שהוא
 שאלה פלוני כן היה ענין שליחותו וכל כה"ג לא הוי
 מל"ת דכל ששאלין לאיש אחד על פלוני היכן הוא
 והוא משיב מת איך זה מל"ת וכדאמרין בסוף יבמות
 נבא דאמרו לה איך חננו דאלמא דכל ששאלין והוא
 משיב אשכ"י שהוא אומר מת וקנתתיו אינו כאמן
 דהביא דפונדקית דהסת הכי אחרה ואפי' הכי
 עתמינן זהא קאמרו לה איך חננו ו' ואפילו שבה
 גלגון השאלה ומלאתי אלמנתי כשאת לאהר ואמרה
 לי שמת הזיש הפלוני נעלה הראשון שגרה מחוץ
 הלגון שהשליח לא אמר לה דבר אלא שהיא התחילה
 מעלמה מפני שהדבר רחוק נעייני איך תולה זה לקטור
 גלגון וכל השליח מרגיש דברר אינו לומר הדברים
 נענין שיעזיל דריכי ישראל או אולי גלה איש אזנו זה
 ומכל אלו הגדרים איני רואה לאשה זולת הימר עדין :

ונכרי וישראל מהלכין וזולת' או לא כמו שגראה
 בעינדה דבי הווי ובי חסא וכו' כבר עמדת על עקרי
 הדבר' זה שאין פסק כל שהנכרי מוכיר' אין לריך
 לומר אלא מח בלבד והיינו עונדה דבי חסא ובי חסא
 כמו ששינו ואפי' שמע מהנסי' שמת ריו ואפילו לר"ם
 שכת' נכיולא נזה צ"ל אחרון הדלכות גרוסין כל דהוא
 מכירו אינו לריך לומר אלא מת בלבד אצל שאינו
 מכירו הוא שפנור הרב ז"ל דלא שגי עד דאמר קנתתיו
 מפני שהמעשים שזולת גמרא כיוולא זה נכילין י"ב הכן
 קנתתיו כדאמרין חבל על שני בני אדם שהיו מהלכין
 באנטוכיה שמתו וקנתתים וחבל על יהודי שהיה עמי
 בדרך שמת וקנתתיו ואמרין כמי פונדקית נכרי היחה
 מל"ת היחה זה מקלו זה תרמילו וזה קבר שקנתתיו בו
 כלומר כל שאינו מכיר אותו איש שאומר עליו שמת לא
 אמר יהודי אחד שהיה עמי כיוולא בולא שגי עד דאמר
 קנתתיו ואפי' ג' דאיכא למימר בכל בני דמעשה שהיה
 כך היה לאו דנעניא קנתתיו סובר הרב ז"ל דאי אימת
 לא אפשר דלא הוה משתמש אסו ולימא נחד מינייהו
 מת בלחוד אלא ש"מ זה דנמכירו שגי נחת בלחוד
 בצינו מכירו נענין מת וקנתתיו זה דעמו של הרב ז"ל :

ושעמא דמילתא שיוחר אדם נקי נפיו שהוא
 מכירו ממני שאינו מכירו היולך
 נמכירו זה שאמר מת בלחוד שגי אפי' דלא אמר
 קנתתיו ולא חיישין דאמר דדמי אצל שאינו
 נמכירו חיישין דאמר דדמי לפי שאין הדברים
 ברורים נפיו שאינו מכירו עד דאמר קנתתיו
 וכבר חלקו מן האחרונים זה על הרב ז"ל אצל
 דברי הר' נכונים בפסוק של שמועות אצל נמכירו
 מ"מ נמת שגי ואין לריך שיאמר ראיתיו שמת אלא
 כל שאמר מת לי וככהו דבי הווי ובי חסא
 ונכרי אומר מפי נכרי הדברים נראין דכיון דכל
 שהוא אומר מל"ת שמע מפי נכרי אחר מסית לפי
 חומו פלוגימת הרי הוא כאלה שמע מפי אשה :

ורענין מה שאמרת אי נכרי שבה לפנינו ואמרה
 מל"ת איש פלוני מת בלבד אס נאמר שהוא
 מכוין להעיד כל זמן שלא יקרי' דברים אחרים דומים
 דמאן איכא בי חסא או חבל על פלוני ודומיהן' אין
 פסק זה של מי שמתכוין להעיד אומר אותו דבר בלבד
 לפי שאין כותבתו בדרך פסור דברים ומי שהוא אומר
 מל"ת אינו אומר אותו דבר בעלמא אלא נקטר ענין
 לפיו ואלו לאמר וכל שלא אמר כן אינו אומר כמש"כ
 דברים אלא כרזנה להודיע אותו דבר לבדו ואינו נאסר
 וכולהו עובדי דגמרא' הכי חיתתהו והכי מוכחי דאמר
 שליח זה איך אצלי דברי מל"ת כלל כיון דשייך הא
 שליח בהאי מלתא ובראמרין בפרק כל הגס דמילתא
 דשייכא

ולענין מה שנקטת לעמוד על דעתי נסיתח מומר
 לפי חומו לרעת הר' אלפסי ור"ם ז"ל
 שכתבו דפסול לעדות בעינדות דאורייתא נאמן להשיא
 אשה נמל"ת דלא גרע מנכרי אי איכא לאיפלוגי בין
 מומר לע"ז ולכל התורה לפסול בעברה אחת או לא
רע שלפי דעתי אין לחלוק בזה כלל לפי שאם היינו
 חוששין לומר מומר זה מחוץ שהוא נקיא
 שהאשה שנתן נענין זה הוא אומר כך שיהא נראה
 לנו שיהא מל"ת חומו והוא אינו כן אלא מתכוון להעיד
 ומשעם והלאמר דמומר גרע מנכרי איך אף בפסול
 לעדות נעברה אחת נחוש לכך שכיון שהוא פסול לעדות
 נחוש שמתכוון להעיד הוא ואין עדותו כעדות וכוון
 שלמדנו הר' אלפסי ז"ל שאין אנו חוששין לכך לא אנו
 חוששים דבריו כפשוטן שהוא מל"ת אף במומר לכל
 התורה יש לנו לומר כן שאנו מאמיני' ששניהם משיחי'
 ל"ת ופק לרשב"א ז"ל ראיתי בתשובה מעשה אחד
 שבה לפנינו וישראל מומר שאמר לכן שמת פלוני
 והוכרה שם בנתה הר' אלפסי ז"ל כי לפי שהוא
 חושש בפשיטות סר' אלפסי ז"ל אין חילוק בין פסול
 לעברה אחת לישראל מומר ומ"מ יש שחלקו על הר'
 אלפסי ז"ל :

ורענין מה שכתבת מה נראה לי בבכרי מל"ת אס
 לריך לומר וקנתתיו בעונדה פונדקית

דשייב זה עברי לאחוקי שקרייהו ואפי' מל"ח אינו
נאחזקונכרי זה ג"כ הע"פ שאין שכירותו חלוי בדבריו
ענין הוה להחזיק ולומר שהוא חאמן לשולחיו ועשה
שליחותו ביותר מה שמוטל עליו :

עוד אמרתי אגלה אוזק שאפי' היה כאן נכרי
מל"ח בכל דיניו שאומר איש פלוני מומר
שהיה שמו כך שהיה דר במקום פלוני מת במקום
פלוני איך מחירין את אשתו עד שגרע שפלה של זאת
היה דר לחותו מקום הא לאו הכי כיון דשיירות מלוות
חייסינן דלמא איכא גברא חריל' דשמי' הכי והא
דאפיק' נפר' האשה שלום דלא חייסינ' לתרי ילמק
ריש גלותא תסם משום דהחזק חד ילמק ריש גלותא
נקורטונא ואמרינא כאן נמלא וכאן היה ואין לי
להאריך שלל בזה בשאלתי :

ד עוד שאלת שאעמידך על דעתי
זיעת נחמי ענריא
נשנה אם מותרת אם לאו כי שם נכתב זה משום
דאחמר נגמר וזיעא במקומה עומדת :

תשובה דע שהרז הלפס ז"ל כי הוא רעמו
שהזיעא לחלוטין נאסר' ואפי'

נחמי ענריא וזה שכתב נפרק חזיתתנין דתנין
הריוח נמי מערה או נמי ענריא ואמר' נגמרא
דברוחן דיעבד אין לכחלה לא וכתב הרז ז"ל ואי
קשיא לך הא דרביטין נפרק שמוכה שליט סנו רבנן
רוחנין נמי גבר נמי חמתן ונמי ענריא וגרס' נמי
נפרק כירה רחוי שאין הדבר עומד והתירו להם חמי
ענריא וזיעא במקומה עומדת דש"מ דמותר לרחוק
נמי ענריא לכחלה והכא חמרינן דיעבד אין לכחלה
לא' לא קשיא דהכא דחמרינן דיעבד אין לכחלה
לאו לאו חמי ענריא קאי אלא חמי מערה ולא חמי מי
ענריא אלא לגלויי מי מערה דמה מי ענריא חמין אף
מי מערה חמין ומי ענריא מיהר לרחוק זה אפי'
לכחלה ומי מערה דיעבד אין לכחלה לא ומי מערה
מאי עמאל לא שרו לכחלה משום דמערה מטללא
כדאמרין שפרק שרי שגאח איהו מערה מרעא'
ומטללא הילכך פירש הנלא איהו ואחיא לידי זיעא
ומשום הכי לא שרו לכחלה אלה דנרי הרז ז"ל
אלמא דענריא ליה נמי מערה דמתניחין חמי ענריא
אינון' ואפי' הכי אסור לרחוק כהן מפני שהמערה
מזיעא דענריא ליה ז"ל שהזיעא נאסרה אפי' נחמי
ענריא וכן דעת הר"ם בז"ל שכן כתב נפ' ד' מהלכות
שנת ואסור לרחוק נמים חמים שנמערות מפני
שמערה יש לה הנלווה לידי זיעא וכבר חלקו על זה
בדולי האחרונים ז"ל שכן סבירא שהריוח נחמי ענריא
מותרת אי איפשר שתהא הזיעא זה אסורה שכרי לא
שאתה זיעא אלא עשום נורה דרמיט' ונפין שהריוח

מותרת נחמי ענריא כ"ס הזיעא וזהו שאמר נפרק
כירה רחוי שאין הדבר עומד והתירו להן חמי ענריא
ומשמ' לגמרי חתירו וכן דעת הרז ר' יונה והרמב"ן
והרשב"א ז"ל ואין ספק דסוגיא דפר' כירה הכי
מוכחא וכיון שצשל סופרי' הוא וקליט אסוריה דגורות
עובא הוו וכר' יוחיא נפ' כירה כדנדרים האחרונים
רחוי להקל ולהריות הלכה למעשה : לפיה אשר נגליל
העליון חנה והכוון צנ"ח :

ה שאלת

בארץ הוצא רבלין הישמעלים
לקחת הענינים ומשימ' עליהם
עפר לנן ידוע שעה אחת לו יותר מעט קודם דריכתם
כרי טילול היין היולא מהם מהרה ויעמוד במתיקותו
ואחר כן דורכים אותם ומצטלין אותו היין בשול יפה
עד שמענה וועשה כעין דבש וקוראין אותו דבש
והוא כמו סיר"ב שעושים נחלנו רק שזה לנן וערכ
ויפה ממנו כי העפר מיפה אותי הרבה והבגנו נו
איסור מיים נאלו נחרז על פי החכמים שחיי בהה ז"ל
ובימיהם היה דרמשק נכד אחד יבעל הוראה נעינו
והתיר נכה הראיות שאכתוב נקורר ונחלקו עליו כל
החכמים הר' שלמה עזינול והר' פרך והר' שם עוב
ז"ל ובנימיהם לא היה פוכה פה ומלפנך עליו היתר

ועתה

נעונומינו אחר אשר נתקנסו בישיבה של
מעלה קמור המתחמכים ורלו להתירו והם
נעורים נראיות החכם מהצר והאופיו הם הם
שאכתוב' ומאשר החרס פרוץ להקל וימכרו על משענת
הקנה הרלון בכל דבר לקולא נקאחי לדע' הסכמת
הראיים לסמוך עליהם זה מורף דבריי' וכתבנת
לשון הרר יעקב מרמשק הוא זה ומאלנו כמות נשם
רננו הייא גאון ז"ל שהדבש הסנוי נשמת אין מעמידין
ואלו ומרשים נאכילה חלב שחלנו נכרי וישראל
רואהו והדבש ורונדריות שזה הדבש הוא הדבש
שעשה מיין מרמשנה להו נהררי תרוייהו דבש
ודורכניות ומה דורכניות מן היין אף הינש דבש
ענבים ע"כ' ואינו מאלנו רחיות הרבה נחלמוד
לדבריו ואין לתפוס עלינו על שאנו מביאים רחיה
מטהר' על המחלכות שהרי רצוננו ע"ה ד' רמין וירמין
דנר לדבר כמו שטינו נפרק כל הנש המינה פירות
להיות מפריש עליהם חרומה ומעשרות מעות להיות
מפריש עליהן מעש' שני מפריש עליהן נחוקת שהם
קיימים ואם אהרו הדי ע"ז חושש עליהן מעת לעת
ואמרין' נגמ' הלוקים עליו חנריו על ר' אליעזר
דחנן מקור שמנדר ומלא חסר כל טהרות שנעשו
על גבנו למפרע טמאות הרי נחברר שנינו ומרמין
מענין לענין' ומאלנו דנרים דנים הולכים אחר
הבונה והמחנה נהרנה מקומות נחלמוד נפ' דסי' ו
שחללת של קנים עשא' לשמינה ובנ' מהרי זין ו

לא רק המחשבה וכן טבעת ארס מקבלת טומאה וענעת בהמה אינה מקבלת טומאה ואין בנייהם הפרש רק המחשבה וכן כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה ורבים ענין עובד כללה המחשבה בהם עיקר וכן מוכרי סכות מוכרין כדרכן ודגל של יתכוונוכו' וכן בהנחה הנחה לארס ב"ר עשו עיקר הישא דקח מכוין וככרי שהדליק את האור בנאם והאי נכרי דהרדך רישא הכל הולך אחר הכוונה בכל עניינים אלו עיקר הנכרים שעושים הדג"ם מענינים אין כוונתם לייין רק לדג"ם ומחשבתם מנלקת כל איסור ולעולם זה לא נקרא רק דג"ם כמו וקיימא לו כדנא דאמר נפר' הסוכר נפר' שמיה אוליין פלוגתא רידיה עם אבני נחמרא דתתא וענבי ותלא דתתרא ותלא דשכרא וכו' כדאיחא בתם :

ועוד כי התלמוד לא הולך להמיר רק מה שיעלה על לב שיהיה בו איסור ודגש דברים מה חשב איסור יש בו אבל כשביל שמבלין אותו להוליח השעוה אין זה בשול כי הכונה להוליח השעוה לנר והוי ליה כהאי נכרי דהרדך ריש' דשרי למיכל מריס אורגיה והינשה לא דנר' רק נזה הדגש שרין בשול גדול והיינו דאמרין נגמרא למאי שיהיה לה אי משום בשולי נכרים נאכל כמאן שהוא חי הוה וגדולי לא חמר על דגש דברים אלא על דגש ענבים וכתה דהמירא עדין ולא רי לנו נמה שאמרה תורה רק שגבא להוסיף עליהן אלו הן דברי הפ"ר יעקב ז"ל :

ועתה הוסיפו עליהן המחמקים היום שמאלו סעד לדבריו שהרי בכל הקרבנות כתב הר"ם ז"ל ש השנה פוסלת בהם ונחלה שהיא כמותה מחשבה מיעלת שרי עשת הכלבים מטורה מן החלה ואפי' היא מסולת נקיה ועד נדבר נחמור מזה מחשבה הנכרי עיקר שהרי מחשבת' אחריות שהיה עתכוין לנחתו בנאמר פטר אסתר מילדהג קורס שחשמע שיווהע"ג דעניינא הוה נפרהסיא כדמפורס פ"ר בן סורר ומורה ע"כ דברי הממירין

וזה אשר כתבת לפלוגתא דברי הגאון רבינו הייא ז"ל אשר כתבו בשמו לא נמלאו בשום דבר שהנה הוא ולא נחזור ונלמו מן הגאונים והנפוצים וע"כ אין לפסוק עליהם וכדאמרין בנבמות פטו מר נריה דרבינא חתים עלייהו ועוד כי הדברים מורים שאינם דברי גאון ולא דברי רב שהם מלו טעם היתור מפני סמיכות הדגש לרובדניות ורלו לומר שהמירן מענינים כשביל סמיכותן ואלה הדברי' אין עיקר בהם שהרי הנשנה היא הרבה עניינים פוינוי בה ולא ראי זה כראי זה והרי כבסין וחרין סמוכין לרובדניות ולא מפני זה נאמר שהוא מענינים ותלב הסמוך לרגש על כרחו דגש ותלב שני עניינים

נינהו וזו דנדגש דייק עלה נגמרא למאי נחוש לה אי משום איערוני וזי משום בשולי נכרים ואם על הדגש הנעשת מענינים היכי הייש לאיערוני ולבשולי נכרים ולא חייש ללל הכי יין נסך וכו' ליה למימר אי משו' יין נסך הנעשה ביד נכרים אין מנסכיך כולא נזה או אין מותר יין עליו דולאי אי איכא לויש לאיסורא בכל הנעשה מנפן היין ביד נכרים הכא נמי איכא לויש והיאך לא יזכיר חשב זה והלא להולץ ענינים נכרי לגח אסרו משום לך לך אמרין גזירא פתור סתור לכרנא לא תקרב כדאיחא נפר' ר' ישמעאל :

ועוד לא מצינו בכל התלמוד זכר לדגש רק דגש דגורים או דגש חמרים ואין יזכרנו בדיעה והדגש לא נרע מה הוא ובכל הראיות שהארץ להביא נעיינ' שימאה ומחשבה מועלת בה והוא הדין והוא העטעם ענין זה דלך אחר מחשבת הנכרי ואינה לעשות יין תמכהי בהם דהא ק"ל כרז דאמר פרק ישמעאל טיטוק בן יומו עושה יין נסך דאחמר התם ההוא נכרי דהוה סליק לרקלא לאייתווי ולבא ביהי דקא נחית נגע נחמרא שלא נכונה שרייה רב לזוניי לכריום אמרי ליה רב כהנא ורב אפי וה' מר הוא דאמר טיטוק בן יומו עושה יין נסך אימר דאמרי אבא נשתייה בהנאה מי אמרי הרי נפי' שאין לריך לכיין נגניעמו דכיון דמע אפי' נכרי כונה נאמר נשתייה ומפורס מזה שאין מחשבת נכרי משונה אלל היין כל עקר ואפי' חשב ליגע נדבר אחר ונגע בייין אין נחמשתו ממש וכיון דנגע נאמר היין נשתייה כדמתן נכרי שהוסי' ידו מוך חניית של יין וכסבור שהיה של שפן זה היה מעשה ואמרו ימכר וכיון דמפורס אלל היין שאין מחשבה מועלת בו כלל מה ענין למחשבות טומאה וזולתה ודרך התלמוד ללמוד פתום מן המפורס כשהנרון דומ' לראי' אלל מפורס אין לריך ללמדה מוגלת :

וא"כ חורק' לכל דגדים ולא מלאנו להיתר טעם דהא ק"ל יין משתתחו' לימשך נעשה יין נסך ופ"ר ז"ל דלא דרווקא נמשך מן הניגי' לא משנע' מסק' מקלת' אע"פ שהוה מערנ עם הענבה נקרא מתחיל לימשך ומסל' אחרונה מוכחה נפי' דחור' לומר אין דורכני' עם הנכרי נגת משו' דרב הונא וק"ל כוותיה אלמא משעת דרייכה נעשה יין ומיד אימר אפי' יינו של ישראל נגניעמו נכרי כ"ש הנעשה הכל ביד נכרי והוה של נכרי ודריעמו ובשולי ביד נכרים חיי' מתירנו מחשבה שהי' לעשות דג"ם והלא אלוגותי' שנגעתי עיינו של נכרי אמרה כדמתן בתוספתא נהדיה אלוגותי' של נכרים אסורה מפני שחלתה יין והשם הוא שקורין דג"ם אפי' הוה בדברי הממיר שחשב

דבַר שֵׁמָּה אֲזַלְנָן אִינוּ נִקְרָא נֶסֶס הוּא דַּק לְאַחַר נִמְר
עֲשִׂיתוּ וְכִנֵּר נֶאֱמַר מִשְׁעָה גַּמְר דְּרִיכְתוּ וְהוּא לִיָּה
כְּאַלְתֵּימָה דְּלִיָּן שֵׁמָּה מִחִירָת' מִפְּנֵי שִׁתְּחַלְתֵּהּ יוֹן וְכִנֵּר
נֶאֱסָרָה

וְעוֹר אֲחֵרָה כִּי הָיִל דְּרַבָּה דְּסְלִיק אֲדַעַת' דְּמִחִיר
זֶה דְּסִינְרָא לִיָּה פִּתְרָה שְׁמִיָּה אֲזַלִּינ' כְּנֻדְו
נִמְקוּמָה מוֹנָה דְּאֲנִי וְרַבָּה לֹאָו צִעְקָרָה דְּרַבָּה מִלְתָּא
פְּלִיגִי דְּרַבָּה אֲנִי נִמְי אִתְּרָה בְּתַר שְׁמִיָּה אֲזַלִּינן וְרַבָּה
אִתְּרָה לִיָּה בְּתַר עֲשִׂמָּה אֲזַלִּינן כְּמוֹ שִׁמְעוֹרָה צְבֻלָּה הָיִל
שְׁמַעְתָּא דְּרַבָּהוֹן צְבֻרִיתָא חֲמִרָא לְגוֹ חֲלָא אֲנִי אֲחִיר
בְּמַשְׁבְּו רַבָּה אֲחִיר בְּנוֹתָן עֲשִׂס אֲנִי אֲחִיר בְּמַשְׁבְּו רִיחִי
חֲלָא וְשַׁעְמִי חֲמִר' חֲלָא בְּתַר שְׁמִי' אֲזַלִּינ' וְהוּא לִיָּה
מִיָּן צְמִינָה בְּמַשְׁבְּו רַבָּה אֲחִיר בְּנוֹתָן סַע' רִיחִי חֲלָה
וְשַׁעְמִי חֲמִר' חֲמִרָא בְּתַר שְׁמִיָּה אֲזַלִּינן וְהוּא לִיָּה מִיָּן
צְשִׁאִינ' מִיָּנוּ וּמִיָּן צְשִׁאִינָה מוֹינ' בְּנוֹתָן עֲשִׂס הָרִי מִפּוֹר'
שְׁחִין מִחֲלֻקָּת' אִי אֲזַלִּינ' בְּתַר שְׁמִיָּה י' אִין סַע' שְׁבֻדְרִי'
חֲלוֹ בְּרִיכּוֹ הָאִי ז"ל מִשְׁבֻּסְחִין וְחַס לִיָּה לְמַרְן ז"ל :

תְּשׁוּבָה

דְּלִיָּמ' הֵכִי שְׁחִין הַדְּבָרִים נֶרְחִין
לְשַׁעוֹת בְּרַס אֲמִי' קִטְנִי הַתְּלֻמִּידִי'
שֵׁלָא נִתְפַּחַח' עֵינֵיהֶס בְּרַלְכ' דְּרַב' אֲמִירִי נַפ' א"מ אֲמ'
ר' אִילָא יוֹן מְנוּשָׁל סְהִיָּה תְּחַלְתּוּן יוֹן נִיד כְּנָרִים אֲסוֹר
בְּשִׁטְטָא עַשְׂסוֹ דְּרִיבְשִׁיל פִּקְבֵי לִיָּה אִיבּוֹרָה אֲחִיר רַב אִי
רַבָּה אִתְּרָה לְשַׁעְמוּעִינ' וְכו' . וְחַס בְּבֻרְוִי הַמִּחִיר הַזֶּה
מִאִי קָא מְקַבֵּה פְּשִׁטָא אֲדַרְבֵּי לִיקְטָא אֲמִאִי אֲסוֹר כֵּל
סְהִיָּה חֲתַלְתּוּן יוֹן אֲס רַבּוֹ עַל מַנָּה לְנַבְל' מוֹחֵר דְּבַחַר
מִחֲשַׁבְת' אֲזַלִּינן וְכִיּוֹן דְּסוּפִי אִינוּ נַעֲשֵׂה יוֹן נֶסֶךְ אֲף
חֲתַלְתּוּן כֵּן זְכִי תִימָא הָאִי סְהִיָּה חֲתַלְתּוּן אֲחִיר מִיָּרִי
צְדַרְכוֹ לְעַשְׂוֹת מַמְנוֹן יוֹן וְלֵאחַר זִמְן וּמַלְךְ וּבְשַׁלְוִי הָא
צוּרָא דְּרַסְתָּם יוֹן מְנוּשָׁל חֲפֵךְ לְדְרִיכְתּוֹ מְשַׁלְיִן אֲוִתּוֹ
וְנַעֲשֵׂה דְרִיכָה מְכוּוֹיִן עֲלִיו לְנַשְׁלוֹ וְהִבִּי פְּסִיק וְחִנִּי
יוֹן מְנוּשָׁל סְהִיָּה חֲתַלְתּוּן יוֹן נִיד כְּנָרִים אֲסוֹר אֲדַרְבַּה
רַבּוֹ מוֹחֵר וּפְתַמּוֹ אֲלָא אִי' כְּתַכוּוֹן לִיָּן וְנַמְלַךְ עֲלִיו :

זְמָה

סְהַקְשָׁה אִי דְבַש דְּמַתְּיַתָּן דְּבַש דְּנֻדְרִים
חֲתַמֵּר הִיכִי אֲמִירִי בְּגַמְרָא לְמִאִי יָהוּס לָה אִי
עַשְׂוֹס צְבּוֹל כְּנָרִים בְּחָלָל כְּמוֹה סְהוּא יְחִי הוּא בְּלֹא
הִכִּי הִיָּה מוֹחֵר לְפִי שְׁחִין מִתְּכוּוֹיִן לְנַשְׁלוֹ אֲלָא כְּוֹנְתָן
לְהוֹלִיא הַשְׁעוּבָה לְכַד וְהוּבָה לִיָּה כְּנָרִי דְּחִרִין רִשָּׁא
סְרִי לְמִיכַל מִרְשָׁה אֲוִיָּה אִינֵה קִטְסִיא דְּכִנְרִי דְּחִרִין
רִשָּׁא אִינוּ מִתְּכוּוֹן לְנַשְׁל כֵּלָל אֲחֵל זֶה לְנַשְׁלוֹ מִתְּכוּוֹן
וְאֲעִימִי שְׁאִינוּ רוּלָה לְאוּתוֹ צְבּוֹל אֲלָא צְבֻלִי הַנּוֹחַת
הַשְׁעוּבָה מ"מ כּוֹנְחָה הִיא שִׁתְּבַשֵּׁל הַדְּבַש וְכִיּוֹן שְׁכּוֹנְתוּ
לְנַשְׁלוֹ אִין הַפְּרַס בִּין שְׁמִכּוּן בִּין צְבֻלִי עַלְמָו אִו צְבֻלִי
דְּבַר אֲחִיר וְעוֹד שְׁחֵף לְדַש עַלְמָו מִתְּכוּוֹיִן לְאוּתוֹ
צְבּוֹל עַלֵּל יָדִי הַבְּשׁוֹל הוּא מִתְּלָנן יוֹחֵר וְעוֹד לְשַׁעְמִיָּה
דְּהִיא מִחִיר הִיכִי לִיָּמָא אִי מַשּׁוֹס צְבּוֹלִי כְּנָרִים לֹאָו
לְנַשְׁלוֹ קָא מְכוּוֹן אִי אֲחִיר הִכִּי הוּא מִשְׁעָה הָא אִי

צְבּוֹלִי כְּנָרִים לְנַשְׁלוֹ קָא מְכוּוֹן אֲסוֹר וְהָא לִיָּתֵה דְּאֲפִי'
מְכוּוֹן לְנַשְׁלוֹ סְרִי דְּנֶאֱכַל' צְמוֹת סְהוּא חִי הוּבָה אֲלָא
דְּבַש דְּמַתְּיַתָּן דְּבַש דְּנֻדְרִי' דְּבַש דְּנֻדְרִי' הוּא וְכֵל וְכֵל מִתְּקַפֵּי' נוּבָה
אִינוּ אֲלָא עוֹשֵׂה וְחִין לְנֻדְרִי' לְכַאֲרִידְךָ כְּדִי לְנַשְׁל דְּנֻדְרִים
צְטִלִים הַנ"ל שְׁאֲפִי' הַתְּיַנּוֹק' יוֹדְעִים כִּיּוֹן שְׁנַחֲשֵׁךְ
לְבַת אִו לְנֻדְרִי נַעֲשֵׂה יוֹן נֶסֶךְ בְּמַגְעוֹ סֵל כְּנָרִי וְחִין
רַחֲמִיתּוֹ וּצְבּוֹלוֹ מוֹזִיא אֲוִתּוֹ מִאִיבּוֹרִו . וְכֵל מֵה
סְכַתְּתָה דְּרַחוּם דְּבַר זֶה כְּדִין וְכַלְכַּה כְּתַנָּה . סוּף
דְּבַר יִשְׁמַקֵּה דְּבַר וְלֹא יֵאמַר :

לְכָר

רַבָּה זֶה מִלְּאִפִּי דְּנֻדְרִיךְ דְּרִיךְ חֲקוּן וְרִאִיתּוֹ
לְבַחַר לָךְ אֲעִי' שְׁאִינוּ עֵינִין לְנֻדְוֹן סְלַפְיִנו .
כְּתַנָּה וְהִיָּה דְּרַבָּה דְּסְלִיק אֲדַעַתִּיהָ דְּמִחִיר זֶה דְּסִינְרָא
לִיָּה בְּתַר שֵׁמָּה אֲזַלִּינן כְּנֻדְוִי בְּמִקּוּמוֹ מוֹנָה דְּאֲנִי
וְרַבָּה לֹאָו צִעְקָרָה דְּרַבָּה מִלְתָּא פְּלִיגִי דְּרַבָּה אֲנִי אִתְּרָה
לִיָּה נִמְי בְּתַר שֵׁמָּה אֲזַלִּינן וְרַבָּה אִתְּרָה לִיָּה בְּתַר עֲשִׂמָּה
אֲזַלִּינן כְּמוֹ שְׁמִיָּרִים צְבֻלָּה הָיִל שְׁמַעְתָּא דְּרַבָּהוֹן
חֲמִרָא לְגוֹ חֲלָא אֲנִי אֲחִיר וְכו' הָרִי מִפּוֹרָס שְׁחִין
מִחֲלַקְתָּן אִי אֲזַלִּינן בְּתַר שְׁמִיָּה אִו לֹא ע"כ לְסוּךְ :

וְחֻזִין

מְעַבְדֵךְ לָא כְּוֹנָה יִפֵּה דוּרְחִי רַבָּה סְנִירָא
לִיָּה בְּתַר שְׁמִיָּה אֲזַלִּינן וְאֲנִי סְנִירָא לִיָּה
בְּתַר עֲשִׂמָּה אֲזַלִּינן וְזֹאת הִיָּתֵה עֵיקַר מִחֲלַקְתָּם
בְּחֲלָא דְּסְכֻרָא וְחֲלָא דְּחִמְרָא וּבְחִמְרָא דְּהִטִּי וּבְחִמְרָא
דְּשַׁעְרֵי וְכַדְרֵי אֲבִירָא צְבַנְטוֹרָא אֲנִי אֲחִיר בְּנוֹתָן עֲשִׂס
בְּתַר עֲשִׂמָּה אֲזַלִּינן רַבָּה אֲחִיר בְּמַשְׁבְּו בְּתַר שְׁמִיָּה
אֲזַלִּינן וְכַאִי דְּלִמְרִיָּן בְּסוּמְךָ סַמְרָה לְגוֹ חֲלָא וְכו'
הַגְּרַסָּא סְכַתְּתָה צְרָאֲנִי בְּתַר שְׁמִיָּה אֲזַלִּינן וְכַרְנָא
בְּתַר עֲשִׂמָּה אֲזַלִּינן אִינֵה כֵּלָל הַנְּסַחֲאוֹת אֲלָא ה"ג
אֲנִי אֲוִמֵר בְּמַשְׁבְּו רִיחִיה חֲלָא וְשַׁעְמָא חֲמִרָא חֲלָא
וְהוּא לִיָּה מִיָּן צְמִינָה וּמִיָּן צְמִינָה בְּמַשְׁבְּו רַבָּה אֲחִיר
בְּנוֹתָן עֲשִׂס רִיחִיה חֲלָא וְשַׁעְמִיָּה חֲמִרָא חֲמִרָא וְהוּבָה
לִיָּה מִיָּן צְשִׁאִינָה מִיָּנוּ בְּנוֹתָן עֲשִׂס זִלְפִי זֹאת הַגְּרַסָּא
לֹא קִשִּׂיא מִיָּדִי דְּאֲנִי סְנַר רִיחִיה חֲלָא וְשַׁעְמִיָּה
חֲמִרָא עֲשִׂמִיָּה גְּרִיר בְּתַר רִיחִיה וְהוּבָה לִיָּה כֵּלָל
רִיחִיה וְשַׁעְמִיָּה חֲלָא וְלֹחִי מַשּׁוֹס דְּבַחַר שְׁמִיָּה אֲזַלִּינן
אֲלָא זֶה כִּיּוֹן שְׁכַתְּתָה רִיחִיה חֲלָא הָא כֵּלָלָה גְּשַׁתְּתָה
עַלְמָו וְרַבָּה סְנַר רִיחִיה חֲלָא וְשַׁעְמִיָּה חֲמִרָא כְּלוּמֵר
כִּיּוֹן דְּשַׁעְמִיָּה חֲמִרָא חֲמִרָא שְׁמִיָּה וְחֲמִרָא קְרוּ לִיָּה
נְמַלָּא דְּאֲנִי וְרַבָּה אֲבִיָּה דְּבּוֹכְתִיבּוֹ קִימִי אֲנִי סְנַר
בְּתַר רִיחִיה אֲזַלִּינן יִרְבָּה סְנַר בְּתַר עֲשִׂמִיָּה אֲזַלִּינן
וְאֲפִי' לְפִי הַגְּרַסָּא סְכַתְּתָה כֵּךְ מִחֲפָרָס אֲנִי אֲחִיר
בְּמַשְׁבְּו רִיחִיה חֲלָא וְשַׁעְמִיָּה חֲמִרָא חֲלָא בְּתַר שְׁמִיָּה
אֲזַלִּינן כְּלוּמֵר הֵכִא בְּתַר שְׁמִיָּה אֲזַלִּינן כִּיּוֹן שְׁחֵף
רִיחִיה מִשְׁךְ אֲחִיר שְׁמוֹ מֵה שְׁחִין כֵּן צְמִירָא דְּחִיעִי
וּבְחִמְרָא דְּשַׁעְרֵי וְחֲלָא דְּחִמְרָא וְחֲלָא דְּסְכֻרָא דְּחִלְקִין
בְּרִיחִיה וּבְשַׁעְמִין וְכִיּוֹן סְכַן הוֹלְכֵן בְּהַס חֲמִרָא שְׁחִין
וְרַבָּה אֲחִיר בְּנוֹתָן עֲשִׂס סְנַר רִיחִיה חֲלָא וְשַׁעְמִיָּה

נאמרים לחלוטין שהיו כללו גוף האיסור הוא והרי
 אחר רוחה בגמרא שנתנו ונשאו אפי' גני פת לחלק
 בין עיר לשרה אלמא מה שנאמר משום נשולי נכרים
 לא נכל ענין נאסר אלא הכל לפי האסור והכל לני
 שחמתו קרוב ועל זה סמך הר"ה ז"ל נכרי שגא
 לנכל לחולה בשבת שמוחר לרביא נמואלי שגא וליבא
 משום נשולי נכרים ומשום חמנות דנכל כהאי גוואח
 היכירא איבא עוד התיר נכרי שגאל לעצמו דברים
 כמותרים בין בחול בין בשבת שאעפ"י שהתבטל חסוי
 משום נשולי נכרים אבל הכלים מותר להשתמש בהם
 אחר הדחה דלגבי געולי הכלים לא מסתבר למימה
 דגזרו ואסרו בהא משום געולי נכרים דנה' ודאי ליבא
 משום חמנות "

תמרא תמרא נח' עממה אזלינן כלומר שהטעם עיקר
 ולא הריח וכיון שכן אף שמו נמשך אחר טעמו ולא
 אחר ריחו וכי קאמר נטר עממה אזלינן לאו לאפקרי
 דלא אזלינן נטר שמייה דהכח שמייה ועממה חד הוא
 חלא לומר דנח' טעמא אזלינן ולא נטר ריחה הילכך
 שנו נמשך אחר טעמו ולא אחר ריחו כוונא שאין
 סברותיהן של חבני ורבה בהא מתחלפות כלל להריח
 דתמרא דחשיב ותמריה דשערי לא לעולם חבני אזיל
 נטר טעמא ורבה נטר שמה ועל כרחק אחר לריך
 לומר כן שאלו למה שכתבתי קטיו דרנח אדרנח
 ודחבני דלחבני בחוך כרי דנור ומ"מ אפי' דקיימא
 לן נטר שמה אזלינן אינו ענין להחיר הדנס שבעשה
 ע"י הנכרי האיסור מגעו נהלאה ומשום דנסוך
 אבל על הדנס הבעשה בשרכנס יכול אני ללמד זכות
 ולפטור מן הדין שהרי הסכימו הגאונים שיבעשעיס
 אין יינן אסור אלא בשמיה ולא בהנאה כלל כמו
 שכתב ע"ז ז"ל בהלכותיו בפר' י"א מהלכותיו
 לפי שאינם עונדי ע"ז ואין ציון משום נסוך ומלא
 שאינו נאסר אלא משום חמנות וכיון שאין איסורו
 אלא משום נטותיהן כל שאוכל אותו נדרך שאין בו
 חמנות אפטר שהוא מותר והדנס אין ספק שאין בו
 משום חמנות דלא גרע מין מנובל דליה בו משום
 חמנות כדאיבא בפר' אין מעשדדין :

ואף אני אומר שאפי' לדון להלכה שדנס שדארב'
 יהא מותר שאין עליו חמרות יין ותחלת דריבכו
 לכך נכתבו וליבא למימר כיון שנאסר בשהיה יין היאך
 פקע איסורו שכבר הוכחתי שאין אומר כן בדרבנא
 שהם נאסרי' משום חמנות בלנד וזה ההיתר השכל
 מקבלו והסברא נוהא הימנו אבל למעשה אני אוסר
 לפי שראיתי קת מן הגדולים שתלכו על הר"ה ז"ל
 ואסרו פליעת כלים הכלועים מנשולי נכרים אפי' י
 שהם דברים מותרים והלרוב הכלים הגעלה ואם
 של חרס יצרו וחרס נעל התרומה מזה הדעת ולפיכך
 ראוי להנהיג אסור דנדנס ופירץ גדר ישכנו נהא ושלוס
 לבס :

וא"ת רבי כשהיה תלמו יין נאסר והיכי פקע
 איסוריה משום דבטליה בל וארחץ דוגמתא
 וגדולה ממנה דאמרינן התם בפרק אין מעמידים
 גזי שר של נכרים רב פפא מפקיה ליה לננח
 דחנותא וסתי רב אחא מדתמי מיימו ליה לביחיה
 וסתי ותרווייהו משום חמנות סבירא ליה אלא רב
 אחא הרחק עני' עפי אלמא כל שאיסור' משום
 חמנות אינו אסור אלא כשנוחה' בענין שקרוב לנח
 לידי חמנות שהרי השכר הזה כשהיה בפנים היא
 נאסר כשיאל לחוץ הותר אף הדנס הבעשה בשרכנס
 כיון שאין איסורו אלא משום חמנות אפטר שכשבעשה
 דנס הותר אפי' שכהיה מתחלתו יין נאסר' ואפי' פי
 שזה ההיתר של שר אין למדין ממנו לכל הנאסרים
 משום חמנות ואפי' הכי אמרין התם בפרק אין
 מעשידין אינו מנכית ואכיל צי מנרי דעתא אמר
 ליה רבא חמור רב נחמץ לא חשבתו מיניה דאינו
 דאכיל נחמא דארמתי כבר כתנו המפרשים דשאני
 פת דאליס חמנות דריה מפני שהכל לריכס לו'
 ועוד שהוא מעשה נעים מה שאין בו שכר :

ו עוד שאלת באה הנה עיר לפית
 קטנה אחת שנשאת בנעל
 רחוק מהנה כמו שלשה ימים ונעלה היה מרחץ מרחק
 והלך והניח אשתו ועמדה הקטנה הוציא לפני שלשה
 שנעשו צ"ד לדבר זה ומאלח נעלה בפניהם והצ"ד לא
 הפירו בעלה מעולם ונדקו אם היא קטנה וכתבולה
 גט מחוץ והלכה לא ולפני עמדה לפני אלו עמדה
 לפני חברים ומחר לא הכירו נעלה לא רבו להזקק
 לחמנה דגריסין בפר' מצות תלייה אמר רב הונא
 אמר רב סגודה חולצין אפי' שאין מכירין לפיכך אין
 כותבי' לא ח"כ מכירין ורנח דיקי' אמר אין חולצין לא
 ח"כ מכירין ואין ממחין אלא ח"כ מכירין הרי מפורש
 שכל צ"ד שלא יכירו הינם ונעל הקטנה אין חוקקין
 לחלי' ולמאון ונסתפקתי מי אמרינן אין ממחין' אלא
 ח"כ מכירין הי רוחק לבחילה אבל דיעבד כשר אפי' י
 שאינם מכירין או אפי' דיעבד פכולין :

ואפי' לדברי מי שאומר טעם הקולא של שר
 מפני שהראשונים לא אסרוהו לא האחרונים'
 הוא שכהנו בו חשב חמנות לפיכך הקלו בו ע"מ הרי
 אמה רוחה שדנכרים הנאקרים משום חמנות אינם

תשובה אפי' שאמר נסתם אין ממחין
 אלא ח"כ מכירין משמע שאין
 הקפדה אלא בהכרת האשה הממאנת כשאמרינן האשה
 ואעפ"י שאין מכירין נעל ממחין' רמחי איבפת לן
 נעל הא אפי' אין זה נעלה שאין נכח למוס שריה היא
 יכולה למחן נעל אפי' שלא נפניו ומה לא לבק' תמחן
 נעל

בבעל עכשו בכל מקום שהוא אלא התקדמה בספרת
 האשה נמאו דלמחא מתקא שמה צמס אוהא קטנה
 שבתקדמה רובי תימא צביא גופא מאי איכסא לן י"ל
 בהא חשוי טובא איכא דשמיא קטנה בעיר שהשילאה
 אמה ואמיה ומגדל ומגדלי קדושיה בהדה ורמאי אחד
 פסה קטנה שאון אנו מכירין והחליף שמה בקטנה
 הראשונה ואם יהיה ביד הקטנה השנייה גט מאון
 י"ל הרמאי יפח' הקטנה הראשונה אחד שגדלה אלל
 הראשון שתבשא לו מאון לה אוחו גט מאון וסאמר כבר
 מאוחי בצעלי קודם שגדלי אלו • אי נמי דלמח
 מקה לה יהיא קטנה ומדינא בעל יריש לה ומפקי האי
 צביטא דכבר מיאנה לה וקרובים ירמי לה •

כל אלו החששות הם בשאין מכירין הקטנה אבל
 כשמכירין אותה אע"פ שאין מכירין הבעל מאי
 איכפת לן הא ק"ל צבר" ש"ס צביטות דמזאנ' צפניו
 וסאל צפניו הילכך כיון שאמר הריני ממאנת פלוני
 בעלי אין כאן בית מיתו' ואע"פ שר"ס ז"ל כתב צבר"
 י"א מהלכותיו לריכין סיהיו מכירין אוחו ואם בעלה
 שמיאנה נזי יש לפעמיד' כגון שגבה לצ"ד ואמרה
 הריני ממאנת צביט זה שאין לכתוב שמיאנה בבעלה
 שמה אלא ח"כ מכירין ואל אמרה הריני ממאנת
 ג' ראונו למאני יתום ג' כ"ה הרב ז"ל בהחמיר
 בבעלה לכתחל' אבל דיעבד כיון שהכירו האשה כשר :

ו עוד שאלת

לצאר לך ענין חיישין
 לצ"ד טועין בהיהא
 דאמר רנא :

תשובה

נזה אינו לריק לחדש דבר רק
 שאכחו' לך מה שכתבו החדושי'
 שלנו נזה ויישנו גרסא' על אופניהם ומתוך כך
 יתנצר ספקותי' גרס' רש"י ז"ל צביטות פרק מנחת
 חליה' כך אמר רנא חולצין אע"פ שאין מכירין
 וממאנין אע"פ שאין מכירין לפיכך אין כותבים גט
 חליה' וגט מאון אלא ח"כ מכירין חוששים לצ"ד
 טועין • ורנא דרמי' אמר אין חולצין אלא ח"כ מכירי'
 וכו' לפיכך כותבי' אע"פ שאין מכירין ולא חיישין
 לצ"ד טועין ופ' רש"י ז"ל אין עדי' כותבי' דחוששי'
 לצ"ד טועין דאם כותבי' לה העדים ראינו שחללה
 בצ"ד פלוני אע"פ שלא יכתבו בה ואשתמדוענהו
 חיישין שמה בצ"ד הנאים אחריהם טועין ולא ידקדקו
 אחר העדים ויתירוה על פי גט זה דקסבר רב הונא
 דבי דינא נתר עדים לך דייקי אבל כלא יכתבו לה
 אע"פ שגניא עדים לצ"ד אין עניניהם חללה ליכא
 לזימא למירי שבין אהעדים בעלמון מעידים פני
 צ"ד לעולם אין הצ"ד מתירין אותה לזכות עד
 שיחקרו וידקדקו עם העדים אם הכירו הם אם לא
 אי נמי דכיון שהיא צבה ואין גע צדה חוששין שמה

לא נגמרה להם ולא הכירו ולפיכך לא התירוה פגט •
 ורנא דרייה אמר אין חולצין אלא ח"כ מכירין ואין
 חוששין שמה טעו צ"ד וחלוצו אע"פ שלא הכירו לפי
 שאין חוששין לצ"ד טועין ולא חוששין הכל אמרין
 בדרנא אין חוששין לצ"ד טועין ונפרק יש נוחלין
 ילפינן מהא דרנא חוששין לצ"ד טועין לא תקשי לך
 דהכא קאי אלפיכך כותבי' כלומר כיון שאין צ"ד
 חולצין עד שיכירו לפיכך חף העדים יכולין לסמוך
 על זה מן הסתם ולכתוב אע"פ שלא נתנצר להם
 אם נגמרה עדות לרייני' אם לא לא שאין חוששין
 לצ"ד טועין • והחס קאי אין חולצין אלא ח"כ
 מכירין חלמא חוששין לצ"ד טועין כלומר מפני מה
 אסר רנא לחלץ עד שיכירו ופלי' אדרנא הויה דרמי
 משום דקסבר רנא דבי דינא נתר בי דינא לא דייקי
 ואם צ"ד ארסון נוקנין להן אע"פ שלא התירוה
 ינא צ"ד אחרון לעשות אחר הראשונים ולומר דלא
 חללו אלא ח"כ הכירו ויסמכו עליהם ויתירוהו וזהו
 שכתב הרב אלפסי ז"ל כגון בדרנא אין חוששין וכתב
 שם חוששין • ורב הונא דפליג עליה דרנא סבר דאין
 חוששין שמה יטעו האחרונים בפק דכיון שחולצים
 אפי' שאין מכירין הכל ידועין ולא יטעו בפק לומר
 שהכירו אבל אי כתבו לה העדים כתי הא חיישין
 שמה יטעו הצ"ד ולא דייקי אפי' נתר עדים כדכתבינן
 לעיל :

ויש ספרים דגרסי איכא גרסינן בדרב הונא
 אין חוששין לצ"ד טועין • וזהו פרושו חולצין
 אע"פ שאין מכירין ואין חוששין שמה יטעו צ"ד
 שלאחריהם לומר הואיל וחלוצו הכירו וה"ה שאין
 חוששין לעדים טועין שיכתבו לה כלום אלא דלא
 גרסינן לפיכך דלא הזכירו עדים משום דעדים אם
 לא כתבי' ואשתמדועניהו ליכא למימא' לסקרא' לסקרא'
 ואי כתבי' ואשתמדועניהו ליכא למימא' לסקרא' לסקרא'
 ממש לא חיישין דאיניהו לא כתבי הכי שא ח"כ קיים להו
 בנולתא דקמאי' אשתמדועניהו ורנא דרייה אומר אין
 חולצין אלא ח"כ מכירין חוששין לצ"ד טועין כלומר יטעו
 הצ"ד הנאים אחריהם ויסמכו על הראשונים ומאסר
 דבי דינא נתר בי דינא לא דייקי אבל נתר עדים דייקי
 כדאמר' צביט נוחלין והומה שכתבו הראשונים נהדושיהן
 ולא תדשי נזה דבר כי מדעת' בפק מתנדרו' כל
 ספקותי' • הכנא' דילחא אלטני נקא ממנו לחיות
 דעי בשאלותיך • וככתבי' בהם אשר עד לצבי ועו'
 נוסף עליהם שאלה אחת נחשה שמת בעלה ולא
 יכולתי להשיב עליה כי נאחד הקונטרס ולא נשאלתי
 ממנו אלא עלה אחר הכותב משתחוה לארץ קרסו
 ממקומו עימו ולנו שם ימנו ולינו מחפלל אל ה'
 להשיב את שנותה למען שמו ולהרחות כבודו במעון
 קרסו והדומה לכתי' הבעל' פנים נכ' ראונו צ"ד
 גימס

ימים ו'ל ה"ה גירונדי :

לה"ר אברהם ב"ר נחשיה ב"ר לפוקלקירא :

כתב מורנו תזכתי שכל הארץ הזאת אין מפרשים כבד בהמה ואומר נשם הגאון הר"ם נמו"ל וסאלתי לגדולי הארץ ולא השינו לי עשם נכון והנה דס"ל נזה לקברו נטרמישג רבינו חס וכל גדולי לרפת הקדמונים כן הסכימו וראינו בתלמוד כמה אמוראי שהיו מפרשים כבד ורואים מומין כדאשרינן בנכורות דר' רמי רהו לכו חזתה הוב מקנה אורנייהו לנכרים גם נמסכת תרומת פליגי תנאי בכור מחוה לארץ חס גקרב חבל מכל מקום קדוש להאילנו נמונו וכן בנכורות פרק מעשר בהמה לכילי עלמא קדוש ולשם משמע דאע"ג דנטלו מעשר בהמה לא בטלו בכור כדאיתא חס ונסתקת אולי סמך הר"ם נ"ס ז"ל על האי דאשרינן כהוג עלמא כחלתא סבי כרבי אלעאי נראשית הגז משום דילפינן נתינה נתינה וה"ה למתנות כדאיתא בהדיא בראשית הגז ושמה חף הכבור בכלל זה * עד כאן דברי הרז נרו :

ואני אומר כי מה שהקשה כבודך בכאן יפה הקשה והפכימו דעתך לרעת הרשטונים עליהם השלום שהקשו על הרמז"ס ז"ל במה שכתב שאין בכור בהמה נובה אלא בארץ והא רבא חזי בזברי כדאשרינן בפרק אין לרין הוא גברא דאיתי נוכרא סמי דרבא אשניא מעלי יומא עבא וכו' כדאיתא בתם ונפרק אלו ערשתי בני אמרינן דרב סמאלא שרי נוכרא ולא זבין מינה חבל נראה שערך סמיכתו של הר"ם נמו"ל הוא על ההיא סוגיא בתמורה דתנן חס בפרק ואלו קדשים ובאין מחוה לארץ לארץ חף מן הכבור זה המעשר ואם נחו תמימים יקרנו ורמיניהו בן אשטיגיוס העלה נכורות מנבל ולא קבלו ממנו אמר רב סמאלא ר' עקיבא הא ר' ישמעאל מאי היא רמיא ר' עקיבא אומר יכול יעלה אדם בכור מחוה לארץ לארץ נזמן שנית המקדש קיים ויקריבנו ת"ל ואלכל לפני ה' חלקך מקיש בכור למעשר מה מעשר אינו אלא מן הארץ חף בכור אינו נה אלא מן הארץ ע"כ סוגיא דתמורה ונראה שסבר הר"ם נמו"ל דר' עקיבא אינו קדוש כלל ללא מסקינן חס ולא נשום דוכתא עלה דההיא כאן ליקרב כאן ליקדש וכיון דק"ל כרבי עקיבא מתברר נקיעינן דאין בכור בחוה לארץ קדים כלל דרוקא גבי מעשר נהמה מסקינן חס בנכורות כאן ליקרב כאן ליקדש חבל בכור לא מסקינן הכי נשום דוכתא :

יעור אי חיתא בכור בהמה טהורה נובה בין בארץ בין בחוה לארץ ואפי' לר' עקיבא

ליקדש כדמסקינן בפרק מעשר בהמה הוה ליה לחתא למיתני הכי כדכתב מעשר בהמה נובה בין בארץ בין בחוה לארץ מרלא תנא הכי חלמא לר' עקיבא אינו נובה כלל והוה סגרתו ז"ל הכתי לא בערע דההיא דרבי עקיבא לא מירא חלל ליקרב ואע"ג דנבמרא לא אסקיה יגיד עליו רעו דנבדק מעשר בהמה איתכיה בריתא כל כי האי גוונא גבי מעשר ואפי' הכי אטיק תלמודא חס כאן ליקרב כאן ליקדש היכך ילמוד סמוס מן המפורס בכור למעשר והאי דלא תנא נובה בין בארץ בין בחוה לארץ אפשר דפשיטא ליה דכיון דנפטר רחם חלא דחמא חובת הבוץ הוא היכך לא אלטרין כללא אלטרין בכור חס בשלמא כמעשר אלטרין ללא חיתא דיניה כמעשר דגן :

ועוד לרא דחינן כולהו סוגיות דמוכח בהדיא דבכור נובה בחוה לארץ וכן דעת הרמז"ד ז"ל והשיג על הר"ם נ"ס ז"ל בהשגותיו כלשון הזה א"ל עשות היא זו ואפי' לר' עקיבא דאית ליה האי סברא לא אמר חלל ליקרב חבל קדשת בכור יש בו ואינו גזוז ונעמד ואינו נאכל חלל במומו וכן הפסיק הרמז"ן ז"ל בלכות צבורות שלו * והארינן סס מן הראיות שכתבתי ומאי דאסתפקא ליה למר חס סמך הרז ז"ל על הא דאשרינן נהוג עלמא כר' חלמי בראשית הגז וה"ה למתנות משום דילפינן נתינה נתינה ושנאמר שיהא בכור בכלל זה אינו נראה לי כלל * דבכור לא נתינה ביה נתינה אלא בין חס בין בעל מוס שנתנו לכהן כ"ל ממוכשרם לא יתיה לך כדאיתא בתם בנכורות בפרק עד כמה * ועוד דא"כ למה ליה לר' עקיבא לחקושי בכור למעשר ליקשי לבתורמה והוה עדיף עפי אי סבירא ליה דאינו קדוש כלל דתירומה ג"כ לא קדישא כלל בכבור חי סבירא ליה הכי ואלו נמפיה הוא גופיה מודי דקדיש חלל שאינו קרב :

ה שאלת ראובן שמת והניח בנים גדולים וקטנים ומנה אפטרופוס על הקטנים והקרובים והאפטרופוס רואים לשרך אחר מן הערים הקטנים עס בת זוגו ואותם שום מתחזים רואים שיהיה חלקו של אותו קטן מיוחד מעכשו חס האפטרופוס רשאי ליחד לו חלקו ולחלוק נכסיו אביו בלא ב"ד חס לאו :

תשובה לא מלינו לאפטרופוס איהו רשאי לחלוק נכסי קטנים אלא נרשום ב"ד וכדאמר בפרק האיש מקדש חמר רב חנינן אמר סמואל יתומים שאלו לחלוק נכסיו ב"ד מעמידן להן אפטרופוס ונוררין להם חלק יפה למא חין האפטרופוס רשאי לחלוק בלא ב"ד וכי מיקא חין ב"ד לריבין אלא למנות אפטרופוס איל כיון שכתבנה

חלקו ואחר כך מעמידין הנכסים ביד האפטרופא :

ש עור שאלת

האפטרופא שנחמנה בזה המעשה חס רריך לעשות שטר משמוש הנקרא בלשון הנכרים אוויוניעראו נכסי המע :

תשובה

שטר משמוש זה לא מצינו בכל החלומר לא מיהו הרצ נפל העטור ז"ל כחז בהא דאמריתן בפרק הניזוקין ואין לריך לחשב עמהן באחרונה דדוקא באחרונה אין מחשבין עמהן אבל לפתחה לריכיך ב"ד לחשב עמהן ולכתוב השנון המטעלין והקרקעות וחובות וכל דבר שיתנו בידם דאע"ג דאמרין דאין כשבנין ה"מ נענית שמה אבל נענית דריא משבנין להו והילכך לריך שידעו מה שיקבלו ומה שיחזירו וכחז הרב"ד ז"ל דכותבין שתי שטרות אחד לאפטרופוס ואחד לקרובים אחד בזה והוא הנקרא שטר משמוש וכל שו הדברים הם לומר שב"ד כשבם ממייס אפטרופוס נכסי יתומים ראוי להם שיעשו כך לתועלתם של יתומים : אבל האפטרופוס עצמו אינו מוטל עליו לעשות כך בין שמיטבו ב"ד בין שמיורכו ואני יתומים ואין לריך לפנים : בראוב"א

י שאלת

ראובן היה דר בגירונה והיה חייב בחובות הקהל והיה לו בת אחת מלאה מתה לזה אשתו וכשא אשה נקשטניוץ ונחת לו כדוויא גדולה וכשטניוץ וקבע דירתו עם וקהל גירונה היו פושקין אותו ויהי פורע עמהם בחובות הקהל דבר קלוב נפסרה או נפסק השיא בתו ליהודה מפרסיניוץ ונעשו הנשואים בגירונה וחסם עם יהודה הכתובה ולא פרע לו ראובן עם הגדווייא אע"פ שכתב לו התקבלתי : אבל שמוען ולוי אחי ראובן נשתבעו עם ראובן שיחד בשטר מתנה לבת ראובן על מנת שאין לנעלה רשות בהן לימים ראובן פרע שטר המתנה מקשטניוץ ששלחם לה מאותן מעות שקבל בגדווייא שם מת ראובן וקהל גירונה חונעין ליהודה שיפרע בחובותיהן ונשלו הגדווייא שקבל אחר ששם הנשואין בגירונה וחס חסם הכתובה וקיים התקבלתי ויהודה טוען כי ראובן כשנדר ונתן לו הגדווייא היה דר בקשטניוץ : והיו לו מעות הרבה שם שלא היו חייבין בחובות קהל גירונה ומאותן נתן לו ואיך יעלה על דעת אדם שמי נשאל אשה בגירולה שיאל לחמו אה הוא חייב דבר לקהל לגירונה כי ראובן לא היה דר בגירונה כשעשו הנשואין והקהל טוענין אע"פ מאחר שהוא היה טרע עמו אי זה דבר לא היינו מקבלין עליו אבל הוא מן המעות החייבים נתן לי יהודה טוען עוד אס יש לי חיווג על זה תשלך לשבעון

שנחמנה ראוי לחלוק בנכסיהן שידו בידן ליתא כלל דא"כ למה הורך לומר רב נחמן יתומים שנאו לחלוק בנכסי אניהן ב"ד מעמידים להם אפטרופא הרי לו הקטנים וראוי אפטרופוסים ים להם או סמוכו אל נעל בית שרינו כאפטרופוס כדאיתא בפרק הניזוקין שחס לא כן מי מאכ"י ומלביש ואי אפטרופא סתתא ראוי לחלוק בלא ב"ד אותו שמאכל ומלביש וחלקו בנכסיהן אלא ודאי אין האפטרופא ראוי לחלק בלא ב"ד :

ועור דאמרנו בגמרא ורז נחמן רדיה אמר הגדילו אין יכולין למחות מה כח ב"ד יפה אמת משום כח ב"ד חייבין ליה וכי תימא כיון שנחמנה ע"פ ב"ד כח ב"ד קרית ליה ליתא דהא אמרי בגמרא הו דטעו הא בלא עשו ולא קאמר הא דטעה אמת ב"ד עושים החלוקה ולא האפטרופא לבדו ולפיכך אין עשות החלוקה חוזר אלא נעשות שתי בריך שום הדינין אבל פחות משמות לא : וכן כתב הר"ם שמו"ל בפ"י מהלכות נחלות ואלו היה עשות אפטרופא לבדו היה חוזר אפי' בדבר משום ריחיד הוא וקיימא לן שלית כאלמנה מה אלמנה יחידה אף שלית יחיד אפוקי ב"ד דרבים ויכחו כדאיתא בכתובות פרק אלמנה :

ועור אחר כך ראייה נרור' שאין האפטרופא ראוי לחלוק בנכסי יתומים

יתומים נכסי אניהן לחוב על מנת לזכות מקריא דאמרין בפרק האיש מקדש מנין ליתומים שנאו לחלוק בנכסי אניהן שב"ד מעמידין להם אפטרופוס לחוב ולזכות לחוב אחאי אלא לחוב על מנת לזכות וכו' ואפטרופוסים שנחמנו פה אין ראוי לחוב על מנת לזכות כדאמרין בפרק הניזוקין ואין אפטרופוסים ראוי לדון לחוב ולזכות בנכסי יתומים לזכות אחאי לא אלא לחוב על מנת לזכות וכו' והוא שכן היאך ראוי לחלוק בנכסי יתומים אלא ודאי ב"ד הוא שחולקין הנכסים אלא שמעמידים אפטרופוס לקטנים כדי להפך נזותם : וזה הדרך הממור הכרה בעיני :

אלא שראוי לרש"י ז"ל בפרק אלמנה שפי' הוא

הא דטעה הא בלא עשו האפטרופוסים : וכן פי' בנררין להם חלק יפה לא אפטרופוס לתינוק שלו דנקיט לה בלשון רבים לפי שהוא סגור שמעמידים אפטרופא לכל קטין וקטון וכן פי' במסכת גיטין בפרק השולח מה כח ב"ד יפה כח ב"ד שמונו להם אפטרופא כדכח מדבריו האפטרופוסים לנמן ראין בפרע לך אבל האפטרופא סתם אין ראוי כמו שהוכחתי בראיו' נרורי' הילכך נדרון שלפנינו ב"ד מעמידין אפטרופוס לכל אחד מן הקטנים לפי שעה ובנררין ה"ד עם האפטרופא אצמו קען שרובה לשדך

לשמעון וללוי אחיו שנשבעו לה נשטר מתנה והם הולכים מקופתכם והם דרים בעירכם איך תניחו אותם ותדוני אותי שאיני מקהלכם : הרין עם מי ואם יכורה מוכרת לקבל נ"ד קהל יירוניה או אם יוכל לשאול להם נ"ד אחר ע"כ דנריך :

תשובה

נכונא נזה אני משיב שולחי דבר כפי הנהגת הקהלות מזורף עם דין הגמרא לפיך אני אומר שאש"פי שלרין הגמרא מי שנוסה נפשו מנה ופילה אין לו אלא מנה נמעות או נעסק ונחמו לראוין ואותן מעות ועסק ליתכחו נעיניהו אין למלוה על דאוין כלום לפי שדעתי מעה דכל כהאי גוונא לא מיקרי מניק שיעבדו של חברו אפי' הבי לנהג' הקהלות אינו כן כשנר רהגו כל הקהלות נגניית המסין שמי שמעמימו מחוייבים בחובות הקהל וכנסם לאחר נכנס הזוכה חמת הנעלים ראשונים וכל מנהגי בני העיר יש ללכת אחריהם כמו שמנואר נמקומות רבים בחלומר אפי' יהיה במנהג חולק עם דין הגמרא כ"ס שזה המנהג מסכים לדין והטעם נזה שחינו המסין לא רמי אקרקפחא דגרי כשאר חובות שמה שלנו פטורין הזוכה נמטלטלין דילתיכחו נעיניהו משעבוד הראשון הוא מפני שהחיוב מוטל על הראשון ומיני' אפי' מגלימה דעל כתפיה אבל לו השני לא חל השעבוד עליו וכספי הראשון אינו צפון סיהיו ערנן לשעבודו ולפיכך אין לו על השני כלום אבל חיוב המסין מוטל על הממון וכל זוכה השני בממון מחוייב נכנס חמת הראשון נמאנו למדין לפי דרך זה שראוין שיש לו עמון מחוייב וממון פטור אין לקהל תניעה עליו לומר חמיד היה חייב לנו בחובות הקהל וכל נכסיו היו משועבדים ביה נכסים הפטורים נין המחוייבים עד שיפרע עם שחינו ולפיכך אמה שקבלת מעות ממנו ואפי' קבלת מעות פטורין נכנסת נשענדו שזה אינו מדין הגמרא שמי זוכה נמעות או נדברים אחרים וליתנהו נעיניהו אין למלוה עליו כלום :

ממין פטור וג' אלפים מחוייב וערנן זה זוכה ולאחר זמן כחן נדוניא לחתנו פטורין נ' הלוקי ומחוייב לא ב' והראיה מהרמב"ם במעשר שני מעות חולין ומעות מעשר נמחורו מה שליקט ליקט נדמעבר שני עד שיגלים ואם נלל וסמן לפי חשבונו זה הכלל כל המתלקטין למעשר ונכללין לפי חשבונו :

ומהאי

עעמא נמי אמרינן בירושלמי מני שלשה טעמילו לדין הממון על רבין ונגנבו כך הם שלקיס פי' לפי חשבונו הממון על רבין הנכס נפ' מי שהיה נסוי והחני נאלין אנכיס ונגנבו מחלה לזה ומחלה לזה ופריק אנכיס גדולות הן וחי אפשר לנלול אבל שלעים דקות הן אלמא נכל הרבנים הנכללין כשאלו דרים על החלק הניטל מכן אנו רנין עליו כפי חשבונו הכלל שנעל ממנו לזה הדין כתבו המפרשי' ז"ל נפ' הגם והעליה אף כחן מחלה שחיוב המסין מוטל על הממון כמו שכתבתי דנין הממון לפי חשבונו :

וכל

זה נידוע שראוין נללן וערנן זה נזה או שסניהס מורים אבל אם ראוין היה מתעסק נכל אחר מן הממונות הנזכרים נידור ואחר כך נחן נדוניא ואין ידוע מאי זה ממון נחן יד הזוכה על העלוניה ואפי' אם הממון המחויי' גדול מן הפטור כיון שהפטור מספיק לנדוניא שקבל שכל ספק שנולד בדברים שאין נכללין אין תולין אותו אחר החלק הרב ולא לפי חשבונו אלא הדבר שקול כמחלה על מחלה וכחן שהזוכה מוחזק על הפוליא ממנו להניח הראיה וראיה לדבר שכל ספק הנולד נדבר שאינו נכלל אין הולכין בו לפי חשבונו אלא תולין בחלק המועט כמו שחולין נדמוכה מן הירושלמי שהוכרתי למעלה דקאמר והחני נאלין אנכיס ונגנבו מחלה לזה ומחלה לזה פי' אש"פי שיש לאחד ממה אנכיס ולחברו ממשיס ומפרש הטעם מפני שהן נסות וחי אפשר לנלול אלמא כיון שאינו נכלל אין הולכין בו לפי חשבונו אלא מחלה לזה ומחלה לזה כדיון כל הספקות שהם נמקוס שיר שניהס שזה דהוי מחלה לזה ומחלה לזה הכי מתוקס דהוי הוו נפרותא דהר מינייהו הוי אידיך מוילא מחברו עליו הראיה נדלמר נכה"ג נגמרא נבלמות ונצורות הילכך ננדקן שלפנינו דהממון הוי נרשות הזוכה המוליאין ממנו עליהן הוא להניח ראיה שיכול הוא לחלוק ולומר מן הממון הפטור נחן לי וכן הרין כל שאינו ידוע אם נללס וערנס זה נזה אם לאו שיכול זה לומר דהוא אימא זה נמחורו והמפטור לקחתי ועליהן להניח ראיה כדיון כל מוילא מחברו וזי תימא שענדו המסין שאני שהמסועבד אינו נקרא מוחזק כמו נשאר שענדוס אדרבה שענדו מלך יומר מוחזק ממנו וכדאמרינן נפרק חזקת הנתימס א"כ נעלת ירושא ננו הבכור אינה ענין דה"ת כשהעבנד וזלי אבל נפקא לט' ואין לרין לפנים :

ולענין

יא ולענין

מה שנתבאר בשאלה אם יהודה מוכרה לקבל כ"ד קהל גירונה או אם יגול לשאלו להם כ"ד חמר י חין ספק כנני העיר יכולין להחזיק חוקים והנהגות ויהם קיימין עליהן ומיהו דווקא לחותן סנהדרין בני עירם חבל לכני עיר אחרת לא גם כי יהיה להם חנינה עליה דאי זה כח יש להם להסיע על קולתו כיון שאינו מנבי קבלם חבל כנדין זה לריך לעיין בזה מה שכתב שם אשה נדון כנני עירם אם לאו לפי שאלו רוחין שכל שיעשה מועה מוכיח שהוא דולה לקניע סם דירה בחומה העיר נקרא לחלחל כנני העיר והעפ"י שלא שיה ערין לשם כדמחן אם קנה סם בית דירה הרי הוא כנני העיר לחלחל חף כאן הפטר לומר הנשואין מוכיחן שהוא רולה להתיישב שם וברו הוא כנני העיר מדי י ליחא שכל מי שקונה בית דירה בעיר אחרת משוי מוכיחין שריצה לדיר שם שאין רוב בני אדם קונין בית דירה לא באותו מקום שהם מפלים לדור חבל הדנה נשאים נשים במקומות שאין דעתם לדור בהם מפני כמה פנים ואין הנשואין מוכיחין כלל והיינו דגרסינן דחוספון גני שלש חרות לנישואין וכו' כ"ד א בומן שיהיה מיהודה ויחרם אשה מיהודה מגליל ויחרם אשה פגליל אם היא מיהודה ויחרם אשה פגליל פוג'י אשה לאחא שעל מנת כן נשאה אלתא חין הנשואין מוכיחין קניעות המקום ולפיכך אם יהודה זה אינו מנבי עירם יגול לשאלו להם כ"ד חמר וכו' אם יהודה היה דר כנני ונשא אשה בעיר דהו חמר כיהודה וגליל דעל מנת כן נשאה וכדמרין נתיספתא לענין יהודה וגליל :

יב שאלת

זה לשיך אשה שמת בעלה ויש לה ולר כהנריכה רז"ל להסותא כ"ד חמס כדאיתא בברק החולץ ונחנה כנה למניקה בחיי בעלה חי יכולה להנשא לאחר שלשה חדשים שנתנו חכמים להנח' הורע כי מנחין מניקה הר"ם מקנה סתמך חשיבת הגאון שאין קרי מניקה חנרו או אם נשנה כנה למניקה ג' הדינים קודם מיתא בעלה יהיא לא הניקה כלל בחי' ג' חדשי' ע"כ ויהא גם הניחא נשם רב אחאי זה לשוננו גני מעוברת חנרו או מניקה חנרו דהיינו דעבר ואנסינו הו קרש מפקינן לה נגע ע"כ לשיכר י ונקשה להעמיד על דעתיה ועל מה ראי' לטמון הלכה למעשה :

השובה

הע"פ שאינו יודע סמך כנמרה לדברי הגאון ז"ל מ"מ דברים צדורים הם נעמנו יכ"ס שם דברי קבלה וכו' ל נעמנו של גאון ז"ל שכיין שתקנה זו שתקנו חכמים שלא יא אדם מניקה חנרו מפני תקנת הילד היכא שאין לולד הקלה חין לאפור אשה מלהנשא וירוע

הוא נדרתיקן אל נשים שכל שמוסקות קלח זמן מהניק נפסק חלפן ואין רחוייה עוד להניק י והזין הוב שקלנן הגאון ז"ל אפשר שהלך בו אחר רוב נשים שיש שפסק חלפן נפסק חמס ויש בהפסק אשה שנועות ויש בהפסק שני חדשים חבל אחר ג' חדשים סבור הגאון ז"ל שרובו נפסק חלפן ולא יסאר לחשה חלב אחר הפסק ג' חדשים חלה לחת מני חלף ולמה שהוא מיעוטא דמיעוטא לא חיישינן ולא עבדינן תקנתא והפטר ג' כ סממך קנה לקננת הג' חדשים להא דמרין כפ' הע"פ לענין מעוברת שהחל כעבר לחמר ג' חדשים וכיון אזו פסקה ג' חדשים בחיי בעלה אינה רחוייה להניק כנה נשעה שמת בעלה אינה קרויה מעקת חנרו ואין לולד תועלת בעגונה י וכו דעתיה כהשנות הגאון ז"ל :

וביין

שהאיסור הזה אינו חלל מדבריהם ראי' לפמ"ד ע"ל זו הפסוקה הלכה למעשה והוי זהיר נדנריו דווקא בשעתה כנה למניקה ג' חדשים בחיי בעלה שאם לא עברו הג' חדשים בחיי בעלה הע"פ שאחר מיתת בעלה השלימה השלשה חדשים ולא הניקה בהם חין זה כלל היתר הגאון לפי שזו נשעת מיתת בעלה היתה קרויה מניקה חנרו לפי הזמן שקלנן הגאון ז"ל וכוין שכן חסורה עד שכלום כ"ד חמס ודבר זה חין לריך לפנים ולא הוצרכתי לכחזו חלה מכני הלשון שנה נשאלת אשה שמת בעלה ונחנה כנה למניקה בחיי בעלה אם מותרת לינשא אחר שלשה חדשים הזמן שנתנו חכמים להנחת הארע כי ננחתי בסוגר המיקה ה"ר מקלוני ז"ל וכו' ונראה מדבריך שאשה בסוגר מדברי הגאון ז"ל שכל שנתנה כנה בחיי בעלה למניקה מותרת לינשא אחר שלשה חדשים וזה אינו חלה דווקא שפסקה מהניק חת כנה בחיי בעלה ולא הניקה כלל חוך זמן זה שדעת הגאון שזו אינה רחוייה להניק ואינה נהרחת מניקה חנרו י והוא גם הוא כניח' נשם רב אחאי גאון ז"ל זה לשוננו גני מעוברת חנרו או מניקה חנרו והיינו דעבר ונסינו או קרש מפקינן נגע מינייה הורעי כמה נפסק למעשה על זה לא ידעתי למה נהכוונת אם דעתך שדברי רב אחא חולקין על חשונת הגאון ונקשה שדוריעך עד מה נפסק חין רחוייה שם מחלוקת בין שני הגאונים ז"ל כלל שתשונת הגאון היה לומר דנענין זה מותרת לינשא ודברי רב אחאי הם היכא נשאה בחיפור וזה פשוט וחס נחכונת לומר אם רחויי לסמך כזה על דברי רב אחאי דע שדברי רב אחאי משורטין כנמרה נריש פקד החולץ היכא דעבר ונשא חכמים אומרין יוציא חמר רבא לנריו חכמים יוציא נגע חמר מרזן ויזיא דייקא נמי דתמני יוציא ולא קתני יכריש ש"מ דרי מפורש דהיינו דעבר ונשא מפקינן לה נגע מיניה

אצל היכא דקדם נלחוד חי אמרינן יוליא בגט חי
לא רבר זה דקרקע עליו בחוספוט והעלי דלפילו
קדם נלחוד יוליא בגט כדברי הגאון ז"ל :

יג שאלתם

אשה מרדה על בעלה ומנעמו
מתשמים המטה בלא שום
טענה נעילם אלא שאומרת מאיז עלי ואיני
יכולה לשכוב עמו מדעתי וגם איני יכולה
להתייחד עמו בזנית אחד' אם כניף לבעל להוליא
מיד לפי שאינה כשנויה שחגעל לשנויא לה ותנא
בלא כתובה כלל ומטול בלאותיה בין מנכסים שהכניסה
לבעלה ונחתינן באחריותם בין מנכסים שלא נחתינן
באחריותם כמו שכתב הרב מורה נרדק בהלכות נשים
לפי סוגית הגמרא' או אם שכתב אותה פעם ושנים
ויכרוז עליה ארבע שנות וטעה לה לה חרס
ירחי שחא אגיבה או לא נשהה אותה בחקנת
הגאונים וגם נכדון שלפנינו לא שייך דין כפייה
בזה שהרי הבעל רוצה לגרשה וראינו לרשב"א ז"ל
שכתב בתשובה זה לשונו ' אצל האומרת מאיז
עלי מנכסים ממנה שחאה נותנת דעתה עליו
ותתפייס לו ואם לא רצה ממני שלכה אונסה
שלא תתפייס לו אינן מכריחין אותה לעמוד אליו
לשמשו ודין מכריחין עליה כלל אלא ממתנין לה
ז"ל חרס אם חורה בה חרף י"ג חרס מוטע ואם
לאו לאחר י"ג חרס הפסידה כל כתובתה וכל
נדונייתה וכו' אם שנתן לה הוסיף לה מדעתו
בכחוצתה ואם רצה מוליא חוסק בגט אחר י"ג חרס
וינאה בלא כלום אצל אם יש עדין בין ידה או
ציר הבעל מהגדל' והכחשיטין שהכניסה לו בנדונייתה
וקדמה היא ותפסה אותן אינן מוליאין מידה זהו
מי שגרשה אחר י"ג חרס ואם גרשה חרף י"ג חרס
נותן כל כתובתה אצל מה שהוסיף לה אינה נוטלת
שלא הוסיף לה על מנת שחטול ותלץ ע"כ לשון
התשובה ונקשה שאעמידם על דעתיה הלכה
לבעזה :

תשובה

אם שרטי הלכות
מורדת יחד הענין אצל אמרתי
אגלה אזכרם בזה נחלקו הראשונים היו יודעים
שרעת הר"ם ז"ל כמה שאומר ראומרה מאיז עלי
כופין אותו לה היא הוא כתלה במאי דאמרינן בגמרא
אצל אמרה מאיז עלי לא כפיין לה ' ודעת הר'
ז"ל לומר לא כפיין לה שהעמוד יחתיו עד שכתלה
באותה כמו שאנו אומרים בגמרא אלא כפיין אותו
לגרם לאלתר ' וכן פרשה ג"כ חרס מרדנותו
הזרפתים בחוספוטותיהם ' ודבר זה לא הסכימו עליו
גדולי האחרונים אצל דמאורו נראות נצורות וכן
דמ"ס ז"ל דמאור בחוספוט ' והכפפתם היא קלעולם

אינן כופים הבעל להוליא וראוייתהין לא הולכת
לכתוב אל כס כי ממאלו נארוכה נחרוזי הרמב"ן
ז"ל והרשב"א ז"ל בהלכות מורדת ' ניה נחלה החלוק
שנין הרמב"ן ז"ל שכתב כופין אותו להוליא ודברי
הרשב"א ז"ל שכתב ' ואם רצה מוליא אותה נגט
דמשמע רצה דווקא אצל לא רצה אינן כופין :
ולענין משה ראוי לממן על הפקעת האחרוני'
בזה שהיא להמיר בלא מורה ויש בין
דברי הר"ם ז"ל ודברי הרשב"א ז"ל חלוק אחר
שהרמב"ן ז"ל כתב שהאומר מאיז עלי נוטלת בלאיה
הקיימין ' ולא חלק בין תפסה ולא תפסה ' והרשב"א
ז"ל כתב וקדמה היא ותפסה אינן מוליאין מידה '
משמע הוא לא תפסה הפסידה ' ואכתוב לכם על
מה נסמך כל אחר מהם ז"ל לפי דעתו ' הרמב"ן
ז"ל מירש זו שאמר נפרק אש"פי בלתי דבר צדיק
אימדרא הוה תפסא חד שירה כו' מעיל דמסקינן
עלה בגמרא השחא ללא אחר הלכתא לא הכי ולא
הכי דתפסא לא נפקינן מניה דלא תפסה לא יהנינן
לה בגמורת נפשטא' וכן מוכיחין דברי הר"ם ז"ל
שכתב זה החלוק בין תפסה לא תפסה נחזירו נדיין
מורדת ופניו הרב ז"ל דווקא בגמורתם ז"ל חלוק
בין תפסה לא תפסה הפסידה אצל האומרת מאיז עלי
אפי' לא תפסה לא הפסיד' וטעמואל דבר לפי שהמורד'
אינה מנעלת מיד תחילי איכות שבינו לנינה אצל כל
הפסדה היא שנעה דינרים כל שנת ושנת שעיקר
התקנה ולפיין כיון שקטוה שפסידו ז' דינרים
בכל שנת דין הוא שיהא זה הפסד נוטל על כל
נכסיה ' עוד שדעת קלת המפרשים הוא שהפסד
הזה מוטל אפי' על נכסי מלוג שלה וכאלו הבעל
מרויה על כל נכסיו ז' וכל שנת ושנת ולפיין דין הוא
שנאמר בנלאותיה הקיימים אים לא תפסה אותם
הפסידין ' אצל האומרת מאיז עלי אינן עניינה כן
שאין הבעל מרויה עליה דבר קלוד כרי שנאמר שיהא
רויח הבעל והפסד האש' מוטל על כל נכסיה אלא
הרי היא נוטלת תחילי איכות מיד והפסידה גל עיה
שים לה על הבעל אצל מה שהיא שלה כגון בלאותיה לא
הפסידה והיא לא כהיה דאמרינן סוף פרק אלא
בזנות וזהו לא הפסידה בלאותיה הקיימים דאם
היא ונתה כליה מי זנו' ולפיכ' כתב הר"ם ז"ל שחגעל
בלאותיה ולא חלק בין תפסה ללא תפסה' אצל
הרשב"א ז"ל הולך נדרך האחרונים ז"ל שרשו זו של
בלתייה דבר צדיק נאומרת מאיז עלי ולפיכ' יש חלוק
בין תפסה ללא תפסה שאילו מורדת דנעיתה ומלעריח
ליה אפי' תפסה הפסידה וחק' נא כראוי דברי
האחרונים עיקר ' .

הבה פרשתי לכם כמה נחלקו הספרות והלכת
למעשה ראוי לממן על הפקעת האחרונים
על

פירות ע"ש עלי אס ארץ למה לה הפיר לא ארץ
 ולא ליסתרו פירות העולם עליהוקשה שם הרשב"א
 ו"ל מ"מ הרי היא אסור" באכילת פירות מעמה וכדרכ
 יהודה דאמר נרים פרק ואלו מותרין קוגס עיני היום
 דשינה אס אישן לא מחלל לא יטן היום שמל יטן למחר
 דנחלתי לא מותרת אלא כמי לא אכל היום שאל
 ארץ למחר ונמלאת עובר" באכילת הפירות למפרע
 ותיקן דכל האומר קול' פירות עלי אס אעשה כך אינו
 אסור על עצמו אכילת הפירות אלא מומן שיעבור מלאו
 ואילך אלא אי"כ אסרם על עצמו נפירות מועתה

על הדרך שכתב הרשב"א בתשובתו עור אגלה איניכס
 כמה שאלתם זה לשיכס או אס נחמה אותה
 פעם ושמים ויכריו עליה ד' שבתות וכו' ורואה אני
 דנריכס שנתחלף לכס דין מורדת לדין האומרת מאיס
 עלי כי נעולם לא הוכרח הכרוה האומרת מאיס עלי
 דנכדמה לא הוכירוה אלא כמי מורדת זהעס בזה לבי
 שזו האומרת נעינה ליה כיון שאינו מאוס עליה אפשר
 שכתביש ותחורר למוטע אבל אומרת מאיס עלי אין
 מכריזין עליה שכן הסתם אפי' בכמה הכרוה לא תחורר
 בה דלמאיסותה לית סכרה

ורעו עוד שהאומרת מאיס עלי שדקן אותה ע"פ
 המפעשים האלה דווקא בחומר' מאיס עלי
 ואיני רולה זו ולא בכתובתו אבל האומרת מאיס עלי
 ורולה אני להתגרש ולטול כתובה חוששין שמה
 עיניה נכתב באחר ויחורר דיכה לדין המורדת וכן פרש"י
 ז"ל שם בכתובותבני היכירדמייה מורדת דאמר נעינה
 ונולערה לא אכל אחרה מאיס עלי לא כתיב לה -
 דכתב רש"י ז"ל שם היכירדמייה מורדת דכופין ופוחתין
 לה מכתובתה דאמרה נעינה ונולערה ליה שיש לכופה
 על ידי פחיתות כתובהה אבל אחרה מאיס עלי לא הוא
 ולא כחובתו נעינה לא כייפינן לה' ע"כ' הא בחומרת
 רולה אני להתגרש ולטול כתובה וליטה אותה על ידי
 פחיתות כתובהה כדיון המורדת' וכן דעת הרשב"א
 ז"ל בכתובה הילכך נדדון שלפניכס אס היא אומרת
 מאיס עלי ויניי חפלה לא זו ולא בכתובתו מדוני
 אותה כדיון האומרת מאיס עלי וחס רולה להתגרש
 זליטול כתובהה כמו לה דין מורדת ואיס המורדת לא
 הוכרחתי לכתוב אלא כתיב סכר כתיב הרשב"א ז"ל בנותה
 תשובה שהוכרתם לכו אחרינו : אגרמו"טי :

ורעו יש לעלו ראות נרורות ופסועות מדתנן
 בפרק מי שחזוהרי זה גיטיך אס לא באתי
 מכלן עד שנים עשר חדש וזת בתוך *ב חודש
 אינו גס ואמרין אמין התס אס נות כלחאר מיתה
 דמי' אפילו הכי אי להוביח משס אלא שכל שחלה
 דבריו על דרך תנאי קודם ודבר נמשך אין הנמשך חל
 ולא מחיל עד שיחול הקודם אבל אלו השלשים יום
 אינם נדבר הנמשך כי הנמשך הוא החזיר מממון
 הנדוניית סך פלוני ואלו השלשים יום הם בתנאי
 הקודם שהמנהי על הדרך הנקרה תנאי מרובק שחלה
 שאס חפער אשתו ולא יסאר ממנהולד שיחיה שלשים
 יום - ולפיכך כל שנשאר ממנה ולד של קיימא שחיה
 שלשים יום אע"פ שלא היה אחריה שלשים יום הרי
 לא נתקיים תנאו ואין ליורשי' האשה זכות נשיור
 כלל שאפי' היה הלשון מסופק הוה ליה בעל ודאי
 ויורשי' האשה ספק ואין ספק מוניא מירד ודאי
 וכאותה שאמרו ניצמות פרק הקולץ ולפיכך הדין
 עס הנתנע :

ועוד יש לעלו ראות נרורות ופסועות מדתנן
 בפרק מי שחזוהרי זה גיטיך אס לא באתי
 מכלן עד שנים עשר חדש וזת בתוך *ב חודש
 אינו גס ואמרין אמין התס אס נות כלחאר מיתה
 דמי' אפילו הכי אי להוביח משס אלא שכל שחלה
 דבריו על דרך תנאי קודם ודבר נמשך אין הנמשך חל
 ולא מחיל עד שיחול הקודם אבל אלו השלשים יום
 אינם נדבר הנמשך כי הנמשך הוא החזיר מממון
 הנדוניית סך פלוני ואלו השלשים יום הם בתנאי
 הקודם שהמנהי על הדרך הנקרה תנאי מרובק שחלה
 שאס חפער אשתו ולא יסאר ממנהולד שיחיה שלשים
 יום - ולפיכך כל שנשאר ממנה ולד של קיימא שחיה
 שלשים יום אע"פ שלא היה אחריה שלשים יום הרי
 לא נתקיים תנאו ואין ליורשי' האשה זכות נשיור
 כלל שאפי' היה הלשון מסופק הוה ליה בעל ודאי
 ויורשי' האשה ספק ואין ספק מוניא מירד ודאי
 וכאותה שאמרו ניצמות פרק הקולץ ולפיכך הדין
 עס הנתנע :

שמעון שנסא אשה וכתב שיר
 ליורשיה וזה לשונו שאס שמה
 ה"ו חפער אשתו זו הוכרת שחיה בעלה ולא יסאר לה
 מתנו ולד של קיימא זכר או נקבה שיחיה שלשי' יום
 שאחזיר לה או לנאי כחה מממון הנדוניית סך פלוני
 וזהר כן מתה אשתו של שמעון הנזכר ושאר אחריה
 בן חמש שנים שיחיה אחריה ע"ז יום יורש השער טוען
 שיש לו לשמעון להחזיר כן ממון השיר ושמעון טוען
 שכבר נשאר לו ולד של קיימא ואין לו עליו בלוס הדין
 עס מי :

שאלת נחור אחר שמו נלשונן
 אבונגורד"ה ש
 חנוגורד"ה דינלאני"ש
 נשא אשה בת אחי חנין שמו חנרואב"ן דינלאני"ש
 היו שניהם מאיסטלרי"ק ונעת נשאה היה לעיר
 הגוף עדין לא נה נאנשים והיא גבהה קומתה אס
 לקנת זכ עס לקנת אענת הילגים ואס לשמי הקטע
 יפק

יד שאלת
 שמעון שנסא אשה וכתב שיר
 ליורשיה וזה לשונו שאס שמה
 ה"ו חפער אשתו זו הוכרת שחיה בעלה ולא יסאר לה
 מתנו ולד של קיימא זכר או נקבה שיחיה שלשי' יום
 שאחזיר לה או לנאי כחה מממון הנדוניית סך פלוני
 וזהר כן מתה אשתו של שמעון הנזכר ושאר אחריה
 בן חמש שנים שיחיה אחריה ע"ז יום יורש השער טוען
 שיש לו לשמעון להחזיר כן ממון השיר ושמעון טוען
 שכבר נשאר לו ולד של קיימא ואין לו עליו בלוס הדין
 עס מי :

תשובה כ"ל נדור שהדין עס הנתנע שהרי
 נשאר לו ממנה ולד של קיימ' שחיה
 שלשים יום כי אין הכרח בלשון שירלה לומר שיחיה
 שלשים אחר מיתה אשמו דאע"ג נדפ' אלו נדרים מוכח
 שהחזיר על עצמו דבר פלוני אס יעשה כך זמן האיסור
 אינו מחיל אלא לאחר שיעשה אותו דבר והראיה
 מראמר' התס היכי קאמר אילימא דאמר קוגס

שׁוֹת שאלה טו טז יז הרין יב

עור חוששין בשניי פתחו וחרטו שלפי הנראה חין לו חרטה דמעיקרא שהרי חנו חומרים לו מאן חומר דחירת מאן חייבך דחייבית חייבך' הוו זני דקרקשו לך א"כ חין ספק טרלה נדרו ומכאן וחילך הוא טרלה נהיתו וזו חניה חרטה וכדמזכר מההיא דנעיש דרור או חלוק שמת מה נשבע ונדר עשה כן כדי שלא יעלה על דעתה שיוכל לגרסה ממך כן תפיי' אליו טרחה אשה נקז' וכשראה שלא רועיל כלום והפיסול ולא חייבית יותר משבע שנים נהם לי נשבע ונדר ונחרט חרטה מעיקרא ועששו רולה לגרש כדי לקיים מצוה טרייה ורנייה עם אחרת נח מולו שתקנו לו מן השמים :

יו עור שאלת הנשבע שלא לעשות דבר פלוני של רשות אלא ברשות או בהסכמה פלוני ופלוני ופלוני חס נאמר שיהא דינו כמו שנשבע על דעת רבים וכל שלא יסכימו הם נדרה ההוא חין חסם יכול להחיר אלא לנדר מצוה כרין נדר שהורר על דעת רבים או חס נאמר שמתחר שלא חמד צעת שהוא נשבע על דעתם הרי לא כללם בעיקר קשר שזועמו ולא חלה הימר' בהם כל זמן שלא ירצה לישאל וכן נמי אי תמצא לומר על דעת רבים חס נכחו לו רשות שנים מהם ונשאר אחד שלא נתן לו רשות חס יכול לישאל מחאר שלא נשחרו רבים שיהיו לריבים להסכים נהיתו ונאמר נזה סוף דינא כתחלה דינא כסם שאם נשבע על דעת אחר יכול להשאל כך כשלא נשאר אלא אחד מהשאלה שיכול להשאל' ונתן שכתבתי למעלה ששזעות בחזרו היתה על דעת רבים הוא חס נאמר שהאומר שלא יעשה כך אלא ברשות פלוני ופלוני ופלוני שיהיה זה כשנשבע על דעת רבים לא כשנשבע נמי' על דעת רבים ונמו שיראה מקבלת העדות :

יז עור שאלת מי שנשבע או אחר על עצמו של יעשה דבר פלוני אלא ברשות אדם ידוע חס נאמר שהוא כמו המורד הנאה מחברו שאין מחירין לו אלא נכניו לפי גרס' הירושלמי שהעם מפני הנוצה וכמו שאין מחירין אלא מדעתו היבא דרמאי להנחתו הוא הכי נמי כשארם שלא ברשות פלגי נחוש שחא להנחתו הוא אחר שפרע שמו או חס נאמר אחר שאין הנדר או הכשוע מדנר שנינו לאותו פלוני אשפי' שאמר אלא ברשות פלוני חין לחוס שחא להנחתו הוא לפי שמעול' לא נכתבו זה אלא ליתול רשות ממנו לתועלתו של הנוצר' :

אחד נפלה מריבה בין שניהם ורצו זמנם היו נמסתר פנים מיום נשאו זה לזה ולפעמים קרוניהם היו משלימים בין שניהם יסובו לכסלה ולשנאים למוקש כפי המדומה מיר החבורה דבסתת המריבה והנחור זה ימים ללאותו למרינותיה והיותו חושש פן אזהכיה יפתוה ויובלו לו לגרסה נשבע לנלתי יגרש אותה וזלתי בהסכמת גלשה אחר מהם אכנוגורא' חילק אחר הוא היום נררץ מרחקים' ועוד אחר נעלמו נכל פירות שנעולם חין צפת ומים חס יגרש שלא ברשות הנזכרים' ועוד שנ לעשות ככה פעם אחרת ואלה שנעמו ואסורו נאחרים או נקודמים כפי אשר תראה רבים נשער קבלת העדות שיש נידו מזה עד שאחר מן העדים שהיו נמעמד הסבועה והאסור היה מעמד שלא חסורו שלל פעם ופעם שישאל ויותר מהאסור שיחול עליו פעם אחרת וכן לעולם' אבל בחזרו מכחישו מזה לפי האמור' צעת פתוה לגרש ונכתמה הסימיה וניסת קירקשו נזויה ונמרה' ואותן שחלה לו נדרו בהם נדר נכחו לו רשות וזלתי אכנוגורא' חילק' לפי שהוא דחוק דחוק מני ימלאנו נח לישאל על שביעותו ונדריו ורולה לגרש על זה יושבי על מדין ישנו למשפט ורבו הספקות' מהם חוששין להחיר השבועה לפי שהיתה לפני רבים ועל דעת רבים דק' ל נדר שהורר על דעת רבים חין לו הפרה אלא לנדר מצוה והכל אחי מצוה חיהא ארצא השבוע' היתה לנדר מצוה שלא לעבור על דברי חכמים שדרשו מדברי הקבלה שכתבו המושלח מדתכתיב כי שנח שלא לפי שזו אשחר ראשונה היא שמונח מוריד עליו דמעות והרמיה נשיליה גיטי' וכל הנשבע לנדר נעוה חין לו הפרה וכדארמן נפרק האלמ' ולרין לפרוע את הנדר ואמר רב פפא משום איסורא ואפי' נשבע שלא לעבור על דברי חכמים חין לו הפרה וכדמוכת גירושלמי מההוא נר נש נדרר דלא מרווחא' או הן החששות שחששו נעוין הימר השבועות' ולענין האיסורין חין מקום להיתרם עד שיתולו והוא אחר נמינת הגט' :

והנה קרוני הנחור רולין גלוי דעת החכמים שמחירוהו לאחר נמינת הגט שאלמ' כן לא היה מגרש ושיאחר אסור בפירות העולם' ולפיכך יש לחוס שחא לאחר נמינת הגט לא ימלאו פתח או חרטה יספיקו להחירם ונמצא זה אומר לו הייתי יודע שכן אפי' נותנין לי כל ממון שנעולם לא הייתי מגרשה ונמנול גט נטל ונדחמתיך נגיטיין גני המיליח אשמו נחוס חס רע אלא א"כ נאמר נזו שיודעוהו קודם נמינת הגט הוי גומר ומגרש אפי' לא ימירוך ואם יגרש חיהו דאפסיד אנטשיה' :

תשובה

תחלה לריך לבאר שאין שנועה זו לקיים את המלוה ואלא לעבור עליה דמאי דאמרינן כל המנהג אשתו הראשונה מונח מנוריד רמעות ה"מ נרובה לעמוד תחתיו והוא נמשלה בעל כרחו כמו שאמר הכתוב כי הנה העיר צינן וצין אשה נעורין אשר אשה נגדה וזהו חבורתך ואשת צריתך * אבל נדון שלפנינו שהיא אינה רולה לעמוד נקסוה למתקה ולשאז לרף לורף אין נדנדו עברה צרוציה לכל כה"ג גרס לן וינח ודין והכי אמרו אבל אמרה מאים עלי לא כייפי * ויש מי שסובר לדברנה כייפינן ליה ואע"פי שנכרח אז רחוייה מ"מ הדבר פשוט שאין נכיולא זה נדנדו עברה כלל כרי שנחוש שלא להחיר השנועה מטעם זה * ומה שחששו עוד שלא להחירה מפני שעלה בדעתם לומר שמה כיון שנכבד שלא לגרש הלא בהסכמת פלוני ופלוני וכלונו הרי הוא כמי שנכבד על דעתך דניס גס זה אין לו מקום לחוש לפי הנראה מדברי הראשונים ו"ל דעמא דעל דעת רבנים אין לו הפרה הוא שכיון שגרף דעת הרבנים לדעתו אינו יכול ליטא שהיך יאמר אדעתא דהכי לא נדרי אע"פ שהוא לא היה דעתו נדך שמה און דעת הרבנים מסכמת לדעתו ונחרתה נמי ה"ה והוא העם ולפיכך אמר רת"ס ו"ל דכי אמרינן דעל דעת רבנים ולדבר מזה יש לו הפרה דווקא כי ההוא מקרי דרדקי שעל דעתם הויר ועל דעתם הויר לני סילא הכסדן נכדון באומן דבר עלמנו אבל משום מזה אחרת אין לו הפרה כיון דעל דעת רבים נכבד דמח לן סדך ה"י דעתם מטעה להשוכה לנחשתר משום מזה וא"ת יהו גאלי' איהו למיסר עליה שוינכה שליח ולא למישרי ליה הילכך אין חרטה כלום להחיר לו כפי שחמא זה נמשע החרס הרמנ"ן ו"ל ונחרושי גיטין ס' *

דעה אחרת לדעתו אבל כשנדר על רעה רבים מחוץ שהין הרבים דגליין להתאסף ולמחות אנו מפרשים דבריו שכיוון לשחק דעת אחרת לדעתו ולפיכך אין לו הפרה * ומ"מ בין שחומר לדברי ר"ת ו"ל או שאנו דהכי קים לכו לפרנס שכל אדם שנתחוק בעל דעת רבים שאין לו הפרה כל זה אין על פניו אלא נשחק דעת הרבים נעיקר נדרו אבל זה לא שפסג להחמיר עליו אלא להקל עליו שאם לא התנה נדך לא היה רשאי לגרש בשום פנים אלא א"כ יבא נשא ורזה לשייר ולעלמו שאם יחירוהו אחס בני אדם שיהא רשאי ולפיכך אין לחוש נדדון זה לא מטעם שנעשה לדבר מניה וכמו שכתבנו למעלה ולא מחמת דעת רבים כמו שכתבתי עכשיו *

ועל

מה שכתבתי עוד מטעם המורד הנאה מחברו אין מתירין לו אלא בפניו כמו ששאל משאלתך האחרונה חף נזו נסמכתי להחיר שכבר ידעת מה שאמרו שם קלה מתירין ונדרון זה הדבר מוכיח שלא היה להנאחו של אבוגדא"ה אינ"ק * ועוד שסם נדרים יש מי שגורם המורד הנאה מחברו בפניו אין מתירין לו אלא בפניו משמע דהא שלא בפניו מתירין אותו אפי' שלא בפניו וסמכתי לפי גרסא זו מפני שאמרו נירושלמי נדרים נפרק השוחפים והניאוהו נתוספות גיטין מתוך כלשון היה המורד הנאה מחברו בפניו אין נשאל לו לא בפניו שלא בפניו נשאל לו בין בפניו בין שלא בפניו * והבוע נן לוי אומר מפני הכשר ד' יוחן אומר מפני הנוסה והאם נהלין פלוגתא דתניא יום הכפורים לריך לפרט מעשיו נדר ר' יהודה נן נתייר ר' עקיבא אומר אין לריך לפרט את מעשיו פי' מפני הנוסה שכתביים בפניו כמה שכר הנאה ממנו וכן מפרט מעשיו מפני שיתבייש בהאיו * ומאן דאמר מפני החשד פי' שלא יחשדוהו שעובר על נדרו ונדך נמי לא יפרוט נמי מעשיו שלא יחשדוהו בשאר ענינות ע"כ לאזנס * והיא שיטה מחוורת אע"פי שאינה עטבמת עם מה שכתבתי נדרישתי מנדרי' לפי שכתבתי על פי ספרינו ועדין לא נזו לרי' התוספות מתוך דאפשר שאתקן סם מועט ואודיעיב' מועתה הרי אדם רואים נדירו' שכל שלא בפניו נשאל ומתירין לו ואין מושגים * לא עפתי הנוסה ולא מפני החשד ומעתה אין לחוש דתיירו לו מפני טעם דבר מזה ולא מפני טעם דעת רבים ולא משום אין מתירין לו אלא בפניו :

ועל

מה שכתב עוד בשאלתך שאחד מה העדים העיד שאמר בליסורו שנכל פעם יפעם שישאל ויותר מהאיסר שיחול עליו פעם אחרת וכן לעולם * חף על פי שהדבר נדרר שאין לחוש שנשנל זה רהוה ליה

ואחר שיהא כשאל על כל אותן פעמים שהזכיר מותר
 להחזירה שאי אפשר לבלול פעמים שאין להם חלוקת
 בלשון וכן לעולם כל העצם שבחבתי שאי אפשר לך
 לומר החם שחתי מפני שהוא לדרב מזהו חלוק
 בין דרב מזהו לדרב הרשות דאם אין הנדר חלוק היאך
 נתינתו משום מזהו הא ודאי ליתא חלוק על כרחין
 כדחמרון שאי אפשר לומר לידור חלוק נדרים ידועים
 ולא שאין להם חלוקת וחכם יכול להחזירו וכפי מה
 שבחבתי ולפי זה לרוב לומר דחמתי דחמתי בנדרים
 קובם שאיני נהנה לפלוני ולמי ששאל עליו ששאל על
 הראשון ואחר כך ישאל על השני דחליבא דרבי שמעון
 היינו דוקא באומר קובם שאיני נהנה לפלוני וקובם
 למי ששאל עליו והכנס נקוט לה כרבי יהודה אי נמי
 נקוט להסתמא כל כדאית ליה ולא לומר כדאית ליה דהת'
 לאו כדאית ליה עסיק

מענה אין לחוש כלל בנדון זה אף לפי דברי הער
 שהעיד וכן לעולם כל שהותר כמנין אותן
 פעמים שהזכיר קובם פירות וכו' ח' וכן בכל פעם ב'
 ופעם ג' וכן לעולם ד' כמו שעשיתו בנדון זה כמו
 שאכתוב בספיקך אליך ומה שחששו עוד בענייני
 פחתו וחרטתו דאין חרטה דמעיקרא וכמו שבא בגמ'
 כבר נדקדקוהו וירדנו לסוף דעתו כמה פעמים והעיד
 על עצמו שאלו ידע שלא תתפייס לא היה נודר ושהוא
 חרטה דמעיקרא ומעשה נסתלקו ספקות וספקי
 ספקות מסדוק וזהו

ענה אודיעך מנדון שבהבננו בענייני גלינו את
 אזנו שדעתנו שימלא פתח לאיסורי ועם כל זה
 החזרתו עליו אעפ"י שלא היינו לריכי ואם הוא רוצה
 לישאל על שנועתו ושישאר אחר כך באיסור אם נחלק
 שלא להחזירו או שמה יבא ב"ד ויאמר לא היה היתר
 לנדרו ואם יגמור ויגרש עם כל אלו החששות וגמור
 וכשאל וגרש אחר כך הותרנו והאיסורין פעמים רבות
 כמו ששערנו שאמר וכן בכל פעם ופעם ופעם וכו'
 מעתה אין שום חשש בענייניו שאפי' יבאו עדים ויעידו
 שהוא אדם אלק פעמים וכן בכל פעם או שהוא
 עצמו יודה נכך כיון שנועה ששאל לא היה סבור
 שיהיה נמשך איסור מירוח מזה אין חשש בענייניו דהוה
 ליה כאומר שנועה שלא אוכל זו אם אוכל זו ואכל את
 הראשונה בשובג ושנייה נמוך דפסור ומותר :

יה שאלת ראונו הלוה לשמעון מעוט וכפי
 שמעון משכנתו לראובן בשות
 המשכנות יותר מכדי הסך מהלוהה וכלו נכרים בניסו
 של ראובן ושללו כל ניתו ונתקן השלל בנזו אותם המשכנ'
 של שמעון ואין לאל צד ראובן להצילם ולא להבדו
 בפשיעו כי גם אחר לו בנזו אם יש לשמעון מניעה
 למרוע אליו מה ששות המשכנות על סך ההלוואה
 ת

עד אחד בהכחשה כמו שנראה מעט קצת העדות
 שהנחור אמ' איני יודע בענין כל פעם ופעם והכחיש
 מהנדר גמור' א חי' ק נעם השני והעד אחר אמר
 שבמדומה לו שהזכיר את הננוגר' אה חי' ק שעדותו
 בשמה הוא ובחלו' אחר זמן ולא הקול או העד שעכשו
 מדבר בשמה יבד' נדר' וחומר באיסור פירותיו של
 זה אמרתי אגלה אזניכם אחיה חי' דן לפניכם שאני
 אומר שאפי' אמר בן כשאל ומתירין לו לפי שאיני
 רואה מקום לחוש שלא יהא יכול לישאל אפילו אמר
 פעם ופעם וכן לעולם אלא מעטם שנאמר איסור
 הפעמים החתרוניס אינו חל עיהא כשאל וכן אחר
 כל פעם ופעם וכיון דק' ל' דאין חכם מחיר אלא ח"כ
 חל הנדר ואי אפשר שלא ישאר חי זה נדר שעדיין לא
 צה' ל' וליחא שאלו היו נדרים חלוקין הכי נמי אכל
 זה אינו אלא נדר אחד דהא ק' ל' בפלוגתא דרבי חמשה
 תובעין לחובו ב' שנועת הפקדון כרבי שמעון דאמר
 עד שיאמר שנועה לכל אחד ואחד וכן נמי בנדרים ב'
 פותחי' לוה קרנן ולוה לריב' פתח לכל אחד ואחד
 אוקיימא כרבי שמעון

מענה בין לנדר מי שפוסק כרבי שמעון בין
 לנדר מי שפוסק כרבי יהודה דאמר החם
 פרק שנועת הפקדון שנועה לא לך ולא לך חייב על כל
 אחת ואחת אין מספר הנדרים אלא כמספר הקובעות
 שהזכיר אוקיימא שהזכיר ולא לך ולא לך ודומה לו בנדון
 זה מה שאמר בכל פעם ופעם ומלאו כאן ארבעה נדרים
 אחד קובם לאו אחי נאש' שנים וכן בכל פעם שלשה
 ופעם ארבעה וכן לעולם אבל יותר מזה לא שאף על פי
 שזכר לעולם כולל לאין חלוקת אי אפשר שיחזרה הנדר
 מהמה זה וכמו שבחבתי ולפיכך כל שהותר ושנה ושלא
 אי אפשר שיהא כאן נדר אחר שלא חל אלא כל נדריו
 חלו וחסם יכול להחזירו ולקח לא אשכחן אלא שאין חכם
 מחיר אלא אם כן חל הנדר ונד' זה כבר חל אין כאן
 שום נדר שלא חל חק על פי שמקלת איסורו של נדר
 שחיד' עדיין לחול החכם עיקר הנדר הוא עיקר שכבר
 חל ואינו מחיר האסור כשי' שחאמר עדיין לא חל שמה
 חאמר' לא כי אלא כיון כד' נז' חלק אסור שלא חל אינו
 יכול להחזירו ליתא דחמריני' דבר' או הלוקי' חק החם
 הנוטלם על הבנים וכו' ואמ' רבי יוחנן אנו אין לנו
 אלא זמתי ועוד אחר' ומסקנא אלא זאת ועוד אחרת
 אהא אבל אונס לא אימר דחמריין על דעת רנים אין לו
 הפרה לנדר הרשות אבל לנדר מזהו יש לו הפרה כי
 הוה דמקרי דרדק' ושם תראה מחוד' שהתלמוד
 אינו מוצא ש"ד שהמדיר אשתו לא יוכל לישאל על נדרו
 ולהחזירה ואם איתא משכנתא לה בגין שהדירה וכן אחר
 כל פעם ופעם שישאל עליה אלא ודאי היינו טעמא דלא
 משכנת הכי מפני שאי אפשר שלא יהא קצנה לנדריו

אין לשמעון תביעה על ראונו כאשר לא נאזרו בפשיעתו
אם יוכל ראונו לזנוע מעות ההלוואה לשמעון כי הוא
טוען כי גם על אמונתו הלווה וגם אם לא הלווה על
מונתו כי נבאלי כאשר היו המשכונות ניד ראונו אם
יחלה פניו שמעון להפקידם חליו או יום או יומים
יאנה ראונו שמוע לו אם יוכל לטעון כי המשכונות יאזרו
לשמעון ויחזיר לו מעות ההלוואה הדין עם מי :

יט עוד שאלת

ראונו השאיל לשמעון
ספר אחר ושמעון
הניח נידו ספר אחר להיות נידו משכון או זכרון כאשר
נוהגים חמדי לעשות כן ונאזרו כררים נביים של ראונו
ושמעון ושללו אותם הספרים עם כל אשר להם לימים
החזירו לראונו הספר הוא אשר הוא משכון נידו
ושמעון חונע אותו שיחזיר אליו ספרו ולא אולי ימלא
הוא ג' כספרו יחזירו לו כי לא נפשיעתו נאזר הספר
וראונו טוען כי כאשר יחזיר אליו שמעון ספרו יחזיר
חליו הוא ג' כ הספר הזה הדין עם מי :

כ עוד שאלת

ראונו רר נעיר
לארי דאה והשאיל לקבל
נרנלוונה כוס של כסף כי הם לריכים מעות ולא ימלאו
איש סילווים כי אם על משכונות של כסף וחלו פני ראונו
להשאיל להם הכוס וכן עשה ונתנו אליו משכון הכוס
נצד למר שיה הכוס או יזרר וכררים שללו ניהו של
ראונו ושללו הנג' ההוא בתוך הסלל וקבל נרנלוונה
חונעין אליו שיחזיר להם הנגד ההוא והם יחזירו אליו
גוסו וראונו טוען שכיון שלא נפשיעתו נאזר כי גם
אשר לו נזוו שעליהם נאזר וגם חונע עליהם כוסו
אשר הוא נידם הדין עם מי :

תשובה

נשאלה הראשונה ונשלישיה הדין
עם ראונו ותשובתן שיה דק'
הלווה על משכון סומר שבר נקתם מחתימתן נפרק
השוכר את האומנים וכיון שכן לא מיחייב נלוה
שהמשכון נידו אלא נגנבה ויאזר בה משכונו נשעת
הלוואתו בין משכנו של נשעת הלוואתו וכן דעת הרב
אלפסי ז"ל נפרק השוכר את האומנים דאפי' יש חן
גאוניס ז"ל חלקו עליו בנוספנו שלא נשעת הלוואתו
מחמתו נשנעו' בסוף פרק שבעת הדייני' אלא
נמשכנו שלא נשעת הלוואתו דכולי נשעת הלוואתו דהו ררני
ילקח משכנו ליה דמיחייב מלוה חפי' נאונקיס ממש
דקי משכנו וכרני ילקח לא נחלקו אלא נמשכנו שלא
נשעת הלוואתו אלא נשעת הלוואתו דנרי הגאוניס פה
אחר דהוי סומר שבר דאע"ג נפרק השולח' משמע
דהא דרני ילקח לא שנה נשעת הלוואתו ולא שנה שלא
נשעת הלוואתו מ"מ כ"ע מודו נשעת הלוואתו לה
מחייב עפי' משומר שבר דמחתימתו היא נהדיא הלווה

על המשכון סומר שבר הילכך לא מיחייב אלא נגנבה
ואזרה אלא נאונקיס' פטור' הילכך נדרין שלפנינו
שהמשכון ניד המלוה נאזר נאונקיס חייב הלווה לפרוע
מעותיו והמלוה פטור מלשלם'

וכי תימא ה"מ נידוע שנאזר נאונקיס אלא כשאין
ידוע מתיאמר ליה ליה ללווה אלא לא ידענא
דנאנס משכוניה דלמא אכתי גנב' א"כ איה מכתרו
ולקחת דמיו וכל כמה דלא מהדרת לי משכוני לית לך
גני ולא מידי וכיון שכן הוה ליה ללווה טוען ואומר
לא ידענא דאית לך גני מודי דכיון דאי ידענא
דאיתיה משכון ניד ונלוה לא כייפינן ללווה לפרוע
חובו עד דמהדר ליה משכונו כי לא ידעינן נמי לית
לן למכפיה ללוה דלמא משכוניה ניר מלוה הוא'
הא ליתא מדתניה נפרק האימנים נפרק שנועת
הדייני' המלוה את משכון נאזר המשכון
ישנע ויטול מעותיו אלמא דמלוה נאמן נשנעו דרין
השומרים דכיון דמשהנע כייפינן ללווה לפרוע חובו
ואע"ג דלא ק"ל כר' אליעזר נבא ה"מ במאי דמסוי
למלוה סומר חנס מסוס דסחם מתניתין דלא בותיה
כדאשקינן נפרק האימני' אלא מהוררתא מתניתין
דלא כר' אליעזר אלא מ"מ מדר' אליעזר נשמע לדין
דהיבא דנאנס המשכון ישנע המלוה ויטול מעותיו :

וראיה

לדבר עוד דלדין מלוה נמי נאמן כשטוען
אזר המשכון נאונקיס דאי לא תימא הכי
הא דתנן נפרק שנועת הדייני' שלע הלוויחך עליו
שקל היה שיה יהלה אומר לא כי אלא שלע הלוויחך
עליו וג' דינרי' היה שיה חייב אחי חייב הא לאו
מודה מקלת הוא דכיון דאי ודאי איתיה למשכון
ניד המלוה לא מיחייבין ללווה עד דמהדר ליה
משכוניה השתא דלא ידע ליה אי נאזר אי לאו הוה
ליה כאומר חמיסין לית לך וחמיסין לא ידענא דפטור
ואע"ג דאוקי' לה ננא מליעא נפרק המפקיד נגון
שיש עדות שנגנבה אי נמי נאמתינו לאו משום האי
פרכה מוקמ' לה נבכי אלא כי היכי דלא תקשה האי
הונא דאמר הסם ומשניעין אותו שנועה שינה
נדרשות אלא ודאי עיקרא דמלמא כדאמרן דני היכי
דלר' אליעזר דנבירא ליה הלווה על המשכון נבירא
דנאמן מלוה נשנעוה דאזר ויטול את מעותיו הכי
נמי לדין דק' סומר שבר נאזר משכוניה דנאנס
ויטול מעותיו ומשום הכי כי אמר ליה לא כי לא שלע
הלוויחך עליו ושלשה דינרי' היה שיה חייב דיון
מודה מקלת גמור דנאזר המשכון מלוה נאמן :

הילכך

נדרון ראשון נשאלה' הללו נאונקיס
משכונתיו של שמעון נדרשו ראונו
נלסטים מזויין וזווי' נזווי' איך ספק שאין לשמעון
תביעה על ראונו לפרוע מה ששוכ המשכונות וזמר
על

שׁוֹת שְׁאֵלָה כ כֹּא הַרְן יֵד

פֶּל סָךְ הַהֹלֵא' לֹא אֲדַרְכָּא חַיִּיב שְׁמַעוֹן לְפָרוּעַ לְרֵחִיב' כֹּל מֵה שְׁהִיב חֲלוּי מַסֵּס :

וּבְנֵרוֹן

הַשְּׁלִיטָה וּבְשִׁלּוֹת בְּגָד ה"ה הוּיָא הַמַּסּוּב' שְׂרָאוֹן ז' בְּנָחוּת גַּד לְמַד שְׂבִידוֹ בְּמַשְׁכּוֹן אִינוּ מַחֲוִיב בְּמִירְחוּ יוֹתֵר מַחֲוִיבוּ שֶׁל ש"ס וְלֹא מִינַעִיט בְּנֵדוֹן זֶה שְׂרָאוֹן זֶה לֹא שָׁל בְּגַד זֶה מִקְהַל בְּרַלְלוּתָהּ אֲלֵא הַיְחֻוּבֵי לְמַשְׁכּוֹן בִּידוֹ כְּמוֹ שֶׁנֶּחַ שְׁשֵׁלָה דְנָטִי ב"ג פְּשִׁיטָה דְלֹא הוּי רְאוּן אֲלֵא ש"ס וְכִי נֶאֱמַר הַמַּסְכּוֹת מִיָּדוּ פְּטוּר וְהַשְּׂאֵלָן מִמֶּנּוּ חַיִּיבִים לְהַחֲזִיר לוֹ כּוֹסוֹ לֹא אִפְי' הֵיכָא שְׂרָאוֹן הִיָּה שׂוֹלֵל ג"כ מֵאוֹתוֹ בְּגַד לְמַד כִּיּוֹן שְׁנֵאֲנֵס מִיָּדוּ פְּטוּר דְנַכְה"ג חֵין תּוֹרַת שׂוֹלֵל עֲלוּי שְׁהִי תַּיִוּב בְּפ' הַסּוּב' אֵת הַאוֹמְנֵי ח"ר שְׁמוֹר לֹא וְשְׁמוֹר לָךְ הַשְּׂאֵלָן וְאֲשַׁלְיָךְ שְׁמוֹר לִי וְאֲשַׁלְיָךְ הַשְּׂאֵלָן וְאֲשַׁמּוֹר לָךְ כֹּל כְּעֵשִׂים ש"ס זֶה לֹא וְעַמְמָא דְמִלְתָּא דְלֹא מִיִּחִיב שׂוֹלֵל אֵל הֵיכָא דְכֹל הַנְּהֵא שְׁלו הֵיכָא בְּנֵדוֹן שְׁלַפְטִינוּ רְאוּן זֶה פְּטוּר וְהַשְּׂאֵלִים מִמֶּנּוּ חַיִּיבִים לְהַחֲזִיר לוֹ כּוֹסוֹ :

וּבְנֵרוֹן

הַשִּׁיב ג"כ אֲפִסְרָ לְמַד שְׁהִיב עִם רְאוּן לְפִי שְׁמַעוֹן דִּילָא שׂוֹלֵל גַּרְמֵי וּמִיִּחִיבֵי בְּאוֹנֵסִים : לֵיבָכָא לְמִיָּדוּ דִּילָא לְהוּי עֲזָא מִפְּנֵי שְׂוֹא הֵינִי סַפֵּר בִּידוֹ ג"כ שֶׁל רְאוּן וְהוּי לִיָּה כְּהֵיָא דְאֲמַרְיִן בְּפ' הַאוֹמְנִים הַשְּׂאֵלָן וְאֲשַׁלְיָךְ דְּהוּ ש"ס זֶה לֹא דְהַסֵּס הֵינֵי עַמְמָא מַסּוּס דְרֵיָן כֹּל הַנְּהֵא שְׁלו שְׁהִי הַנְּשַׁלְיָ ג"כ רִירָךְ בְּנָחוּת כְּלִי שְׂוֹא שׂוֹלֵל גַּרְמֵי שְׁנֵי הַמַּשְׂאֵלִי הַנּוֹה בְּנָחוּת הַשְּׂאֵלָה שְׂוֹא מַשְׂאֵל שְׁחַמְמַת אוֹתָהּ הַשְּׂאֵלָה בָּהּ לֹא אוֹתָהּ שְׂאֵלָה שְׂוֹא שׂוֹלֵל : אֲבָל בְּנֵדוֹן זֶה רְאוּן לֹא הִיָּה רִירָךְ לְחִיטוֹ סַפֵּר שֶׁל שְׁמַעוֹן שְׁהִי בֹא בְּשַׁלְתָּךְ שְׁלַמְשְׁכּוֹן אִל לְזַכְרֵךְ הֵינֵימוּ שְׁמַעוֹן בִּידוֹ לֹא שְׁהִי רְאוּן שׂוֹלֵל מִמֶּנּוּ וְכִיּוֹן שְׁכֵן נִמְלֵאת כֹּל הַנְּהֵא לְשַׁמְעוֹן וְהִיבֵי שְׁמַעוֹן בְּאוֹנֵסִין כְּרַךְ הַשְּׂאֵלָה שְׁעֵר' אֲפִסְרָ שְׂרָאוֹן נַעֲשֵׂה ש"ס עַל אוֹתוֹ סַפֵּר שְׁהִיב בִּיד שְׁמַעוֹן לְמַשְׁכּוֹן אִל לְזַכְרֵךְ מַסּוּס דְרַמִּי לְאוֹמֵן שְׂוֹא ש"ס בְּהֵיָא הַנְּהֵא דְתַפְסִים לִיָּה אֲגַרְבִּיָהּ וְחֻלִּי יַעֲלֵה עַל לֵב לְמוֹר בִּיּוֹן שְׂוֹא נַעֲשֵׂה ש"ס עַל מַלְא אֲפִק הַנְּהֵא יֵשׁ לוֹ וְאִין כֹּל הַנְּהֵא לֹא שְׁמַעוֹן הַא לִיָּת' אִם נִדְמָה אוֹתָהּ לְאוֹמֵן וְנֶאֱמַר שְׂוֹא נַעֲשֵׂה ש"ס מַסּוּס דְתַפְסִים לִיָּה כְּדִי שִׁיבָא נְעוּת מַמַּה שְׁהַשְּׂאֵלִי אִיבֵי לְשַׁמְעוֹן וְהוּי כְּמַסְתַּבְר בְּשִׁמְרִיחוֹ מ"מ נֶאֱמַר סַפֵּר שְׁהַשְּׂאֵלִי לְשַׁמְעוֹן כֹּל הַנְּהֵא שֶׁל שְׁמַעוֹן בִּיּוֹן דְרֵיָן אִינוּ רִירָךְ לְאוֹתוֹ מַשְׁכּוֹן אֲלֵא לְהַבְטַחָּה סַפֵּרוּ שֵׁת' חַפְי' בְּכֵה"ג לֹא מִקְרִי כֹל הַנְּהֵא שְׁלו א"כ כִּי נִתְיָא בְּנִרְיָה' הַשְּׂאֵלָן וְאֲשַׁלְיָךְ ש"ס זֶה לֹא הוּי לִיָּה לְמַנְקַע רְבוּתָא עֲפִי הַשְּׂאֵלָן וְאִינֵי לָךְ מַשְׁכּוֹן אֲלֵא וְדֵיָה בְּכֵה"ג כֹּל הַנְּהֵא שְׁלו מִקְרִי וְכִיּוֹן שְׁכֵן שְׁמַעוֹן חַיִּיב בְּאוֹנֵסִי' וְכ"ס דוּבְאִי לֹא דְרִיָּא לְאוֹמֵן שֵׁסֵס נֶאֱמַר שְׁכֵן הַתּוֹפֵס דְבַר לְמַשְׁכּוֹן נַעֲשֵׂה עֲלוּי ש"ס וְכַפְּתִיָּה דְאוֹמֵן א"כ גְּנִי הַבְּלוּי עַל

מַשְׁכּוֹן דְאֲמַרְיִן ש"ס לְמַה הוּלְדְרוּ לְעַמְמָא דְמַלּוּה קֹא עֵבִיד וְנִסּוּס פְּרוּעָה דְר' יוֹסֵף נִימָא דְכִיּוֹן דְתַפְסִים לִיָּה אֲמַרְי' שְׁהִיב נַעֲשֵׂה ש"ס כְּאוֹמֵן אֲלֵא וְדֵיָה כִּי דְאֲמַרְיִן הִכִּי גְנִי אוֹמֵן הֵינֵימוּ מַסּוּס שְׂרָאוּת דְבִדְר אֲבָל זֶה שְׂאֵל הַרִיחַ לֹא : וְכֵן דְעַת הַרְחִיז' ז"ל וְלַפִּיכָךְ יֵשׁ לְמוֹר שְׁמַעוֹן זֶה חַיִּיב בְּאוֹנֵסֵין שְׁהִיב כֹּל הַנְּהֵא שְׁלו וְכִי נִימָא הֵינֵי מִלִּי בְּשִׁאֵר אוֹנֵסִים אֲבָל זֶה הַאוֹנֵס הַמֵּד וְנִמְהַר אֲפִסְרָ לְפַטוּר בִּי שְׁמַעוֹן מִפְּנֵי שְׂוֹא מַכַּת מַדְיָנָה שְׁהִיב גַּם בְּנִיתוֹ שֶׁל רְאוּן כְּכּוֹסוֹ הַשְּׂלִיטִים כְּמוֹ שֶׁנֶּחַ שְׂאֵלָה וְכִיּוֹן שְׁכֵן אִיבָא לְדַמּוּיִי לְהֵיָא דְאֲמַרְיִן בְּסוֹף נִבָּא קַמָּא הַגּוֹזֵל סְדָה מִחֲנָדְרוֹ וְנַעֲלָהוּ מַסְיָקֵין אִם מַכַּת מַדְיָנָה הוּא אֲוִמְרִים לוֹ הִיָּה שְׁלָךְ לְפִיכָךְ וְהַכֹּא נִמִּי מִזִּי אֲמַר לִיָּה שְׁמַעוֹן לְרֵאוּן אִי גַבְךָ הוּא הוּי מַתְסִים נִמִּי כְּדֵאֲתִיבִים בְּרַשׁוּתֵי אִי הֵא לֹא מִלְתָּא הִיָּא דְהַסֵּס הֵינֵי עַמְמָא מַסּוּס דְמִזִּי אֲמַר לִיָּה הִיָּה שְׁלָךְ לְפִיכָךְ דְקַרְקַע אִינֵי נַגּוּלַת אֲבָל שׂוֹלֵל חַיִּיב בְּכִלְהוֹ אוֹנֵסִים אִפְי' בְּאוֹתֵס אוֹנֵסִים שְׁהִיב בְּאִין בְּנִית הַמַּשְּׂאֵלִי כְּמוֹ שֶׁנֶּחַ בְּנִיתוֹ דְהֵא תְלַמּוּד עֵרוּךְ בְּמַחֵה כְּדַרְכָּה שׂוֹלֵל חַיִּיב אֵין עַל גַּב דְרֵיָה הוּי בְּנִית מַשְּׂאֵלִי הִיָּה מַתָּה ג"כ הַרְמֵלֵךְ הַמּוֹת קַעֲלָה מַה לִּי הַכֹּא מַה לִּי הַסֵּס וְכַדְאֲמַרְיִן בְּפִרְק הַמְנִיחַ הֵילְכָךְ בְּנֵדוֹן זֶה אֲמַר' דְּהִיבָא לְמִיָּמַר דְרֵיָה הוּי אוֹתוֹ סַפֵּר בְּנִית רְאוּן הִיָּה כְּלֵאָס ג"כ אִפְי' הִכִּי שְׁמַעוֹן חַיִּיב אֲלֵא שְׂאֵלָה בְּנֵדוֹן זֶה אֲמַר' דְּהִיבָא לְמִיָּמַר לְפַטוּר שְׁמַעוֹן לְפִי שְׂרָאוּן כְּהַשְּׂאֵלִי לֹא סַפֵּרוּ מַלּוּה עַבְדוֹ וְדְאֲמַרְיִן בְּפִרְק אִלוּ מִלִּיָּאוֹת מִלִּי אִירִיָּה סַפֵּר מוֹרָה אִפְי' כֹּל מִלִּי נִמִּי וְאֲסִיקָלָא סַפֵּר חוּרָה אִילְטְרִיבָא לִיָּה מַה הוּא דְרִימַח נִיחָא לִיָּה לְאִינֵיבִים דְלַתְעַבִּיד מַלּוּה בְּמִמוּנֵי קַמ"ל וְכִיּוֹן דְמַלּוּה קֹא עֵבִיד נִמְלָא שְׂאִין כֹּל הַנְּהֵא שֶׁל שׂוֹלֵל אֲפִק הַמַּשְּׂאֵלִי הַנּוֹה מַסּוּס פְּרוּעָה דְר' יוֹסֵף : הֵילְכָךְ כִּי הִיבֵי דְהַמַּלּוּה עַל הַמַּשְׁכּוֹן קְרִיָן לִיָּה ש"ס מַסּוּס דְמַלּוּה קֹא עֵבִיד כְּדֵאֲתִיבָא פִּרְק הַאוֹמְנִין וְשׂוֹמֵר אֲנִידָה נִמִּי הוּי ש"ס מַהֲבִי עַמְמָא גּוֹפִיָה כְּדֵאֲתִיבָא בְּפִרְק הַכּוֹסֵס לֵאָן לְדִירֵי הַכֹּא וְהוּי הַמַּשְּׂאֵלִי הַנּוֹה דְבִדְר מַסּוּס פְּרוּעָה דְרֵיב יוֹסֵף נִמִּי לִיָּה כְּהַשְּׂאֵלָן וְאֲשַׁלְיָךְ דְרַבָּא נִמִּי אִין כֹּל הַנְּהֵא שֶׁל שׂוֹלֵל הֵילְכָךְ חוּר שׂוֹלֵל זֶה לְהוּיָה ש"ס וְלַפִּיכָךְ נִרְחָה לִי שְׁמַעוֹן פְּטוּר בִּיּוֹן שְׁנֵאֲנֵס הַסַּפֵּר מִיָּדוּ וְרֵאוּן חַיִּיב לְהַחֲזִיר לוֹ אוֹתוֹ סַפֵּר שְׁהִיבֵי שְׁמַעוֹן בִּידוֹ לְמַשְׁכּוֹן : סִירוּר' א

כֹּא כְתַבְת

רְאוּן נֶשֶׁא רַחֵל וְהַכְּנִיסָהּ לוֹ סָךְ כְּרוֹנִיָּא וְרֵאוּן זֶה יִיחַד סָךְ מִמּוֹן לְאֲחֵרִיּוֹת כְּחוֹתֵס אֲשַׁמוּ בִיד שְׁלִיֵּם עַל מַכַּת שִׁימַעְסָקוֹ בְּמִמּוֹן הַהוּא רְאוּן וְאִי אֲשַׁמוּ אֲמַנֵּס עִיקַר הַמִּמּוֹן יַעֲמוּד בִּיד שְׁלִיֵּם עַד זְמַן יָדוּעַ וְע"פ מַלְּאוּסִים אֲשַׁר הַתְּנוּ עִינֵיהֶם לְעֵינִים חֲלַה רְאוּן וְגַל עֲתָר

דנללות שני לפי שהם מוחזקין לאשה שאם תבא לגנוב
 כחובתה הגבה מהם ואין הנעל יכול לדחותה לשאר
 נכסים דק"ל כרז יהודה דאמר נכרק אלמנה המכנסת
 שום הנעלה היא אומרת כלי אני נוטל' והיא אומר דמי'
 אני נוחן הדין עמה משום שבה נזית חניה ולא עוד אלא
 שאין הנעל יכול למכרו לדעת מקלת המפרסים ז"ל
 נמלא שהם נחוקת שניהם וגופן קנוי לאשה כמו הנעל
 ולא מתורת שעבוד בלבד ולפיכך נסתפקו בהם בגמרא
 אם הפסידו כלי לפי שאין נדון האומרת מאימם עלי אלא
 שתפסד' שיעוד שיש לה על נכסי הנעל אבל שיעור
 הנעל בנכסים שגופן קנוי לאשה לא חיפשי' בגמרא
 וכיון שכן הבו ללא לוסיף עליה דווקא בנכסים שהן
 נחוקתה ג"כ כמו בלאותיה אמרינן דאי חפסה אין
 מפקינן מיניה אבל ממון האחריות אפי' נודע שהיה
 מממון הנדוניה אינו נר' זה שאין לו עליו אלא שעבוד
 בלבד והנעל דוחה אותן ממנו כמו שרוב' ואין להן שנת
 בית חניה' וכ"ש נדרון לפינוי שאין מוכיח בעסק
 האחריות שהיה ממון הנדוניה שאינו מספק אפי'
 חפסה יוליחו מידה'

ולפיכך

ראוי לנדר אשר שם שירשו הנד' וכהו
 ואם אין בו פתח או שאינה רובה למנוח
 בו פתח הפסידה כחובת' ותוספות ונכסי לאן נדרול כדון
 האומר' מאימם עלי ומחזירי' ממון האחריות לינם
 ומנקשים ממנו לחלוץ אבל לא כופין' וזה שממל'
 לרמנ"ס ז"ל כגון שמררה בו אין לקפוח נזה למעשה
 שהוא ז"ל לעמיה אולי דנחמקת לנעלה מאימם עלי
 כופין אותו להוליח וכבר נלקחו עליו גדולי תורות
 נראות נדרורי' זהו מה שרואה לי בחלמך ואני נחתי
 נקרה להיות שוחך נחון: ברלונגיה:

כג שאלת

ראונות נחן לחנוך בנו כל נכסיו
 בעת שהשיאו אשה וחנוך נדר
 לאביו ראונות ממון ידוע בניחן מאיתו ממון שהיה לו
 לקבל מהנדוניא סדר לו שמעון חמיו לקבל לו עס בתו
 ואחר שתקיים שער המנהג דהליכתה נקמה אשת חנוך
 מחמיה ראונות שיעשה שער מחיל' כללי' לבנו חנוך חכל
 תציעות שהיו לו עליו הן מחמת פקדון או נחמת שום
 דבר אחר שנעולם וכן עשה והזכיר בשער המחיל' שהוא
 מוחל לו כל שער עשה בנו חנוך שיהיה כנגד הנחמה
 המחילה הנזכר' או שיעשו מיום הזה ואילך ונעשי'
 המחיל' הוב' בכל לשון של זכו' ליפות כח חנוך וחשמו'

כל

זה עשה ראונות על סמך מה שדר' לו וכו' לחת לו
 מדוניו ויחול לא עכוב והשטעה' ויקר מקרהו
 שלא ראה שמעון להכניס הנדוניה לחנוך עד ענין ימים
 ושבס' ונחמים ראונות נקם מננו שיעשה לו שער מאותו
 סך נמוחן סדר לו מחמת מתנתו מאותן נכסים הנזכרי'
 וכן עשה והזכיר בשער חונן המצ' שהוא נשתיי' לו

נהגו

מחד הכאז עד אשר הרופאים הנקיאים אמרו כי
 אצדה תקוחי בלתי רחמי השם וראונות הנזכר לא
 היו לו בניים וכו' שני אחים אחד גדול ואחד קטן
 ורחל הנזכרת נראתה כי הכניד החולי על נעלה
 נדרה הנה' מימנה בלא שום מריבה שהיתה עמהם
 כי אם לעקור הינים נמרמה חת"כ נעטר ראונות
 וחיי לרנבן ולכל ישראל שבק ונקשה שאעמידך על
 דעמי אם רחל זאח לא חרלה להימינם לאחר
 עינמיה אם היא נקראת מורדת להפסידה כחובתה
 ואם נקראת מורדת' אם תפטר כחובתה והתוספת
 של מנה מאימם או אפי' נכסי לאן נדרול כגון אותו
 האחריות המיוחד ניד השליש הנזכר :

כב עוד שאלת

אם אותו ממון
 האחריות יש לו
 דין בלאותיה הקיימי' הואיל ומסתמא ממון הנדוניא
 הוא או דלמא אמרינן הנך אודו לעלמא והני אחרוני
 ניקהו גם כי לא גלו אזמי השליש לאמר הממון הזה
 מממון הנדוניא הוא וכיון שכן מי אמרינן כיון
 שהינם מזמן עלמא לקחתה והיא אינה רואה שיתחייב
 השליש לתת ממון ניד הינם קרן ופירות :

תשובה

מחלוקת ישנה בין הרשאים אם
 כותבים אגרת מרד על אומרת ינם
 אם לאו. והרנ אלפסי ז"ל והר"ם בשו"ל וגדולי
 האחרונים ז"ל הסכימו דלא ק"ל כשמואל דאמר נפרק
 אע"פ אין פותחין והביא אגלה דמשנה אחרונה אשמ'
 וחזרו לימר כמשנה הראשונה כדאיתא נפרק החולץ'
 וכן ראוי להיות ולדון הלכה למעשה כיון שכן זו
 שציינו נצטמו נפרק' ש' הנזכרת הנאה מימנה בחיי
 נעלה כופין אותו עד שיהלוצ' לה לאחר מיתת נעלה
 מנכסים ממנו שיהלוצ' לה אף לענין שהיא רינא כמרד'
 חניה דכל לאחר מיתת נעלה או בחיי נעלה ונהכוונה
 לכך כוחצין עליה אגרת מרד וכן כתב הרנ אלפסי ז"ל
 נהלכותיו והפסידה כחובתה אלא שנמקשין אותו
 שיהלוצ' לה שלא לעגה' ונדרון שלפנינו אין ספק
 שהדבר מוכיח שתוכו שנתכוונה לכך וכיון שכן רינא
 במירדת והפסידה כחובתה עיקר ותוספת נכסי לאן
 נדרול שאינן קיימים' ולענין בלאותיה הקיימים אם
 חפסה אותן לא הפסידתן לפי שזאת לינא כמורדת
 האומרת מאימם עלי ולא כמורדת האומרת נעניה ליה
 ומצערנא ליה שאלו היה בן הויב נראה מן הגמרא
 אפי' בלאותיה הקיימים הפסידה אבל זאת סדרה
 הנאה ממנו הרי היא אומרת שהוא' ואימם עליה וכיון
 שכן לא הפסידה בלאותיה הקיימים אם חפסה אותם :

ולענין

ממון האחריות נראה לי אפי' הוא ממון
 הנדוניא אין לו דין בלאותיה הקיימים כלל

באחת ממון חממת מתנת אותה נכסי' הנוכרים ואין
 בשטר חוב הנוכר שום זכר מן המחילה הנוכרה לא
 בדרך גשול ולא בדרך אחרת אחר כך נתחדש בשטר חוב
 הנו' והזכיר בו הטעם הכתוב בשטר הראשון שחממת
 מתנה אותן ככסים נחמיים בזה החזיר ראונו לנו שטר
 החוב הראשון וכשנע חנוך שלא יערער כנגד מה שגדר
 או נחמיים לאביו ומכל הכתוב בשטר החוב החדש
 ומוסף על זה נשכן חנוך הנו' בשטר החוב הנו' לראונו
 אביו כל הנתיים שתן לו אביו ראונו הנו' הוא דר
 ונחמטש נבט היום נכתיים ונתנין וכל הלוך דקנין
 וכלכלה ועתה בא ראונו למנוע חנוך בנו הפך שנחמיים
 לו כנוכר למעלה וחנוך טוען כנגד אביו הנו' ואומר
 שאינו חיוב למרוע החוב הנוכר לפי שהטעם והענין
 שנחמיים בו לאביו נפסע הא' והכ' נמחל רך כלל
 כנוכר למעלה וראונו טוען ואומר שהן כולם לפי
 שאחר המחילה נעשה שטר החוב בדעת שלמה
 וכשנזעזע המורה שלא יערער עליו ואין נמחול החוב
 הפרטי שנעשה אחר כן נחמ' המחיל' הכלל' שקדמתו
 בזמן עכ' ונקטת שבעמיק על דעתו הדין עם מני:

תשובה

נראה לי שהדין עם ראונו דהא"ק
 דאין אדם מקל' דש"ל לכל הני
 נחאי דנסיר' להו אדם מקל' בשט' מוקמי' להו בקדושי'
 וינכה וכו' המקל' שני משום דלרר קנין אליעתה
 בשטר וקני' ורבותיהו הילכך לא חייל ביה ש"ל אצל
 מחילה בדבריה בשלמא סיג וכדמוכח בפ"ק דקדוש'
 דאמריה שטר' למה לי למי' ליה נכסי תרי זיל הילכך
 אפי' בדבר שב לנמי חייל הרי תרומה בדברנו' בעלמא
 חיילא ואפי' הכי דבר' ש"ל לא חיילא למ"ד אין
 אדם מקנה כראשית' נפ' האומר בקדושוין וכו'
 תרומ' שאני אע"ג בדברנו' בעלמא חייל' מ"מ אקבוי
 גופ' הוא הילכ' כי ליתא בעולם לא חיילא אצל מחיל'
 דאקבוי עבדול' בעלמ' הוא חיילא ליתא דא"כ
 בפ' גט משט' דקלני' וערינ' טובא נתקנת דתרי
 דטערי מאחורי ואסקי' בתר דאמר להו רב לספרי
 כי כבדתי תברא אי ידעינא זמנא דטערי' כתבוי ואי
 לא כבדתי סתמא דכל אימת דנפיק דרעיהו ולהך
 תקנת' אית ליה למלוה לאיזדורוי דלא לזיף ליה
 שטר מההוא סך אלא לטיפי או ליגבר ואי עבד איהו
 דאפסי' חכשיה וזאי אית' דאדם מוחל דבר שב"ל
 למה להו למיע' נחאי דוקח דלא מרע ליה לשטרה
 לא נספק ליתקון דכל היכא למיתא דלמא אחרים
 מלוה לשטר' בתר זמניה דתברא ומפיק ליה תברא
 הכי שהוא מוחל שטר של סך פלוני שהוא חיוב לו
 וכל עבדו של שטר סיחמיים לו מיום זה ואילך מזה
 הסך ואי הדר מוזיק ליה לזדורא שלא ילונו אותו סך
 דלפוס תקנת' דגמר' נמי אית' ליה לאזדורוי כמו

ובי תימא וזמנין דהני דכריי והני לא דכריי מלחא
 דתיקתא הוא ואין חכמים תושבין לנדרים
 שאינן מזוינין אעפ"י שאפשר שיצא הדבר לתקנתו של
 ליה ואי אית' דיכול לחדש למחול דבר שלא בא
 לעולם ליתקון למחול ליה חוב שיש לו עליו מהך
 פלוני וכן כל שעבודו של שטר שיבא לו עליו מאוחו
 סך בעלמנו יצוה יהיה יותר נשאר הלוה מכל רמאות
 המלוה אלא שמוע מינה דאינו יכול למחול דאי לא
 תימא הכי ליתקון הכי דמרע ליה ודאי ולא ליתקון
 תברא דלא מרע ליה אלא מספק ואפשר שיחזר
 הדבר ואיכל מלוה ומדי וכו' נתקנתה דגמרא נמי
 כגוי משום דאי עבד הביי מלוה הני נמי חיישינן
 דלמא שטר מאחור הוא הילכך לא גני ליתא למחול
 לא חיישינן אדרבה דתיקון נפשין כי היכי דלא
 תימא מאחור הוא וכדמוכח בפ"ק דע"ז נההוא
 שטרא דהוה כתיבין ביה שית שנין ימירתא *

ועוד דאי סלקא דעתא כני הא דלא ידעי זונת
 משטרא חיישינן למחורא למה לי למכתב
 תברא סתמא לכבוד דלא ידעי זמנא דשטרא וביבכני
 בלחוד כגוי אלא שמוע מינה למחורא לא חיישינן
 הילכך נתקנתה דגמרא איכא נר דאיכא למיחש לרמאי
 אלא דלא חשבו משום שאין תושבין לנדרים שאין
 מזוינין ואס"ד אדם מוחל לקנין הכי דליכא למיחש
 כלל ואם תדוק ותאמר דאפי' מיייתי ראיה מלוה
 אימת עבדיה לתברא סתמא לא גני מיר' בשטרא
 דזמניה בתר הכי מני משום דאמרינן ודאי מההוא שטרא
 מאחורא הוה דאי לא היכי חזפיה ההוא סך בעלמנו
 ושיטריך קודם שיוכל לגבות חובו לאייתמי ראיה
 אימת מייחעבד תברא הילכך כני האו גוהא חיישינן
 לשטרא מאחורא אע"ג דבעלמא לא חיישינן לא שמוע
 הכא דזורקאמרינן סתמא משמע דמספקא ליהוד
 מרע ליה מ"מ אי ס"ד יכול למחול הרי תקנה זו יותר
 ברירה ומגושה מכל ספק וחששא וכו' אי תקון הכי
 הוה יכול למחור ניה ובכאמרינן כנוכר מיר' דקל
 דעד שלא בא לעולם יכול לחזור בו ליתקון במעשיו
 כגוינו יכול למחור נה וכן כפי הרמב"ן ז"ל נפ' האומר
 בקדושוין

ב'קידושין וכן כרחין הדברים אעפ"י שאין דברי רש"י ז"ל מכיון שזה נכנס מליציה חלה ש"מ אינו יכול למחול הילכך נדון שלפנינו כיון שנתקלה לא נתחייב לו דבר שחול מחילה עליו שהרי כתוב בלשון השאלה שחונך העובד לרד ולפי הרהור זה היה נדבורא בעלמא והאמינו ראונו כןך ואחר כן נתחייב מתמת מתנת הנכסים ולפי שדלה לעמוד נדבורו נתחייב נזולא שעבטיו הוא שמתחיל החיוב אין המחילה הקודמת מתקיעתו כלל זהו מה שדראה לי בד"ץ זה עורטוטא"ה

כד שאלת מה שאמרנו בדושינו ז"ל ער חתך נאמן באיסורין אם בונתם לומר שעד אחד נאמן באיסורי תורה כמו באיסורי דרבנן :

תשובה דבר זה פשוט הוא שהרי אמרו בראש גיטין עד אחד נאמן באיסורי' אע"ג דאיסור אישות תורה הוא וכן נמי בריש פר' האשה רבה דינמות אמרינן דעד אחד נאמן באיסורין גבי הקדש טבל וקונמות אעפ"י שכלן איסורי תורה הם :

כה עור שאלת אם כל בן ישראל ואפילו בעל עזרות הוא נאמן :

תשובה לאותו דבר שאין חסוד בו אין ספק שהוא נאמן אלא א"כ הוא מומר לע"ז או להלל שנתחטף שהוא כמומר לכל התורה בלה וכדאיתא בפ"ק דחולין אבל להעיד חסוד בלאו דבר שהוא בו חסוד לאחרים כמו מי שהוא חסוד לאכול נבלות למיאנון שיעיד לאחרים ששבר זה של שחשה הוא נדבר זה נחלקו רשב"ג אומר נאמן על של עמלו ר' מאיר אומר החסוד נדבר לא דנו ולא מעידו וק"ל כרשב"ג וכדאמרינן בפ' בתרא דימוא הלכה כר' מאיר דאמר החסוד נדבר לא לנו ולא מעידו או דלמא אכלה כרשב"ג דאמר נאמן על של חסוד ולא על של עמלו ופסי' ליה הלכה כרשב"ג דנאמן על של חסוד ולא על של עמלו הילכך ישראל חסוד בענינה מן הענינות מעיד לאחרים לאותו דבר כל זמן שאינו נוגע בשום הנאה לעמלו בלאו עדות וכל זה בחסוד בענינה מן העזרות לתאנון אבל הממור להבעים וכן המוסרים והאפיקורוסים פסולים להעיד :

זטה שארית שיש מי שאומר דמי אמרינן עד אחד נאמן באיסורין ר"ל באיסורי דרבנן דברי הנבי הם ואינן נראין להשיב עליהם • אבל לענין אם כברי מסיח למי חסוד נאמן באיסורי דרבנן כגון פתס יינן • רע שפסר לרין נזה להקל כדאמרינן

בפרק הגזול ומאכיל אמר רב אשי אין מל"ת כשר לא לעדות אשה בלדד ומקטינן איכא נחיל של דבורים אמר ליה קנין דרבנן הוא ואקטינן חו ונדאורייתא לא והאמר רב יוחנן אמר שמואל מעשה נאדם אחד וכו' ומחר ליון נחומה דרבנן גזל פסולי עדות מסומח לפי תומן באיסורי דרבנן נאמנים ומזו יש ללמוד לכברי מל"ת ביון נסך שיהא נאמן אבל אני לא רציתי לעשות מעשה כדיונא בזה מפני שלא רציתי איתו נפושא לאחד מגדולי הראשונים ז"ל ומכל מקום מי שירצה לעשות לא חמחה נידו :

כו עור שאלת כלים אם ישפין האריכים נגזז אם עשין להם נגזז בלי החרת נפרים • דע כי הרשב"א ז"ל אומר שצריך החרת נפרים ולעד אותה מלאותה ששניט בסוף ע"ז ואי אית ניה קשישי שרי להו ובאמת שיש לרין אחר ראייה זו נדבון שלפנינו ואדוני מורי ז"ל לא היה מזריך הפר' נפרים וכל כיוולא בזה ראה מה מנכג העדינא ולך אחרינו :

כז עור שאלת האלמנה אחת שאסרה איסר על נפשה שלא תכסא לשום אדם בלתי רשות ורלון ראונו קרובה וזה לשון האיסור והנדר מה ומה שחתמו העדים • בפנינו חנו עדים חתומי מעה אסרה איסר על נפשה האלמנה פלונית בת ר' פלוני הדרה במקום פלוני על דעת רבים ועל דעת ראונו הנ"ל בלא שום הערמה ובלא שום פתח היתר ומרשה בעולם כל פסול או שיה כסף שינתן לה בחרות קדושין שיהיה עליה אסור בהנאה כהקדש כקונס בקרבן עולה כערלה וכלאי הכרס שלא יהא רשות נידה ליהנות מהם כלום אלא א"כ קבלה ברלון ראונו הנזכר כל זמן שיהיה ראונו הנזכר נחיים שאז תהיה מקודשת ברלוננו ונדעמו • והיה זה נכך וכך ימים לתדש פלוני לשנה פלונית לפרט היצירה ולהיות לראיה לנחורה הנזכר פלונית תחתנו שמונה פה • זהו תופס האיסור :

אכשואת האשה הסכימה נדעעה לעשות האיסור והנדר יהיה כוונתה לטובה כי היא בחורה בת שש עברה שנה והיא יתומה כי אין לה אז ואם ולא אח וכדי שלא יוציאו אנשים רקים בני בליעל לענן עליה הסכימה על זה האיסור ועוד שהיתה חולנית בחותה שעה ונעזבות בזה הזמן נחפרו הקרובים והעסק ואין לה כל כך ואם היא חתן חוס דבר נעולם לשום אדם לא חמלא חתן עובד וחסוד וזאת האלמנה היחה לה אחות אחת נשואה עם בן טובים משכיל ונעל מרות ומחה אחתה ונשארנו ממנה שתי בנות קטנות ובשעת פטירתה חלתה אח פני בעלה נענור בנותיה ונענור שותת האלמנה תכסא לבגורה

לכבוד שהיא היתה יודעת מעלת בעלה שיסא זאת
לאשה ועתה מפני שמוה לקיים דברי המת הוא חפץ
ציווג על ענת שלא חפץ דבר משלה לשום אדם כי
יש לה מעט :

תשובה

דע כי נדרון זה יש להקל ולהחמיר
מפני שהוא נדר שהורר על דעת
רנים וק"ל ראין לו הפרה כדאיתא נגיטין נפרק
השולח שמה חמורא הא ק"ל בהם לדרבר מזהו יש
לו הפרה אע"פ שהורר על דעת רנים והכח לדבר
מזהו הוא מנא לך דבר מנוה הוא זה הא אחת לא
מיפקדא אפרייה ורנייה * ועוד אפי' יהיה דבר
מזהו כבר פירש ר"ת ז"ל דכי אמרינן לדרבר מזהו
יש לו הפרה ה"מ דווקא כגון הוה מעשה דחמור
צגמרא מההוא מקרי דרקי דהוה פשי אישכוכי
וזארוה ומתירוהו לאחר מכן משום דלא אישככת
דרקין כמוהו * וחמור ר"ת ז"ל דווקא דבר מזהו
כהא מפני שהוכיח קטפו על תחלתו שהיה כעין טעות
נגופו של נדר אבל במנוה אחרת לא אלו הן הלכדין
שאפשר לרין נדרון זה להחמיר :

אבל

יש לדון ולהקל לפי שאין ספק שזה דבר מזהו
הוא והראיה מדמני נפרק האיש מקדש
האשה מתקדשת נה ונשאתיה חקסינן צגמרא השתא
בשלוה מתקדשת נה מנעיה * חמור רב יוסף מזהו
נה יותר משלוחה כי הא דרב ספרא חרין רישא
רבא הוה שינועא אלמא אלהא כשהאשה מתקדשת דבר
מזהו הוא ולדרבר מזהו אפי' הורר על דעת רנים
יש לו הפרה * ולפיכך נדרון זה אם ראובן זה
מעגן ומענה את האשה עד שירלנו נרלי כסף הוא
עשה שלא כהוגן ואם הוא לא תמלא נן זוג הגון
כזה שיהא רוח הנקוס נוחה הימנו אם חפץ לראובן
מה שהוא רובה דבר מזהו הוא זה :

שמה

חמור כבר אמר ר"ת ז"ל שלא נכל המזהו
אמרו אלא דווקא כי הא וכמו שכתבנו
למעלה דע שאפשר לומר שאפי' לדרבר ר"ת ז"ל הוי
דבר מזהו נדרון שלפניו לפי שגם זה הפתח של
דבר מזהו נגופו של נדר הוא לפי שזאת כשנדרה
נדרה על דעת שלא ופתיה בני אדם שחכים מהוגנין
ושלא יוליאיו לעג עליה ושיהא ציווגה עולה יפה
ועמה אנו רואין שנסבת נדרה תהא מנעית מליכא
לנן זוג הגון לה ואע"פ שעדין אפשר לחפוק ולומר
נדרון זה נא הוי ממש כי ההוא מקרי דרקי מכל
מקום יש עדין נדרין של קולא שברי ר"ת עלמו
דחד אוחה החומרא ואמר דווקא כי הא הוא חומר
דכי אמרינן על דעת רנים חין לו הפרה דווקא נפרק
ואומר על דעת פלוני ופלוגי אבל דעת רנים חס
יש לו הפרה * ועוד שר"י ז"ל חומר דכי אמרינן
על דעת רנים חין לו הפרה דווקא על דעת רנים

ונפני רנים ראין רני' פחות משלשה וכדמוכח נפרק
השולח וכן דעת רבינו האי ז"ל שאין נדר על דעת
רנים נדר עד שיהא על דעת רנים ונפני רנים
אבל אם חין על דעת רנים כלום ולפיכך
יש לדון נדרון זה שיהא לו הפרה :

אבל

מפני שענייני נדרים ואיסורים הוא דבר
חמור מחד זאת ענתי שתתישנו נדר
ובישלחו חכמי העיר ומשגידי נעד אוחי ראובן וידברו
על לבו שיסכים נאותו ויזוג ולא יהיה לו הדנר לפיק'
ולמכשול עון ואם לא יתראה ראובן לדריכה מה
שאין ראוי לנצל נדית וראוי אם חפץ האשה הזאת לזי
הסך שהוא רובה אם יהיה אפשר שיעשה אוחו זיווג
ואם לא יהא אפשר יעיניו עוד אם תמלא זיווג אחר
הגון כגון זה שיהא רוח המקור נוחה הימני בכל הנדרים
והעניינים שראוי לכשרים לדרק ולעיון כהם שענייני
הזיווג ואם ינאלו שאם נשערך לתת אוחו נסך לראובן
שהזיווג הזה המדובר לא יבא אל הפועל ושלא תמלא
ג"כ מזומן לפי ראות עיניהם נאה כמוהו נכענין זה
דעתי מטכמת ששאל על נדרה נפני ראובן גם אם
ימחה נדרו ואם לא ירנה לבא שודיעו אוחו משום
דאמרינן המודר הנאה מחברו חין מתירין לו אלא
נפניו * ואחרי כן לרווחא דמלתא מתקדש זאת האשה
בשער לפי שקרוב אפי' לומר שאין חל איסור כלל על
קדושי שער דהא אמרינן נפ' המניח תניין לעניין
גיטין כתבו על איסורי הנאה כשר וסער של קדושים
מגיטין ילפינן לה וכדאיתא פ"ק דקדושי מדרבתי
וינאה בתיבה דתיקבש הויה לזינאה וכיון דשער של
גט אינו נפסל משום איסורי הנאה כך נראין הדברים
בשער של קדושי וכו' שחין פקוק נדר נדרון לאחר
שתהא נשאלת על נדרה כי גם בקדושי כסף קרוב איני
להתיר אלא מפני שענייניהם של נדרים חמורים
מחד חזרתי על הדרך שהוא יותר מרויה :

כה עור שאלתני

נענין אוחי נסים
שמתו בעליהן וכו'
ובהבאת כמה ראיות על דרין ההוא וצוה לא הכיית'
דעתי עדין מפני שהענין חמור מאד איני רוצה לומר
כו לא היתר ולא איסור עד שאתיישב נדבר כי מיראי
הוראה אני ולא ריתי לאחר עוד שלוחך שלא להרבות
צהוראה אבל אתיישב נדרו ואשאל לך דעתי נג' אם
חמירא חיש הילך סם :

כט שאלת

ראובן ליה משמעון טף זות
ונשכן לו צהם מחלית הנתי'
שיש לו ויקבל השכירות ונכיתא ככהוג ומלך חמד
עשה מתנה ובהשכירות לשמעון או לבנו ככהוג ולפי
שראובן היה לרין מהנתיים לרור נהם נחמד שמעון
אללו להשכירם לו לטך מאתים וזו לשנה ואו שמעון

לא רצה לנטוח בו ורצה שיחטבנו בחצר המזכר נאלץ דינרין לחמש שנים ק' ק' לשנה וכל זה היה מוך יום או יומים וכעסקוקים נענינו המשכונה וזה השענוד יולא נשם יכין בן שמעון ואין לו לשמעון בן או בת אלא זה והוא סמוך על שולחנו ואעפ"י שיש לו יכין אשה ונכנס אינו מקפיד עם אביו ועוסי' הולאה אחד ואוכלים על שולחו אחד וגמרי' ואין שום אחד מהם בורר נחלקו ושמעון אז מחל לראונו שירות התמש שנים לפי שכבר נקבענו נהם לבנו ועתה הונדר הדבר נעדים כשרים שאותם אף דינרין המזכרים סך שענוד המזכר לא לום ראונו ולא נשתמש נהם לעולם ולא היה אלא מחמת השכירות ויש לו מעשה ב"ד מזה ועונו ראונו שזה רבית גמורה הבאה מיד לנה למלוה היא כחכרי נרשאי דאסקינו דאסירי דכתנו הכי פלוני לזה מפלוני מנה ומשכן לו סדה זו והדר חכרה מיניה ילמדנו רבנו אם כה"ג הוי רבית יולא נדיינים דבאה עיד לזה למלוה או לא היה רבית משום שכתבער ליכין בנו *

עוד ילמדנו רבנו שמעון ויכין המזכרים מתו כלם וכשאר שאלו בן יכין שהוא יורש את כלם וגבה האלף דינרין המזכרים אעפ"י שהיה קודם זמנם מעט ואח"כ הגיע זמן המשכונה לפדות אם יוכרח לקבל האלף דינרין המזכרים בחשדון ואם נקרה זה יולא נדייני' למי' שיש שכתנו בן *

עוד ילמדנו מה שפסלו שטר שיש בו רבית אם דווקא כשהרבית נשטר עמו או אפי' הרבית נשטר אחר כגון שלוח פלוני מנה ולא כתב בו רבית ובשטר אחר כתב לפי פלוני הלוי מנה אני מתחייב ליתן לו רבית כך דינר' נשנו' ומה בין זה לזה ואם ערי שטר ראשינ' ידעו בזה ג"כ ונעשית ההלואה על דעת כך מהו אם נפסל השטר הראשון בעבור כך וזה דומה לנדון שלפנינו:

עוד ילמדנו רבנו עדי רבית העוברין באותם הלאוין כגון שלא היה חפצר וזולתם למה לא מצינו פסול וחרבנה יותר היה נדון לנפולס נעדות שהם חוטאים ולא להם ואם יש שום דבר לדון ולהחמיר אשר לא הכרחי כגון זה פתח פיה לאלם הוא * וזה חשך לבדור הכל בארובה בראיות ברורות וזה המתלוקת חייך יתברר אלו היות ב"ד ניניהם יקובו הדין את הבר :

תשובה ראיתי נשטר מעשה ב"ד שנעשה מקבלת עדות מאותו תיוב של אלף דינרין על מה נעשה שכחונ נסופו נלשון הזה וכבר ידעו עדי שטר המשכונה נזה לפי שמלעמם נעשה הכל ועל מנת כשעשית המשכונה הנוכרת וכיון שכן אין ספק בנדר שזו רבית גמורה ויולאה נדיינין ולא לרבני רש"י ז"ל בלמד שכתב בהפיה דחכרי

נרשאי דכתיוין הכי משכן ליה פלוני ארעיה לפלוני' והדר חכרה מיניה וכתב ז"ל נפרשו דינרין קלוה היא אלא חף לרבני החילקין עליו ואומרים דאבך רבית הוא נדקון שלפנינו הכל מודים שהוא רבית גמורה שער כאלו לא נחלקו נמשכן סתם ואחר כך נעל משכונת חוכר או שוכר אותה לה רש"י ז"ל סובר שכיון שחורר הנעל וחוכר ממנו נחלקו דרבני' ואיגנאי מלמא שמתחלה לדעת כן נכתונו וכיון שכן הוב ליה רבית קלוה והמפרשים ז"ל נחלקו עליו נזו לפי שולינו נכילוח זה שהדברים מראין שלדעת רבית נכתונו ואעפ"כ כיון שלא פשרו אינו אלא חתם רבית :

וראיה לרבנן מפרמי רב ספרא ברבית דני ר' חייל יש דברים שהם מותרין ואסור לעשותם מפני הערמת רבית כילד חמר לו הלויני מנה חמר לו מנה אין לי חטין נמנה יש לי שאני נותן לך נחן לו חטין נמנה וחזר ולקחן נעשרים וארבע סלע מותר ואסור לעשות כן מפני הערמת רבית וזהו הכא הדברים מראין שמתחלה על דעת כן נעשה שיקבלם נהלוהה נשלשים דינרין ויחזור וימכרם לו בנידר זהב והרי זו כמין רבית גמורה ואעפ"כ כיון שלא פשרו מותר זהו מתלוקתן של הראשונים ז"ל נפתס אצל נדקון שלפנינו שהעידו עדים שעל מנת כן נעשית המשכונה הרי זו רבית גמורה שהרי התנה שמעון שיתן לו ראונו מאתים דינר נכל שנה ודמי משכונתו לבסוף :

שאל תשיב והאמר ליתיה דלא חכרה תורה אלא רבית הנאה מן הלוח למלוה אבל כהן אע"פ שכתנו כן מתחלה אין כאלו רבית הנאה מן הלוח למלוה שהרי שמעון אינו נוטל אלא אותה סך מהלוח והמאחיס דינרין שהלוח נותן נכל שנה לבנו הוא נותנס וזהו ליה כהכוח דאמרינן בפרק אי זהו נשך אבל נהר דביה דרב פפא הוב שקיל אגני דקרא מקראי ואמר ליה לאנתה חזופיכוו זוי ואמר להו רב פפא כל כה"ג נכול לא חכרה תורה אלא רבית הנאה מן הלוח למלוה ואע"פ שכתבו שאלו ירש את הכל המאחיס דינרין שכלל שיה לא מכח שמעון הוא יורש אותם אלא מכח יכין ואין כאלו רבית הנאה מן הלוח למלוה אין זו נשכנה אלא דהתם היינו עמא דשרי משום דהכרו אינסי הוי יהמי הנהו אגני דקירא לבנו דרב פפא דלא מדעתיא דרב פפא אבל הכא כיון ששמעון התנה שיתן ראונו לבנו אינו כן נכל שנה כיון שמתחם שמעון נותן אותם הרי הוא כאלו נתנס לשמעון ולא מינעתיא הכא שאינו יכין בן שמעון סמוך על שולחנו של שמעון אלא אפי' לא היה סמוך על שולחנו כיון שמתחם המלוה הוא נותן אותם הרי הוא כאלו נתנס למלוה

למלוכה ורחייה לרנר מדאמרינן בפ"ק דקדושין מן
מנה לפלוני וחתקדש אני לך מקדשת מדין ערב
עלמא כיון שמחתם האשה נחום הרי הוא כנוטן
אותם ליה ממש הכא נמי כיון שמחתם המלוה נחמן
אותם הרי הוא רבית גמורה

מענה איני לריך להשיב על השאלה השנית
שהיא הואיל וכבר גנה הירוש אוחן אף
דינרין וכן ליפרע מקרן המשכונה אם מנכין ממנו
אותו סך שקבל בדבר כדור מכיון שהנרענו שהיא
רבית גמורה שמוציאין מידו אפי' קבל ואין לריך לומר
שמנכין אצל לו היה חזק רבית כמו שראה שעל זה
נזהר השאלה אם מנכין מדאמרינן בגמ' ולא מחשבינן
משערא לשטר' וזע"פ שחלקו המפורש וז"ל אם
מנכין משערי חוב או לא נשטר המשכונה הכל מודין שאין
מנכין ולא חאריך נזה מפני שאינו נכין ולאמו שלפנינו
שכבר כתבתי למעלה שהיא רבית גמורה :

ולענין מה שנה נשאלה בשלישית מה שפסלו שטר
שיש בו רבית אם דווקא כשהרבית נשטר
עלמו או אפי' הרני' נשטר אחר לא ידעתי למה נחשונות
למי שאינו מולא נפסלו חתמים שטר שיש בו רבית אדרב' **לפי**
לפי מה שראה מפעם הברייתא הכשירו אותו מדחנייא
בפרק אי זהו נשך שטר שיש בו רבית קונסים אותו
וזינו גובה לא חת הקרן ולא חת הרבית דברי ר' מאיר
וחתמים אותרי' גובה חת הקרן וזינו גובה חת הרבית
וק"ל כדכונן ופירש רש"י כגון שהרבית מפורש נשטר
ואפי' הכי גובה חת הקרן אלא שטר שיש בו רבית
כבר :

וטעמא דמלמא דזע"ג דתתן אלו עוברין בלא
העשה המלוה והלו' והערבן והעדים
זק"ל דכל עד דארבעים בכתפיה פסול הכא כבר
מזכיר ר"ח תשימון עליו נשך למלוה דווקא הוא
דמשמע להו לאכזי ולא לעדים וזע"פ שיש שחלקו
עליו ואמרו דהכי דווקא כשאין הרבית מפורש
בשטר הא אילו היה מפורש בו פסול מכל מקום
אינו ענין למה ששאלת דהיא דווקא כשהרבית נשטר
עלמו רבין שהעדים עוברים בלאו ר"ח תשימון
עליו נשך דהו עדים פסולים והבטר הנעשה נעדים
פסולין פסול אצל הכא שהרבית נשטר אחר על אותו
ענין שנה בשאלתך השטר כבר שהרי קמאי לא עברי
אלאו דשימה כלל שהרי הם לא שמו עליו נשך אלא
עדים החתונים ודבר זה ברור ונשוע :

ורענין מה שנה בשאלתך הרבנית איני משיב
עליו מפני שלא ירדתי בו לסוף דעתך
ולא ידעתי על מה נזהר השאלה שם חזק לרעת
פסולם מפני פסול השטר ההוא בעלמו כפידועין
הרבית שהו' מבורר נשטר הוי פלוגת' דרשי' והחולקין
עליו כאשר נהרתי למעלה ואם המכוון עמך לרעם

אם הם פסולין לכי' עדו' אחר נזהר ילטרך גם שמויעני
אם כיוונת בעדיית שהעיד קודם שנתפרסם פסולו
שהיה חתום נשטר של רבית גמורה ומזורר' ואי
שייך ני' דינא דערד וזמם פסול למפרע ואי נעמי
לך אי דווקא אמרינן הכי נעדר זמם משום דפסולותו
נעיקר גימרי של עדות או נימא דהוא דרין בכל
פסולות עברה וכל עד דארבעים בכתפיה או שמת
כיוונת בעדיית שהעיר אחר פרסומו אם לא שטר
בשאיבה דלמלא לא חזיל פסולותם אלא בנזותו שטר
להפסיד המלו' שלא יהא חושא נשכר ולא העד הואיל
ולא הוי עד דחמס דהיינו שהיא מטי ליה הנאה
ומועלת של מעון או דלמא הואיל והכו מוטא ידידים
מוכיחות זע"פ שלא להם נגד החזקה דאין אדם
חושא ולא לו ואין שתיקו הדברים לריבים שינו
ואריכות ולא היה לי פנאי לעת כוחת וכן שכר
נפטרתי ממנה נעיה שכתבתי למעלה לענין הנדון
שלפנינו שכללו של דבר נדון זה שמנכין אותן אלא
דינרין מרמי המשכונה ומגבין לו את השאר :

ל נשאלתי בענין קול קדושין שהוציא

אחשלמה אגרים לרפתי כי
ולא הקול מחמו שקדם בילה בת ר' משה דרדין הכר
באלב' ליש דסיניקה ערב שנת נחמו של שנת מלה
ותשע לפרע הילירה ועל זה עמדו ב"ד בעיר לירד'ה
ונעיר אצ"ל שסיניק' אלו בעיר אלקוסי' דסיניקה
לחקור ולדרוש על ענין הקול הנזכר אם יש בו מעש
וראייתי מחוך השערות שנעש' על ידי נתי דיני'
הנזכרים על דבר התקירה הנזכרת שהחזק מן הכל
נתי דינין שנמקומות הנזכרים היה נחמד ניטן זה
שעבר שהוא של שנת מלה ועבר' אחר שנתקדשה
בילה הנזכרת בדרך שעבר שהוא של שנת מלה ועשר
לני"ק קלוני ומה שנמלא מחוך השטרות הנו' שנעשו
בנתי דינין הנו' שראוי לשאת ולתת עליו זע"פ שהדבר
פסוט הוא מה שראיתי נשטר מעשה ב"ד שנעשה
נעיר אצ"ל דהשאלה כתוב נמעשה ב"ד הנזכר שהם
חקרו ודרשו לאחשלמה הנזכר בענין הקדושין חס קדש
הוא את בילה הנזכרת והשיב להם שקדשה ביום ערב
שנת נחמו הנזכר בפני עדים שלא היה מזכיר אותם
וזהלכו להם :

ועוד חזר להם בנזותה העיר היא עיר לירד'ה
העירו אותם עדיקדושין שהם היו בנתי דיני
הקדושי' הנזכרים ושהעירו אלו הדברים לפני
אנקריוד'ה אהב ופנני אהיוס טוב נרני חיים אלשיך
וכנ"ד הנזכרים שלחו נעדר אהיוס טוב הנזכר ושאלו לו
אם שמע שאשאלמה הנזכר קדש את הנחורה בילה בת
רבי משה הנו' וענה ואומר כי פעם אחת היה נרמזה
אחת מהעיר הנזכר עם אחשלמה הנזכר והיה סם יהודי
אחד

אחד או שנים לפי דעתו והאשמה הנזכר אמר להם
אחס יודעים שאני קדשתי הנהרה נילה בת דני משה
הנזכר בחללני'ט * והעיד אניום עונ הנזכר שאינו
זוכר מה ענו אותם האנשים ואלה היה מכיר אותם :

עוד שאלו הנז' הנזכרים נעד אנקרוריה הנזכר
שאלו לו הם שמת עולם שקדש האשמה
הנזכר את הנהורה נילה בת דני משה הנזכר בחללני'ט
וענה ואמר כי פעם אחת היה עם האשמה הנזכר
והיה עם יהודי אחד או שנים לפי דעתו * והאשמה
הנזכר קרא לאנקרוריה הנזכר שיסנע דברי אותם
האנשים כדי שיהיה לו לראייה ולזכות וכיהודי או
היהודים אמרו שהם היו בחללני'ט כשקדש האשמה
הנזכר לנחורה ניל'ה הנזכרת בחללני'ט :

עוד שאלו לו נתי זה זמן היה הענין הנזכר וענה
ואמר שהיה שמנה ימים או ט"ו יום אחד
שנת נחשו הנזכר עוד שאלו לו הם היה ענין
האנשים הנזכרים וענה ואמר שאינו מכיר אותם *
עוד ראיתי נשטר מעשה נ"ד ששעה בחללני'ט
דסינ'ק'ה שהעידו שם שני עדים שלא זה ידם מחזק
ידה של הנחורה ניל'ה הנזכרת כל אותו יום של ערב
שנת נחשו של שנת חמה ותשע מאור הנקר ועד
הלילה וראו שלא נתקדשה לא לאשמה'ה אהנס
הנזכר ולא לאלים אחר :

עוד ראיתי נשטר מעשה נ"ד ששעה בחללני'ט עה
דסינ'ק'ה ששאלו את נילה הנזכרת הם
נתקדשה מעולם לאשמה אהנס הנזכר על ידו או
על יד שוחו ואמר לאו ושאני מכרת אותו ואלא
ראתה אותו מימיה ונתקדשתי לכתוב דעתי אם
הנחורה ניל'ה הנזכר מותר לני'ק הנזכר או אם
ראוי לחוש לקול קידושי'ה שהגויש האשמה הנזכר *
הנזכר פשוט ונרור שהיא מותר' לו
ולאו כל כמיניה של מניח קול זה

תשובה

לאסרה שאע"פ שהוא אומר שקדשה בפני עדים והלכו
להם פסיעת שאע"פ שהוא אסור נקרובותיה והיא
מותרת לכל אדם ונקרוביו זו היא ששנינו נפר' האומר
דקדושין האומר לאשה קדשתך והיא אומרת לא
קדשתי הוא אסור נקרובותיה והיא מותרת נקרוביו *
ואוקימנא נגמרא בגין דאמר לה קדשתך בפני פלוני
ופלוני והלכו להם למדינת הים :

וכן אין לחוש על מה שהעירו אהני'ם טון
ואנקרוריה'ה הנזכרה בפני נ"ד שנעיר לאורדה'
במה ששמעו מפי אותם האנשים שהיה טועה אשמה'
אהנס הנזכר שבו עדי הקדושין כי עדות אהני'ם
טון אין ספק שאין לחוש לו כלל שכבר ענה ואמר
שאינו יודע מה ענו האנשים ההם * וכן מה שהעיד
אנקרוריה'ה ששמע מאחד או משנים שאמרו בפניהם

נתקדשה אין לחוש לו דלא הוי ליה אלא עדות עד
אחד מפי עד אחד * וגרסינן בסוף פרק המגדל אמר
ר' אבהו אמר רב הונא אמר רב לא שישמעו קול
הנדה אלא כדי שיהיו אומרים פלוני מהיבא שמע
מפלוני ופלוני מפלוני והלכו להם למדינת הים ונראה
מדברי רמב"ם ד'ל שהיו עפרס אוחה דרוקא בגון
שראו מחמת אירוסין ושמעו קול הנדה ושמעו
מפלוני שנתקדשה פלונית בפני פלוני והלכו
להם למדינת הים :

ולפי זה אין ספק שאין עדות אנקרוריה'ה הנזכר
מספק את ניל'ה הנזכרת באיסור כלל שהרי
אין כאן שנים שמעידים בנגון נרות דרוקא ומעות
מונעות ואין כאן לא עדות של אנקרוריה'ה הנזכר מפי
אוחה עד * ולפי' למה שפירשו רבותינו דעלי החושבות
ז'ל דרך מימרא נבדרייתא דר' אבהו אמר רב הונא לא
קיימא כלל אדרבא בר בר חנה אמר רבי יוחנן אלא
נור אמר מרא ומר אומר חרש נבדור דרוקא ומעות
מונעות סגי וכדכרנא בר בר חנה אמר רבי יוחנן אי
נמי נשיבו אומרים פלוני מהיבן שמע מפלוני ופלוני
מפלוני וכדכרנא אבהו אמר רב הונא אפי' הכי אין לחוש
לנגון זה כלל שכבר פירשו הם דרוקא בגון דליכא
קמן מרי סהדי דכל מר מינייהו מסהדי מבימא
דסהדי אחרניה והיינו לנשיבה דרב הונא דקאמר לא
שהיו אומרים פלוני מהיבן שמע מפלוני ופלוני מפלוני
זהלכו להם למדינת הים כלומר בגון דליכא קמן
ראובן ושמשון וזאיון מעיד שמע מיהודה ושמשון
מעיד שמע מלוי והלכו להם יהודה ולוי למדינת
הים דהשתא מלוי מרי סהדי דמסהדי קמן אלא שכל
אחד מהם עד מפי עד וכן כחש'ה רשנ"א ז'ל והיינו
דגרסינן בירושלמי רב אמר לא התירו נה אלא עד
מפי עד בלבד ולפי זה ג"כ אין ספק כלל בנגון זה
דליכא הכי סהדי דמסהדי קמן אלא חד עד מפי
עד בלבד דהיינו עדותו של אנקרוריה'ה שהעיד מפי
אוחה עד :

ורא עוד לא אפי' נחמיר ונאומר דכי אמרינן נגמ'
פלוני מהיבן שמע מפלוני ופלוני מפלוני
דאע"ג דליכא אלא חד סהדי דמסהדי קמן סגי אפי'
הכי אין בנגון'ה נד מבימא שאפי' בנלו לחוש לחומרת
זו הכי מילי דרוקא נעד אחר שמעיד לפנינו שמע
מפי שנים * אבל אחד שמעיד מפי עד אחד ספלונית
נתקדשה בפניו מידי הששא חיתניה * וכי יפהכחו של
עד שני זה טכחו של ראשון וקאמרינן אפי' בנא ראשון
לפנינו והעדי שנתקדשה אשה אחר נפניו אין בנגון
כלום רהווי ליה מקדש נעד אחד ואין ראשון לקדושי'ה
כדאיתא בפרק האומר' דקדושין וכיון שאין ראשון יכול
לאסור אוחה היאך חסא נאסרת מכחו של שני הריזאת
ואמרת לו מעריך לא ספרני ואתה אסרתני וכ"ש שכבר
הפכינו

שזרנו עמו דהיינו דבר המנטלו כגון נישואין או
 דבר אחר אע"פ שיכל מחלה כיון דלא איתחזק הרי
 הוא נשוא לא יא" וכן כתב הרמב"ן ז"ל בהירושין
 נמצא בכל קול אע"פ שהתחיל ללכת קמי אירוסין
 כיון דלא איתחזק בני דינא הרי הוא כאלו לא יא" ו
 ולא חיישין ליה

ולפיכך

אין ספק בנדון זה שלפנינו שקול זה
 לא הוחזק כלל כמו שפרשתי לנעולה
 מקמי אירוסין והיו קלא דנתר אירוסין ואין ספק
 בדבר ולא בית מיהוש שנילה הנזכרת מותרת לניק
 קלוש הנזכר וראוי לגדולי אותה העיר ולכל העיירות
 הסמוכות והמוקפות להשתעורר בדבר זה ולהכות
 בשבט מוסר האיש אשר אנה להנזיל הקול הזה
 בעקבה ובנזמה כי הדבר גלוי וידוע ממה שהתחלאת
 מתוך השטרות כי בנזמה עשה ולא הארכתי בזה
 לפי שאין פוסקין את הדין אלא מתוך הלכה ברורה
 חלל לגדולי כל עיר ועיר ראוי לשיט עצות לגדור
 פרזומיה' לכל יעלה שועל לפרוץ פרץ רב • נענין
 סגולות המוזכר בשטרות לא השבתי לפי שהוא
 דבר איכנו נרין להשיב עליו מפני שהוא דבר שלא
 נתגרר כלל בעדות ולא בראייה וגם כי היה מחזרר
 אין אוסדין את האשה על פיהן אלא באתרא דמיעות
 מיהת מקרשי והדר ממנלי נקשרה גמורה כלומר
 שעקפידים לבלות סגולות לא ח"כ קדשו ולא שמעט
 באחד ממקומות אלו שהחזק אפילו מיעותו כדכ :

לא כתבת

הגביר י"ח אנשלתה דנדר"ש
 כש אשה וילדה לו בן אחר
 כך גרשה ופרעה הניסף דנדר"ש אחי אנשלתה
 הנזכר והקנתה לו כתובה ולא נשבעה ונזרה כלל
 ואח"כ מתה והיו לו לאנשלתה הנזכר נכסים שיש
 להם אחריות וזרח והלך לו לנזרית הים ושבעו בן
 שמת אף לא נתאמת ועתה דחתי אני אשטר"ק לוני"ל
 בהרשאת יורשי' הניוסף הנזכר לגנות כתובת הנזכר
 מיורשי' אנשלתה הנזכר מנת הבקעה והנזרת
 ובקשתי מלפני ב"ד שיגנו לי הכתובה הנו' מנכסי
 הנשלתה הנזכר וענו שהן חוששין נזה ממנה לדידי
 חדא מפני שהאשה הנזכרת לא נשבעה ויבין שעכשו
 שמעו שי שמת הוה ליה מורסה זה לא יפרע מנכסי
 יתומים ור"ך שנועה ואינו יכול ליבצע ועוד דהא
 ק"ל דאין נוקקין לנכסי יתומים ללא לשטר שיש בו
 רבית ולכתובת אשה משום חניא וזו כיון שמתה בעל
 חייה • עוד בא נכתבן שנמצא שטר מתנה שעשה
 אנשלתה הנזכר לבנו הנזכר הגביר שבו לו וכתבת
 שהקרוצים מנכסים שעתה הנזכרים כי היא חועלת
 רב לקטן לשבט מה • וגם כי אותה רוצה לעשות איו
 הנחה מהכתובה כדי להנזיל מידי כל ספק שיב"ד
 נוקקין

הפנימו הראשונים ז"ל דזווקא בדאיכא חרי דמסדרי
 קמולויבא למיחס לדברי חוסר כלל •

ולפיכך

בנדון שלפנינו אין ספק שאין אשה זאת
 עומדת עמסק קול של קרובין כלל מהיות
 עדותו של אנק' וירודא כלל • ולא עוד אלא אפילו היה
 בכל זה חרי סהדי דמסדרי קמון וכדכתיב אנה אמר רבי
 יוחנן פלוני מתיבן שמע מפלוני וכפי פרושן של ראשונים
 ז"ל לא היה ראוי לחוס לקול זה מאיס דלא איתחזק בני
 דינא עד לנתר אירוסין של ינה קלוני הנזכר וגרסינן
 בסוף פרק הזגורס ואמר רב אשיכל קלא דנתר נשואין
 לא חיישין ליה והלכתא לא חיישין ליה הרב הונא אמר
 אפילו בנתר אירוסין נמי לא חיישין ליה והלכתא לא
 חיישין ליה הילכך כיון דהך קלא לא איתחזק בני דינא
 עד לנתר אירוסין אפילו היו עמו כל אותן דברים שהם
 זריכים בקול שראוי לחוס לו לא חיישין ליה ובנדון
 זה לא הוחזק קולוה עד לאחר אירוסין שגבר עשה
 מעשה ג"ד באנללי"ט דסינק"א בנעמד הקהל
 המניס סס אכסים ונשיעו ובעידו כולם שמעולם לא
 שמעי קול מיתחזק וגם לא שאינו מוחזק ולא נשום ענין
 אחר בעולם שנילה הנזכרת שהיה מקודשת לאנשלתה
 הנזכר עד יום רביעי בשבת שגבר עמה מקרוב שגא
 שם יהודי אחר ששמו אחדוד לרפטי שהגיד ששמע קול
 בשם אנשלתה הנזכר שנילה הנזכרת היתה מקודשת
 מאנשלתה הנזכר ובששמונו קול זה כבר היתה בילה
 הנזכר מקודש' מניק קלוש הנזכר בנעמד כל קהל
 העיר ההוא עבר חדש ימים • וכן שמחתי על כל
 אותן שטרי מעשה ב"ד שבעשו במקומו' הנזכרים
 וראיתי שכל מה שהועד נענין קול הנזכר הכל היה
 אחר שנתקדשה בילה הנזכרת לניקת הנזכר הילכך
 היה ליה קלא דנתר אירוסין ואסיקנא בנמרא דלא
 חיישין ליה וכי תימא כד אסיקנא דלא חיישין ליה
 היכא שלא התחיל הקול כלל עד לנתר אירוסין אבל
 הכא דהתחיל מקמי אירוסין אע"ג דלא איתחזק לבי
 דינא עד לנתר אירוסין חיישין ליה ובנדון זה כבר
 התחיל קול חקמי אירוסין שהרי בעיד הקריויררה
 הנזכר שמע כשמתה ימים אחתשה עשר אחר שנת
 נתמו הנזכר מפי אותו איש או אנשים שנתקדשה
 בילה הנזכרת לאנשלתה הנזכר נמצא שהתחיל קול
 זה ללא קודם שנתקדשה בילה הנזכרת לניקת
 קלוש והוה ליה קלא דמקמי אירוסין ליתיה דהא
 אמרינן בפרק הזגור' אמר רב אשי כל קלא דלא
 איתחזק בני דינא לא חיישין ליה ובדתי דרב אשי
 לא אחא לאשמועינן דאי לא איתחזק לעולם בנגון
 פלוני מתיבן שמע מפלוני דלא חיישיני ליה דהא
 מילתא כבר פשטיה להיתירא ר' יוחנן ורב דקאמרני'
 לא שיאמז קול הברה וכו' אלא וזי רב אשי הכי
 קאמר דכל היכא דלא איתחזק בני דינא מקעי שינא

נוקקין לנכסי קטן זה • גם שאלת אם ממנין לקטן זה אפטרופא :

תשובה

מאשר כתבם שהנ"ד חושבין לעשות הגבוייאל מפני שלא נכשעה וכיון שעשכיו נאין לעשות גבוייאל מנכסי קטן צריך מורשה ליטע והינו יכול ליטע מפני שאינו יודע אמתת הדברים הינו רואה נזה חש כלל • הלא שבשעה שנתנה אשה זו הרשאה מן כתובתה עדין לא שמועו נבעלה שמת ונמלא שלא נתחייבה עדין שמועה כשנתנה הרשאה מכתובתה כי הינו דנימא אין אדם מוריש שמועה לנניו כההיא דפרק כל הגשעין ודכותה שאינה יכולה למסור שמועה ללוקח דהתם דווקא נמת לזיה נחיי מלוה ואח"כ נמת מלוה או מוכר חובו אבל מת מלוה או עכר חובו ואח"כ מת לזיה כדון שפנינו אשה זו נחמה הרשאה מכתובתה ואח"כ שמוע שמת נעלה אין ספק שאלוקח זה גובה חובו וכן הנא עכחונבלד שיטע שאינו יודע שסטר זה פרוע כעין שמועת הירשין אז ששכינו דפרק כל הגשעין כך היתומי' לא יפרעו לא שבמועה ואוקימנא לה התם נגמורא נמת לזיה נחיי מלוה ונדון זה הרי הוא כמה מלוה נחיי לזיה לפי שבשעה שנתנה ההרשאה מכתובתה נסתלקה לגמרי והוזה ליה כאל מה ולפיכך אינו רואה שום חשש ולא פקפקו כלל מפני שמתה בלא שמועה ובלא הדרא ובלגד שיטע הרובה לגבות שאינו יודע היתיה כתובה זו פרועה נדון שמועת הירושין שאע"פ שמועה זו מן הגמורה לא למדנוה מדברי רש"י ז"ל למדנוה דפרק הכותב • **ומפני** שנה נכתבן שנמלא שטר מתנה שעשה אנשלאה הנזכרה לננו הנזכר מבתיס שהיו לו ואינו חושש כי נאולי נפשיית עתהה זו קולס שנתנה האשה הרשאה מכתובתה ואולי ינא נזה נ"ד ויחוש דנשי הג' נתחייבה האשה שמועה לפי שכל שנה ליפרע מנכסיס משוענדים לא יפרע אלא בשמועה חו שלא נכשעה הפסידה מפני שאין אדם מוריש שמועה שנתחייב נה ולא למכרה לאחר אינו ריבא לבאר דליתיה כלל דלא קרינן נתחייב שמועה ננא ליפרע מלקוחות דווקא יתומים הוא דאמרין הכי מפני שבין שמת אז אי אפשר למלה שיפרע בלא שמועה אבל היכא שוכר לזיה או נתן נכסיו לאחרים לא קרינן ניה נתחייב שמועה שהרי אפשר שיפרע מנכסין בני חרוין וכ"כ הרמב"ן דפרק כל הגשעין ולא עוד אלא שנתכותנו שלנו שכתב דהן נאמונת מן ממני בני מהנבים מכה דעתי מסכמת שא"מ נתן הנבעל ציון ונח"כ מה האשה נלא הדרא ולא שמועה דהיה ליה כמה לזיה נחיי מלוה אפ"ה לא הפסידה משום דלא מקלינן הרי קולי קולא דאנא שאול דאמר דאין נאמונת מועיל לגבי

יתומים וקולא דרנא ושמואל דאמרי אין אדם מוריש שמועה לנניו הילכך לכתחלה עברין כר' לעור דאמר האם דפרק כל הגשעין ויטעלין ונ"ל וזה הסכים ז"ל נכס חכמי נרננא'ה הגדולים ז"ל וזה הסכים הרשב"א ז"ל דפרק הכותב • ודברים אלו תלויים נדקדוקי הלכות וידעתי שאינן מנוארין כל הנורך מתוך דברי אהל יתבאר למנין עם מה שכתבתי •

נמצא

לפ"ז שאין שום חשש דגבוייאלה זו מדר שמתה בלא שמועה ובלא הדרא ואין צריך לפניס • אבל לענין מה שחששו עור מפני ששמועו נז שמת וחיו לזו נוקקין לנכסי יתומים מדר שמועה זו כיון שלא נכתרה הדבר אינו חושש כלל לפי שאין הירושין נכסין' לנחלה אלא בדר' נדר' ודמתין דפרק האשה שלום אמרו להם נ"ה מלינו שאין האהים נכסים לנחלה על פיה • הילכך אעפ"י שיאל קול שמת אינן נוקקין לנכסי יתומים אלא לנכסי אביו ואע"ג דנפרק המפקיד משמע דחושבין לשמועה של קול נעלמא וכדאמרין התם דשמועו שמת כ"ע לא פליגי ואמרין כמי דנשמועו נז שמת אס קלס קרוב הירוד לנכסין ותלס ואכל הרי זה זריו ונשכר וכשלא שמועו נז שמת לא אמרין הכי אינה לענין זה כלל דהתם הוא שחושבין דנדר מפני חועלת נעל הנכסים עצמו ויתבאר זה למי שידקדק לזותה סיגיניא אבל לא שפני חשש שמועה נעלמ' יהו נ"ד נמנעין שלא לדרננא לנעל חוב את חובו וכשאמרו אין נוקקין לנכסי יתומים לאו מעיקר דינא הוא אלא מתקנה והנו דלא לרסוף עלה נכסיו יתומים ודאי אמרו אבל מפני חששא נעלמא של יתומים הרי לא שמועו :

ואל

יתקשה אדם שנתה מראמרין דפרק המפקד דלמא שכילס נכתב ואין מורישין קרוב לנכסי קטן שאינה ענין לננו זה כלל • אבל נה נכתב ענין שצריך לחוש לו יותר שכתבת שנמלא שטר מתנה שעשה אנשלאה הנזכר לננו הנזכר מבתיס שהיו לו ולפי זה אם זכה איתו קטן נאמונת נתיס היה ליה נוקקין נכסיו יתומים נודאי וכיון שמתה אשה זו נעל חייבה והויה ליה נשאר חוב דעלמא דאין נ"ד נוקקין לנכסי יתומים עד שיגדיליו • אף נזה הכתוב דעתי על כל ה'רדים לא נכתב לזי מתוך כתב' אס קטן זה ונה נמתההו כלומר שזכו אחרים נשנילו או היה כשערי מתנות שלשעמים אהנ נותנ לנניו ומעבנן נירו ואח"כ נראה לי שאע"פ שס נה קיין לא ונה נה קטן זה שאע"פ שאין דעתי מכתבת זס רהיות נרות לדברי הראשונים ז"ל שאמר שאפי' לשערי הקנאה נעניא דלימטי שטרא לידיה ולפיכך כל שאין השטר נא לידיה הנקנל בן שאין העדים חופסיים חתום לגמרי

שׁוֹת **שאלה לא לב הרץ יט**

לגמרי בעדו לא זכה בו מקבל וכן דעת רבינו חננאל ורב
 אלפסי והרמב"ם ז"ל ואע"פ שיש חילוקין בזה לא
 נסתוררו דבריהם ולפיכך אם לא זכה קטן במתנה זו
 לא הו' נכסי יתומים לא נכסי אביו כמו שבארנו ואין
 נמנעין מלזקק להם ממני חשב שמועה שמת לבך
 כאשר אמרנו אבל אם זכה קטן במתנה זו הרי אלו
 נכסי יתומים נודאי ואין ספק שכיון שמתה אשה זו
 נטל חינה והווה ליה נרון כל כשאר חנוז דעלמא
 שאין נזקקין בו לנכסי יתומים ואע"פ כבר הורה
 זקן הרשב"א ז"ל שכחז נבאזבה סכל הינא שהנבעל
 חנוז רובה לעשות הנחה מחובו ואפי' נעטע נזקקין
 ומוכח ליה מהביא דערבין דשטר שיש בו רבית
 ואע"פ שיש לדון אחר דבריו ז"ל אם הדבר בין הוא
 כאשר נא נכתבין שהקרונים נמקשים את זה מולד
 חובלת הקטן אף ה"ד בראה נעשים שכן מולד
 ואתה רובה לעשות אי זו הנחה מהכחוצה דעמי
 מסקמת שבכיונא בזה נזקקין ומגבין ומכל מקום
 לריבין הם להעמיד אפטרופא לקטן לפי ענה כדאמר'
 בערכין פ"ג ס"ס היתומים ואי נזקקין מוקמינן
 אפטרופא ורשאין הם כגך ואין נדבר זה שפיקח
 שפיקח כלל :

לב שאלת

נערה
 שנתפחה
 על אחר מקרובי המות אשר נשחמד
 מולד אחר מקרובי הנערה שהיה
 מתפחד מאת תביעתה אמה בלא

הערות
 לטעם דכ"י ב"ז
 ולטעם דב"סיון ב"ג
 ובסיון כ"ה כיונא
 ב"ז :

ועתה כשרוצים אמה וקרוביה להשיא את היחומה
 לאחד ממנה נכנדי **החך** אשר חנעיה
 והם שואלים שרות מהקרוב הנזכר דומה אומם מיוס
 אל יום ומחדש לחדש זה לה ארבעה חרדים והנערה
 ואמה נזכות ונותמרמרות על הדבר ההוא אשר עשו
 להן : לכן ארזונו תודיענו אם יש לנערה ביום החרה
 נעולם היה על פי הכס נפתח והרעה מעיקר ואי
 אחרתן שאת לא הפירה הימה מושעת ממנה לרדוף
 האחד שזה לא הבינה בכל מה שבחזו נכסיה הסער
 וזה יודאי מאחר שהנערה ואמה כפרו מיד אחר מעשה
 שלא שמעו שנזכר הקרוב ההוא נשטר ועוד אחרס
 דמילתא דמוכחה ואומדן הדעת הוא שאלו הנכסים לא
 נתכוונו רק לשמרה נמני שאינו הגון לה ורזיה
 דמוכחה מלשון הסער דאמר שמה יקומו אנשים יתנו
 לי וכו' ולהגוף לה נמי לא נחכוונה לשנת עגונם
 כדאמרינן אשה יורה ונכנסים ורובה אשה נקב וחסלות
 וכו' אם נחוש לבדך ולא יסיר שלא להחירי מאחר
 שהוא על דעת הנוקם ואין לו הפרה דמיתאם הכשניע
 משה ישיאל כבר כתבו לנו רוב הגדולים והרמב"ן
 ז"ל נמשעם החרם שלו שלא לחמר החם חלה נקיים
 החורה שרעת המקום לאסור ולא להתיר אבל נשאר
 שבעות כסם שמוזה לאסור כך מזהר להתיר תדע
 לך דהא נודרת ליתומים על דעת המקום הוא ככל
 שנעשה ש"ד ממשעיים ואפי' הכי לא חששו להתיר
 אם לא לדארה על שרעת הרנים וכו' והואיל וזאת על
 דעת רנים היא וק' לדבר שהיר על דעת רנים אין
 לו הפרה לעולם לדבר הרשות אבל לדבר מזהר יש לו
 הפרה כהביא מקרי דדקי דלדריה רב אחא ואהדריה
 רביא מוסס ולא אישכח דרייק כתיי בנדח שלמינו
 מקפחא מילתא אם היא לברר מנהו אי לאו דק"ל
דחתת

שירת שאלה לב הרין

דאחמא לא מיפקדא אמרייה ורנייה :

אמנם מלאמי סבסות סאלה לרנ דן ז"ל דאמר דאע"ג דק"ל דאחמא לא מיפקדא אמרייה ורנייה האומר אני דאע"ג אע"ג דחייבה מנווה ועושה וכיון דאית ליה נמי מלוה קלה נראה לכתיר' אש' על דעת רנניס ולא חמרינן אהילו על דעת דניס אין לו הפרה חאל לנדר הכרות אבל לנדר מלוה אהילו היפרא לא נעיי' ודאיה לנדר נעס' השלזת דאחמא רבנא לבהו' מקרי דרדקי דהוה פסע צינוקי משום דלא איסתמא דריוק כוונתיה הכא נמי ענווה קלה הוא וקי משום דלא דייק כוונתיה ליכא מקרי דרדקי דאיכא למימר שבשחא ממילא נפקא ואמילן למאן דאמר שבשחא דעל על הוו ספק ספקות דמלמדי סינוקות כלבו נקרי שבשחא ואי מקרו שבשחא' אולא זחמי' הכי אהדריה לנדר מועט כוב' ע"כ לסון השחב' ונלוותה תשונה עלמה חולק עליו הרנ ר' יוס טוב אשמילי ז"ל וזה לשונו' עוד אני לרין להתלמוד בדברי רבינו כ"ר זמה שכח אבל לנדר מלוה היפרא לא נעיי' דודאי לנדר נעלם ממני ולא אוכל הנין דאסכן לחנייא גני אדננע כדריס שהחירו ז"ל אדרנב חנין כי נדריס חלין' על דבר של מלוה בפרט זק"ל רשנעב חלה עליהן צנוכל' לרין הימר וכי מימא דכל בשנע סתם און סהרי דאדעתא דנעול מנוה לא נדר וזה ככל נדרי סגות הא לייתא דאס חאש נשנע סלא ליסב כלל סכה ולהניס תפילן סלא חנן ק' וסווא אסור דאיתא' שנעוועת בגמרא רילן וצירולמי וזו מה שאמר התלמוד אבל לנדר מלוה יש לו הפרה הוה ליה למימר אבל לנדר מלוה אין לרין התרה אי משום דמייתא ראייה תלמודא מההוא מקרי דרדקי אמרינן דאהדריה דנינא היינו דאחמא' עלידי הפרה חאל אקור התלמוד' וכן פרשו כל המתרגמים ז"ל ואמילן לדברי ר' ר' ז"ל שפי' רמי אמרינן לנדר מלוה יש לו הפרה הכי משמע כשהיה טעות ננדר קגת כהאי' דמקרי דרדקי דהווי סניר דאיכא דריוק כוונתיה מורה הוא מיהא דהימרא נעיי' דלא נדר טעות מנוש היי דאס סתמא אדחא פי' אעצרייה לההוא מקרי דרדקי סתם נלא תנאי' יודוע הוא כי זו אין עליה מלוה להנשא עד שחלמיס אין שנעוועת חלה לנעל את המלוה' וזוה ודאי ילמדנו רבנו אשר נמוקן ענוו' וע"כ דברי הרנ רבי יוס טוב ז"ל החולק לדברי הרין ז"ל ועשה אחר כל זה לריכיס אנו לדבריך שכתביע צינייהס' ע"כ דבריך :

תשובה

אני איני כרי להכריע בין הרבנים האלה ז"ל אשר קטנם ענה מחמני מאן יהיב לי נעשריהן ומליקן עיינין' אמנס כהיות דניך עלי חובה ולא אוכל להשיך ריקס אכריע דעתי' באמת תשונה הר"ר רן ז"ל אשר הזכרת היא נפלת צעיני ותמה אני פה קדוש שמוקטני זו

כהיה נקי צמדרי תורה איך אמר דנריס הללו שאין ספק שהנדר צדור דכי אמרינן לנדר מלוה יש לו הפרה לא צלח לומר שיהא הנדר נחמד ומאין לא דסני ליה כהפרה והפרה מיהא נעיי' ולא אחרין נזה מפני שהנדר צדור ופשוט מאד וכל מה שפסע נזה הר' יוס טוב אשמילי ז"ל דנדר צדור הוא אמת ויניני' אמנס דעתי מוסכמת זמה שכתב הר"ר רן ז"ל דאע"ג דק"ל דאחמא לא מיפקדא אמרייה ורנייה' מ' א מלוה קלה ענדא כשהיא מתקדשת ונשאת' **וראייה** לנדר מדאמרינן דריס פרק האיש מקדש חלא כי איתמ' דרב יוסף אסימא איתמר באשה מתקדשת נה ונשלומה השה בשלומה מתקדשת נה מייבנעיא אמר רב יוסף מלוה נה יותר מנשלומה כי הא דר' פרחא מתוך רישא רבא מלת צינוועא וו ראייה כהיה' כשהיא מתקדשת מנאי' קא ענדא וגם הר"ר יוס טוב ז"ל אינו חול' על זה שאע"פ שכתב בסוף חשונת' זה לשון' וידוע הוא כי זו אין עליה מלוה לינשא עד שיאמ' שאין שנעוועת חלה לנעל את המלוה ע"כ דברי ר' רנ ז"ל לומר חלא שאין מלוה זו מפורשת כל כך שלא תהיה שנעוועת חלה עניה שדנין סלא הוא סבל שהוא מלוה מפורשת חלה המורה אין שנעוועת חלה לנעלה אבל מה שהוא עדרש חכמים אהינו מפורש בתורה שנעוועת חלה עליו' וזה ימים שזה הדבר חדשתי ומלאמי לי סעד דכרי הרמנ'ן ז"ל והאדכתי נזה בנמוקו' דפרק שנעוועת סמיס נחרא ולא אחרין כהן שאינו מעיקרא של סאלה אבל מ"מ הרנ יוס טוב ז"ל כך רצה לומר שאין מלוה נשואין זו לא אשה בדאי' סלא תהא שנעוועת חלה לנעלה' והוא אמת וכמו שכתבתי אבל לא נח הרנ ז"ל לומר סלא תהא הנשה עושה מלוה כשהיא מתקדשת ונשאת :

מעתה

לנרן שלפנינו אם זה קרוב שנדרה אשה זו סלא תחשא כלל רשותו הולך נדרך לא טוב ומעגן אותה עד שתרלנו נרלי כסף אס יש לאל ידה וצמוכל עדין לכשאל לאומו שהיא נותרת וקרוביה מסכימים עם היות שהוא עושה אחר כהוגן ראוי שתעשה האשה לנדר אשר תוכל אחר אשר בכנסה נקשרו כי אס דנדר קונצ נזה שיש לאל ידה לא יהיה התר לנדר מלוה ואס אולי הקרוב גדולות מנקס אשר אס ניתן לו את אשר ישאל לא תוכל הימורה להשיג הוונ' בהוא אשר נותרת זו היא וקרובים התר נדרה לנדר מלוה הוא' שמא יאמר אדם לא כי אע"פ סלא יעשה אותו צווי אפטר שמודוג

הנחת רצא
כראה לו שהמלוה היא
זאת שכתבה לא ויכל
הואש לצעות מנומו
בתיים הנין וגם כי
אפשר באחרת מ"מ
סתווא נעו נכרא אחת'
וכל הקודמי' לפיטע
נענדא קא ענדא'

שמך נדרו אלא עד שיסתלק אותו דבר שהוא חושש בו אבל כל שסתלק מותר מאליו הכל נמי הרי נוסף עליה ממתת נדרה חשש מרובה מחמתו דבר נעלמו שהיא חוששת בו והיינו עגונה ושמה חומר מ"מ אותו חשש ראשון נמקומו עומד ואפי' נמי לעדיף מהאי נדרה שחש לא נדרה כן אפשר שהיה יוצא עליה קול של קדושין ותהא מעיגתה על ידי מי שלא ירחם עליה ועכשיו יוצא מחמתו חשש יאעפי' שקרובה מעגן אותה עכשיו לסוף יחירנה י"ש להשיב לך ולומר שלהוציא מידו חששו הראשון היה די לה שמדור שסתלה עלמה נדעת אמה *

הילכך

זו שמדור אף על דעת קרובה חלתה נדרה נדרה ובעל דבר וקרוב הנדר ליבעל מאליו ולא שאני אומר שהיא ראוי לעשות מעשה כזה שמפני שאנו מלמדין לה נעשה מעשה ועוד שרעיון אפשר לחלק ביניה' לא שכתבתי זה כדי להרחיב שהדבר נרור דלא חמי' האי עובד' נעשנד' דההוא מקרי רדקי ואפי' לדברי ר"ת ז"ל שכתבנו למעלה וכיון דאסקינא נההוא עובד' לדבר מלוה יש לו הפרה כדון זה נמיי' לו הפרה ואין ספק שאם קרוב זה מעגן ומענה זאת האשה ומעבד אותה שלא תינשא להגון לה עד שחפרה עלמה במה שהיא רוצה וסאם תעשה כן לא חשיב הוי' ההוא דהפרת נדר זה לדבר מלוה הוא ויש לו הפרה *

ועוד

ז"ל עלמו שהדא אותה חומר' שכתבנו מיקל' וחומר על דעת רבים שחש יש לו הפרה חמי' שלא לדבר מלוה לא א"כ נעשה הנדר בפני רבים דמסתמא כשאל' על דעת רבים על דעת נדר וקצרה זו מוחזקת היא אל חכמי הרפ"ח ז"ל וכחצוה בקוספוסית' ונחצוה' בפסיעות * וכן רבינו האי בגון ז"ל מיקל' ואומר דכי אמרינן על דעת רבים אין לו הפרה רוק' שהיא על דעת רבים ונרנים אבל אם אינן שם אינן על דעת רבים כלום וכן דעת רש"י ז"ל ואין רבים פתח משלשה כדמובח בפרק השולח *

אמנם

תפני שענייני הנדרים והאפרים הנורו' מאד זאת עלתי שחיישנו נדרה ושיטלתו חשוני העיר וחכמיה נעד' עותו קרוב וידברו על לבו שיכניס בראתו זוג אשר נותרת בו היתומה ואמר אם יראה הגון גס בעיניהם ולא יהיה הדבר לי לפיקה ואם יחירנה הקרוב ההוא לדבריהם ויתטע נפסו ויראו שאם חתן האשה אליו זאת אשר ישאל לא יבא אל הפועל הזוג ההוא ושאיף לה אחר בנוזמן הגון תנחר בו היתומה כמוהו שאל על כרעה בפני הקרוב ההוא גס כי ימחה נדרה ואם לא ירעה לבא יודיעוהו מד' אמרינן המנודר הנהא

שמדורו' לאחר נדמים מועטים ונמלא שאין הפרה זו לדבר מלוה * אין הדבר כן שיעקר מלוה כשואי אשה הוא בנאותו שהיא חפלה בו וכדאמרינן נריס פרק האיש מקדש ופרק עשרה יוחסין אסור לאדם שיקדש את בנו כשהוא קטנה עד שגדיל ותאמר פלוני אני רוצה * ועוד שאין מניחה את הוראי מתמתת מה שהיא ספק אחי ספק לא אחי * וכיון שכן הדבר נרור שהפרה זו לדבר מלוה דאש"ג דאמרינן בסוף פרק שנועיות שחיס נחרח על דעת המקום למה לי כי היכי דלא תהווי הפרה לשנועיותיהן דאלמא על דעת הנוקם אין לו הפרה כבר כתבו הראשונים ז"ל דכי אמרינן הכי רוקא נפורה ונמנומיה וכמו שזה נדבדין :

ועוד

דכי היכי דאמרינן דעל דעת המקום אין לו הפרה' הכי נמי אמרינן בעל דעת רבים ואפי' הכי אסקינן נפ' השולח לדבר מלוה יש לו הפרה ואין ספק שאין ראוי להחמי' יותר כזה כנדר שהורר על דעת המקום מנדרת שבודר על דעת רבים דעממא מאי אמרינן דעל דעת רבים לדבר מלוה יש לו הפרה משו' דאין סהדי שלא הסכימה דעת הרבי' מעולם שלא תהא הפרה לנדרו לדבר מלוה אלא מסכימים הם לדבר מלוה יהא הפרה לנדרו כ"ש דאין סהדי כזה וכיוצא בו נדעוהו ש"ל מקום ומעשה הדבר נרור שכל נדר אש"פ שחבר על דעת המקום ועל דעת הרבים לדבר מלוה יש לו הפרה *

שמה

יאמר אדם כבר חדש ר"ת ז"ל ואומר דלאו כלל לדבר מלוה יש הפרה אלא דיוקא כי ההוא מקרי רדקי שהיה נראה נעין טעות נגוען של נדר ופסחא מגופי ומאותה מלוה נעלמה אבל משום מניה אחרת אין לו הפרה דכיון שנעל דעת רבים נשע מנח לן ספק היה דעתן משעה ראשונה להחזיק משום מלוה זו אומר אני שאפי' לדברי ר"ת ז"ל שחדש חומר' זו ברי נדון שלכנינו כי ההוא מקרי רדקי ועדיף מניה שכן גלתה זו נדעתיה נעלמה נדרה שהיא נודרת כן מפני שהיא חוששת פן יוצאין עליה קול שהיא מקודשת עד שמנח אותה רבה חשב עגונה והרי עכשיו מתנדר דאדרנא מתמתת נדרה היא יושבת עגונה :

ועוד

שקרוב הדבר לומר שיון שגלתה זו נעלמה ואמרה שמתמתת עיגונה היא עושה כן כל שמתנדרת שהיא שמתענגת נבך הוה לה כחלה נדרו נדרה כי ההוא דאמרינן בפרק פיתחין קונס שאני נוסא אשה פלונית שהיה וכו' ואמר לו מה נדעשה כחלה נדרו נדרה דק"ל כרז הוה דאמר התם הכי ומוכח נקדושין נענין זה אינו לריך שאלה לחסם דאלמא כל מי שנודר ומגלה דעתו נשעת נדרו עתמת עה הוא נודר הוי כאלו התנהו שלא

הנאה מתנדו נפסו חזן מחירין לו אלא נפסו חזן
 טרם כל זה הסתלקו בכל מחמני החכם להניח
 הקרוב ההוא למה שהוא ראוי :

לג ברית

כמותה לך שאינה חוזרת כי כבודך
 חדש עומדי להחלה לשם ולתפארת
 וזכורני את אשר פלו שפתי וגם נמכתת המותי הו
 לנלתי הינן שלמותך דיקם לכן לא יגעונוי טרדות
 מהשלים את חסם ואם ידעתי כרעתי ידעת ומה
 ידעתי ולא חרע מהשר דנכך נעשיתי עלי חונה הנה
 נאחי כמורה וכמלוה ועמדתי על שלמותיך בענין
 האשה הפעונה ועל נוסח מעשה נ"ד אשר נא לפני
 וזה תוספו :

בפנינו

אנו ד"ח נא נשטרק דוי"א מאיניא
 ואמר לנו הרי שנתו אישטי"א היחם
 גשואה לאננויט קדשא"ש בן אחיותו של מישטרי
 אינק ויג"ר דרפריניאן ולפעמים היו קוראין אותו
 רבנו דמישטרי אינק ויג"ר וראינו נכחנות אשתו
 הנוכרה שמו כתוב וחסום יוסף נד' אברהם וזה
 כמעט שנים נחקוט עם אשתו בתי הנוכר ועמי
 וכעם עמה הרבה והלך לו וגשאה בתי עגונה זה
 שנים רבות ועקטו שמעתי שמה נעלה אננויט הנוכר
 צנקה מכס דבתי חקרו ודרשו בדבר אם אמת הוא
 שמה אישה אנונויט הנוכר ולנשא בתי הנוכרת ואנו
 צ"ד תומי משה הווקנו לו ואחריו בדבר ונא
 לפנינו עד אשר סמו אננויט בן מאשטרי משה סאל"ה
 ומישטרי אינק ומאיטרי משה הנוכר קרובים זה לזה
 קרובה שאין זה פסול' והעיד בפנינו כי כשאל שנים
 היה הוא נמיוק"א זמלא שם יבורי אחד עומד
 צופי"א"ה המקום אשר נמדינה קאלאנדי"א שמו
 צשטרוק דש"טינדי וזה הלכנד נשטרק דש"טינדי
 הנוכר היה מקדם מן הארץ הוואת והיה מכיר מאישטרי
 אינק ומאיטרי משה הנוכר' ויחוסם ומשפחותיהם
 אמנם לא היה מכיר אננויט' החכר ולא אננויט
 המכר נעל האשה הנוכרה לא נכנויין ולא נשמותיה'
 לפי שהם היו קטנים אז לא היו נולדים כאשר יאל
 נשטרק דש"טינדי הנוכר מהארץ הוואת וכך העיד
 לפנינו אננויט הנוכר כי כאשר ידע נשטרק
 דש"טינדי הנוכר שהננויט פן עמיטרי משה הנוכר
 אמר אליו נשטרק דש"טינדי הנוכר הרי זה לך
 קרוב אחד נמופי"א"ה מקום ידתי שאלו אליו
 אננויט מי הוא זה השיבו ללשון זאת ענדוט דימשטרי
 אינק ויג"ר דרפריניאן קרובך :

עורר

שאלו על לורתו ותארו ותאר חותו נשטרק
 דש"טינדי הנוכר בקוין וגידל ואורס ולזון ומרהו
 ותארוו בפניו ושטרותיו וכי פניו נוקהניות כאשר
 נודע שהיה אננויט הנוכר נעל האשה הנוכרת
 ועד שאלו אננויט הנוכ' על שמו ואמר לו שקורין

אחר

כן חקרנו עוד והעיד בפנינו ג"כ נאנרס
 ויג"ר שלא היה לאינויט מאיר אינק הנוכר
 נינוט אחר שהלך לו מחזן לארץ מלבד אננויט' הנו'
 נעל האשה הוואת הנוכר כי בני אחיותו אחרים שהם
 לו שמענו מפי קרוב אחד שהיה עמיהם וגלל נמחזיא
 אחד שפולס עמו זה כמה פנה לו נמלכות לרפת ולא
 נשאר נחיי' רק זה אננויט הנוכר נעל האשה הוואת
 הנוכרת שהלך לו וגם נזימוה הנה היה מישק מתגל
 ננית רדו מאישטרי אינק הנוכר והיו מזכירים אותו
 דנים נינוט דמישטרי אינק :

עוד

חקרנו והעיד בפנינו נאנרס ויג"ר בן מאישטרי
 אינק הנוכר שזה האיש קרובו שני נבני עם
 אננויט הנוכר נעל האשה הנוכר שמע מפני
 שהכעיסוהו תמיד חמיו ואשתו הנוכרה עד שנחמלא
 מאד חימה עליהם ואמר לו כאשר ידבר אל אחיו ואל
 רעהו כי הוא ילך לו בדרך מרחקים כדי שתשאר
 אשתו עגונה כל ימי חייה :

יעור

העיד בפנינו עד אחר כבר כי קודם נסעו
 מהארץ הוואת בקש זה האיש אננויט הנוכר
 נעל האשה הוואת הנוכרת מאת קרובו מאשטרו אנרס
 דיקשטר לעשות לו נכח ואגרת יעיד עליו ועל משפחתו
 ועשה לו האגרת ההיא ושם נאגרת שמו שהיו קוראין
 אותו נכחן נויט והעיד עליו וכראות זה שמו נקרב
 האגרת עונה והרחיק אותה נעבור שמו ואמר כי
 רעתו ללכת על גר שתשאר אשתו עגונה כל ימיה כל
 זה היעד בפנינו :

יעור

העידו בפנינו שהיה למאשטרי אינק הנוכר
 בת אחותו היחה נשואה לאיש שמו משה
 השדירים ומתה ובהי לה בן קטן אחד היו קורין
 אותו דוראן ואותו הבן היה עומד בנעיותו עם
 מאישטרי אינק הנוכר אחי אס אמו לפי שאזינו הלך
 צפרינלנה מקום מולדתו ואחרי עמדו עמו מעט
 זמן שלה משה הינה הנערה הנוכר נעיד הנער בנו
 שיסתוהו לו כי נכסף אליו ושלחו מאישטרי אינק
 לאזינו הנוכר כאשר שאל זה עשרים שנה או יותר
 ונודע והעידו כי הגיע הנער לאזינו נמקומו והיה
 עומד עמו כנן אלל אזינו וכל מה שהעידו בפנינו
 כתבנו ותהמנו נכו"כ לתרם פלוגי שנה פלוגי לבריאת
 עולם כמו שאנו מונין כאן נפירפריניאן והכל שריר
 וקיים עד כאן טופס המעשה צ"ד :

וכתבת כי יולי העדות שהעיד על קריאת שמו
 קיים היה עונה על דעתכם להחירה
 אחר החזוק של אחר ניווט דמיטרי חילק ויגיר
 זה אחר בעולם זולת זה ולשני מישטרי חילק ויגיר
 ליכא לספקי כי העד הראשון כשטרוד דשטינר"י היה
 מכיר מישטרי חילק זה וממנו דבר וגם בכל הארץ
 הזאת לא החזק אחר ולכן היינו נדמין אותה לנוי
 שילא מן העיר ומת משפסם בכל העיר מי הוא היונה
 וחס לא ילא אלא הוא משיאין את אשתו אע"פ שלא
 העידו על שמו כדאיחא דתוספתא וכמו שגראה נגמרא
 דילן גבי עובדא דפסא רזיא * ואיה חננו וחסים
 בני אדם שלא הוכרו שמות העלמיים אחר שנידע
 בנידור ממוכלם ומוכזם או מכזיים מי הם אלא
 שנסתפקם על העדות מקריאת שמו חיים וכן נקרא
 ננויט או יוסף בכתב פן יהיה אחר אע"פ שחבר
 אותו נסם יחוסו ניווט דמיטרי חילק ויגיר הנוכר
 וחס נאמין סכנים דבריו על כרחנו הוא זה ונחלה זו
 שגנה שמו כאשר זמם ונחר לו נכיים ואם נאמר זה
 אחר וחסים וננויט ודבר ח"כ נחזיק אותו על
 כרחנו במוכז בניחוסו וננוסתתו כי לא היה מעולם
 לזה מאטרי חילק ניווט יקרא חיים הלו דנריך :
 וזהו הספק האחד שנסתפק לכם בדבר זה :

תשובה

שלוף הספק שנסתפק לכם על
 שנוי קריאת השם היה נדעת
 להחירה אע"פ שלא הועד בפניכם על שמו יאמר
 אשע"פ שחמרו דתוספתא אין מעידין עד שמכירי שמו
 ושם עירו לא נא למעט אלא שאין סומכין על אמור
 הדעת של אמתלות כגון שמעיד על גופו האריך וגון
 או תארי' אחרים שמלווין בהרבה בני אדם וכן נמי
 למעט שאין סומכין על עדות שמו נלא שם עירו דאיכא
 למיחש לאחר אתן שמו והוא מעיר אחר' אבל בודאי כל
 שמעיד דבר נרוד שאי אפשר לספק בחר משיאין את
 אשתו אע"פ שלא הוכיר שמו : ודבר ברור הוא זה
 דאמרין בפרק האשה שלום אלא היכר דמי כגון דאמרי
 אם אסקינהו קמו ותזנינהו אלא רמי קמימי רלאו
 עלייהו קא סמכין אסימניה הוא דקא סמכין * והכי
 פרוש' כגון דלא ידעי הכהו סהדי נהכו אינסי מאן
 נכהו שלא היו מכירין אותן לא נשמן ולא נסם עירן לא
 שהעידו ראינו איש מת ופי' פלוגי היה זו וכל שבוטין
 בימן מוכהו ולאו יודעים שאותן אנשי' שהיו צעליהם
 של אלו אותן סימנין היו כהן מתירין את נשותיהן * וכך
 פרושה של אותה שמוכה רוקחשכח אלא אע"פ שאין
 העדים מכירין שמו ושם עירו כל שהם מתארים אותו
 נענין שאי אפשר לספק בו בחר משיאין את אשתו *
 וכן נמי כל הך סוגיא דפרק האשה ונראה שהלך נעלה
 למדינה היס עלה דמתניתין דאין מעידין אלא על פרו'
 פנים עם החוטם נהכי רהטא שאין לרי' לעדים שיעידו

על שמו ושם עירו ודבר פשוט וברור הוא זה * וכן נמי
 סיפא דתוספתא אכל אמרו אחר ולא מעיר פלוגי
 משפטים באתר העי' אם לא ילא נסם אלא זה תוספא
 אשתו וכמו שכתבתי דאין להאריך בזה *

ולענין

הספק שנסתפק לכם מפני העדות שהעיד
 על קריאת שמו חיים אלו אומרים שכיון שיש
 ערו' מספיק לדבר שנעלה של זאת מת אלא שזו' ספק
 נסם זה אין לדק' לפי שקריאת שמו נענין על אף
 כסימן העשוי להשתנות שכבר הועד בפניכם שהוא אמ'
 כשילא מעירכם שירחיק נרוד וישנה שמו כדי שתהיה
 אשתו ענינה * ועוד הועד בפניכם כי כאשר ראה זה
 האיש באגרת עשה לו מישטרי אגרת שרסקל' אר'
 מעיד עליו שם זה שמו ננויט עונה ורחוקי אותה
 לנעור' לא יוזכר שמו וכיון שכן הרי סימן של שמו זהו
 סימן העשוי להשתנות וכל שהערות מספיק מלד עלמו
 אלא שילא לו ריעות מסימן אחר שגראה ממנו שאינו
 הוא ואותו סימן הוא עשוי להשתנות אין מעילין מחמתו
 שום ספק דבר אלא חילין אותו נשינו שהיו עשוי
 להשתנות ליה ללבר זה ראייה מדאמרין בפרק מי
 שמח איתניה ר' יוחנן בר' שמעון בן לקיש מעשה דבני
 ברק באחד שמכר נכסיו אגיו ומת בלוי בני נוספחה
 וערער לומר קטן היה נשעת מיחה ובלאו ובלאו אחר ר'
 עקינא מהו לבדקי חמר להם אי אהם רשאין לזולו
 ועוד סימנים עשויין להשתנות לאחר מיחה נשלמא
 לדירי דאמינא ראייה נכדים כיון דלא אשכחי שמו
 דקא אהו אמרו ליה מהו לבדקו אלא לדירך דאמרת
 ראייה נקיום שטר למה לכו לבדקו לקיימו שטרייהו
 ולקמו נכסין ודמינ' מי בפרת נכסין' נחוק' בני משפח'
 קיימי וקאחו לקוחות ומערערי נכסין בחזקת לקוחות
 קיימי וקאחו בני משפחה ומערערי ובידאי' כי
 אמרינן נכסין בחזקת לקוחות קיימי לא נסום דלקוחות
 תפשי להו דהא הך עובדא דבני ברק נקרקעות הוא
 כדמוכח התם בפרק מי שמח ותפיסא נקרקעו לא
 מהניא ולא מידי דלעילם כל שנסתפק לנו נקרקעות של
 מי הן מעידין אותם בחזקת הראשונה וכדאיכות
 בפרק האשה שנתארמלה עובדא דבר שטייא לא הכי
 קאמ' מי בפרת נכסין' בחזקת בני משפחה קיימי משום

א"ל ולקוחות הוא
 דוערערי לומר נכול
 היה ולא סנו להו
 נסע' אלא בלא קווש
 שטר לא יורא אה ככסין
 בחזקת לקוחות משום
 דמי לא נשטין ובני
 נוספח' ע"כ עמר
 בספר המעייק

עקינ' דסימנין עשויין להשתנות לאחר מיחה כלומר
 שאפי' ינאל

שׁוֹת לֵג לַד שְׁוֹת

ובזה תמנה עליך לפי שאינו רואה נסות המעשה
 ב"ד שהעיד נשטרק דש'טיציר' שזה האיש
 שאמר נז שמת היה נקרא נכונ דמיטרי אילק
 אלא כנספר לו הקורנה שהיה עמו אמר אליו
 ניבט דמיטרי אילק ויגיר דמיטרייטן קרוצן ואיני
 מולא מקום נזה לנריך לפיך ראוי לחוש לחותו
 הנן הנקרה דוראן שכרנה בני אדם נקראין ניבט
 על שם אדם אלא ח"כ שתרר אילק כי זה דוראן
 בעירכס לא היה נקרא נכונ היותו חיים וח"כ
 הוא ראוי לתיר חשה זו לפי שאין לחוש ולומר
 שזה האיש דוראן שיכה שמו אלא תולין את הקלק'
 דמקלק' אז שימנר' לכס כפי מה שתחר אותו נשטר'
 דטיציר' נמרהו ותחרו ועינו שחי אפשר שיהי'
 זה דוראן ותסמכו על זה דנברי' ונבוק' נאמר
 משני דרכי' הללו ראוי לתיר אשה זו ומאשר
 לכס המשפט שפשו את המעשה ומשפסה ואם הסכימו
 להמירה לפיכא הריני חושם אחרים ונעשה לניק'
 לדנריכס'

לבר זה רחמי להעיר כי ענין זה נא חמר
 נרור' נכתנ' ממה שנה בשטר ונעשה ב"ד
 כי לפי העדות שהעיד כאזרס ויגיר שלא היה
 לאזיו מאטרי אילק הנזכר נכונ אחר שהלך לו
 מן הארץ מלכד זה כי בני אחרות אחרים שהיו
 לו מתו ונכרגו עדין היה אפשר להם שאעפ"י
 שהותן בני אחרים מתו אפשר שנסארו חסם בניס
 וראוי כל אחד מהם להקרא נכונ דמיטרי אילק
 וזה נא יומר נרור נכתנך שאני' שלא היו למטרי
 אילק כי אם ג' אחרות ושהחתם שהיה נשואה
 לאשלימאש כהן מתה היא וכל נביה וכל אשר אמה
 נצית וכמדומה לי מדנריך שלא נשאר ממנה זכר
 כאשר תחירנה להנשא ראוי שיחזרר זה נשטר
 המעשה ב"ד וכן ראוי שיתנרר שלצת אהות השלישית
 אם נוביט זה שנשאת לאנמשה דשוריירש שלא היה
 פן כי אם זה הנן שמו דוראן כדי שלא יוכל לספק
 על ילדה נן אחר יקרא חיים ויביה ראוי לחוש לו
 וכמו שכבר אמרתי שברנה בני אדם נקראים ניבט
 על שם אדם כל זה לרין להחזרר נדנר' ולפי
 הנראה מתוך דנריך ונוסת המעשה ב"ד הכל יחזרר
 כי האמת נן הוא וכן לרין להחזרר שזאת האשה
 אישעיללאה שהיא נחוקת אשת חיים היתה הנשואה
 לניבט דמיטרי אילק וזה נרור ופשוט :

לד עור שאלת שאעמידך על דעתי
 נדין כיון שהגיד
 שזו אינו חוזר ומגיד בעדות על פה שלא על כתב
 ידו על אי זה נר נאמר בין לאיסור בין להיתר
 בין לחיוב וזכות אם אחר שנאו לב"ד וקבל עדותו
 נראוי

שלא ימלא לו שתי עדות או שלא ימלא בעיקרון
 גומות חין נדנריהם כלום שסימנין הללו עשוין
 להשתנות לאחר מיתה הילכך אפי' אם כשנזדק
 אותו נראה נסימניו שקטן היה חין זה ריעות כלל
 כיון שהן עשוין להשתנות ואין לספק נדנר מחמתן
 אלא כל סימן שהוא עשוי להשתנות אינו מעיל
 ספק נדנר שלו היה הנדנר מסופק מחמתו כלל
 חין ספק שמעמידין הנכסין נחוקת בני המשפחה
 דאוקי ארעא נחוקת ארעא וזהו הנדנרס ק"ו
 שהרי נראה משמוע' זאת שאפי' שמתוך השטר לא
 היה מוכיח שגרול היה רבא נהיהא שקלא ועריא
 דהס נסקי' אכתי אלעמינן הכי חוקה דאמרינן
 נסוף סוגיין דהס דחין העדים מעידים על השטר
 אפי' נעשה גדול אלא שהיינו נסורים לומר שכיון
 שאין הריעות נראה חין חוששין לו ואפי' נאמר
 נדריס היה סוגיין נמי אהיה חוקה דסוף
 סוגיין מסכינן אף על פי שאין הנדנר נראה כן מסוגיין
 דהס מ"מ הכי חוקה אינה וראית וראיה לדנר
 מדאמרינן נדך סוגיין דהס והלא משמך אמורדיפה
 ערערו בני משפח' ובני פרוב' בשלמא אי אמרת וסנירא
 לך דמודה בשטר שכתבו לריך לקיימו אתי שפיר דיפה
 ערערו דאע"ג דקיימא לן חוקה חין העדי' חותמין על
 השטר אלא ח"כ נכעסה גדול מ"מ חין הנדנר נרור ומלוי
 למימר דקטן הוב משום מגו דמלו למימר דשטר אלא'
 הוא אלא שאין הנדנר נרור אללנו חין שגדול היה
 דא"כ הוב ליה מגו נמקום עדים ואפי' הכי אמרינן
 הכס שאפי' ינבוא בני משפחה לנדקו וימלאו שקטן היה
 חין ערערו כלום שמכינן שעס כל סימן זה חין אנו
 מעמירין אותו נחוקת גדול אף על פי שסימן זה מראה
 שקטן היה חולין אותו נשנויו ואפילו ספק חין כאלו
 היה נדנר ספק כלל מעמירין הנכסים נחוקת בני
 משפחה ואם נך אמרו נממין שהוא חמור לדנר זה
 שאין מוליחין אותו מתוקמו הראשונה אלא נראייה
 נרורה כ"ש נערוה שהיה קלה לדנר זה הילכך ננדון
 שלפנינו כיון שהנדרר הנדנר ערמות אלא שנעלה
 על זו מת אלא שיש ק"ו אחר נדנר שהוא מעיל
 ספק נענין ואותו עשוי להשתנות סימני' על
 הודאי ותולין את הספי' נשנוי העשוי להשתנות זהו
 מה שנראה לי בענין זה :

ולענין מה שכתב עוד שנתפקס ננן נת
 אחינו הנזכר בשטר קבלת עדות שמו
 דוראן הן הלך לו שם ופן יקרא ג"כ אלא קלת
 בני אדם ניבט דמיטרי אילק על שם אמו אף
 ע"פ שלא היה נקרא כן בהיותו שם כי שם אביו
 היה עליו ורצית לומר נזה שהנדרים מראין שהין
 לספק נזה הנן שמו דוראן מאשר לא היה נקרא
 ניבט דמיט' אילק וזה שמו מרגל' נפומיהו
 ננא דחינשי' ע"כ דנריך :

שׁוֹת שאלה לר לה הרץ כב

אמרו נחקה עדות אלל כדי לתפוס הלשון שהיא
 שוכב צולן וזה דבריו:
זלענין מה שנה בחוק דבריו כל הינה אלימו
 סודר עיקר דבריו הראשונים כגון
 שהדברים סתומי' וסגולין באור אחר משני עיני'
 מתשמעו' אחד קרוב או רחוק אם העלים יכולין
 לחזור ולהגיד לבאר משמעות לשון עדותן גם אחר
 שנחקה עדותן צ"ד או לא שנקבל עדותן בפתח
 משמעות לשונם הקרוב .

רע שכל דבר שעדים מזייין לעשות צו יכולין
 לצרר דבריהם ואין צוה משום חזור ומגי'
 וראיהו לדבר מדאוריין נירושלמי עלה דרשרי
 חוב המוקדמים פסולין מי מודיע ר' שמעון בר
 אבא גסס ר' יוחנן הן עדין זהבא' רישא עדין בר
 עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקה
 עדותן צ"ד תמן כשאמרו לא חתמנו כל עיקר
 ברם הכא אומרים על זה חתמנו ועל זה לא
 חתמנו וכחצ עליו הרב צעל המחזר ז"ל ומכאן
 למדין שכל טעות שהעדי' מזייין לעשות צו נחמני'
 הן צעלן על זה ואין צו משום חזור ומגי' ור'
 צ"ד הגדול להחמין הדו' ונגמרה דילן מזינן
 כיוולא צוה צההוא מצרף דהוא חתים עלה רב
 ירמיה צר אלא וכו' כדאיתא בגע פשוט . אלו
 דבריו ז"ל .

הילכך כל שאנו יכולין לכוין דבריו שלעך כדי
 שלא תהא עדותו מכתש יס לנו לכוין
 דבריו ששס יש לנו לתרץ דבריו שני עדים נראין
 שמכחישין זה את זה כדי שתהא עדותן מכוונת
 וחולין זה בכל מה שאפשר כדי שלא יהא אחד מהם
 רשע וזו היא ששינו נפר' היו בודקין אחד אומר
 בשני צדס ואחד אומר בשלשה צדס עדותן קיימת
 שזה יודע צעורה של חדש וזה אינו יודע וכולה
 שמעמא צפ"ק דפסחים עלה דההיא מתנימין הכי
 רהשא והכי מוכחא אף צערות עד אחד שהעיד
 וחור והעיד יש לנו לכוין דבריו בכל מה שנוכל :

לה שאלת דינא אשת שמעון נפלה לה
 בירוסה החשיעית מבית אחר
 שיש לה חצר כניסתה והדירין תהנית פתוחין
 לאתרו חצר ואין צחלק החשיעית מאוזרו חצר ר'
 חמות גם מכל דירה ודירה הפתוחה לחצר אין
 צחלק החשיעית עד הנה ד' חמות והסתנה הלוקים
 הנשארים בין אלה ובין ראוין חמסה לראוין ושלשה
 ללאה והומין ראוין בהסתמא אלה דינה שתנא
 לקחת חלקה מהנית המזכר ונא שמעון בהרשאה
 ערכאית מדינה אשתו וענה שאין רגיו עתה לחלוק
 כי החשיעית שהוא על כל הנית לא הוצרר עדין
 ועתה

כראוי צעדות דלא צעי חקירה מדינא או מתקנתא
 ולכך לא עשו חקירה אם יכולין לחזור ולסתור
 עדותן כל זמן שלא ילאו מצ"ד או אפי' ילאו מצ"ד
 כל זמן שלא נחקה עדותן אפי"ג דלא צעי חקירה
 ואפי' לא נתנו אמתלא למה שהעידו נראשונה כמו
 שרשאה לכחורה מההיא דרמי נר תמא דפיק האשה
 שנתארמלא גבי אנוסין היינו דתלי עממא דכיון
 שהגיד שזו חזור ומגי' ומההיא דריש לקיש
 עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנחקה
 עדותן צ"ד אלא חזרת ההגדה נחקירה תליא
 מלתא וכמו שרשאה מצואר מן הירושלמי שהניאו
 קתא מן המסתין והניאו הרב בעל העיטור העידים
 שהעידו בין לאיסור בין להיתר בין לקרב בין לרחק
 זכו' וחזרו ואמרו מצדין אלו אם עד שלא נחקה
 עדותן צ"ד נחמנין וכו' אלא דנכל עדות אין
 בה משום חזור ומגי' כל זמן שלא נחקה והקפית
 על זה א"כ הוא שיכולין הן לסתור דבריהם כל זמן
 שלא נחקה עדותן בלא אמתלא גם אחר שילאו
 מצ"ד אפי' צעדות דלא צעי חקירה א"כ אם נפק
 הדין ונפרע החוב ונאכל דהר או נשאת האשה
 זיחורו העדים ויאמרו מצדין אלו ההסנ ישינ
 הממין ומלא האשה מאיפה וזה מן התעמא אלו
 היו דבריו :

תשובה דע שהעיק' צוה הוא שמכיון שהגיד
 שזו אינו חזור ומגי' וכל שנגמרה
 עדותו קריי שהגיד וכל שלא נגמרה מפני שעדין אינו
 בקרא שהגיד הרי הוא יכול להפק עדותו כמו שירשנה
 וזהו שאמרו נירושלמי שהעדים שהעידו בין לעשה בין
 לטהר בין לרחק בין לקרב בין לאסור' בין להתי' בין לזכות
 בין לחייב צדס עד שלא נחקה עדותן צ"ד אמרו
 מצדין אלו הרי אלו נחמני' . משנחקה עדותן צ"ד
 אמרו מצדין אלו אין נחמנין :

ואל תחשוב שנשתמשו צוה הלשון אם עד שלא
 נחקה ומשנחקה דרקוק גמור ופולמיד
 ממנו שאפי' דריני ממונות דלא בעיא חקירה ודרישה
 אחר שנתקבל עדותן יכולין לחזור בתן קין שלא נחקה
 עדותן שזה נודלי אינו שכיח כנגמר עדותו ואין אלו
 צריכין עוד לדבריו הרי הגיד שזו אינו חזור ומגי' לא
 מפני שכל העדותמן הדין לריכיס דרישה וחקירה
 תפסו הלשון שהיא שיה נכלס ועוד דברני ממונות
 גופייהו איכא צהו צריכי' דרישה וחקירה כדון
 מרובה כדאיתא צמסת סנהדרין' וכן זו שאמרו
 צפרק האשה שנתארמלה ובגמא דוכתי עדים
 החתומים על השטר נעשה כמי שנחקה עדותן צ"ד
 כך פרושו כמי שנגמרה עדותן . כללו של דבר
 כל שנגמרה העדות אפי"ג שלא נחקה כאותן
 שאינן לריכין חקירה שזו אינו חזור ומגי' ולא

שׁוֹת לַה לּו לּו שְׁאֵלָה לַה לּו לּו הַרְץ

של נכסי מלוג העושי פירות חין הנעל לרדך בו להרשאה
 אשמו מדאמרינן נסוק פרק הבילה אמר חזני נקטינן
 נעל נכסי אשמו לרדך הרשאה ויהי איכא כירא בארעה
 מגי דמשתעי דינא אשירה נשתעי דינא ארעה
 ואע"פ שאין אני לרדך לזה הענין משני האחרים כגון
 כתבתי אפי' משום פירא נלחוד יכול לאסור ראיתי
 להאריך נזה כדי להעמידך על עיקרי הדברים :

לו ולענין

מה שזה נשאלך שההרשאה
 אינה מועילה בדנינו וראוי לך
 חופס זה נפשיעות הוי יודע שזו מחלוקת יסנה
 היא זין הרשאינים עכ"ל הדעת נטה שכל שטרות
 העולות בערכאות של נכרים נכרים אע"פ שאין
 כן דרכו של הרמב"ם ז"ל כתבתי כל זה לזכר מה
 שהיה לרדך בשאלך ז' מיהו לענין עיקרה של שאלה
 אינו רואה ומשם באיסור זה שמעון נחשנינים
 הנהוגים להעשות נחירות ונתיים דכיון שאין נחור
 ולא נדוירין הפתוחין לתוכה דין חלוקה אינו יכול
 לאסור דהא אסקינן בראש פרק הזותיפין אלא אמר
 רב יוסף אמר ר' זעירי מחלוקת שאין נה כדי חלוקה
 חבל יש נה כדי חלוקה ר' אסור נה ואפטיקה
 הלכתא נהדיחא נגמרה כרני אלישור נר' יעקב
 כלומר דאמר נמתניחן גבי הים אחד מהס' מדר
 הנהא מחברין יכול הוא לומר נחוד שלי אני נכנס
 ואינו נכנס לענין שלך הלכך הכא נמי יכולין ראינן
 ולא לומר לדניה להשמעון נעלה לתוך שלנו אנו
 נכנסים ולא לתוך שלכם :

ומה

שנסתפקתה אם יהיה דין הדירות הפתוחות
 לתור כדון חזר דרילמא כי אמרינן שאינו
 יכול לאסור דווקא נחיר שאינו עשוי לתשמיש גדול
 אלא לעבור ליכנס לנישואי אפי' ר' אליעזר דניני
 יעקב מודה לחסור לעשות רתיס ותורו חבל בית
 שהוא עשוי לתשמיש גדולה לאכילה ולשכיבה ולהקין
 המחלל אינו דינו כדון החזר ויכול לאסור או אם
 אמרינן האי מתנס אנים שריך הוא ליכנס לנישואי
 כגון ללמוד בני תורה וכו' :

דע

שלא מן הסס הוא זה אלא כך הוא עיקרן
 של דברים לרדך ר' אליעזר נן עקב דק"ל
 כותיה כל דבר שאין הזותיפין יכולים לעכב זה על
 זה נולעאמה נחזר אפי' אסר אחד מהן חלקו על
 חברו חין חברו נמנע מלעשות איוסן דברים שהיה
 רשאי נכון קודם איסורו של זה שאם אמה אומר
 כן גם נמלא אלא חסר עלו נלדך אסר על חברו
 אלא אם של אסור חסר על חברו שאין נחזר
 דין חלוקה לחלוק אינו רשאי ואם אמה אומ' אלא
 ישתמש בדברים שדין הזותיפין נוחן שיסתמש בהן
 נמלא אדם משקיע מחברו חלקו נקרקע ואינו כדון
 נכסי

ושמה חזני רוצה לחלוק והקניטו ראינן ולא לשמעין
 נדברים עד שקם שמעון ואמר נקונס תשמיש
 החזר הכוח לראונון ולה נחלקו וכששמע ראונון
 דני שמעון שהוא חלק נחלקלות הואינו לפני
 השופט ומיר נזה השופט סיבררו כל אחד ואחד
 מהם הים נענורו ונסתפקו הדיינים אי יכול שמעון
 למיסר תשמיש החזר מלאה וראונון החזיל ואין בו
 דין חלוקה ואי די נהרשאה שנאה עמו ונעשית
 נערכאות של נכרים שאינה מועילה בדנינו ילמדנו
 נרנו על הכל דין :

תשובה

לענין מה שאמרת מי אמרינן דאין
 הנעל יכול לאסור נכסי אשמו משום
 דק"ל דקנין פירות לחו קנין הגוף דמי ונדאיפסיק
 הלכת' כותיה דריש לקיש ונר' נהדיחא נפ' החוצץ דאמ'
 ונעל גופי' חלקת נאשא חין לו נכסי אשמו תשמיש
 לא קנין פירות דעתי מסבמ' הנעל יכול לאסור
 לאחרים קרקע של אשמו אפלי נסוקר ונעל משכונה
 הדברים נראין שיכול לאסור כל זמנו ונדחניח
 נחוספתא נפ' ח' דמלישא הסיכר שדה מחנירו
 וכו' עמד הסוקר והקדיש הרי זו מקודשת עד
 שחלל מראות וכו' ואם נסוקר הרוין כן נעל
 נכסי אשמו שהוא יכול לאסור דק"ל דירו של נעל
 נכסי אשמו עדיפא מירה נדחיתא נפרק החוצץ
 ונפרק הכותב והיינו דאמרינן נפרק אשפי' נעלינא
 דהמקדים מעשה ידי אשמו הרי זו עושה ואוכלת
 המותר ר' מאיר אומר הקדש ר' יוחנן אומר חולין
 ואמרינן עלה נגמרה דעמיה דר' מאיר מתוך
 שיכול לנכס למעשה ידיה נעשה כאומר יקדשו
 ידך לעושיה' ואע"ג דלא קיל כותיה דר' מאיר אלא
 נר' יוחנן הסגדרל וכדפסיק חסם נהדיחא נגמרה
 היינו משום דלא אמרינן נעשה כחומר הא נאומר
 הכי נפ' קדשי וכן נמלא פירות ר' רובנ' ז"ל
 נכ"ל מהלכות ערבינן הא למדת שהנעל יכול להקדים
 מעשה ידי אשמו נאומר נפ' יקדשו ידך לעושיה'
 ואשפי' שאין לו לנעל נירי של אשמו אלא קנין
 פירות ולא עוד אלא שאם רתה האשה מפקעת
 מעשה ידיה שנעלה דק"ל יכולה אשה שתאמר
 לנעלה איני ניווכת ואיני עושה ונפ"ה נמי ונקדים
 כ"ס שהוא יכול להקדים קרקע נכסי מלוג לפירותיו
 וכיון דמספיק נכסי כ"ס קונמות דאלינו דתפסי
 חפי' נמאי דלא תפסין ניה הקדש כדמוכחט כנינין
 דפ' אשפי' ולמיך הדבר נדור אלזי שהנעל יכול
 לאסור לאחרים קרקע של נכסי מלוג :

לו וכך לענין

מה שאמרת שהנעל נה
 נהרשאה נחונה נערכאו'
 של נכרים ואינה מועילה בדנינו הוי יודע שכל קרקע

על דעתי אם יש היחד לשנועה זו אם לאו ואם יש לה היחד אם לרד שסיכינו וירלו צוה בהיחד רחובן ולוי כי להנחתם ולצות להם נשבע וכן כל אחד ואחד נחזרו :

תשובה

אני מיראני הוראה אני ובישניהתר שנועה חמורה כזו שראוי לכל נעל נפש לנרוח מזה כדנורח מן הנפש הגל מה אעשה ולפני שני דרכים כל אחד חמור מאד חומר השנועה והחור עגון האשה ולפיכך אני מוכרח לכתוב דעתי לך • והוא שקרוב אני לומר ששנועה זו אינה נריכה היחד חכם דהוה ליה נשבע לעבור על המצוה לפי שאין האיש ראוי להניח את אשתו וללכת לו דמתחייב לה מדינתיו שארה כפומה ועינקה לא ירבע • וכדאיתא נפרק אע"פ • וכי חימת חלך אשתו אהריו כבר הקדמו על שמעון זה ומלאתי סהוא מפירפויא ושנא אשתו מחס וכיון שכן לא כל הימנו להזניחה משם ולהיליכה נקל' החך וכדתנן נפרק שני דייני גרות שלם ארנות לנשואין יחודה ועבר הרדן והגליל אין מוניחין וכו' וכי חימת ארז סיניו הכל מעלין לירושלם זה הרי יוכל לקיים שנועתו אם ילך לירושלם ליחא טוב על מנת כן נשבע שיוכל לדור דנוסק ונאלכסכדריאה או בנפרי וכוון שאינו ראוי לנא' משם הלא על מנת לעלות לירושלם לא חיילא שנועה שכל הנשבע על דעת אחר ונמלא אחרו דעך נעל אף השבעה נעלה ולא חיילא כלל וכדאמרין נפרק השולח כיון דאמריו להו מארך רתוקה קאחינן ולא אהו מי חיילא שנועה כלל •

וביזא

זו אמרו לענין דברי דמונות נפרק האיש מקדש ההוא גרמא רבין נכסי' אדעתא למיסק לארץ ישראל פליק ולא איתמר ליה אמר רבא כל רמליק דנויתדר הוא יבא לא איתמר ופי' אדעתא למיסק לארעא דאודעיה הכי נהירי' אלתא כיון דרפיש ואמר שעל דעת כן הוא עושה ולא נתיקיימה מחשבתו אין צדדיו כלום אף זה שפי' שנשבע לעבור הים כדי לדור באתר מן היקומות שבזכיר אותו שיבחר ונמלא שאינו ראוי לנחת אלא כדי לעבור לארץ ישראל שנועתו נעלה • ולא עיד אלא שאני אומר שאף לעבור לארץ ישראל אינו ראוי אע"פ שסיניו הכל מעלין לארץ ישראל היינו לענין שאם היא אינה רונה לעלות חלא אלא נכחוזה וכדאיתא בכחוונות דברייתא נצארא הגל כל שא נחן לה גט כיון דמתחייב לה בשאר כסות ועונה לא כל הימנו לעקור לחו זה נידים משום ייסובן של ארץ ישראל וכו' יתן לה גט שהרי האשה מתגרשת נעל כרחה ונמלא סיהא עומר ללכת ככל סומן

ומפני כך כל חשמים שרין השותפין נחמן שסתחשו צו אפילו אחד מהם אסר חלקו חין חזרו נמנע מחיוב חשמים אלא כל הימנו לאחד זכותו של זה חזל מה שסתופסין יכולין מן הרין לעכב זה על זה כמודרין הנאה נמנעי' מחיובו דנר שכיון שאין דינו של שותף להשתמש בנאותן דברים נמלא כהנה משל חזרו וזו היא שסיניו ושנייה חסורין להעמיד רחים וחמור ובלגל תרגובלין לפי שהן דברים שהשותפין יכולין לעכב זה על זה כדמוכח נפרק לא יחסרו ושעמא דמילתא לפי שאין החזר עשוי אלא לכניסה ויציאה הילכך הולכין בכל דבר ודנר אחר השמישו שכסם שנחלר אין השותפין מעכבין זה את זה באכילה וספינה וכיונא נהן אף אם חסר אחד מהן חלקו חין חזרו נמנע מלהשתמש אותן חשמישין וכסם שנחלר מעכבין זה על זה בהעמדת רחים ותנור וכיונא נהן מפני שהן דברים שאינן נהוגין להעשות בחזר אם חסר אחד מהן חלקו חזרו אסור בחותן חשמישין כף ננית מעכבין זה את זה גתמישין שאינן נהוגין להעשות כן ואם חסר אחד מהן חלקו חזרו אסור בחותן חשמישין :

דח שאלת

ראובן ושמעון ולוי נחזרו והתעוררו לעבור הים ולהתקרב לארץ ישראל ונחו לפנים הם ועבר ונשבעו בידם חפץ ניד על דעתם וזוה הלשון העידו הם ועבר • נפנינו עדים חזמינו משה נשבע ראובן ושמעון ולוי שנועה חמורה חפץ ניד נשם אלהי ישראל על דעת המקום ועל דעת הרבים ועל דעת הרב ר' יוסף ממרשיליית ורבי חיים לרפתי אנשי ירושלם ועל דעתינו נלי שום פתח היחד וחרטה בעולם שיסתדלו ללכת וילכו העתירה ללכת הם במהלך נפסינה זו אחר נצולו"נה העתירה ללכת הם במהלך זה עכשו נקרוצ נחמא אוקטוברי או נונינברי הנא ראשון על דעת לקבוע דירה וזמן מה הן רב הן טעט בארץ ישראל או בנדיבותיה דנמשקו ונאלכסכדרי' א של מלרים או נשפרי' או נחיי זה מקום מעבר לים וכו' ועכשו מתחרט ללכת אחריו על שנועתו ממני שרואה אשתו מסרנת ללכת אחריו על היתרוב קרוניה לנלתי לכת אחרי אישה נשום פנים וגם שלא לקבל גט ממנו :

וקשה

מאד צעיתי אישה לגרשה נעל כרחה וגם כי יש קנס גוף וממון לפי המקובל מלך המלכות וקסין גרוסין וכ"ס להניחה עגונה וגם כי חושש עלי שמא היא מעוננה לפיכך מתחרט חרטה גמורה מעיקרה על שנועתו ונא לישראל עליה וחומר שאלו היה יודע שלא חרטה אשתו ללכת אהו לא היה נשבע כלל ונקטת ממני להעמידך

אותן מקומות שיראה וחיוולא שנועה אף נזה אינו ראוי מפני הקנס שיש בדבר מלך המלכות כאשר אמרתם ולא עוד אלא שאנו מוזהרים שיש חרם הקבלות בדבר או מקבת רבינו גראון ז"ל ודבר זה פשוט חיבורו נכל ישראל שלא ראינו ולא שמענו אשה מתבטח נפל כרהה ואין חומרים לו לחדם לפרוץ גדרן של רשונים כדי לקיים שבעתו שהרי אפילו הגורא דרבנן דרחה של תורה שצדו תעשה וינין לרשע אינו ראוי אף להניחה עגונה וללך לארץ ישראל אינו ראוי ונמלא שקרונ הדבר ששנועה זו אינה לריבה היתר חכם אה נעלה היא מחליה :

חברו ומרנונו אבל כשלא קבל ממנו טובה אע"פ שילהלמו נשבע כפי שהיו מחירין לו אלא צפניו כדאיחא צפרו פותחין כל צפניו מחירין חימו על כרחו של חברו ולפיכך בדרך זה אם שמעון זה לא קבל טובה מראיו ולוי כדי שצבילה ידור כרר זה מזירין אותו בנפיהם ואפילו שלא בהסכמתם אבל אם קבל טובה מהם וצבילה נדר כך לריך שיעשה יכלמו בכל מאמני כמו שיתרנו ראונו ולוי בהיתר שנועה אף אם לא ירני להחלרות בשום פנים ראוי להחמיר השנועה הזוכרת מפני העעמים שכתבנו ולחוש לעגונה :

וביין הדדבר כן יוכלוין אינו לסמוך בהיתר שנועה זו על דברי המחזיקין ושלא יחוש לחומר מעוטן של אופרין שהרצו מפירם נגמרה צפרק השולח דלע"ג דאמרינן על דעת רבים זין לו הפרה לרצו מלוה יש לו הפר' והיתר שנועה זו לרצו מלוה הוא כדי שלא להפריד בין איש לאשתו ואע"פ שרצו יעקב ז"ל חדם ואמר ללאו בכל דבר מלוה יש לו הפרה אלא דווקא כי ההוא מקרי רדקי וכמו שדבריו ירועין ומפורשים הם בתוספות לא שטכו על דבריו וכ"ש שאין לנו לחוש בהן ללדון זה מפני האדדים שיש להקל בשנועה זו וכמו שכתבנו למעלה :

לט גביר נשא ונעלה י"א כתבת נמלא הכה ספרי תורה השמיט נס הסופר חיבות או פסוקים נאמנע השיטה והגייה וזרקו בין דף לדף ותלה נקודות או עגולות וסימן ההשמט' כמנהג הסופרים בשאר ספרים חששו וחשבו פן יחסר הספר תורה כחמר ויתר ויהא פסול לקרות בו ולצדור ולנרץ עליו כדעת מי שאוסר לקרות בלצור ולנרץ כספר שאינו מוגה מפני שאע"פ שהספר אין בו חסרון ויתרון שנין מה שכתבו בדרך הגם וחזן לדף הכל כאן ונוכל לקרואו כסדר התורה גם כי לא יהיה שגור צפניו כשנראה הסימנים הנחלין ציני חטי מכל מקום סימנים אלו לאו מילתא ניכחו ומה שכתבו בין דף לדף אין ראוי לקרותו לני הכותב הכתוב לנרץ אחר משלטה דרכים או שיקרא דף צפני עמנו ויקרא אחריו שלפניו או שיקרא אחר סיף השיטה שכנגדה צדק שלפניו אם קובץ אליה או שיקרא קודם שיטה שכנגד' צדק שלפניו גם סמוך לה ואין כאן קריאה על הסדר :

ועור שאפשר שאין שנועה זו על דעת רבים שרבינו האי גאון ז"ל כתב דלא מקריא על דעת רבים עד שחאה על דעת רבים וברבים וכן דעת רש"י ז"ל ורבים שלשה כדמוכה צפרק השולח ואני רואה מתוך הסדר שחיה שכתבנו על דעת שהיו נשעת השנועה לא היו אלא שנים דהיינו העדים ועוד שדברי רש"י ז"ל מוכיחין צפרק נחרא דמכות דאין נדר על דעת רבים כלום אלא שצנדר לקיים מלוה אבל לרצו הרשות אין ואע"פ שיש מי שחלק עליו מ"מ מורים הם שאין דעת הרבים חל בדבר אסור וזה דבר אסור הוא מן העעמי' שכתבתי למעלה וכי תימא ששנועה זו יש חומר אחר שאמר על דעת המקום ועל דעת המקום אין לו הפרה כדמוכה צפרק שנועות שמים נחרא לימה שכבר כתבו הראשונים ז"ל כדי אמרינן על דעת המקום אין לו הפרה דווקא בחורה וצמלוותיה אבל בנדר הרשות לא וכ"ש שאין דעתו של מקום מלטרפת בדבר שיש בו נדוד ענינה ולפיכך דעתי מסכמת שראוי להחמיר שנועה זו :

ומה שהזכר לזרוק מקלח תינה אפילו לכתחלה צין דף לדף הוא כשארען לו צנפו השיטה ונמלא שיקרא כסדר צנפו השיטה ואפילו הכי לא היתרו לכתחלה לזרוק תינה או רונה כדאמרינן נולדמה לו תינה צמכו אבל מה שחסר נאמנע שיטה וזרק וכתב בין דף לדף כפי שאינו ונמלא צמקומו חסר ושלא צמקומו יתר והיו בכלל חסר בו או יתר בו שהוא צדאי פסול ויחליץ שהזכר בגמרא דהיינו סודרים שיכתב צמקומו על השיטה דווקא צין שיטה לשיטה דהיינו ציני חטי לא שזרקנו שלא צמקומו בגליון שנין דף לדף ויש צימינו מי שרעמו לומר אחר שנין מה שכתב בדרך לדף וקוץ לדף המורה שלימה אף כאן חסר ויתר ואע"פ שלא נכתב צמקומו כן הדין צמה שכתב בגליון שנין דף לדף עם סימן העשוי ככהוג בשאר ספרים הואיל ויקראנו הקורא צמקומו אפי' תינוק לא חכם ולא עפש :

תשובה

דבר זה לא נמצא נגמרא בבלי
 וירושלמי ואף לא בחוספתא שלא
 הזכירו חכמים בהנהגתן של טעיות אלא שכל דרכים
 גרר ותלייה ומחק וכדמתיא נפקה הקומץ גרה הטועה
 בשם גרור את מה שכתב ותולק את מה שגרה וכחזר
 את השם במקום הגרר דברי רבי יהודה רבי יוסף
 אומר אף תולין את השם רבי יתחק אומר אף
 מוחק וכוזב כלומר מוחק נעידו חי * ואין
 ספק שתולין שהוזכר נגמרא היינו בין השיטין
 וכדמתיא במסכת סופרין טעה את כל השם יתלנו בין
 השיטין אבל לזרוק בין הדפים תיבות או פסוקים
 שהשמיע הסופר בחמלע השיטה לא הוזכר נגמרא
 וכיון שלא הוזכר נראה לכאורה שאין להכשירו ומן
 העעם שכתבם כשהוא תולה אותו בין השיטין הוא
 נכתב במקומו וכשהוא זורקו בין דף לדף הוא שלא
 נמקומו וזימנא לאו מילתא הוא אלא מיהו נראה לי
 להלכה מתוך דברי הראשונים ז"ל שהיה כשר דגרסינן
 בירושלמי נפק קמח דמגלה תולין נספרים ואין
 תולין לא בתפילין ולא במזוזות * וכחזו נספר החרומה
 דעעמא דמלח" מדמתי' במלכחא נסוק פרשת נח אל
 פרעה גבי פשיטות דתפילין כותבי אותן כסדרן ואם
 כתבן שלא כסדרן הרי אלו יגזו אלו מדבריו ז"ל *
 משמע דסנירה ליה שהתלייה הנכתבת בחמלע שיטה
 שלא במקומו הוא נכתב לפי שהקריאה כדרכה היא
 לקרות אחר שיטה ראשונה התלייה שבין שיטה לשיטה
 ואחר כך שיטה שנייה ומלא שכתב שלא כסדרו לפי
 שמה שכתב נראש שיטה ראשונה הוא מוקדם לתלייה
 שהיא ההשמעה שבחמלע השיטה * ולפיכך בתפילין
 שהוזכר פסול שלא כסדרן אין תולין אבל נספר תורה
 שלא הוזכר תולין זהו הנראה מדבריו ז"ל :

מענה

ספר תורה שהשמיע בה הסופר מניח
 או פסוקים בחמלע השיטה והבינו וזרקן
 בין דף לדף כשר אע"פ שהגהה זו שלא במקומו
 היא אף תלייה שבין שיטה לשיטה היא שלא במקומה
 ואפי' הכי כשר אף כן; כמי ראוי שהיה כשר שאין
 הכשרו של ספר תורה תלוי בכותבן סימנין אלא אע"פ
 שכתבו שלא כסדרו כשר ואותן סימנין אינן לא להישייר
 בקורא וזהו מה שרצה לי לפרש דברי הראשונים ז"ל
 ומה שאני רואה אוחי מוכרח לפי דבריהם אלא שאין
 שיטתן נכונה בעיני דהיה דירושלמי כך היא נפר"ק
 דמגלה על מתניחין דמחן הכס אין בין ספרים לתפילין
 ומזוזות אלא שהספרים נכתבין בכל לשון ותפילין
 ומזוזות אין נכתבין אלא באשורית ולשם נגמרא אחר
 על דרך קוביא תולין כל ספרים ואין תולין בתפילין
 ומזוזות כלומר היאך אמרו נמשכתו שחין בין ספרים
 ומזוזות אלא שהספרים נכתבין בכל לשון הרי חילוק
 אחר יש גימיהם שהרי תולין נספרים ואין תולין

בתפילין ומזוזות ואמרינן שם על דרך חירון ספרים
 שכתבם בתפילין ומזוזות אין תולין בהם בתפילין ומזוזות
 שכתבם נספרים תולין בהם כלומר האי דלא קחני
 נמחתינן אין בין תולין בתפילין לשיטה אמה שחולין
 נספרים ואין תולין בתפילין ומזוזות אמה ומחומר
 תפילין ומזוזות ולא מקילן של ספרים אלא מפני דרך
 הכינתן אמרו כן שלפי שהספרים כתיבתם גסה הוי
 ריח הרבה בין שיטה לשיטה תולין אבל תפילין
 ומזוזות מתוך שכתבתם דקה אין תולין ונפיכך ספרים
 שכתבם בתפילין ומזוזות אין תולין בהן תפילין ומזוזות
 שכתבם נספרים תולין בהם ולפיכך לא נראה נמשכתו
 בחין בין זה מה שרצה לי נפ' הירושלמי :

ומענה

יש לרין דברך בהפך שבין שאף התלייה
 כשרה בתפילין ומזוזות אלא שפני דרך
 הכינתן הוא שזמרו אין תולין ש"מ פסוליה כסדרן
 מקרי ראי לאו הכי מן הדין היטה כמלה מדמתיא
 כהנן שלא כסדרן הרי לא יגזו וכיון שכתבר
 שהתלייה כתיבה כסדרה מיקריא אין ללמוד ממנה
 להשמעה הנזקת בין הדפין שכתב שלא במקומה
 שאלו מפני אותן סימנין הדבר ברור שאינם מעלין
 ולא מורידין ולפיכך אין להכשיר לקרות אותם ספרי
 תורה אלא ח"כ ישידו חכמים שראוי לסמוך דבן
 שנהגו לקרות בהן ע"פ גדולים ואז נסמוך עליהם
 שרצה לי מדברי הראשונים ז"ל ועל המנהג אבל
 זכרתי שכתבייתו תינוק שקנה ח"א ז"ל ספר תורה
 שהיה כתוב על דרך זה עידנו אחי ולא הכשיר אדוני
 מרי ז"ל לקרות נו : מרשב"י יאה

מ כתבתם

מעשה נאחד שקנה יין מן
 הככרי כדרך שנהגין לקנות
 פה הוין נסך מה ולמדורו אחר שיגמר נשלו בגיגית
 ונתן על זה דינ"ר ארי"אז הדיקס הנוקח ולא יוכל
 אחר מהם לחזור כדרך כל שאינן נמקח ובממזר וזה
 הקונה טהר היין ודרכו נכשרות והניחו נרשו' הככרי
 בגיגית היטה לו בבית אחר בתלורו בלתי פתוח לרשות
 הרבים עד שיגמר וחתם נרות הגיגית נצמד נקשר
 ועל הקשר חותם שעוה עם אותיות מפותחות' למען
 לא יוכל איש להמשיך היין דרך הנרוז גם סגר דלם
 הבית אשר הגיג' בתוכו נמפתח ושני חותמות שעוה
 עם אותיות מפותחות הניח האחד במקום הנקב
 שכתבם נו המפתח והשני בתמיל עבר בין טבעות
 המנעול ובמנעול דבר' לא יוכל להפתח ועל קשר
 הפתיל הניח חתום' הכי ובעת שנגמר היין הוכרס
 כל החותמות ומלאו כמו שכתבנו לפי ראות הקונה
 לא הכיר בהם שום זיוף והניאו היין ומדד כמנהגו
 והובא בית ישראל הקונה ואז פרע דמי היין אמנם
 החרגנים והגנים והיין הוולא מהם דרך גיגיה
 כמנהג

כמונה מקומנו לנגוס אותם נשאר למוכר בו כן
התנו נעת היכירה :

לשוב

היה מעשה נחמד שקנה ונזכר בכחו זה
הענין בעלמך חרף שלא פנה הדלת כי אם
במפתח ותוקם אחד של עטוב עם אחיזה נכוחות
על מקום המפתח גם אחר שנמדד והובא אל ביתו
זקפו נמלוה כי כך היה הנחלי בשעת הקנין והגיעו
לדרי על שני המעשים המכירים קונטרסי האוסרין
והמתירים זמם קלת העונות מחכמי פרוצנים א ואם
צאתי להארץ ולכתוב בכל דבר ודבר ומה שנה
צדרי האוסרים והמתירים וצדרי החכמים המסייעים
יארך הענין ולפיכך חלי כותב דעתי נקצר על שני
המעשים הנזכר שאין שונין ואין מפרטין להבאיים
כנס :

והוא

שראיתי רוב צדרי האוסרים הולכים וסובבים
לומר שנה היין יינו של ככרי הוא לפי שהקנין
העשוי עליו אינו מועיל ליון שלא נעשה בו אחד
מרדכי ההקנאה והע"פ שהקנין מועיל משום דינא
דמלכותא אינו ענין נזה כמו שארבו העענות בזה
הקונטרסי על זה וכוון שהוא יינו של ככרי לרדך בו
שומר כדתקן בסוף פרק ד' ישמעאל זו היא טענת
האוסרים ואם שברנו בזה עענות ורחיות כפי דעתם
וספרתם :

וכן

ראיתי רוב המתירי' סובבי' על הפך הסודש
הוא והוא שדעתם לומר שזה היין יינו של
ישראל הוא לפי שהקנין העשוי בו מועיל מלד דינא
דמלכותא ולפיכך אינו ענין למה שכתבו בסוף פרק
ר' ישמעאל בזה הרגיונו כל וכרי לרדך שומר דחמד
שהקנין מועיל יינו של ישראל הוא שהרי קנאו והוא
שלו לענין ויקרא וזולל וכן אם כחמיץ היין וקרה
לו שם שני יקחנו הישראל על כרחו אחר שקנאו
גם אם ירבה הישראל למכרו לאחר בעודו בניגות
שלא נרשית הנכרי הרשות נידו ומעשים בכל יום
והנכרי לא יוכל לחזור רק יכופנו הישראל להוליאו
פרשותו נעל כרחו נדון החלד וכלל דרינו דדינא
דמלכותא דינא : מאלו העענות לדעתם בשם ישראל
יכונה ונקרה יינו של ישראל ודינו כדון יין של ישראל
המופקד ניד ככרי חלו צדרי המתירים עם שהאריכו
לאמת דעתם :

זהו

כלל צדרי האוסרים והמתירים לא שהמתירים
נכתיבו עוד לומר שגם אם היה יינו של
ככרי אסור להמירו בשני חותמות ככדרי רכנו יעקב
ז"ל והאוסרי' אומרים שאין ראוי להורות כל למעשה
אלא ככדרי האנוסים הרשעים : וכן ראיתי צדרי
המסייעים סובבים ג"כ על הסודש הראשון לומר שזה
נקרא יינו של ישראל לפי שהקנין מועיל מלד דינא
דמלכותא דינא :

ואני איני מבנים עלמי להכריש בזה כלל לפי שאני

אומר כבוד שני הכתוב במקומו מזה וכבוד
החכמים המסייעים לא זו הרץ ולא זו העיר אלא כל
שם לו לנכרי שייכות ניון שהיא נכדו אפילו הוא
של ישראל לנכרי ונכדו אפילו הענין הפשוט ויקרא חילא
וזהו יכול למכור וזהו שאלו לכל דבר אפילו הכי
כל שם לו שייכות ניון שמונה נכדו של ככרי שנמלא
שם לו שייכות נכדו וניון אסור עד שיוכינ שומר
וראיה לדבר מדאמרינן בסוף פרק ר' ישמעאל

עלה דמתניתין דתקן ככרי שנמלא עומד
בגד הנזר וכו' אחר שמואל והוא שם לו מלוה על
אותו היין אחר דכ אשי חף חנו כמי תגינא המטהר
יינו של ככרי וכתבו צדשותו וכלה טמא לו התקבלתי
ממך מעות מותר אבל דלה ישראל להוליאו וזין מנימו
עד שנתן לו מעותיו זה היה מעשה נכדו שכן ואסור
הכמי' עעמות דאין מניחו הא מנימו ש"ד ש"מ
מלוה על עומד היין נענין ש"מ ומהי פרושא דרב
אשי מסייע ליה לשמואל דחמד דמלוה על אותו יין
נענין ממתניתין דתקן דאם כתב לו התקבלתי מעות
ממך מותר הע"פ שיש לו מלוה עליו מדמי היין שכיון
שהוא מניחו להוליאו אף מלווהו על אותו יין נפרט
והפלי' הכי שרי :

וכי

מימי שיעתא לשמואל ממתניתין דהא
במתניתין נא נמלא עומד בגד הנזר ומשום הכי
איכ' למימד דניון דתקן מלווהו על אותו היין מותר אבל
בשנמלא עומד בגד הנזר לעולם אימא על דניון שיש לו
מלוה על ישראל הע"פ שאין לו מלוה על אותו היין
אסור ליחה דמתניתין כהי דלא נמלא עומד בגד
היין כיון שצדשותו הוא הרי הוא כאלו נמלא עומד שם
שהרי יש לו שייכות נכדו דמאי דנענינא נמתניתין
דיס לו מלוה עליו סיבה עומד בגד הנזר היינו לפי
שהיין הוא צדשותו של ישראל ונכדו וזין לו שייכות
נכדו ולפיכך נל שלא נמלא עומד בגד הנזר אפילו יש לו
מלוה על אותו יין הוה ליה שייכות ניון ולא נכדו דשרי
אבל נמלא עומד שם כיון שיש לו שייכות נכדו שהרי
שם נמלא וניין ג"כ שהרי יש לו מלוה עליו אסור ומשו'
הכי מסייע ליה ממתניתין דמאם איתא שכל שיש לו מלוה
על הישראל הע"פ שאין לו מלוה על אותו היין שייכות
ניון מקרי ומשום הכי נמלא עומד בגד הנזר אסור שהרי
יש לו שייכות נכדו וניון הא דאמרינן במתניתין כל
שהוא יכול להוליאו הע"פ שיש לו מלוה עליו מותר
אמאי מותר הא איכא שייכות נכדו דהיין צדשות הנכרי
ונכדו ושייכו' ניון שיש לו מלוה על הישראל מדאמרינן'
דמותר למלא מיון שאינה על אותו יין אינה גורמת
לככרי שייכות ניון היינך כל שהיין נכדו של ישראל
אפי' נמלא הנכרי בגד הנזר כיון שאין מלווהו על אותו
היין מותר דהוה ליה כאלו אין מלוה עליו כלל דשרי :

הסחורה לצעליה כאלו היא אפותקי מורש למו"כ
וכל כי היא גונחה איני רואה מלזה על אוחו
היין גדולה מזו וכל שהיין צניחו של נכרי הרי
יש לו שייכות נבית וביין ונעינן שומר.
ועוד שבין שנשא למוכר חלק נמה נשחך
הגינות רהיטו היין היולל דרך גניסה
זההרלנים והגזים הרי יש לו שייכות נמה נשחך
הגיגי' ונמלזה על אוחו יין דמי דודאי כל שיש
לו מלזה על אוחו היין אפילו יין שנדות שוב אף
זו ומלזה יש לו עליו אינו אלא חמישים מלזה על
אוחו יין נקרי זאסור דמ"מ שייכות יש לו בו
ובהא כמי הוא היין והוא הטעם.

מעשה נשני טעמים הללו דינו כנוטה יינו
של נכרי נרשותו ולא כתב לו התקבלתי
דנעינן שומר ואע"פ שר"ת ז"ל כתב דשני תוהמות
כשומר דמו איין דשחכו להורו' כן הלכה למעשה
לפי שלא הסכימו לאותה סברה הגאונים הראשונים
ואף הגדולים האחרונים ז"ל וכן תוהמות הללו של
שניה איני רואה שיהו יותר מושילי' מתוהמות
אחרים שאין לנו לחלוק בין חותם לחותם. ועוד
שהיין אפטר צה"ק וקרוי כמו נהותמות אחרים
ולפיכך דעתי שכתבם נכרי מעשים הללו לאסור
את היין בשתייה אבל בהנאה מפני שהתורה קשה
על ממונם של ישראל נסמוך לנכרי ר"ת ז"ל
דחותם נחין חותם כשומר דמי ועל דברי האומרי'
ז"ל שהוא מקל בנפק מגע להחירו בהנאה כל
שלא הפקידו אלא הנכרי לשמרו כשם עליו שום
חותם כדחנן אלא נכרי נפרותיו.

מא שארת

ראובן שלח משמעון והבחו
שעלה המנה דבר ידוע
לחדש ולנעתון המנה והעלוי עשה ראובן לשמעון
שטר מכר מעסק עולה קרוב לנאחיס על ידי
סוכר ערבי נלא קנין ובלא אגב וגם סם נידו
לאחריות המכר משכונות שוים קרוב לנך הכלואה
ואחרי עזרו שנה או שנתים הביא שמעון לראובן
לעשות החשנון ועולה לפי חשנון העלוי קרוי
לנאחיס וראובן עולה שלא יפרע לשמעון כי אם
קנין הכלואה וכראות שמעון את דברי ראובן עטן
שהכל מכר לו ראובן ונתברר האמת שקר היה
המעשה ששמעון הלוח לראובן מנה עליו ת'
פשוטים ללטר' בכל חשד עד תשלום שנה חמימה
ולערבן הכלואה הקיה ראובן לשמעון עליד סוכר
ערבי חי זה סך של עסק ולאחריות הדבר סם
ראובן ניד שמעון נגדים הנקראים כך וכך.
למדתו נכנו חם עליו זה דבית קאולה מלך כחלי
העלוי

זה פי' סוגייה זו על הנכרי ולמד לו ממנה דנוטה
יינו של נכרי נרשותו אע"פ שהישראל קנאו קנין גמור
כל שיש לו לנכרי שייכות בין אף על פי שאינו נמלא
עומד בלד הנור חסור שאע"פ שקנאו ישראל לגמרי
לענין יוקרה וזולת אפי' הרי כיון שיש לו לנכרי שייכות
בו עדיף מיינו של ישראל שיש לנכרי מלזה עליו וכל
שיש לו שייכות בו והוא נרשותו של נכרי הרי יש לנכרי
שייכות נבית וביין וחוסם הכי נעינן שומר.

הרי נחשאר דנמחי דנעינן שומר נמטהר יינו של
נכרי נרשותו כל שיש לנכרי שייכות בו דומיא
דיש לו מלזה עליו אע"פ שקנאו ישראל מן הדין כיון
שיש לו לנכרי שייכות נעינן שומר שהרי יש לו לנכרי
שייכות נבית וביין וכן הדבר ברור שכל שאין לנכרי
שייכות בו אע"פ שהישראל לא קנאו מן הדין שרי דהא
תנן דלס כתב לו התקבלתי ממך מעות מותר' ולר'
יוחנן דרמח דבר תורה מעות קונות וק"ל מותרה נישאר
הוא דמעות קנינות הא ישראל מוכרי חי נמי נכרי
מישראל אע"פ שנתן מעות לא קנה עד שימשוך כדמוכח
בוגיין בפ' ב' דבכורות וכיון שכן לר' יוחנן דמטהר יינו
של נכרי נרשותו אע"פ שכתב לו התקבלתי ממך מעות
זנתו לו כל מעותיו לגמרי לא קנה ישראל היין קנין
גמור ואפי' הרי שריק ליה אלא כל שאין לנכרי שייכות
ביין אע"פ שהישראל לא קנאו לגמרי שרי.

זכיון שנחש' רכל שיש לנכרי שייכות בין אע"פ
שהיין הוא של ישראל לגמרי נעינן שומר וכל
שאין לנכרי שייכות בין אע"פ שלא קנאו ישראל לגמרי
מן הדין לא נעינן שומר ותמרה שרי' איני מכחיס
עלמי להודיע הכי שהיין שנעשה על הדרך שקנה
מועיל מן הדין שיקנה אוחו הישראל או אינו מועיל לא
הכל תלוי אם יש ליין זה שייכות לנכרי בו וא"כ הוא
נעינן שומר שהרי יש לו שייכות נבית וביין או אם
אין לנכרי שייכות בו שרי' ונראה לי שישן לך
שייכות גדולה מלזה על אוחו יין מקרי שהדבר
נראה ומיכרע הוא מן השכל שכל המקבל סימן על
סחורתו שאתם קוראים דיגי' ר' ריי"ב נודאי אינו
משח לאוחו שנתן סימן שיויל סחורתו מתוך ניתו לא
א"כ יפרע מעותיו או יביעחנו צה"ק אע"פ שהרבה
פעמים הסותרים מינחיס להוליך סחורתם לגינה של
אוחו שנתן להם סימן וזו כהא מוחזקי' בו שהוא חמיר
ושיפרע להם מה שפקק נעינן יפה הא חילו
משפקים בו שמה יוליך סחורתם וינח ודאי לאו
שופטיי ניכחו סיניחו נכסיהן על קנין הנבי וני
דואר דהבוא מתח נמי אם יראה יעיניו דנברא דיהיב
סימנא ערוקאי איהו נודאי שלא יבין המוכר שיסור
עזרתו לקונה וילך לו בפתיגש ולא עוד אלא אפי'
לאחר שהקונה הוליך סחורתו נביתו אם לא יפרע
למוכר מה שפקק לו הדיינין' כופין' להחזיר

עליהם לקהות שיניהם ולקמות עיניהם של מלום רביות כדי לעשות משמרת למשמרתם של תורה :

מב כתבת

הגביר י"א מעשה נח הכה חשבה אחת שהיה לה נעל צעיר אשינולי"אה ואחיו הנעל הנולד ניוירקה ודר שם כמה שנים וכשא האשה הזאת פה פרסיניין ועמד הכה שנים שלש ואחר הלך לו אשינולי"אה והנה הוא היום שם נקניעות דירה עם אשה אחרת אשר לקח לו שם זה עבר שנים ואסגר לו בית דירה ועומד שם כשאר בני העיר ועצה שלח גע לאשתו אשר לו הכה פרסיניין על ידי שליח הולכה מעיד על הגע כי נפשו נכתב וכתתם כראוי וזהו תופס הגע :

בכך

וכך נשנת וכו' למינין שאנו מונין כאן באשינולי"אה מתח איך אנו פלוגי הכונה דוראן דממתח מיורק' נר כלוני המכונה אשערוק דמילאז וכו' עבר נגע זה לא סיים המקומות נבחרות לכן נסתפקו אם לא נכתב שם הנהרות צעירו ועירה אם יש חשש פסול נכך אחר אשר מלאנו בהיה גיעת דכתיב בשוירי מתח דעל רכיש כהרא או נאמר דלא חיישינן לשני שוירי אם לא נגע שאננו ושהשירות מצייות :

ועוד

נסתפקו אם לא נכתב נגע שם עירו ושם עירה אם נספל נכך ממאי דאמרינן שנה שם עירו שאלו נדרון שלפנינו אם נאמר דמאי דכתב אנו פלוגי דממתח מחיורקא הוא שם הימח לא שם עירו כאשר יעשו רבים ממני אדם שתייחסו בשטרותיהם לאי זה מקום :

ועוד

שהעידו רבים שזה הימח גם כשהיה דר הכה היו קורין אותו דוראן דמחורקהא ואם מה שכתבו העדים למינין שאנו מונין באשינולי"אה יעלה על שם עירו ואם ח"ו זה קרא שם עירו היאך יכתב שם עירו א"כ דווק' הכהיה לחתם אנו אנדרולי"א בהרדעא כמו פלוגי ברזילוני או גירודני ולא נאות השמוש אחר שנוהג בני אדם להתייחס נאות השמוש לעיירות שלא היו שם וגם נדרון שלפנינו איכה ריעותא אחרינא שנכתבה שהולאה זאת האשה ולהחזירה כשחשבה לקבל גיעת כפוז שם האיש הזה כמו שכתוב נגע אך שם אנו נבחרים כחונדר' אליעזר ונגע כחונדר בנינושמי וכל שם ותיכילא לחיט לי ולא הנתי :

תשובה

אע"פ שלא נכתבו שם ההירות ועירו ועירה איני רואה שיהא בו חשש פסול ממתח כך שאם נחוש לשני שוירי כשלה הוכחו הנכרות חף כשהוכרו לא ילאנו מידי עסק שער אנו רואים נגע ההוא דהוב כתיב ניה בשוירי מתח דעל רכיש כהרא דשקלינא וערינא אי חיישינן לשני שוירי

הפעלו ומלך האחריות ואם על הנ"ד לכוף את שמעון סיחוינ להחזיר לראובן שטר המכר והמסכנות עד סך הכלואה או על צית דין לקנוס את שמעון מדין שטר שיש בו רגב ואם יזיק לשטר המכר כאשר ח"ו לו קנין ולא ח"ו ואם יש צרוי עניות נאותה העיר נמה יקנפו את שמעון המלוה המחזיק ברשעתו ומשתמש במסכנות הלוה ודין מלוה מעומדו ברבית והכל נכתב עלינו משכיל ונחזור כראה ח"ו :

תשובה

אם נתברר ששמעון הלוה לראובן חנה עליו ח' פשוטין ללטר לאחר כמו שכתב ולערנו הכלואה הקנה לו אחיו עסק ומטר מסכנות צידו הרי זו רבית קלוה ואין מיכיר העסק ולא מיכיר המסכנות מוליחתו מיד רבית של חורה שכיון שכך התנה עמו מוכר דאי מתרמו ליה זוזי דליהדר ליה העסק והמסכנות שמכא דמאי' ולא גמר ומקנה ולינה לא הלוהה דגרסינן נפרק אי זהו נשך הריא אחת דאמר ליה לבהא גברא זיל זנין לי ארעא מקרינא זיל זנין לה אמר ליה אי מתרמו ליה זוזי מהדרא לה ניהליה אמר ליה אנו וכולא אחי אמר רבה בר בר הונא כל אנו וכולא אחי שמכא דעתיב ולא גמר ומקנה ארעא הדרא פירי מאי ברבית קלוה הוו ויולא נדייניס או דלמא כחבך רבית ואינה יולאה נדיינין ואסיקנא דרבית קלוה הוא דאמר רב פפא עבד דבינא עובדא וחשיב ואפיק פירי דלא כרבה בר הונא אלמא כל ביכא דמחני לוקח עם המוכר דאי הוו ליה זוזי להדר זניני לא אמרינן דזניני היו עד הריא שעתא דפריק ליה וכי פריק ליה לוקח הוא דקא זנין למוכר דאי אמרינן הכי אמאי חשיב ואפיק פירי לא מ' דכלכ' ג' לא זניני ניבואה לא הלוהה וכ"ש נדרון שלפנינו שיעקרו הלוה היה כיון שאלו היה לוח פירע מעומדו לחתם היה מלוה מחזיר לו שטר העסק והמסכנות הרי זו הלוהה גמורה וכל העלויו אינו אלא רבית קלוה ויולאה נדיינין ולענין מה ששאלת אם על הנ"ד לקנוס המלוה שלא יגבי חף את הקרן : דע' שאין על הנ"ד לקנוס אותו נכך דק"ל כדנבן דאמרינן נפ' אי זהו נשך גובה את הקרן ואינה גובה את הרבית ודלא כר' מואיר דאמ' התם שטר שיש בו רבית קונסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית ולפיכך שורת הדין הוא שכופין את שמעון סיחוינ לראובן שטרי העסק והמסכנות עד סך הכלואה ועל ענין מה שאמרת אם יש צעיר צרוי העניות נמה יקנפו את שמעון : גזה ח"ו המדה חלא לכל שעה ושעה ונכל מקום ומקום הכל לפי מה שענייהם רוחות לפי מה שהקוס פרוץ ולפי מה שהשעה לריכה שכל שיעולת גזה פוטל

שאר כלומר שני שירי ריחון על רבים נהרא אלמא
 אין הזכרת הנהרות מולידנו מידי זה הספק והאי
 דכתיב נהראו גישה דעל רבים נהרא אספר שהיו
 סם שני שירי ולא היה הנדל ציניהם אף זנהרות
 ואפי"ה סקלין וטריין אי חייסיון לשני שירי ואסקיין
 ללא הייזין אלמא א"כ שיריו ממיזות ובהזוין או
 נהרא מנייהו כפי מחלקתן של הראשונים וזה הילכך
 נדרון שלמינו אין כמינת הנהרות מעצבת ואפי"ה
 סמקלת הראשונים ז"ל הזכירו נטופסי גיטין שלהן
 לשבתא דמלתא חקנו כך מפני קלת מקומות שייס
 נשמוזיהם והנהרות מנדלין איתן אלל נשאר מקומות
 שאין יודעין דכך אס לא כתב לא עכב :

אבר רואה אי פסול גמור נגט זה מפני שכתב
 בו פלוני דמחא מאירקא וזה היה שם
 עירו אישיליא נמלא שנייה שם עירו ומה שדקתס
 לפרש אמאי רבתי דמתי מאירקא אי שם היחוס
 לא שם עירו כאשר יתייחסו רבים אל מקום אחד
 זה אינו מורה הלשון כלל כי המתייחסים אל מקום
 ידוע כותבין בכתומותיהן ונשטרותיהן פלוני דמאירקא
 או כשנוכחין ראשונה שם קרסב כותבין אחרי
 כן פלוני המכונה פלוני דמירקא ואינן כותבין
 פלוני דמחא מירקא כי לשון ממחא מורה שאינו
 נכתב על שם היחוס אלמא על שם עירו ואפי"ה שובל
 לומר שהמחון אחד נין שיכתוב דמחא נין שיכתוב
 פלוני דמירקא ושגם נשכתב דמחא הוא על דרך
 היחס אל על דרך שם עירו כיון שהרגלו העליונות
 לכתב בלא ממחא על דרך היחוס ודמחא על
 דרך שם עירו נדבגן זה לריך לדרוש שם הדיוט
 זכיון שכן נמלא שזה שינה שם עירו ואפי"ה
 גדחוק ונחמר שלא נכתב אלמא על דרך היחוס
 נמלא שאין שם עירו נגט זה וסם עירו וסם
 עס עירה כלל הדברים השעבדים נגט וכן כתב
 הראב"ד ז"ל נפרק גט פשוט זה ולסונו ומה שאומרים
 שאין שם עירו וסם עירה נועבדים נגט אל"כ שינה
 שם דקתני נחמיטן שינה שמו ושמה עועה הוא
 דא"כ ליחוס דלמח איכא ויתק נן שמעון הכח
 ואיכא אחריו נחמח אחריו ואי כתוב האיק גישה
 הכח פסם ללמח ממני ליה להכח גישה לאחתייה
 דהאיך אלמא ש"מ שם עירו וסם עירה מעבדים ע"כ .

ואפי"ה שהרמב"ם ז"ל כתב וזה סדרות נפרק
 המניח תנין הכריע דכן הופכא על
 דברי הרמב"ד ז"ל שזמנין להחמיר ולדריוו הסכים
 הראב"ד ז"ל בתשובה נמלא שאם נפרש לשון הגט
 שכתוב בו דמחא דמירקא על דרך היחוס הרי
 אין כאן שם עירו ופסיל . ואם הוא על דרך שם
 עירו הרי שנה שמו ופסול אלמא שיש בכללן מקום
 עיון אחר שאפשר לפרש וזה שכתב דמחא מירקא

כיון לומר על מקום לידתו שהיה במירקא כמו
 שכתב בשלשן השאלה וכיון שכן אפשר שהוא מכלק
 הספק שהרמב"ם ז"ל כתב בתשובה שני סטולד נמקוס
 אחד ורר נמקוס אחד שאם הוא כתב גט נמקוס
 שולד די יסחבוו נמקוס פלוני שולדתי נן ואפי"ה
 שלא כתב נמקוס עיקר דירתו ולמדה הרב ז"ל מההיא
 דאמרינן נחוספתח גני מי שהיו לו שני שמות
 דקאמרינן אס היה נמקוס אחד וכתב לשם אחד
 מהם כבר וסנור הרב ז"ל ששני מקומות הרי הן
 כשני שמות וכיון שדריענדר שם אחד נוספיק אף
 שם עיר אחד נוספיק זכיון שכן שם עיר שולד נן
 מוספיק לשם עירו אלו דריוו ז"ל :

ואינו מתבררין אללי כלל לפי שאין השמות דומין
 לתקומות כלל לפי שמי שיש לו שני שמות

כל אחד מהם הוא שמו ואין אחד מהם נקשר
 בהנחת חנידו אלל מי שילח ממנו למקו כיון ששכתבה
 שם עד שהוא כלנשי העיר אין אומה בין דראשונה
 עירו לשום דבר נעולס ועוד שיעקר מה שאנו
 מזריכים שם עירו הוא מפני חשש שני יוסק דן
 שמעון ונשם עירו אלו יולאין מידי פסק זה שמן
 הסתם א"כ יש שני יוסק נן שמעון נעיר זה היינו
 דקיאין נהן ואין מגרשין נשוחיהן אלמא זה נפתי זה
 ואם אין אנו יודעים אותם אין חוששין להן סכל
 שמות שוין שכן היום נעיר אחד קול יש להם ונכתי
 רהטא סוגיית נפרק גט פשוט וכל זה אס נפרס שם
 עירו שם שהוא עיקר דירתו הוי לפי שזה מפורסם
 לעדים אלל אס נחמר דמקוס הלידה מוספיק חור חשש
 החלמוד למקומו יחוס דלמח אזיל וממטי לאחתייה
 דהאיך שהרי כל היזנקות שולדו נבאן והלכו להם
 זה שנים רבות אין להם קול ואין העדים יודעי' אוחן
 וניחוס דלמח נולד נכאן אחר ששמו נשם זה המגרש
 זממטי ליה לאחתייה' ולפיכך אין דברי הראב"ד ז"ל
 מחוורין אללי כלל וזה ופי"ה לדריוו גט זה פסול
 שהוא ז"ל לא חמרה אלמא נמגרש נחאוח מקוס שולד נן
 לפי עיקר מקוס סנדר הרב ז"ל שהוא עיקר עירו נחאוח
 מקוס ועוד שזה שכתב דמחא אין פרוש על מקוס
 לידתו שכתבסופרים כותבין מילה זו מחכוויס דה
 על עיקר מקוס דירתו והוא ליה שינה ופסול שהרי
 עיקר דירתו של זה נחאוחניליאה הוא ועוד דאיכא
 הכח ריעוחא אחריו ולמו שכתבת נמלא נכתובה
 נר' ליעור דנגט כתב נר' ננננשיה נמלא שאפשר
 שכתב שמו נגט סוף דבר דעמי מסכמ' הלכה למעש'
 שלא תמגרש נגט זה ואם תמגרשה לא תמחא .

מג מעשה נגוני נן נפחלי שהיה פורש
 מעבר לים וכתיב שלא חסענן
 אשמו לנפקת איני הניח גט לאשמו ועשה נפחלי איני
 שלית

מי העניינים הנזכרים ילמדנו רבנו אש"י נדדויו
 וזמם ואש"י נחום נחם ליתן לו זמן לנדר דבריו
 אזי נחום שלא לעגנה אחר שכחה שאין נדבריו ממש
 על הכל יעמוד רבנו ויאמר כתיבנו בזה כי מטנו
 תלל חורה :

עמרת על עניני עירער שערער הנעל על
 שליחות הגט וראיתי שערער חומר שנפל
 שליחות הגט במקומות רנים אך לא הוכיח דבריו
 נעדים ולא נשער וכיוצא בזה הדבר ברור שאין לחוש
 נדבריו וערעורו נעל מילאמרינן פירק חזקא הבאים
 אמרי נערדעי כל מודעא ללא כתיב בה חנן ידעין
 נאוכסיה דלמנה לאו מודעא היא ופרכי מודעא
 דמאן אילימא דביטא ודמתכתא גלויי מלתא נעלמא
 הוא כלימא חנן סהדי דודאי קושטא קאמר שאם
 לא כן מי מכריחו לגרש ולמסור מודעא חי לא ניתא
 ליה לגרש לא יגרש אלא ודאי קושטא קאמר חלמא
 משום דמה לו ודאי מילתא נעלמא הוא ואכן סהדי דאניס
 וכה ודאי לאחר כתיבת הגט לימא גלויי מילתא
 נעלמא הוא שהרי אין הדבר נידו וכיון שכן הדבר
 ברור שאין לו נאמנות על מודעתו ולא על בטולו
 כל היבא ללא ידעין בזה :

יעור ראייה מדראמינן דירושלמי במסכת גיטין
 וחיס לומר שמא חתמו נעדים פסולים אמר
 ר' אבון אינו עשוי לקלקלה נידים שמים נבד"ר הוא
 שהוד לקלקלה שמתוך שהוא יודע שאם נא וערער
 ערערו נעל חף הוא מחיתמו נעדים כשרים וראי
 איתא שלאחר כתיבת הגט הנעל יכול לערער כלום
 ושינטרף ליתן לו זמן לנדר דבריו איכי קאמרי שמתוך
 שהוא יודע שאם נא וערער ערערו נעל חף מחיתמו
 נעדים כשרים אדרבה מתוך שהוא יודע שאם נא
 וערער נדר חוששין לערעורו ומחמילין נדבר הוא
 מחיתמו נעדים פסולים חלל שא"מ שלאחר כתיבת
 הגט אין חוששין לערער הנעל כלל :

יעור ראייה מדתנן פירק הבטולא ואם משהגיע
 גט לידה אינו יכול לנטל ואמרינן עלה בגמרא
 פשיטא ומחמילין לא לריבא דקא מהדר עליה מעיקרא
 לנטולי מהו דתימא חגלי מילתא למפרע דנטולי נטליה
 קמ"ל ובכח דהש"ס ז"ל נפרק המזני תניין ודאי
 משמע דנעל קא מערער ואמר דנעליה כלימא דנעליה
 לשליחותו שלשליח שלא נפניו דחי לא מאי קאמר
 נגלו מילתא למפרע דנטולי נטליה דהא איהו אשר דלא
 נעליה ויכתיב אמרינן חנן דתגלי מילתא דנעליה חלל
 דדאי נשערער עסקינן ואפילו הכי לא חיישינן ומנסינן
 לה ויהי זו חלמה חן הכוון שלפניו ממש ואש"י
 שהוא ז"ל הקשה חנן דקא מהדר עליה מעיקרא
 לנטולייה למה סיגו נאמן אחר כך כשאימר שנעל
 השליחות

שליח להולכה לתא לה גט ואמר לו נדבריו השליחות
 הולך ויחי גט זה לאשתי עסקה בת כלל וקבל עליו
 חכם ונשבע על דעת רנים שלא לנטל הגט והשליחות
 גרם פסול כל עדים שיעירו שנעלי נפמיסם שלא אלאמנו
 גדרם זה וגם נעל כל מודעי שימסור כנגד הגט
 והשליחות כאשר ירחיק מטיפס השטרות אחר הגט
 מזה אשר הן נידו זה ועל ידי שליחות זה כחן השליח
 הגט לאשה כמו כחקון תכמים ואחר כן לסוף ימים נא
 הנהור מעבר לים ויואל לפסול הגט והשליחות ויקרא
 ערער על גט הכתון ושטר השליחות הנעשה והוליא
 קיל על זה עד שהניחו כדברי הענינות לפניהם
 ושאלוהו על הדבר ומדוע היה עושה ככה והוא סר
 שעמוהו בפניהם והרבה אמרו וזהו העולה מכלל
 דבריו תחלה טען ואמר כי הגט והשליחות הנעשה
 היה בלא חנן אצלו והגט היות כי היה נמעמד העדים
 והסופר כשנעשה הגט והשליחות ולא מיחה נדבר
 לכבוד אצלו ומוראו חלל מ"מ לא הסכים נדבר ולא
 הניח משיו שהיה מלוה להם לעשות זה ורונה נדבר
 והעדים היו יכולין לכבדו בו שלא היה חפץ נדבר
 ושהיה קשה נענינו ואם היו עושים כאשר היה ראוי
 להם לא היו מקבלין שליחות זה ולא היו עשוי' מזה
 שטר עד אשר היה כמעט מחמיקים נעדים שקרים
 ואם מוחזקים הם נכשרים ואם סופרי העירגס אמ'
 שנעלי על חוף הים נלכחו ונשאל למה היה צריך
 לנטל אש לא עשאו והבינו בו כי אשכ"כ היה ירא
 פן עשו העדים זה :

יעור נשאל נפני מי היה נעול והבינו כי נפני
 רנים כמו מחמיקים או מ"ה עדים אינו נזכר
 מי היה שם גם אמר שעשה נעול זה נפני אצלו
 ושחלה נפני שיסמר שלא יתן הגט שאינו חפץ נדבר
 ואחר בוחמו נעמד חזר ואמר שלא הזה נפני אצלו
 כרי שהחזק שקרן בזה אחר כן אמר שנעלו נפני
 שמשון דרישעני' אה"ה ור' שלמה דקאמרי' אה"ה נחנך
 הספניה חלל לא עשו לו מזה שטר גם שנעלו
 חלליכסדר' אה"ה ונסי' ר' ובאיים רנים אשר עבר
 נהם שאלו לו נפני מי ועל כלם השיב אינו נזכר
 מי הם חלל שינתן לו זמן יחזור אחר כל המודעות
 והנטולין כללו כי יערך בזה זמן מה גם הרחה עתה
 הנה שטר נעול אחר תחום לפני עדים חלל לא היה
 מקוים ונעור שהיו מעיני' בו ובחתימת העדים
 והיו חוננים שהחיתמות מוזיזות ובכתבו מיד אחד
 הוא לקח השטר מידם כמעט פמראה עלמו כעוס
 וקרעו נפניהם כמדומה שזה היה תחנולה ממנו שזייף
 השטר והרחיק לעדים למען יתחוק ויתפשט הקול
 שנעל הדבר ועל זה הפלוג אמרו אין ידים להם וכל
 מה שהיו הנזכרים חוקרים ודורסים אותו כן היה
 מרגע נדבריו הנאי וולמי שהיה מחמיק נדבריו על

שׁוֹת מִן שְׁאֵלָה מִן הַרְן כּוֹ

וּלְחֹסֶם עַל צְנוּת יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא תְהִיכָה כְּהַפְקֵר נֶאֱמַר
הַמְדַרְר יִכּוֹ * זֶה אֲשֶׁר כִּתְּבִי לְכַזּוֹר הַרְבֵּי כְּגֹדֹל ר' *
מִן הַכֶּהֵן כִּרְאוֹ וּלְכַזְּבֵי דְרִיבִינֹא * הַעַל דְּרַר הַגֵּעַ
הַמְדַרְר :

הַנּוֹה הַשְּׂנֵיתִי בְּקוֹטֶרֶס חֲסוֹנֵת מוֹרְנוּ הַרְבֵּי נִרְאוֹ
לְעֵזִי בְּנִדּוֹן שְׁלֵפִים בְּאֶשֶׁר הוּא סֵם רְלוּנִי
לֹאמֵר שֶׁהַעֲלֵל לֹא בִּרְרָר דְּרִיבִי לֹא צְנֵדִים וְלֹא בְּשֵׁטֶר
שֶׁנֶּעַל הַשְּׁלִיחוֹת וּבְנִינֹא צוּה אֵין לְפַקֵּס כֻּלָּ שְׂאֵין
לְחֹסֶם לְדְרִי הַעֲלֵל וְלֹתֵם לוֹ זִמְזוֹן לְפִי אִוְרַת הַרְדִּין וְלֹא
רִיבִיתִי לְשִׂחַת וְלֹתֵת בְּחֲסוֹנֵתִי בְּדְרִי אַחֲרַי כֻּלָּ גַם כְּחֲנֵתִי
אֵל הַעֲלֵל מוֹרְרוֹת כְּאֶשֶׁר תְּרִאוּ בְּכִתְבִי כִּי גַם הוּא
כִּתְבֵי חֲלֵי תַּפְתַּחְוֵהוּ וְתִרְאוּהוּ וְשִׁלְחוּהוּ הִלּוּ אִם יִרְאוּ
צְעִינְכֶם וְלֹא לְפָנֵי הַבּוֹדֵס חוֹמֵר מִה שְׁמִירָחֵתִי
וּמִבְּהִילֵי הוּא שׁוֹה הַיִּצִּי קֶלֶךְ בְּרִגְלָי וְעוֹבֵד אֲרֻחֹת
יָמִים וִירָא אֲחִי מֵאֲדָן כֵּן יִלְכֵי וְיִבְיֵא שֵׁטֶר מִהַעֲבֹל הֵן
שִׁיחֵיהֶם בְּדֶרֶךְ אֲמֵת אוֹ בְּשִׁקָּר כִּי צְעוּתֵם הַדְּרִי הוּא
מִלִּי דְשִׁכְחִי פְרִילִי וְיִמְאִי אִף כִּי בְּאִיִּם הַרְחֻקִים
קְלוּזֵי פִּתְּהָ וְאִם חִי יִעֲשֶׂה כֵן רַעַת הַלְמִידְכֶם נִוְשֶׁה
שִׁמְחָה חֲסוּרָה לְצַעֲלָה וְתֵאֵף מִזֶּה וְכֻלָּ הַדְּרִכִּים
הַאֲלוֹ תָה :

וְכֻלָּ מִה שֶׁכִּתְּבֵי מוֹרְנוּ כִּרְאוֹ בְּחֲסוֹנֵתוֹ בְּהַפְקֵר מוֹזֵה
כְּמִדְּוֵעָה לִי שִׁלְחוּ אֲלֵיהֶם דֶּרֶךְ מִה שֶׁאֲמַרְוּ בְּכִרְק
שׁוֹר שִׁנְגַד ד' וְה' מִשָּׁל לְיִצִּי הַשּׁוֹלֵה רִגִּים מִשְׁכֵּם
זוֹעֵרֵי שְׂקִיל מִשְׁכֵּם רִבְרִיבֵי שְׂקִיל * כִּי מִה שֶׁכִּתְּבֵי מוֹרְנוּ
בְּרִאשׁוֹנֵהוּ וְזֶל כְּחִיטֵי אֵינִי קֶלֶךְ רִאשֵׁה שֶׁנֶּעַל בְּנֵד ד' אֵין
בְּדְרִיבִי מִמֶּשׁ וְאֵין נְטוּלֵי נְטוּלֵי שְׁהֵי נֶעַל כֻּלָּ מוֹדַעַי
שֵׁטֶר וְשֵׁטֶר לְמִסּוֹר וְאִיכָּךְ נֶעַל כֻּלָּ הַנְּטוּלִין שִׁעֲשֶׂה
כְּגַד הַשְּׁלִיחוֹת וְכִיּוֹן שֶׁבִּשְׁעַת נְחִינֵם הַגֵּעַ לְשִׁלְחוֹת נֶעַלֵם
נְטוּלֵים כְּדֶרֶךְ כֻּלָּ שֶׁאֲרֵי מוֹדַעַי שִׁנְעָשׂוּ בְּנְטוּלִין בְּנְטוּלֵי
מוֹדַעַי אַע"כ שִׁמְשֵׁר מוֹדַעוֹת כְּגַד הַנְּטוּלִין בְּנְטוּלֵי
הַמּוֹדַעוֹת וְכִמּוֹן כֵּן כְּשֶׁמִּנְעַל לְעֵתִיד כֻּלָּ מוֹדַעַי אוֹ בְּנְטוּלֵי
שִׁינְעוֹר כְּגַד הַגֵּעַ וְהַמְּנַעַל כֻּלָּ נְטוּלֵי שִׁינְעַל עֲבֹל
הַמּוֹדַעַי וְנְטוּלֵי הַגֵּעַ הַרִי כֻּלָּם נְטוּלִים וְהַגֵּעַ קִיִּים *
אַע"כ * וְאֵינִי יִדְעֵמִי שֶׁהֵי קְדוּם לֹא אֲחַר דְּרַר זֶה אֵלֶּךָ
כְּנֹשֶׁה וְנִוְמֵן וְלֹחֲסוֹם פִּירַם שֶׁל מוֹעִיל אֵין כִּי בּוֹדֵאִי
אֵין הַנְּטוּלֵי הַקּוֹדֵם מוֹעִיל לְנֶעַל הַנְּטוּלִין הַנֶּאֱמָר
לְאַחַר מִכָּאן דְּכִיּוֹן דְּק"ל אֲחִי דְּבוֹר וּמִנְעַל דְּבוֹר
הַדְּבוֹר הַאֲחֵרִין הוּא הַצִּיקוֹר וְנֶעַלֵל כֻּלָּ הַדְּבוֹרִים
הַקִּידִמִים אֵלֵינוּ וְמִה שֶׁכִּתְּבֵי דְכִיּוֹן דְּמִהֵנִי נְטוּלֵי אֲחֵרִין
לְמִסּוֹר מוֹדַעַי עַל הַנְּטוּלִין הַכֹּחַ נִמֵּי מִהֵנִי נְטוּלֵי
רִאשׁוֹן לְכֻלָּ הַנְּטוּלִין שֶׁעוֹבֵד לְאַחַר מִכָּאן וְכֻלָּם נְטוּלִין
וְהַגֵּעַ קִיִּים אֲרֻרָה מִשֵּׁם יֵם לְלוֹמֵד דְּאִי אִיתָּה דְּאֲרֵם
יִכּוֹל לְצַעֲלֵל כֻּלָּ מִה שִׁאֲחַר לְאַחַר מִכָּאן שׁוֹב אֵין לִי
תַּקְוָה בְּשֵׁם נְטוּלֵי וְכִיּוֹן שֶׁחֲסוֹן כִּימְזִין עַל הַנְּטוּלֵי
הַאֲחֵרִין לְנֶעַל כֻּלָּ הַמּוֹדַעוֹת וְהַנְּטוּלִין שֶׁעֲשֶׂה בְּחֲתֻלָּה
לְפִי שֶׁחֲסוֹן חוֹמֵרִים שׁוֹה הַנְּטוּלֵי הַאֲחֵרִין מִנְעַל כֻּלָּ מִה

הַשְּׁלִיחוֹת שֶׁלֹּא צְנִינֵי כִיּוֹן דְּרִיבִיבֵי רְגִלִים לְדְרִיבֵי דְכֻלָּ
הֵיכָּה דְרִיבִיבֵי לְדְרִיבֵי חִיטֵינֵי כְּחִיטֵינֵי נְכֵמִה
דְּכִתְבֵי בְּנֵינֵינִי וְלִיחֹסֶם שִׁמְחָה פִּיִּים כֻּלָּ הֵיכָּה הֵיכָּה רְגִלִים
לְדְרִיבֵי כְּבִי מִרְדָּן הוּא ז"ל דְּהֵכָּה אֵין כִּאֵן יָדִים
מּוֹרְיֵעוֹת שֶׁעֲזָמוּ לְנֶעַלֵי דְרִיבִיבֵי לְמִימֵר כִּיּוֹן דְּרִיבֵי
בְּצַרִיבֵי הַשְּׁלִיחוֹת חוֹקֵה לֹא נְטוּלֵי דְאִיכָּה תְּרִיבֵי לְמִה
לִי לְנְטוּלֵי לְלִצוֹ בְּאִפְּיֵה דְשִׁלְחוֹתֵהוּ לְעִיבָדוֹר בְּחִרְוֵה
וּלְנְטוּלֵי וְכִיּוֹן שֶׁבֵן לִיכָּה רְגִלִים לְדְרִיבֵי *
וּמ"מ הַרִי אֲנוֹר וְחִיטֵינֵי רְגִלֵי הֵינֵה לְיִכָּה רְגִלִים לְדְרִיבֵי
אַע"כ דְּאֲמַר נֶעַל אֲחִי נְטוּלֵי הַשְּׁלִיחוֹת אֵין
מִשְׁחִינֵין בְּדְרִיבֵי כֻּלָּ דְכִי חִיטֵינֵי שִׁמְחָה פִּיִּים כְּדִרִיבִיבֵי
בְּפַרְק מִי שֶׁאֲחִי וְכִרְוֹתִי טוֹבֵה בְּנֵינֵינִי ה"מ הֵיכָּה
דְרִיבִיבֵי רְגִלִים לְדְרִיבֵי כְּגוֹן בְּחוֹמֵר כֻּלָּ זִמְזוֹן שֶׁאֲעוֹבֵד
כְּגַד פְּנִיךְ לְשִׁמְחָה יוֹם וְכֵן בְּחוֹמֵר אִם לֹא בְּחֵיתִי
מִכָּאן וְעַד שֵׁנִים עֶשֶׂר חֲדָשׁ וְכֵן נִמֵּי הֵיכָּה דְאֲמַר לִי
לְשִׁלְחוֹת לֹא תְחַנֵּיהֶם נִיחֵלִיבֵהֶם עַד תְּלַחֲתִי יוֹמִין שֶׁכֻּכַל כִּיּוֹלֵא
צוּה הַדְּרִיבֵי טוֹכִיחַ שֶׁלֹּא גַמֵר בְּרַעַתוֹ לְגַרְשׁ וּמִשֵּׁם
הַכִּי חוֹטֵשִׁין שִׁמְחָה פִּיִּים אֲבָל הֵיכָּה לְרִיבִיבֵי יָדִים מוֹכִיחוֹת
בְּכּוֹלֵהוּ גִישִׁין הַנֶּאֱמָרִים הֵיכָּה לֹא חִיטֵינֵי :

דְּכִן כְּתִיב גְּדוּלֵי הַמְּכַרְשִׁים ז"ל כְּחִיטֵינֵי רִגִּים
וְלֹא תִימַח כִּי לֹא חִיטֵינֵי אֲבָל הֵיכָּה דְרִיבִיבֵי
רְגִלִים לְדְרִיבֵי הֵי מִלִּי בְּשִׁמְחָה אֲבָל הֵכָּה דְרִיבִיבֵי נֶעַל
וּמַעֲרַעֵר אֵינִי לִיכָּה רְגִלִים לְדְרִיבֵי מִשְׁחִינֵין נִיבֵי דְרִיבִיבֵי
דְכִי חִיטֵינֵי הֵיכָּה דְרִיבִיבֵי רְגִלִים מִשֵּׁם דְּלִמְחָה אֲחִי
נֶעַל וּמַעֲרַעֵר הוּא דְחִיטֵינֵי וְכֵן כְּתִיב ז"ל בְּפַרְק
מִי שֶׁאֲחִי וְז"ל שִׁמְחָה פִּיִּים כְּשֶׁהֵיבֵהּ בֵּה אֲלֵלֵה פִּיִּים קֶטְטָה
שְׁנִינֵיהֶם וְנִחִיטֵיחֵד עֲזִיבֵה וְלְאַחַר זִמְזוֹן אֲחִי נֶעַל וּמַעֲרַעֵר
וְאֲחִי מִיִּשְׁחִי עַד כִּאֵן * וְנִימֵיהֶם דְרִיבִיבֵי רְגִלִים
וְאֲחִי נֶעַל וּמַעֲרַעֵר לֹא מִשְׁחִינֵין נִיבֵי וְהֵכָּה
לִיכָּה רְגִלִים אֲרֻרָה חוֹקֵה שֶׁלֹּא מַעַל בְּחִרְסֵם וּבְשִׁנְעוּת
וְלֹא נֶעַל כִּי אֲחִי הֵיכָּה לֹא מִשְׁחִינֵין נִיבֵי וְלֹא כֻּלָּ הִימְנוּ
לְשׁוּיֵי נְפִשֵׁיהֶם רַעַע כְּדְרִיבֵי מוֹרְנוּ הַרְבֵּי הַכֶּהֵן הַגְּדוֹל
כִּרְאוֹ *
וּכְמִדְּוֵעָה לִי שׁוֹה אֵינִי לְרִיבֵי לֹא שֶׁאֲלֵה וְלֹא
תְּשׁוּנֵה שֶׁהֲדַרְר בְּרוֹר שֶׁלֹּאֲחַר נְחִיבֵת
הַגֵּעַ אֵין בְּדְרִיבֵי כֻּלָּ נֶעַל כְּלוֹם אֲלֵלֵה אִיכָּה יִבְרַר
אִוְחֵם צְנֵדִים הֵהָּ מִכִּיּוֹן שֶׁכְּתִיבֵהֶם הַרִי הֵיכָּה נְחֻקֵת
פְּנוּיָה וְאֵין דְרִיבֵי בְּשִׁנְעוּת פְּחוֹת מִשְׁנִים וְאֲפִילוֹ זִמְזוֹן
אֵין כּוֹתִיבֵין לוֹ לְבַרֵר דְרִיבֵי וְאֲפִילוֹ יִלֵּא קוֹל צְעִיר
דְרִיבִיבֵי שְׁהֵי בְּנִדְוִיבֵת הֵיכָּה שִׁיּוֹדְעִין אֲמֵתֵת הַדְּרִיבֵי
אִכְדִּרְמִירִין בְּפַרְק קִמְחָה דְקִרְוִשִׁין אֲמֵרִי לִיבֵי בְּנֵן לְרַב
הַסֵּרָה אֲמֵרִי אֵיכָּה שְׁהֵי דְהִשְׁחִי יוֹמֵחַ שׁוֹה פְּרוּעָה
הַשְּׁחָה מִיחָה לִיחְנֵהוּ קִמְחָה לֹא הֵינֵנו דְר' חִינֵיבֵה דְאֲמַר
עֲרִיבֵה בְּלֹא חֲסָן וְחֲאֲסֵר וְלִפְיִכֶךָ הַדְּרִיבֵי בְרוֹר לְכֻלָּ
יּוֹדְעֵי דִח רִדִּין שֶׁשֶׁהָה זוֹ מוֹאֲר' לְהַכְּשֵׁה וּבְכִיּוֹלֵא צוּה
דְרִיבֵי לְכֻלָּ גְבוּרֵי כִּחַ מִחִיטֵינֵי הַנְּדָק לְרִדוֹת בְּנֶעַקֵל
וְרִנְעוּתָה לְהִדִּיתָ הַרְעָה בְּרִאשֵׁי כֻלָּ עוֹשֶׂה רַעַע וְלֹחֲסוֹם

דמי אלא ודאי אין שום תקנה בעולם שלא יוכל' הנעל
לנטל לאחר מותו שליח להולכה שלו ולפיכך כתבו
הראשונים ז"ל להסניעו בפקד אחרו נספח' התרומ'
ולא מלאו תקנה כמות דבר'.

וכן מה שנעשה נגט זה עוד ספק כל עד
שיעור שום דבר שיהיה כנגד הנט
ועל דרך הרשנ"א ז"ל אינו מספיק להרשנ"א ז"ל
לא נא להקל אלא להוסיף על דברי הראשונים וכל
דבריו אינם אלא כדי לנטל מודעות שמסר דבר
כמו שכחוב נחדושין נפרק השולח שהראשונים היה
מספיק להם שיאמרו לו העדים אמור בפנינו שכל
דברים שמסרת שגורמים כשיחקיימו אותן הדברי'
לנטל זה הגט שיהיו נטלין דקוח אומר הוי' הרשנ"א
ז"ל פטוק בזה ואמר להוציא מכל ספק שינטל
בל מודעה ושיפסול כל ע"ד שיעיד שמסר מודעה
פנניו והניח ראייה מהא דאמרינן נפרק מי שחזרו
גני' הרי זה גטיך כל זמן שאשבור כנגד פניך שלשים
יום ואקשינן וליחוש שמא פייס אמר רבה בר בר
הונא הרי אמר רב מרי דבס דבס דאומר נאמנת
עלי שלא פייסתי וזו הראייה אפשר היא למי
שגורס דה כל זמן שהרי אס פייס הגט פסול הוא
ונאומר נאמנות עלי ומכשינן ליה אלמא כיון
דהימנכו לא פייס ולא מנטל גיטא אע"ג דבידו
הוא כיון דלא אמר על מנת ולא מעכשו הכא נמי
כיון דפסליכו ולמדי ודאי מנטל נדרון פסלו
מודעות ומודעי מודעות שמסר אכל למי שגורס
בה על מנת והיא גרסת הגאונים ז"ל יש לי לדון
הרבה אחר ראייה זו להחם הרי מנרסה נגט כשר
ואי נעי לנרסה מעכשו הרשות בידו וכיון דקא
מתני כל זמן שאשבור ונאמנת עלי הרי הוא
מוגדתי מעכשו על מנת שחאמר ששבר הכנדר
פניה שלשים יום ושתבא היא נאמנת לומר לא
פייס ולא נא ואפילו אתו שהדי ומסרדי דפייס או
נא דמכימין להו טפי מינה אפילו הכי גיטא נע
דהכי אתנייה איהו ונדריה קאי למשדי הכי תנאה
דנעי נגיטא הילכך כל זמן שהיא אומרת לא על או
פייס הרי היא מגורסת אע"פ דיענין דמסקרת דרמי
האי תנאה למאן דמתני על מנה תלמי או על מנת
שלא תלמי או סירדו גשמיים זהו מה שרצה לי לדון
על דאיית הרשנ"א ז"ל וידעתי שלא הורו לי כל
שיעמו ואף חכמי הדור שלנינו לא סמכו עליו וכי
שאין לנו למסודך דזה לנטול הנעשה אחר הכסול :

ואשר כתב עוד רבנו שיש טעם אחר נגט זה
שאינו יכול לנטלו שכתב נשטר השליחות
זכה נגט זה לשתי הכוליות לה ואם זכות הוא הרי
אינו יכול לחזור ולנטל שכבר זכתה בו והעפ"י
שנאמר שלא תגרסה עד דמטי גיטא ליה מכל
מקום

שאמר נחלה אעפ"י שכבר מסר מודעין עליו ונטל
אותו כ"ש שיש לנו להחמיר בזה שנטול שליחות
האחרון מנטל כל הדברים והראשונים :

ועוד שאינו מליא נכוס מקום נכוס עיני
שיכול אדם לנטל בעיניו שלא יוכל אח"כ
לנטל שליחותו וזה הנטול שנושה מחלה אין לו לא
ידיים ולא גרלים ואינו דומה לנטול המודעות ככל
לפי שהמודעות ומודעי מודעות כלם עניינם נטענת
אונס וזה שאינו מתרלה שגם אם יגרס או מנטל
מודעה לא יעשה כן מלבו ולפיכך כשמנטל אחר כן
מודעות הרי הוא כמעיד על עצמו שנתלקת האונס
לגמרי ושהוא מתרלה נדרד אכל היאך אפשר שיוכל
אדם לטקל כמו מחמת שום נטול שיעשה עכשו
שלא יוכל אחר כך לנטל שליחותו זה אינו מונא לו
מקום ולא עיני' והיינו דאמר כן יהודה לכהדי
דיגיטא דתנחיה ר' ירמיה ניראה דאסקליה בעל
ברחיה לזותנו קירא נאדנייהו כדי שלא ישמעו
הנטול ואם איתא לנטל כל נטול שיעשה ולא היו
לריכסם לאותובי מידוי נאודנייהו' ומה שכתב מורנו
שהיה עתידין כי יהורו בן תוך כדי דבור דאמרינן
תוך כדי דבור כדבור דמי תמכני וכי רב יהודה
שהיה מעשהו שיאמר לסופד כתוב ולעדים חחמו
ושינטל כל מודעה שכל הגיטין המעושין לריך כן
בדמוכב נפרק משקלי עלי וכי לא היה יכול לעמוד
על גביו עד שיעור שיעור כדי דבור כדי שלא יהא
לריך למימר לעדים אחר כן לאותובי קירא
נאודנייהו

ועוד לפי דברי מורנו שאין החשש רק שלא ינטל
תוך כדי דבור ההיא קירא אימת משבו לה אי
מקדמי אין שומעין גמר דבריו אי מתארי שמה
אחור ונא"כ אין ענין לאותה קירא אלא לאחר גמר
דבריו ולאמלם בתוך כדי דבור ואם הדין כן שהוא יכול
לנטל כל הנטולין שיעשה לאחר מכלאן היה יותר נקל
לרבי יהודה לעמוד על גביו עד לאחר כדי דבור כדי
להנלל מכל זה העורח והנלמס :

ועוד שקרנו אני לומר דאם איתא אחר דלאחר כדי
דבור אין נטולו מועיל אך תוך כדי דבור אינו
יכול לנטל דהא אסיק' בפ' בתרא דנדרים והלכת' תוך
כדי דבור כדבור דמי תוך ממגדף ועובר ע"ז ומקדש
ומגרס ואע"פ שרבי שמואל פ"י נפרק יש נחלין מקדש
לאומרא שחם קדש את האשה וסתר תוך כדי דבור
מקדשת ואינה מקדשת אין לשון רבנו מוכיח כן
ואף דברי הראשונים אינם כן שהרי הרשב"ם ז"ל כתב
פרק שבי מהלכות אישות הנקדש את האשה וחור דה
הוא או הוא אע"פ שחזור בתוך כדי דבור אין חורת'
בלום והרי היא מקודשת אלמא נין לקולא נין לאומרא
אמרו תוך כדי דבור דקדושין ופירושין לאו כדבור

שרת שאלה מג מד הרין כח

מקום יועיל לגבי שלא יוכל לחזור כדאמרין גבי שער
 דזכות הוא רבה לחזור האדון לא יחזור נהי דער
 דמטא גיטא ליריה לא משתחרר לדעת רש"י ז"ל
 ואש"נ דחיוביה לן בשיליה פירק האשה שלום המזכה
 גב לאשתו במקום קטטה מהו ואסיקנא דאפילו הכי
 חוב הוא לה רובא למיחז טו דו התם היינו עממא
 דהיה חינו רבנה בגט וכדאמרין בעממא דטע למיחז
 מכלל דהיה חובה רובה אבל היכא דהכלל יודעים
 דלא תרבה לחזור עמו ועוד לה המות ממנו בודאי
 שהוא זכות לה וחזין לה שלא בפניה וכן יש לנו
 לומר בנדון זה דחלו יודעין שהאשה אשלה גט כמה
 פעמים ולבקשה נעשה גט זה שפייסוהו קרוביה
 בשילהם שיתן לה גט ולבקשה שאלוהו וחלו רואים
 שמחשבתו לזכות מלי לזכות לה שליח כשיאמר הנעל
 זכי בגט זה ע"כ דברי מורנו וגם זה לפי דעת
 נכתב על הדרך שכתבתי כבר דכיון דאסיקין נגמ'
 דאפי' במקום קטטה טוב הוא לה שתתן קאמרין
 ואפי' תובעת להתגרש הכי חיובא נהידיא דירושלמי
 דפרק התקבל דגרסינן התם בכל אחר אחר התקבל
 כזכה והכל אומר התקבל כהולך שמה הוא שזכין
 לאדם שלא בפניו ואין חזין לו אלא בפניו התיב
 ר' שמאי הגב ע'למך שהיתה לווחת להתגרש חני
 אומר שמה אורה נה' וכן כתב נהידיא דירושלמי
 מפירש שאפי' אשה מוכה שחין או שהיתה קטטה
 זינו לזינה ותובעת להתגרש חין חוששין לה כלל
 אלא חוללת או מחייבת וגם חני ידעתי כי מורנו
 הרב אמת וחורוה אמת ולפי שהאשה כאשר היא שם
 טוהרת ליכא עשה סניפין לדבריו לומר עשה שאין
 ספק שעכש"ג דאמרין הוה מותרת ליכא חך מאשר ירא
 אנכי ממה שכתבתי בתחלה אגלה אזכנס וידעתם
 אה אשר תעשו

עוד אחת היא אמרתי אשמידכם עליה זהוה
 שהנעל נכתבו אשר שלח אלי אחר זה לאונו
 שהוא שלח כתבו לחני וכזהירו שלא יתן הגט והיה
 בלשון הכתב שלא הוא לזמיתות וזוה הכתב ראה
 אנקראש"ס שלמה שלא נתן רשות שיתתן הגט ער
 כאן לאונו וכדמיה לפי דברי כתבו שרלה לומר
 זוה הכתב נראה לנוכר קודם פתיחת הגט וא"כ הוה
 יש לחוש נגע זה דוראי שכול שליחות מתוך הכתב
 מהני דאש"ג דאמרין בפרק מי אשמו קולו לאפיקי
 מדרב כהנא אחר רב דאמר חרש שיכול לדבר
 מתוך הכתב כותבין וכותבין גט לאשתו כבר כתבו
 דתוספתא מ"א ממעיטינן אהרש שיכול לדבר
 מתוך הכתב שלום דהתם חרש לאו בר דעת הוא
 לפיכך חע"י שכתב נכתב ידו לא חשבינן ליה בר
 דעת לסמוך על כתיבתו אבל פקח ששלח נכתב ידו
 שמדינא היס לכתוב וליתן גט לאשתו ועדים חע"י

על כתב ידו דלאו מזויף הוא כותבין ויחזין ולא
 נע"י עד שיאמרו קולו דהא מכל מקום קולו לאו
 דווקא דהא חיובא הרכנת ראש וכוין דגט כותבים
 ע"פ כתבו כ"ס דנטול ע"פ כתבו מהני ואש"ג
 דכתוספתא משמע דאפי' פקח חין כותבין ע"י כתבו
 מ"מ יש לחוש להחמיר וכוין שכן זה הלשון שאל
 נכתבו שלו תהא לזמיתות לא דעתי נמה היה נקשר
 ב"י קרוב הדבר לפרשו ולומר דה"ק שאם תהא אשתו
 מגורשת שלא תהא מגורשת לעולם והוה ליה כהיום אי
 את אשתי ולמחר את אשתי דאש"ג דאסרינן בפרק
 המגרש כיון דפסקא פסקא הא אמרינן התם בחד הכי
 אפקין רב נגרשין ומימיה דנולעלם לאפיקי וכו' מדכתיב
 מיניה רבא מרנ נחמן וכו' ונחלקו בה המפרשים
 שהרמב"ם ז"ל כתב שאינה מגורשת כלל ויש מי שכתב
 שחוללת ולא מחייבת :

מד היתה

עלי מותרת אלופנו כר"ו להעמידך
 על דעתו דזין הפעוטה גדולי' מן
 תשע שנים ופקחין דמתנחם דמטלטליו דנכסים מועטים
 ומרוכזים ונקרקעות ודמטלטלין שילאו מקרקעות ער
 כאן לשונן מורנו והכתי כותב כמלווה ועושה :

הפעושות מתנחן מתנה דמטלטלין דגריסינן
 נהידיא נפ' הכיוקין נעי חלבי מתנחן
 מאי אמר רב יימר חין מתנחן מתנה מר בר רב
 חשי אמר מתנחן מתנה ואסיקנא התם נהידיא מתנחן
 מתנה אחד מתנה דריח ואחד מתנה שכני מרע אחד
 מתנה מרובה ואחד מתנה מועטת מהו דווקא היכא
 דליכא אפטרופוס אבל היכא דליכא אפטרופוס חין
 מתנחן מתנה דגריסינן בסוף פרק מליאת האשה
 תנן התם כפיטעיו' מקחן מקח וממכרן נהידיא נמטלטלין
 אמר רפרס לא שנו אלא שאין שם אפטרופוס אבל יש
 שם אפטרופוס חין מקחם מקח ואין ממכרן משכר
 הכא נמי חין מתנחם מתנה שאין לחלוק ולומר דיהי
 דזה כח מתנה מכה מוכר כשם שיפה לדעת רבנו האי
 ז"ל לעינן מתנה מרובה דאסיקנא נהידיא מתנחן
 מתנה ואפי' מרובה ואלו נמכר סובר הגאון ז"ל דכיון
 דאמרין נגמרל דטעמא דממכרו ממכר משום כדי
 חייו דווקא כבדי חייו אבל ניתר מכדי חייו לא דליכא
 למימר הכי אפילו לדעת הגאון אלא חע"פ שיפה כח
 מתנה מכה מוכר נזה לדעתו לא יפה לעינן שיהא
 מתנחן קיימת במקום אפטרופוס דהתם אש"ג טעמא
 לאיפלוגי בנייהו אבל הכא לא ועוד דהא מוכחה
 התם בסוף פרק מליאת האשה האי דאמרין דניש
 שם אפטרופוס חין מקחם מקח ואין ממכרם ממכר
 ממתניתין דתנן אבל נקיה חין מעשהיה כלום ומשמע
 ודאי דרשיחא דמתניתין דתנן המשליש מלווה לנתב
 והיא אומרת נפגין עלי נעלי והא התם מתניתין היא
 באפטרופוס ואפי' הכי משקינן דנקטנה במקום
 הפעושות

אפטרופוס אין מעשיה כלים וכן כחז הרמזם ז"ל
 פק כ"ט מהלכות מקח וממכר
זהו דין הפעוטות במטלטלין שכל שאין להם
 אפטרופוס מתנתן קיימא אפי' בנכסים מרובין
 וממכרן וממכר ג"כ במטלטלין בכדי חייו דרוקא לדעת
 האוזן ז"ל אבל גדולי האחרונים סבורים דאפי' דמשום
 כדי חייו נתקן לא פליגי רבנן ואפילו בנכסים
 מרובים וממכר ממכר ואין לי האחד שאז צוה
 לויית להשיב ונמקום אפטרופוס אין מעשיהם כלום
 לא שכל ממכר ולא שכל מתנה

לא פליגי רבנן וכלברי האחרונים וכיון שכן הלכך צדור
 לדעתו דכדי הא ודאי לא חקון נהו רבנן שאין לעשות
 חקקה לכדי חייו שיעשה שלא כהוגן ויהיו הנזוח מחמת
 נרענ ואפילו לפי דברי האחרונים דעמי נועה כן
ומה שכתב עוד גזירנו בלשון הזה ובמטלטלין
 שינאו מקרקעות ע"כ חגי לא באהי לזירי
 חומרא זמא שלא רחמי ולא שמעתי מעולם חלוק
 במטלטלין אם ילאו הקרקעות אם לאו כל שהם עכשו
 מטלטלין גמורי' ולא ידעתי במה היתה צוה הכונה :

ולענין

קרקעות אין מעשיהם בהן כלום ואפילו
 אין להם אפטרופוס דמאי דאמרינן בפרק
מי שמת ואימרו אמר מתנתו מתנה אף על גב דלעיל
 מניה איתנו בפעוטות ואימרו לא אפעוטות קאי לא
 בתינוק בן י"ג שנה ויום אח' אפינו יודע בנין משא
 ומתן ינוקא קרו ליה הילכך הדרינן למאי דאמרו
 בפרקי' דהנוקין דרוקא במטלטלין אבל קרקעות לא
 זאע"פ שאלתנו בספר העטור בזהו ממכר קרקעות
 בלבוז הזה והוא מילי בנכסי דאזוהי כרכסי דירדה
 ומקרקעי דירדה אפילו משן כחש שמקחו מקח
 כן ממכרו מונכר ע"כ אינן דברים של עיקר לסמוך
 עליהם או אפשר שטעות הוא בפרטים הילכך נקרקעות
 אין מעשה פעוטות כלום :

מה נשאלתי

ראובן צא מאי מיורקא
 והיה מניא בסמורה נכר
 מליח מטללים הנהגים הישראלים אשר הם למלות
 חוחם ולעשות מהם סמורה וזה עליון קטנים דקי
 הכשר והסומן נראין כבן שמונת ימים או יותר מעט
 והעירו כמה יהודים משם שדרך היהודים אשר הם
 לעלות חוחם ולעשות מהם סמורה וזה עליון קטנים
 דקי הכשר והסומן נראין כבן שמונת ימים או יותר
 מעט קונים הטללים הקטנים שהם כבן חדש או פחות
 מיוכן נעדר העורות כי בדמי העורות הם מרויחים
 ומוכרים אותן יותר מכדי דמי הטללים זאע"פ כ'
 שחטין חוחם ומולחין אותן ומוכרין דמי נכר בזול
 והנלרים המשתכרים בדמי העורות דרכם לקנות
 העירות מן היהודים וזה נראה זמן יודמן שיקנו
 הטללים תיבם יאחרו חוחם וישליכו הבשר בלתיים
 וישארו להם העורות לזר כי לא יאכלו נכר כזה לא
 חפל ולא מליחיהו בזהוה סמורה כמו חמישים רביעים
 מהטללים הנזכרים מלוחים ונחוסים כמו שנעשה ירכים
 מלוחו' מהטללים הנזכרים והנכר הזה בידת הניתוח
 היהודים בקונפי'ש ותפר קטויין עליהם בחית ועליהם
 קשר חבל ועל קשר החבל הם עושה וחתם עליה
 בחותמו העשוי בדפוס בנין כריכת חבל לכריכת חבל
 היה תקום פניו שלם ינטל החפירה מכסוי הקומיץ
 שיכול לכהניס ולהנחית מן הבשר חיה והיה מניא
 אותן בספינה ולא היה בלא יהודי אשר זולתו והוא
 חומר שודע בלעדי שיהיה אחר בזהוה ספינה
 זולתי חוחו הבשר מליח כשר שיהיה מניא ונחשכב
 בספינה ימים רבים וכראותו כי ימי הפסח קרבו ולא
 יכלה הספינה לזבזב אל מקום הפנו אך צאה אל מקום
 חתך הכקרא פלמו"ש ילא היהודי משם והניה סחורו
 ביד הספינה כח לא מגדל קופלינדי' עד עבוד הפסח
 ואחר שודע הנכס הגיעו הספינים למקום קופלינדי'
 והביאו אל היהודי סחורו ומלא הקיפני"ש
 תמרים כאשר הניהם והחבל עם חותמו כאשר
 עשאו והעירו כמה יהודים שאין מנהג הנלרים מאי
 מאיור"קה ומונורק"ה למליח נכר כזה יגם בשר שהיה
 מפלוא"ש ועד קליב"רי יגם לא בכל מקום אשר שמענו
 שמעם לפי הכשע

ומה שכתב

גזירנו בלשון הזה נכסים מועטי'
 ומרובים לא ידעיהו על מה היתה
 בכיוונה אם לענין מתנה מרובה ומתנה מועטת כנר
 כתבאר ממה שכתבתי למעלה ואם לענין דין נכסים
 מרובים ובכפי' מועטים האמור בריש פרק מי שמת
 והיה בנות ובינים דאיכא פלוגתא בין נכסים מרובים
 לנכסים מועטים אם על זה היתה הכונה ולענין מאי
 דאמרינן בהם יחומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטים
 מה שמכרו מכרו אם נאמר שיהא הדין כך אם קדמו
 ומכרו במטלטלין בעודן פעוטות לא שמענו צוה
 חלוק כלל אלא שמע דפי היכי דאמרינן יחומים
 שקדמו ומכרו בנכסים מועטים מה שמכרו מכרו הי"כ
 פעוטו' דבאזנים ז"ל דהקמינו שהנמות נזנכות מן
 חקקהא דבאזנים ז"ל דהקמינו שהנמות נזנכות מן
 המטלטלין דלא שני מיהו קריב חגי לימר שהפעוטות
 שקדמו ומכרו בנכסין מועטין במקום בנות לא הפסירו
 הנכות מזונותיה' ריבון שהפעוטו' מן הדין אין מונגיה'
 כלום אלא חקון להו רבנן נמשום כדי חיהו בכתוב הא
 שיעשו שלא כהוגן לא חקון להו רבנן דהא דאמרינן
 ב'אמת טוטה בפרק היהנוטל אי זהו רשע ערום זה
 המשיא ענה למכור בנכסים מועטים וכו' וזו קצת
 קרובה אל הרעת ונ"ש שהוא דבר צדור לדעת רב
 האיי באזן ז"ל שאמר דכיון דלא חקינו רבנן להו אלא
 משום כדי חייו דרוקא בכדי חייו בנחור ויהיו סבורי' ז"ל

במספת מכשיריו ומימינה לה צפרק גיד הכשה אס
 חי הוה הלך אחר רוב ענחים ואס מנולס הוה
 הלך אחר רוב אובלי צפר אלמא אפילו רוב ענחי
 ישראל שחוקת צפר זה שהוה מותר אנו אוסרין
 אוחו מחשש צבולי נכרים מפני שאנו הולכין אחר
 הרוב בצבולו ואף כאן יש לנו ללך אחר הרוב ואע"פ
 שאינו מגופו אלא מפני מליחתו ולכיכך נראה לי
 שהצפר הוה מותר :

מו נשאלתי

נענין שומרת יבם שמתה
 מה יעשו נעיקר כתוב'
 ונככסי לאן ברזל ונככסי מלוג שפלו לה בעורה
 שומרת יבם :

תשובה

לענין כתובה וחוספת הדבר צרור
 שהוא לירשי הנעל ואין לירשיה
 בהן זכות כלל וזו היא ששנינו ביצמות ונכתוב'
 כתובה בחוקת יורשי הנעל * ולענין ככסי מלוג
 נמי שפלו לה כשהיא שומרת יבם הדבר צרור
 שהן של יורשיה וזו היא ששנינו נכסים הנכנסים
 והיואלים עמה בחוקת יורשי האב אבל לענין ככסי
 לאן ברזל דהיינו נדוניא וכן נמי לענין ככסי מלוג
 שפלו לה כשהיא תחת הנעל צלו יש מחלוקת בין
 הגאונים ורש"י ז"ל שהגאונים גורסים שם ונ"ה
 אומרים נכסים בחוקת כתובה בחוקת יורשי הנע'
 והם סוברים דלאו תרתי מילי ניכחו לא תני הדר
 מפרש והכי קתני נכסים בחוקת כינר כתיבה
 בחוקת יורשי הנעל וכו' וכתובה היא כוללת כל
 הכתוב בה דהיינו עיקר וחוספת ונדוניא שכל או
 כיון שהיו בחוקת הנעל כשמתה נמי הרי הן
 בחוקתו ולדבריהם ז"ל הוה הדיו לנכסי מלוג שפלו
 לה כשהיא תחתיו דנעל שהן בחוקת יורשי הנעל *
 אבל רש"י ז"ל גורס וכתובה הוא"ולדבריו מתנייתין
 מילי מילי קתני ואין בכלל כתובה דמתניתין אלא
 עיקר כתובה וחוספת דאחזוק לעולם בחוקת הנעל
 ובידו והכי קתני נכסים כלומר נכסי לאן ברזל
 בחוקתו ולא פירש בחוקת מי מפני שאין בחוקת
 אחד מהן אלא בחוקת שניהם וכדאמרין בפרק מי
 שמח הואיל והללו צאיין לירש והללו צאיין לירש יחלוקו
 ולדבריו ז"ל ה"ה לנכסי מלוג שפלו לה כשהיא
 תחתיו דנעל דאמרין נמי יחלוקו * ואנו בעוונותינו
 שאין לנו להכריע כך איך דן דככסי לאן ברזל שהיא
 צאה להוליא מירשי הנעל לא כל הימנה שאין ענין
 מעשה להוליא כנגד הגאונים ז"ל אבל ככסי מלוג אפי'
 נפלו לה תחת הנעל כל שהן קיימים צוה נותנים
 נקלטין לירשיה כדברי רש"י ז"ל כיון שאומן נכסים
 שמש החזוקו למספתה בית אביה :

אין דרך הנכרים לעלות צפר כזה ואס ימותו להם
 או ינחרו עלאים דקים קטנים כלאו ישליכו הצפר
 לכלבים ויקחו להם העורות וגם לא נמלא לעולם
 שום סוחר נכרי מן ההולכים צאיין הים הרחוקים
 יצאו לעולם צפר כזה ולא נמלא גיד נכרי לעולם צפר
 עלאים מלוחים כאלו לפי הנשעם אחר התקירה
 מיהודים וגללים העונרים ושבים ושטים בעולם ניס
 וניצבה * ויש שם מתידים מהשענות שנאו צהלה *
 וזאחרים חוששים שמה ממקום אחר דכהיגי ארמאי
 להמלא כגון נהרן קאשעילי"הה שמואלים צפר הגדיים
 קטנים קרואים קפרו"ש צאה לפטינה צפר מליח
 והחליפו צו או שמה במקום אחר כהה הספינה מלאו
 צפר מליח דומה לזה והחליפוהו צוה * והמתירים
 אוחרים שחוקן קבר"כ ששמואלין בנהרן קאשעילי"הה
 אינו דומים לאלו שאומן שמיים עאר ויפיים לח דקי
 צפר ושומן כאלו :

תשובה

נראה לי שאפילו היו אותם שבארץ
 קשעילי"הה דומים לאו כיון שהחזוק
 כאן שנאו עלאים ונלוחים מותרים ממיר"קא וזין
 דרך הנכרים למלוח חזקן בכל הארצות האלו ולא
 נשמע מעולם שנאו עלאים מלוחים מן קשעילי"הה
 אית לן למימר שחזקתן מן הכשרים ממיר"קא הן
 כדמתן צפרק נהר"ה דכללים הנאים מחוק הים וממדינת
 הים אין לריכיס דניקה מפני שחוקתן צבננו"ש לאה
 אין מהוויקין אסור ממקום לחוקן אלא כיון ששם
 החזוק הקבנ"ס אין חוששין שמה ממקום אחר צאו
 לשם והם של פשחן אף כאן כיון שהחזוק שנאו בכלן
 עלאים מלוחין מותרים ולא נשמע מעולם שנאו
 ממקום אחר חזקתן מיתרין :

ובפרק

אין מעמידין נמי אמרין מכריז ר' אבהו
 בקברי קרני דגי' ועונרין יקינין מכל אדם
 חזקתן אין צאיין אלא משולש"ה ואספמי"הה לאה אע"פ
 שאפשר להם לצא ממקום אחר או סומכין על החזוק
 ואף כאן לפי הנשעם והנדקס שחזקתן של אלו שהם
 כשרים לפי שורה צוראי שנאו עלאים מלוחין מותר'
 ממיר"קא והן נשמע מעולם שנאו שם עלאים מלוחי'
 ממקום אחר ואינם מלייין כלל בכל אותן הארצות *
 זכבר כתבו נשם רש"י ז"ל שהיה למד מדאמרין בפרק
 גיד הכשה חיתוכא דכרי מידע ידיע שומת' לשלוח
 דרך מנוקרת לחברו על ידי נכרי צלא חזקתן כלל *
 דחיתוכא דכרי מידע ידיע וחיתוך זה שהוא של ישראל
 דאיייה דכשרה היא לפי שאין דרך הנכרים לחתכה
 כך ואף כאן כיון שאין רגילין הנכרים למלוח
 צפר כזה משמע דשרי דחוקה של ישש"ל לפי שלא
 על גוף הדבר בעצמו אנו הולכין אחר הרוב אס
 הוה מותר מלך עצמו או חסור אלא אפי' על דרך
 הפיקון כהמלא צו אנו הולכים אחר הרוב וכדתנן

מז נשאלתי

זענין אשה אחת שהיתה זקוקה לינס ובעלה היה שמו משה דקטערי' שלישי בנתיב הדברים בקונטרסין מפורסם ושלא נסדרן ונפרט העדים שהעידו על היתרה אני מסדר ולוקט מחוך קונטרסין הדברים אחד לאחר מן הנראה מעשה שהיה כך היה אשה זו הייתה זקוקה לינס והיה היום נשחרה לאחר על דעת סימחה ביינס אל הוא חי או מת ונחמתו מעשה איש אחר היה אומר בנתיבו שהיא זקוקה לינס והוא מומר והיה לוח על שדוכיה ואחרי כן נא זה הדין בעלמו לנ"ד והעיד ששמע מפלוגי זה זמן רב קרוב לר' שנים לפני הדבר שהיינס הנזכר מת ולפי הנראה מתוך קונטרסין זה העד העיד שאותו הינס היה שמו נשאל אצרכה ואחר שהתקבל זה העדות נב"ד וקורס שנכנסה לחופה נהקבל נב"ד של פרפיני' עדות יהודי אחר שאמר ששכר נכרי אחד אשר שלח לכפר גא"ל לק לדעת אם הינס חי או מת ושכר הנכרי נזה בשלשה פרחים ואמר הנכרי הנזכר ליהודי הנזכר שם שמלא נכסר גא"ל לק אנשמתו דקטערי אחיו של משה הנזכר דנקרא בגינתו אנדרור' די דשניר'וק מלאו ונתן לו כתב שלוח מן היהודי הושביר ואמר לשליח כי הוא אינו יכול ללכת ולבא מפני קטלה עליו וקנה חבל הוא מוזמן אם יבא לעיר גא"ל קטערה כרונגס וישלים חפסם ולא נמנעה האשה בעד זה ונשאל :

ואחר

שנשאל נעם' מע' נב' דפרפיני' און נהקבלו שם ד' עדים הראשון העיד שהיה לבעלה של זאת האשה אח מאז שהיה שמו שמואל דקטערי והמיר דתו וכשנ' שמו ונקרא אנדרור' די דשני'רוק ועידתו בגינתו וכי זה חדש ימים שמע מפני שליח אחר נכרי שלח למקום המייר לדעת אם הנומר חי עדיין והשליח הנזכר הביא כתב שם מהמומר וכן ספר השליח הנכרי הנזכר למשלח לפי תוממו כי העומר הנזכר היה וכמעט כמו עיניו מראות . והעד השני העיד שהיה לבעלה של זו אח מאז שהיה שמו שמואל והמיר נשאל הרועים ואחרי כן לא ידע מה היה לו . והעד השלישי העיד ששמע זה שנה שהאח המומר היה חי . והעד הרביעי העיד שהיה מכיר משה דקטערי והיה יודע שהיה לו אח מאז וראה אותו אח מומר זה כ"ה שנה ונעשה מעשה נב"ד זה בפרפיני' אב קי"ז . ומלאה בעד הראשון שהעיד ששמע זה זמן רב שמת ושהיה שמו אצרכה ושהעד הראשון והשני שנתק'לו בנעשה נב"ד זה נמה שאמר שהיה שמו אצרכה לפי שאלו השנים העידו שהיה שמו שמואל והוכחש נמה שאמר ששמע זה זמן רב שמת מהעד הראשון ומהשלישי שהעידו ששמעו מקרוב שעידו חי .

וכתבת

עוד נמוק קונטרסין אגב גררה שער

אחד מעיר שמע מפני כשרים רבוגים זה שנה וחצי דפרפיני' יואן שהינס הנזכר היה קיים ועד אחר מעיד שזה שלח שנים שבע היוהו קיים ג"כ ולו השני עדים לא ידעתי מקומם היה כי לא ניררת בקונטרסין נאי זה מקום נהקבל העדות שלכן יג"כ לא כחנת אחת ששמעו מפני אחרים שהיה חי אס היה שחוס אחרים היו אומרים שהיה חי נניירר שהיו יודעים כן או שהיו אומר מפני אחר ואל' אולי אוחו אחד ששמעו ונמי הוא אוחו ששמע כמו כן מפני העד השלישי שהעיד דפרפיני' וכל כיוולא נז הנזכר נרור שהין כחן רנני ערויות שאס נא עד אחד והעיד ששמע מפני ראוונן שהיום מה ונלא מלה ששמעו מפני שמעו שהיה חי הדבר נרור הוא דהיי נבד אומר מה ועד אומר לא מת ומפני שלא נבחרר זה כלל כן בקונטרסין וגם שבאי אלו העדים שם אגב גררה חניי דן נזה כלל .

עוד

כתבת שאמר שנשאלת מועד איש אחר משורף נדעתו ודדירו שמו שמואל ויד' י"ש שהעיד אחר שנשאלת הינמה הנזכרת שאיש אחר חנה נתינו ושמו משה ושהי' אגב גררת עינין אחר אמרו לו שאשה זו הינה יכולה להינס' מפני שילא עליה קול שיש לבעלה הנזכר אח מומר ואינס' יודעין אס מת אס לאו ואומר האיש ההוא חלה הרבנים נרוך דיין לאח איך חאמרו אס מת אס לאו זמן

עוד

כתבת שאו"ב' דררנ'רה העיד משנשאלת וככתבת תורף עדותו דסירוגין ושלא כסדר כתבת זה תורף עדותו אחר שמו מאשטרו דירנאר'רו היה אומר שהיה לו אח אחד חתם מלכות ארוני הנולך של ארגון יר"א ושמו משה דקטעריש והוא עשיר ושמע זה מפיו פעמים רבות ע"כ כתבת עוד שזה העיד ששמע מפיו מעטרי פי"רי מומר שמשאטרו דירנאר'רו היה אחיו של משה דקטעריש עיד כתבת שהעיד העד הנזכר ואלה דבריו ואלו דברנ'רה הייתי צעיר קרפיניטר'אש כשמת המומר מאישט'רי דירנאר'רו אחיו של משה דקטעריש זה אי כמו ד' שנים או יותר קודם היגפה :

תשובה

חחלה אני דן על מה שאמר העד הראשון בנחלה חוץ לנ"ד שהיתה זקוקה לינס אס יש לסמוך עליו נמה שרעיד נב"ד ששמע שמת זה זמן רב מי אמרינן כיון דבעדות אשה אינו נרין שיעיד העד נב"ד הרי עדותו חוץ לנ"ד כאלו העיד נב"ד וכי היכי דנעדית שנתקבל לפני נב"ד אמרינן דכיון שהגיד שזכ אינו חוזר ומגיד והכי נמי נעדות זו כיון שהגיד חוץ לנ"ד שזכ אינו מוגיד אפי' לנ"ד או דלמא אפי' כל שלא העיד נב"ד חוזר ומגיד נב"ד אפי' שמתקיים דבריו הראשונים לפי שאין חסד מדיק

מדקדק בדבריו נמה שאמר חזן לנ"ד * ומסתברא דהכי קושטא דמילתא שאפי' נעדות אשה אעפ"י שהגיד חזן לנ"ד חוזר ומגיד נב"ד שאעפ"י שמכחיס דבריו הרבאשי' ויש ראייה לזה מאות' שסנינו העדים שהעידו בין לעמא בין לטהר בין לרחק בין לקרב בין לאסור בין לזכות בין לחיוב אם עד שלא נחקרה עדות' נב"ד אמרו ונזדקן אנו הרי אלו לאמינים אם משתק' עדות' נב"ד אמרו' נזדרי' היינו אין לאמינים כריכי' סיכו כעשין בפני נ"ד שהרי שפנינו בין לאסור בין להחיר ופא"ה אמרינן שאעפ"י שהעידן נב"ד כל שלא נחקרה עדותן עדין יכולין לומר נזדקן אנו לפי שאין העדים מעידים עד שעת גמר עדותן נב"ד וזו ראייה שאין עליה תשובה *

ועוד

דכל כל האי גינח לא מקרי מהמש דנריו הראשונים שאלו אמר בתחלה שלא שמע מעולם שמח ואחר כך העיד ששמע שמת כה"ג הוייה הכחשא חבל זה לא אמר ותחלה אלא שהיה זקוקה ליבס וזדחאי דלאו כולוה אינשי דיכא גמירי סיכו בקי אין שפילו עדותו של מפי עד יאה מספיק להחיר אשה ליכא וכל היכא דלאו הרחיבו דאינשי למידק כי הכא יכולין לחזור ולהגיד וכדאמרי' נפר' גט פשוט אמר אביו אע"פ דאמור רבנן כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד ורבא נזדקן לאו ארחי' למידק *

ועוד

רחיה מדגטינן דירושלמי גבי טערי חוב המוקדמים דגרסינן החס מי מודיע ר' שמעון בר אבא גסס ר' יוחנן חי הן עדיו והאמר ר"ל עדים החתומים על השטר נעשה כמי שנתקרה עדותן נב"ד תמן כשאמרו לא התמנו נרם הכא יכולין למימר ע"ז התמנו ע"ז לא התמנו * וכחז הר"ז הלוי ז"ל נפרק' דראש השנה ומינן הך למדין שכל טעות שהעדים מצויין לעשות בה לאמינן על פלגמן ע"ז ואין נזה משום חוזר ומגיד ע"כ ונזדקן שלפנינו ג"כ הדבר ברור דאיכא אינשי טובא רלא ידעי דעד מפי עד סגי בעדות אשה ולשיבך לא מיקרי עד זה חוזר ומגיד *

זבוראי

לפי שמוטל על הכל כדי להניחא דרין לאמיתו לא לפי שורת הדין לנ"ד אלא לעמוד על אמיתו של דברים שלפי זה ראוי לנ"ד לדרוש ולחקור העד הראשון למה אמר בתחלה שהיא זקוקה ליבס ואם נתן אתמלא לדבריו על הדקדק שכתתי פשיטא דסגי ולא עוד אלא אפילו אמר מודה אני הייתי שלא הייתי חושש לדברי כיון שהיה חזן לנ"ד סגי ולא מיקרי חוזר ומגיד מן הראייה שכתבתי ומלא לשי' זה שאין לפסול העד הראשון שהחיר משום כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד ועכשו אני דן אם יש לפסול אותו מפני שהעיד שהיה שמו בישראל

אנרה' והוכחש נזה נמעשה נ"ד שנעשה נפריטיניין שהעידו נו שני עדים שהיה שמו בישראל שמואל אן אם יש לנו לחוש לשני אחים שהיה סם האחד שמואל וסם השני אנרהס * ונמסתברא דלהכי ליכא למיחש לפי שאין רוחא נדברי כל העדים שהיו מכירים נעלה של וי שהיה שמו משה דקטערי' ש' שכלם העידו שהיה לו אה מאז ונראה מדברי כולם הנקיים נזומכירין אותו שלא היה כי אם אה אחד * וכי תימא אפילו הכי ליכא לזמסוך הךך שהדא דמ"מ הא אחכש שהעיד שהיה שמו אנרהס ואילו העידו שהיה שמו שמואל אפי' הכי מיסתברא לי דלא מסקיל הך שהדא משום דק"ל דלא נעיקן נעדות נכסי דריסה וחקירה דכריכי ממונות דנוי וכלאימא נסוף יבמות וכיון סקן מסתברא דעדים המוכחשים נבדריקות נעדות נכסי כשרין כסס שכשרין דיגי ממונות כדאמרינן נפרק זה נזרר נפנהרדין עדים המכחשים זה אינו נבדריקות נעדות נכסי כשרין כסס שכשרין דיגי ממונות ומסקינן בהס אפי' אחד אומר מנה שחור ואחר אומר מנה לנן והכא נמי כיון שכל העד' מסכימים שלא היה נמשה דקטערי' זה אלא אה אחד אע"פ שזה אמר שהיה שמו אנרהס ואילו אמרו שהיה שמו שמואל אין זו הכחשה פוסלת * נמלא נכשו שאין לפסול העד הראשון לא מטעם כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד ולא מטעם הכחשה שמו של יבס *

ועכשו

אני דן אם יש לפסול אותו מפני העדים שהעידו נמעשה נ"ד של פרטיניין ורוחא אני שאינו מוכח אלא ונהעד השלישי שהעיד ששמע זה שנה טלח המומ' היה חי אצל מאחרים לא הוכחש שהרי העב השני ורנעי לא העידו כלל אם הוא חי אם לאו * והעד הראשון שהעיד ששמע שגדונו חי נראה שכל מה שהעיד אינו אלא מפי אותו שליח נכרי ששלט סם לדעת אם העומר ההוא חי עדין והשליח ההוא אמר אלוו ההומור רודי' ר' דינביר' וק' זקן וכמעט כהו עיינו מראות וכל כה"ג ודאי לא הוי מסיה לפי חומו שלא מחזיק זה אלא לאמת שהיה סם למען יתנו לו הג' פרחים שנדרו לו נשטרות כמו שנה נקונטרסין *

ועוד

שכל שאלון אותו בתחלה לא מיקרי מפיח לפי חומו נמה שאומר אחר כן כדאמרינן נפרק נפרא דיבמות והוא קאמרי לה היה נזרנו ולאטריך לשנוי כי תיחיתוכו התחילה לנכות אלמא כל היכא שמשכי על מה שנשאל לא מיקרי מפיח לפי חומו ולפיכך עדותו של ראשון אין לסמוך עליו נמלא שלא הוכחש העד הראשון שהעיד ששמע שמת אלא מהעד השלישי שהעיד נמעשה נ"ד נפריטיני' זה שנה טלח המומ' היה חי * ומכלל

דברים הללו נמלינו למדין הדבר ברור שאין העד הראשון המסיד נפסל מפני המעשה נ"ד הראשון שנעשה בנרפיניין קודם שנשאת לפי שארזו שליח נכרי לא מיקרי מסית לפי תומו וכדכתיבנא ונודתי אלו מעשה וימנה או יודעה נעדות זה העד השלישי קודם שנשאת היה דינה שלא תנשא וכדתנן עד אומר מה ועד אומר לא מה הרי זו לא תנשא חע"פ דהעד השלישי עד מפי עד הוה אף הראשון ג"כ שהעיד שמת עד מפי עד היה וכשנשאת לאחר מכן היה דינה שנשא לפי שכל שנאו שניהם כחאך קודם שנשא או שחיריני' נ"ד לינשא הוה ליה עד אחד נהכחשה ונאו כלום הוא ומסוס הכי היה דינה שנשא אלא שיטרפו עדים אחרים נהחיה כמו שאני עתיד לדון על זה נע"ה * אבל כיון שלא שמעה נעדות העד השלישי וכשאת על פי העד הראשון מסתברא לי דלא תלא *

ומה שאמרת דכי אמרין נסוף האשה שלום לא תלא מהחיה הראשון דיוקא כשהחירה נ"ד חע"פ ראשון הוה אם לא החירה הרי דינה כרין שנאו שניהם כאחד דהוה ליה עד אחד. נהכחשה ולא מהימן ואמרת שכן פרש"י ז"ל בהא דתני עד אומר מה ונא אחד ואמר לא מה הרי זו לא תנא ואומרים נגמרא עמיה נשאת הוה לא נשאת לא תנשא והאמר עולא כל מקום שהאמירה חורה עד אחד הרי כלן שנים ואין דבריו של אחד נמקו' שנים ומתקן הכי קאמר עד אחד אומר מה והחירה להנשא ונא אחד ואמר לא מה לא תנא מהחיה הראשון ופרש"י ז"ל דווקא שהחירה קודם שינא העד השני המכחישו אבל נא קודם שיתירוה מורה עולא דלא סמכינן אקמח דאכתי לא חשבינניה כנחרי ונחרי קטור לומר שכונת רש"י ז"ל שאפילו נשאת קודם שינא השני כיון שלא החירה נ"ד תלא *

ואני איני אומר כך דנגמרא לא ותמחינן אנשאת כלל דפשיט' לן דכל היכא שנשאת חע"פ שלא החירה נ"ד כיון שנעשה מעשה על מיו של עד ראשון הרי הוה כשנים ואין דבריו של אחד נחמוס שנים אדרבה מתמחינן חע"פי שלא נשאת כל שהחירה לישא אחיה תלא ומסתיין דאין הכי נמי שכל בנז לא תלא מהחיה הראשון ורש"י ז"ל הוצרך לנאר הוה דעולא אחיה לא נתייבא חיי חע"פ לא נשאת ולא החירה כלל נ"ד ופירש דכל כה"ג אפילו עולא מורה דלא סמכינן אקמח דאכתי לא חשכנוה כנחרי אבל כל שנעשה מעשה על מיו בין שנשאת היא או שהחירה נ"ד אין הכ"נ דלא תלא וכדעולא *

ולפיכך נראה לי שיון שלא ידעה נעדות זה השלישי קודם שנשאת אחי לא נטרפו עדים אחרים נהחיה של זו אמרין דלא תלא

וכדעולא * וכ"ס שנטרפו כאן שני עדים שנשאת מיחתו האחד שמו שמואל וידיש שהפיד אחר שנשאת הינמה הנזכרת שאיש אחר חכה נציתו ושמו משה והיה משלשיכ"ה אה ואגז גררת ענין אחר אמרו לו שששה או אינה יכולה לישא מפני שלא עליה קול שיש לנעלה הנזכר אח מומר ואיני יודע' * אס מיה אס לאו ואמר האיש ההוא חלה הדברים נרוך ד"ה איך תאמרו אס מה אס לאו זמן רב יש לו שמת הרי עד זה מנערך עם אוחו עד ראשון שהחירה ואע"פי ששניה' עד מפי עד אף אוחו העד השלישי ג"כ עד מפי עד וק"ל דפסול' עדות אזלינן' נחר רוב דעות בין לקול' בין לחומרא כדאית' בסוף פרק האשה שלום ומה שכתבת על שמואל וידיש זה שהוא מטורף נדעמו אינו קטור שהגיע לכלל שטות כרי שיהא נפסל עדותו שאס כן תמהני למה נתקבל *

עוד לחימי שנלשרך נעדות זה בהחזר אנוי' דאל' דכרנב' נאה שהעיד שמומר אחד שמו מאיטר'י נירנארד היה אומר שהיה לו אח אחד חתת מלכות ארוני המלך יר"א של ארגון' ושמו משה דקשטריס והוא עשיר גדול ושמוע זה מסיו פעמים רבות וגם העיד ששמע טפי מאיטר'ו פידר'י מומר שמאיטר'ס נירנא' חיה אחיו של משה דקשטרי'ס הנזכר והעיד בלשון הזה ואני ויד'אל דנארנו' כה ביימי נעיר קארפנטר' אס כשמת מיטרי' נירנאלד אפיו של משה דקשטריס הזכר זה לו כמו ד' שנים או יותר קודם חגיגה *

ומה שאמרת שערות זה אינה כלום לפי שאוחו מיטרי' נירנאלד לא היה נאמן לומר שהיה אחיו של משה דקשטריס וכדתנן בפרק יש נוהלין האומר זה אחי אינו נאמן וכן עובדא דמרי' בן איסק דבהפקיד דתתא ליה אחא מנסי' ומחזאי וכו' וכתבת עוד שגם מה שחיי' מפי מיטרי' פידר'י מומר שמיטרי' נירנארד היה אחיו של משה דקשטרי'ס הנזכר שאין כאן עדות כלל מן העעם שקדם במומר האחר שאינו נחורת עדות לבו כלל אין ודאי קושטא אקמרת דלזכותו ננחלה אינו נחורת עדות אבל לענין פל'ה שנתא כשר נעדות אשה מסתבר דגמי * ומה שכתבת עוד שאחד מערי המעשה נ"ד שנעשה בנרפיניין' הכמים עדותו כי שמו נגיותו הייס דורדר'י דשנירו'ק כבר כתבתי למעלה שאין לסמוך על עד זה לפי שכל מה שהוא אומר אינו כלים שהוא מפיו של אוחו שליח נכרי וההוא לא מיקרי מסית לפי תומו שלא נכתובין אלא לאמת שעשה שליחותו *

וכיון שכן נמלאו כאן אששה עדים מנרפיני' נחיתר ואין כאן אלא עד אחד חוסר שיהא ראוי לחוס לו והוא העד השלישי הכתוב נמעשה נ"ד של נרפיניין וק"ל דאפי' לקולא אזלינן נחר רוב דעות וכדאיתא

שׁוֹת מִזֶּמֶר הַרְזֵן לֵא

וְכִדְאִיתָא בְּסוֹף פֶּרֶק הָאֵשֶׁה שְׁלוֹם וְלִפְיֵךְ לְפִי הַעֲדוּיָא
 שְׁמַחְבֵּלָה עַד פֶּה אִינִי רוּחָה שְׁיֹזֵלָה עַל פִּיהָ אֵשֶׁה
 זֹו מַחֲרָ' עֲנֵלָה אִם הַעֲדִים הַמַּחֲמֵרִים כְּסָרִי' שְׁלֵחַ
 הוֹחֲזֵקוּ נִפְסוּ דְלוּרִייתָ' וּבְחַמְצִי זֹו מַפְנִי שְׁחָ
 נְקוּטֵרְמִיךְ אֲבָג גִּרְרָח צַעַד אֲחַד מִן הַמַּחֲמֵרִין
 שְׁנֹדְעוּ עַסְקִיּוּ בְּפִסּוּל דְלוּרִייתָ וְאִין לְרִיךְ לֹומֵר
 צַדְרִנְל' זֶה לְאֹזְנֵךְ וְלֹא יִרְעִיתָ אִם נִבְרַר זֶה צַדְר'
 אִם לֹא כִי אִם לֹא הוֹחֲזֵקוּ אִלָּא בְּפִסּוּל דְרִנְבָן כְּסָר
 הוּא לְעֻדָתָא אֵשֶׁה אִלָּא אִם נֹודַע עֲנִינֵיּוּ בְּפִסּוּל דְלוּרִייתָ'
 הַדְנֵר נִרְוֵר שְׁאִין לְהַתִּיר אֵשֶׁה עַל פִּיּוּ זְכוּ סוּרַת
 הַדִּין נִכְרוּן שְׁלִפְנֵינוּ לְפִי דַעֲתֵי אֲמַנְס מַאֲסֵר הַדְנֵר
 חֲמוּר מַאֲד עַל הַנְּעַל מוֹטֵל שִׁיחוֹשׁ לַעֲבֹל וְיִרְכֵה
 הַרְבֵּה חֲקִירוּ' וְדִרְיֹוֹת שְׁכַל מַה שְׁהַקְלוּ ר"ל צַדְרִי'
 הַלְלוּ הוּא עַל סַמְךְ שְׁהַאֲשֵׁה עֲלֵמָה תִּרְבֵּה דְרִיֹּוֹת
 וְחֲקִירוּת עַד שְׁמַעְמוּ' עַל אֲמַנְסוּ' שֶׁל צַדְרִים וְכֵן
 הַמְנוּחָה הַזֹּאת עַל גְּדוּלֵי הַעִיר לְדְרוֹשׁ וְלַחֲרוֹ עֲנִינֵין
 כְּדִי שְׁיֹזֵלְאוּהוּ לְאַמְתּוֹ :

מַח כְּתַבַּת

רְאִינוּן נִשָּׂא אֵשֶׁה צִלְרַפְחָ
 שְׁהוּא מְקִיִם שְׁחַגְוֵו שְׁלֵחַ
 לִישָׁא שְׁמֵי נִשִּׁים מַפְנֵי חֶרֶס ר"ג ז"ל וְהִנֵּה הוּא דֵר'
 עַמָּה בְּרַחֲן קִאֲשַׁע' לִיָּה מְקִוִם שְׁחַגְוֵו לִישָׁא שְׁמֵי
 נִשִּׁים וְחַמְרַת שְׁמַסְתַּמָּח קַבֵּל עֲלֵינוּ הַחֶרֶס' שֶׁל ר"ג
 בְּשֵׁשׁ' צִלְרַפְ' אוֹ אֲשַׁפֵּר שְׁכַבֵּל אֲחוּז נִפְסוּ וְאִפְ'ה
 אֲמַרַת דְּנֵהִי שְׁאֲעִפִי' שְׁלֵחַ קַבֵּל עֲלֵינוּ כֹּל זִמְן שֶׁדֵר
 מְדִינָ' נֹחֲמִי' עֲלֵינוּ חוֹמְרֵי הַמְקִוִם שְׁדַעְמֵו לְדוּר
 שֶׁס כְּדִמָּ' בְּפ' מְקִוִם שְׁכַבְתָּ הַבּוֹלֵךְ מְמִקּוֹס שְׁעוֹשִׂין
 לְמִקּוּ' שְׁאִין עֵישִׁין אוֹ מְמִקּוֹס שְׁאִין עוֹשִׂין לְמְקִוִם
 שְׁעוֹשִׂין נֹחֲמִין עֲלֵינוּ חוֹמְרֵי מְקִוִם שְׁהוֹךְ לִשְׁס
 וְחוֹמְרֵי מְקִוִם שִׁלָּח מַשֵּׁס אִפְ'ה עַמָּה שְׁהוֹלֵךְ לְמַדְרִינָה
 אֲחַרַת שְׁיִנְס נֹוהֲגִים זֶה הַאִיסוּר שֶׁס נִרְאֵה שְׁאֲעִפ'
 שְׁקַבֵּל עֲלֵינוּ חֶרֶס ר"ג ז"ל צִלְרַפְחָ שְׁמַחֲרָ לִישָׁא אֵשֶׁה
 עַל אֲשַׁחַ אִם הוּא יִכּוֹל לֹזֹן שְׁתִּיבֵן כְּדִין הַגְּמֻרָה
 בְּסוֹף פֶּרֶק הַנֵּחַ עַל יִצְמֹתוֹ • כִּי לֹא יִהְיֶה חֶרֶס ר"ג
 ז"ל יוֹתֵר מֵאִיסוּר דְלוּרִייתָ מַמְגֻרְמֹת' דְרַב וְשִׁמּוּל
 דְאֲמַרִינֵן בְּפ' דְהוֹלִין כִּי שְׁלִיךְ רִנְיָ וְיִירָא אֲחַל
 מַגְרוּמַתָּא דְרַב וְשִׁמּוּל וּמַקְשִׁינֵן ור' זִירָא לִית לִיה
 חוֹמְרֵי מְקִוּ' שִׁלָּח מַשֵּׁס • וְחַמְצִי זֹו אִשִּׁי אִפְ'י מִצְבֵּל
 לְאַרְךְ יִשְׂרָאֵל ה"מ הִיכָה דַעְמֵו לְחֹזֵר ר' זִירָא אִין
 דַעְמֵו לְחֹזֵר הוּיָ' וְנִחַת לְרוּן מִן כְּאוֹן שְׁאִךְ רְאוּגֵן
 זֶה כִּיּוֹן שְׁדַעְמֵו לְהַשְׁתַּקֵּעַ בְּמִקּוּ' שְׁבוּהֲגִין הִיבֵר לִישָׁא
 שְׁמֵי נִשִּׁים שִׁיכּוֹל לִישָׁא אֲחַרַת כְּמַנְהֵג הַמְקִוִם שֶׁדֵר צו
 אִי דְרִיךְ • וְהִם אֲלֵלֵי דְנֵרִי מַחֲמֵרֵי דְרִינִיתָן דַּפְרַק
 מְקִוִם שְׁכַבְתָּ אִינֵה עֲנִין לְנֹדֵן שְׁלִפְנֵינוּ כֹּלֵל דַּחֲסָם
 מִיִּירֵי נִמְנַהֵג שְׁכַבְתָּ מַחֲמֵרֵי הַעִיר מַעֲמַנָן וְאוֹתָן
 מְנַהֲבֹות הֵן נִקְשְׁעִין עַל זֶה דֶּרֶךְ שְׁאִרְס חֲסוֹב צַעֲעִיר
 מַנְהִיג אִיסוּר צַדְרָה אֲחַד לַעֲשׂוֹת סִיגָּ לְמַדְרָה וְכֵנִי
 עִירוֹ נִשְׁמַעִין אִלֵּינוּ וְנוֹהֲגִין אִיסוּר צַדְרָה וְכֵנִי

וְכִתְבַּת עוֹד דַּמַּעֲשִׂים צַבֵּל יִיס שְׁקַבֵּל אֲחַד
 מְסַכְמִים צַדְרָה אֲחַד שְׁלֵחַ לַעֲשׂוּהוּ אוֹ
 לְפָרוּעַ דְנֵר יָדוּעַ וְאֲמַרוּ בְּחַסֵם כֹּל אֲרַס יִפְרַע כֵךְ
 וְכֵךְ לְצַדְקָה לִשְׁכֵה עַד עֶשֶׂר שָׁנִים וְנִחְוֵן אֲחוּז וְזֵן
 אֲחַד עַמָּה הוֹלֵךְ לְדוּר לְמְקִוִם אֲחַר וְנִכְה"ג הַיִּנְהֵג
 פְּשׁוּעַ שְׁאִתּוֹ שִׁלָּח מְקִוִם פְּעוּר מֵאוּתָה תִּקְבֵה וְנִחַח
 לְדַמִּית נִרְוֵן שְׁלִפְנֵינוּ לַעֲנִי' זֶה • וְאִךְ צוּה חוֹן מְכַנְדְרִךְ
 לֹא לְדַקָּה דוּרְאִי כֹּל כְּה"ג פְּעוּר וְעַמָּה דְמַלְחָה לְפִי
 שְׁהַדְנֵר מוֹכִיחַ מַחְזוֹב שְׁלֵחַ נְחַחֲמֵינוּ אֲנָשִׁי אֲחוּהָ הַעִיר
 צְאוּתָה צִדְקָה וְכִיּוֹלָה נֵה אִלָּא כֹּל זִמְן שְׁהִס דְרִיִס
 צְאוּתָה הַעִיר לְפִי שְׁכַל קַבֵּל חִינְבָן לְפָרְסֵם עֲנִיִים
 שְׁנַמְקִוּמוּ וְחַל עֲלֵינוּ פִּרְנַסַת אֲחוּךְ עֲנִיִים שְׁנַחֲזוּ
 מְקִוִם וְכִשְׁאֲחַד מַחֲמֵרֵי הַעִיר מַשְׁכֵּה מְקִוּמוּ נִפְטֵר
 מְלַפְרַנְס עֲנִיִים שְׁנַמְקִוּמוּ וְחַל עֲלֵינוּ פִּרְנַסַת אֲחוּךְ
 עֲנִיִים שְׁנַחֲזוּ מְקִוִם שְׁהוֹלֵךְ נִחְמֵי דַמְעֵי לִיָּה וְלִפְיֵכ'
 כְּשֶׁהֲלָנוּ' מַחֲרִימוּן חוּ מַתְקִינָן שִׁיתָן כֹּל אֲחַד דְנֵר קְלוֹב
 לְשַׁכֵּה לְפָרְסַת עֲנִיִיבֵן הַדְנֵר נִרְוֵר שְׁהַמְקִוִם גִּירִס וְכֵל
 כְּהֵל

שׁוֹת שְׁאֵלָה מִחַמַּט הַרְיָן

מדין דחרס משמע דמדין שנועה מהני מדתניא בילזונו בשס ר' עקיבא עליה הכאי קרא דכתיב כי השנועה גדולה היתה לאשר לא יעלה חל היה המלצה לאמר מות ימות ותניא חמס וכי שנועה היתה שס אלף ללמדך שהחרס היא השנועה והשנועה היא החרס חמסי יבס גלעד לא עלו ונהחייבו מיתה *

וכתבת עיד ששפי' נאמר שהחרס יש לו דיין שנועה דאמר עלמו על חפצה הפ"ה נגדון זה לא אחר כלום כי חין זה נכשע אלף כמו מחפים בשנועה שאומר חני מקבל עלי חרס ששעה פלוני והרי זה כמו ששכשע על דבר אחר ישמע חבירו ואמר וחני כונו זה דלא אמר כלום דהא ק"ל כרבת שחולק על חניי פרק ג' דשנוע' ואומר דמתפסי בשנועה לאו כמוליא שנועה מפיו דמי והע"כ שיש מי שפירש דריקא לענין קרנן אכל איסורא מיהא איכא מ"מ דעת האלפסי ז"ל דאפלו איסור ליתא * אלו דבריך * והוספת בהם תמה על המא דמה ענין מתפסי נכאן שאלו ר"ג ז"ל אשר לארס אהד ידוע ואחר כך בא ראובן זה ואמר הרני כאזנו חרס נזה היית יכול לומר דהוי מתפסי אכל ר"ג לא על חרס אחר בלנד גזר אלא על כל הכפומיס אלו וראובן זה אע"פ שהיה מכלל' כדי לחזק עיד הדבר או מפני שבהגו חמסי מקומו בכך קבל עליו או תוחרס נפרט ומה ענין מתפסי נכאן וכי תלה עלמו ראובן זה בארס אחד שחפסה אשה אחרת עליו הא ודאי לא היה ולפיכך חניי דואה נכאן איתר לארס זה שלא מדעת האשה * אכל מדעת האשה נזה יש לרון דאפשר מדעת האשה יש לו איתר ולא עוד אלא שיש לדון שפ"י איתר חין נריך שכיון שחרס זה לתקנת האשה נעשה והיא אומרת אי אגשר דחקנת חכמים כגון זו שומעין לה ואינו נריך איתר והוא ליה כחותה ששנינו דר'פרק ארבע נדרים קונס שאיני הכנה לך אם אי אהה נא ונוטל לנניך קור אחר של חייטין וסחי חביות של יין הרי זה יוכל להחיר כדרו שלא על פי חכס ואומר לו כלום חמרת אלא מפני כבודי וזה כבודי * אלא שחני מתפק נזה כי שמא חרס זה לא לתקנת הנשים בלנד נעשה אלא חף לתקנת האנשים כדי שלא יכניסו מריבה בחוך ביתם וכל כה"ג חרס ב"ד הגדול כר"ג ז"ל אי אפשר להחירו * ולא עוד אלא שפי' נאמר שנתקנת האשה בלנד נעשה אפטר שרנן ז"ל חסס שמתוך שהנסי' כפוטות לבעליהן אם יעפיק נתינת רשות בלה או להחיר החרס מדעתה שמא יקניטנה בעלה עד שחרבה ולפיכך חניי מכמים עלמי נגדון זה אלא חני מניח הדבר לחכמים הצרפתים שה' ודוע' היאך פשטה תקנת זו נמוקמת' והיאך היו כוהגין בה ששל פי חומר דלדך ראוי לנהוג ולקורות * ש"ל מט

כחאי גונא חזינן דתר אומדנא כדמוכחא בדוכתי שונא בנדרים אכל חרס זה של רבנו גרשון איני דואה זו סוס הוכחא כלל ביהא חלו מוקיס *
וכתבת עוד ששע"פ שקבל עליו חרס ר"ג נפי' שרלאין הדברים שאינו נריך החר שהרי לא נכשע ממש אלא חני מקבל עליו חרס פלוני שלא חא אשה אחרת ואם נתן לחרס דין נדר כמו קונס או לא חל הנדר דאין נדרים חלין אם לא שאמר החפץ עליו כדאמרינן בנדרים תנא נדרים דמיתסר חפלה עליה ח"כ נגדון זה דלא אחר חפלה עליה לא דאמר פרק א' אשה פלונית שאינה שום נדר והא חמרינן שרק ג' דשנועות הרי עלי שלא אוכל בשר כיום שמת נז אלא או כיום שוקא בו גרליה בן איסקס כבר פירשו בתוספות דלא דיוקא או הלשון אלא כגון שאמר קונס אכילה בשר עלי כיום שמת נז איני וכיון שכן נגדון זה שאמר עלמו על האשה בחרס שהוא כמו קונס לא אחר כלום חלו דבריך *

ואני אומר דשע"ג דלמר פשיטא לכו לדידי נוספקא לי לפי שנגדולי המורים ז"ל חלקו על סגרא זו ואמרו דכיון דחוינן סוגיית טונא דמשמע מינייהו דיש נדר בלשון שנועה ויש שנועה בלשון נדר כדאמרינן אי זהו איסר האמור בתורה הרי עלי שלא אוכל בשר אלמא יש נדר בלשון שנועה דהא שלא אוכל קאחר ונפרק דאמרינן חמס בלשון אכילה דיש שנועה בחקוס נדר דאמרינן חמס בלשון אכילה משתיהן עלי שנועה והא הכי ליכא ליכא דנדר הוא וקאמר ליה גני שנועה אלמא מהאי * ולפיכך אמרו ונגדולי המפרשין ז"ל ליתא לשנועי הנך סוגיית' ולמימר דלא נדקי בלישנייהו אלא ודאי נדר שאמרו בלשון שנועה ושנועה שאמרה בלשון נדר מהני מיהו לאו מפיקר נדר ועיקר שנועה הוא דהא חמרינן בנדר' דנדר ושנועה לא שוו בלישניהו אלא מדין ידות הוא דמהי נדר שאמרו בלשון שנועה כיון דלנדו ופיו סוים לאסור אכילה על עצמו אע"פ שלא אמרו בלשון מרוקקק יד מיהא חיו וכן בשנועה שאמר שנועה כבר זה עלי כיון שפיו וכו' שיון לאסור אכילתו מכר זה בשנועה מהני מדין יד ולפי דעת זו אפילו נאמר דחרס כקונס דמי אע"פ שלא אמרו בלשון נדר מהני אכל מ"מ תמה איני על עמך אם כדנריך שפי' נגור שהחרימו שלא יעשה אחד מהם נדר פלוני לא מהני ולא מיהו וכן חרס ר"ג ז"ל עלמו אלו אמרו בלשון זה לא חל כלל ונדואי ליתא שפ"י כדנריך מ"מ העובר עליו הרי הוא מותרס וכן אם אחד מהם קבל עליו חרס ועבר עליו ודאי משמע דהוי הוא מותרס ויש בארס כח להחיר' עלמו כדאמרינן תלמיד חכס מנדה לעלמו * וצר

מט אייל השלאה חסרה

מהספר

ולפי דעתי היטה הסאלה על חסה שגאלה נסתנה דברי הדוס כחול הדוס שקיראין הרופאים חלץ וכן כשהיטה צודקת עלמה חפץ חסר ההסתנה מאלה נעז נורא: הידס כללו חסר הסחן דרס נכסו וביה השול משפק חס אמרינן דס הוא נבא מן המקור או נחיר סזה נא שמי רגליה החדמו נחוס הכליות כדעת הרופאים וביה השול ראות להחמיר והסיב עליהן הגחון להחיר כאשר חראה :

תשובה

חמתה שריו וכדי שתפנו על זירורו של דבר רחיתי לפרס הסוגיית שגראש פר' האשה שהיה עושה לרכיה ורחתה לפי שרכיה נצור . תנן בפתחמיון האשה שהיה עושה לרכיה ורחתה דס ר' מאיר חומר חס עומדה עמחה ואס יושבת טהורה . ונודלי משוס הכי מעמח ר' מאיר צעירה ומטהר ניושב' משוס דעומדת כיון דחיק לה עלמא עד שחינה יכולה להחמין ולישב כדרכה חיכה לעומר דהרור עי רגלי' לזקור ואיימו דס מה שאין כן ציושנת וכיון שכן מאי מתמיהיל' בגמר' מ'ס עומד' להמרינן מי רגלים הדור לחקור ואיימו דס ובה שפיר חיכה להפליגי בין עומד' ליושב' וכיון דחיונן דר' יוסי מטהר אפלי' צעומד' אמלי' מתמיהיל' אר' מחי' הכי מעבר יושב' . ומחי' מתמיהין תו ודמרינן דלמח נתר דתמו מיה אחא דס ואמחי' מהדרינן ופרכינן כר' מחי' אמלי' לא מתמי' עמי וניחה לן בכל נמי דמוק' ר' יוסי עמי מינייה' לא הכי פרושא דסוגיא דקיס להו לרנן שאין דרך דס נמקור ללאת עם מימי רגלי' ור' מחי' כמי נורה כהכי ויהיו עם דר' יוסי דמטהר בכל עמי' לא מיכה משוס דר' מאיר חיים למיעוטא קאמר דאס עומד' דחיק לה עלמא חיכה למיהס דהדור' מי רגלים למקור ואיימו דס ולמיעוטא כי האי חייסין חלל יושבת דלא דחיק לה עלמא עהורה דכי ה"ג מיעוט' דלא סכיה הוא וחפי' . ר' מאיר לא חיים לה כדחיתא צע' ננות כתיס . ר' יוסי מעבר בכל עינין משוס דלא חייס למיעוט' ומשוס עמי ניחה ליה דבר' יוסי ולא פרכינ' אליניה כלל חלל לר' מאיר הוא דמתמיהיל' דכיון דחיים למיעוט' ומשוס הכי משמח צעומדה ציושנת נמי כשהינה מונקת חלת שוחת הוה ליה למיהס שמתוך שהעמידה מי רגליה כל כך עד שחינה יכולה לונק הדור מי רגליה למקור ואיימו דס וביה פסיק ומתי חס יושבת טהורה . ומהדרינן דלי' צוחת' הי' לא חלת דמתמי' צמוקת וכיון שזינקת ודלי' שלא העמידה

מי רגליה כל כך שאין כן לא היטה יכולה לונק וכיון שאין דרכו של דס המקור ללאת עם מי רגלים לא חייסין דהניד דמיעוט' דלא סכיה הוא וחפי' ר' מאיר לא חיים לה . ומקשינן תו לרני מאיר דכתיב דליכא למיהס שפס זינוק' נא דרס דכל כה"ג מיעוטא דלא סכי' הוא אחמי נחוס דלמח נתר דתמו מיה ארז דס והפרקינן אמר ר' חננל ציושב' על שפת הספל וזונקת לחוך הספל וכו' ומתמי' הכי קחני עומד' עמחה דכיון דרני מאיר חיים למיעוטא וצעומד' ליכא למקיס חזירורא דמילתא וחיכה גוגה דטהור' ונימא שכל שקלא וערייא זו לר' מאיר חיתמי' ולא לר' יוסי .

ועם

כל זה מסכים אני למה שאמרת צדס הרצ ר' מזיר מרישחצנבורק ז'ל דציושנת ונמלא דס על שפת הספל מודה ר' יוסי דטמאה חלל לא כמו סכו' וכמו שאפרש . והטעם שמוקמי לומר דמודה ר' יוסי דעל שפת הספל עמחה משוס דכנוליה חלמוד' אמרינן דכי שקלי וערו אמירא' אלינא דחד תנא וממרש' מילתיה מוכחא דכותיה צעירא להו וכיון שכן היכי אחרמאי יוסי דשיואל ורני חננל חרוייהו צעירא להו כר' יוסי ומודו הכי ושקלי וערו אלינא דרני מאיר חס אין עינין לאוקמיה אלינ' דר' יוסי כלל' ולפיכך חני חומר דרני יוסי מודה ציושנת על שפת הספל ומונקת לחוך הספל ונמלא דס על שפת הספל ולא נמוך הספל דטמאה משוס דרגלי' דדבר דתמו מיה חסר דרמי' לא בחוך הספל נמי מיעדי ליה לאשתכוחי חלל נמלא בחוך הספל ועל שפת הספל צכה"ג נמי פלוגת' דר"מ ור"י דר"מ חייס למיעוטא כל היכא דלא נוכח' מילת' לאיסורא מעבר לה ואס נמלא דס בחוף הספל ועל שפת הספל לא מוכחא מילתא כלל לפי שהדבר שדע שמי רגלי' המזוק' צתחלתן צטפוס שמתין וכיון שכן כזו שאלה חומר דציושב' בחמלע הספל ונמלא דס בחוף הספל דלרני יוסי עהורה משוס דלא מוכחא מילת' דנמסמ' אמרינן שרס דרעס מי רגלים נא ולא מן המקור ד יס לך לונג' צנמח דס בחוספתו הספל ועל שפת הספל דרני יוסי וטהורה דליכא הכא הוכחא כלל דרס זה עם מימי רגלי' נא וכסס שזינקת מתחלפה כך זקן עהרס דס וזהו דרס הנמח בחוף הספל וכסס שמימי רגלי' שוחת צטפוס דך שחח עהרס דרס וזהו שנמלא נשפת הספל ולרני יוסי טהורה . וזהו דעתי צוה .

והרשב"א

ז'ל פתס הדברים ולא פירש' יגודין שלפנינו ררי הוא כנמלא בחוך הספל ועל שפת הספל שברי אותה חלץ הדוס נמלא עם מימי רגליה ולאחר מינן על ידי דיקה מתמת אותו מנומית

שירת שאלה מט נ הרין

היינו לפי שאינן יודעות מאי מקום הדם נא אם מן הנקור אם מן הדרין אבל היבא דאתא ודאי מן הדרין טבורה וכן דעת הרמב"ם ז"ל בהלכותיו והשם זו כבר נצדקה על ידי נשים נקיותה על הדרך שכתב ונדיקה טובה היא ועוד שכבר שינו שם יש לה מכה תולה זמכתה וזע"פ שהרמב"ם ז"ל כתב בהלכותיו וכעשו חזין נזמכה שאין לה מכה גדולה זמכת בצוליים ואפי' הכי מורה וזמנו סיבה נועל צעילת זמנה ופורש

ועוד שם אין אשה אומר כן אשה לרין לנרוק אם נשתנה דם מכתה מדם ראייתה כדקתני שם היה דם מכתה מסונה מדם דאייתה אינה תולה ועכשו אין אנו נקויין נזמכות הדם להביר אם נשתנה אם לאו ועם כל זה נראה לי שאינו ענין לנרוק שלפנינו שלא אמרה הרב"ז ז"ל אלא נדם שהיא דומה לדם נדות כגון דם בצוליים אי נזוי נדם מכה אבל נבגין זה שהלבר ידוע ומפורסם שאותן עלמין' כמין חנף אדום רגילין תמיד להולד נכליות ואינן יולאין עס דם הנדות כגון זה הדבר ברור שחולה נכאז הכליות שיש לה שאע"פ שאין אנו נקויין נזמכות דמים אין הנדל זה מלד המראה אבל מלד עלמין הדברים שם מונדלים ונחלקין וכ"ש שהרשב"א ז"ל כתב שאף עכשו חולין נדם מכה שם החמירו נבועל את הנחולה ששביה מכתה להתרפאת בקריו שלא להלות נמפתה יאמרו נזו שאחם מוליאה מנעלה * ואי משום שאתה מזריכינו להביר נזמכות דמים ליחא דאין לא חמירין אלא שם היה דם מכתה משונה כגון שידוע לנו אינה תולה אבל מסתמא נזמכינו ידוע לנו חולה נזמכה דאי לא לימתי הכי אם יש לה מכה רוחין אם דם מכתה משונה מדם ראייתה אינה תולה ואם לאו תולה הילך ודאי חולין נדם מכה * ולמיכך דעתי מסכמת נבדון שלפנינו דזו אסתא שרייא :

נ כתבת

עיר שיש בטובת ישראל הנקרא קהל"ו ויש לו פתחים למרת ולמערב שנכנסין מלד זה ויולאין נלד זה ונפתחיהם יש להם דלתות נכעלות כשאר שכונת ישראל אשר בכל עיר ועיר נגרונה וברלונה וכל השכונה כולה ישראלים וכל שאר העיר אשר חוץ לשכונה כולה נכרים ואין ישראלים דרים שם וזואו כל הארצות הדרים נכסונה להסתחף כראוי * ואמרת שנחלקתם נבחר שכונה זו שיש שמלריכים שויר נכסונה עלמה ותולין עעמם ריטון דק"ל דעיר של רבים לריכה שויר כדאיחא נפרק כולד מעברין ועעמא דשויר כדי שיעור כלי הערוב הוא הסתיר לשלול ולפיכך אסור השויר כדי להוכיח וכמו שכתב הרב אלפסי ז"ל הילכך נענין שויר נכסונה עלמה דכיון דדירת נכרי לא

שנאר ממיתי רגליה ואין כאן הוכחה כלל נבחר דתמו מיה אהא ולרבי יוסי טבורה ואפסקי הלכתה נהידיא כרבי יוסי * ומה שכתב נדם הרב משולם ז"ל דאע"ג דפסקינן הכא נגמרא הלכה כרבי יוסי לית הלכתה כותיה מדאמר' נפרק כל היר גבי נדקה נעד שאינו נזוק לוק תנא' ר' משמח ורבי יוסי וטהר אמר רבי זירא כשמטמא רבי כרבי מאיר וטסטרה רבי יוסי נעלמו טהר דתנן האשה שהיא עושה לרביה וכו' וא"כ מדתנינן פלוגתא דרבי יוסי ורבי נפלוגת' דרבי מאיר ורבי יוסי וק"ל הלכה כרבי מחננו ק"ל דהלכתא כרבי מאיר ע"כ לשונך *

ואני

אומר עולם הפך ראיתי שדרך פוסקי הלכות נכל מקום לומר שאין לשמוך על הכללות המסורים צדיקו כל מקום שצדקי החלמוד מוכיחים נהפך וכאן הוא אומר שנשמוך על הכלל שהלכה כרבי מחננו ולרחוק מה שפסק בחלמוד נפיי' הלכה כרבי יוסי אדרבה איכא מיתסתברא דכיון דפלוגתיהו דר' ורבי יוסי דהכא אפסיקא נהידיא הכא הלכתא כרבי יוסי נהידיא נמי נקטיה כותיה וכן פסקו כל הפוסקים ז"ל *

וכן

מה שכתב שכתב הרב רבי מאיר נבטונה נדם רבי חננאל רבי טהר רבי יוסי דווקא לטהרות הוא טהר אבל כל נבעלה מודה לרבי מאיר אין אלו אלא דברי נביאות ואין להם על מה שיסמכו ולאו רבנא חננאל ז"ל חתים עלה * ואני אומר עוד דאפי' לרבי מאיר אסתא שכבר כתבתי דלמיעושא דלא שכיח לא תיים רבי מאיר והא ודאי מיעושא דמיעושא ודלא שכיח הוא משום דכי תיים רבי מאיר למיעושא ה"מ כשיואל עם זמתי רגלים כעין איתו הרגיל ללחא מן המקור אבל כאן שאינו יולא לא כמין חנף אדום שהוא מפורסם לרופאים שרגיל להולד נכליות נבשעת ונפאה היא רואה דם כשאר נשים היאך כאמר רבי הדרי מי רגלים למקור מפיק דם כי האי נבשעה אחרת אינו יולא ממנה כעין אדום של כלל הא ודאי מיעושא דלא שכיח הוא כלל דאפי' רבי מאיר לא תיים ליה ועוד שהרי שינו נפרק חינוקת נרואה דם מחמת תשמים שנודקת עלמה נשפוטת ונחוכה נמחול ומוך על ראשו נמלא דם על ראשו נידוע שהוא מן המקור ואם לאו נידוע שהוא מן הדרין * ואע"פ שהרב"ז ז"ל כתב כעשו חזין אנו נקויין נדיקה זו ואין שומכין עליה * ועוד שאפי' נידוע שהוא מן הדרין הרי גזרו ננות ישראל בכל דם טיפה כתרדל לישב נבעה נקיים נין נא מן המקור נין נא מן הדרין * אעפ"כ מודה הרב ז"ל שם נדקה עלמה ומלאה טהרה טבורה * וכן הרב אלפסי ז"ל בהפאה נכליות נראה שדעמו לנהוג נה גזון הזה ואע"פ שגזרו ננוש ישראל על כל דם

אבל אני שואל עוד אחי למצריהם שהם מוציא דחינו עממא דנעינן סיור כי היכי דלא השתכח חורב ערוז חפ"ה סיור מנזחא הנכרים למה לא יועיל שהרי ארוחין על כרחין לריבון הן לומר שדירתין חלוקין אוסרין זה על זה כמו לח כן למה אינו מוירר לעטלו חוק לכמוהו שם בחוק הכמוהו מה נפסק אי דירח נכרים לאו שמה דירה איך דירתי אוקרת ואי שמה דירה הרי דינו כישראל ואי חיחא דלא נעינן ערוז למה לא יעטלו בחוק כנפטיס חלא על כרחין ערוז הוא דנעינן ובלא ערוז לא שרי לעטלו ו לפי כפרתם לא היה להם לתלות דנריהם נדירת נכרי לאו שמה דירה שאין זה מעלה ולא מוריד וכיון שכתבתי חלא כך היה להם לומר שכל שפונה שלחמותיהם כנעלות אינה לריבה ערוז ושכונת הנכרים היינו עממא דלא מעטין זה לפי שאין דלמותיה נעלות ונענן זה יחי עוליס דנריהם לפי כפרתם שהם סבורים לומר דכי היכי דלא השתכח חורב ערוז הוא דנעינן סיור ולא היה להם לתלות דנריהם נדירת נכרי לאו שמה דירה שאין עעם זה מעלה ולא מוריד בלל אבל כנר כנפתי שאי אפשר לומר דלכו עממא דנריהם כי היכי דלא יחיתו לאשחכותי תורת ערוז שהם כן עיר של יחיד שנעשית של רנים למה מערבין את בולה

שמה דירה כדאיחא נפרק סדר איך השנואות שהנכרי דרים בהן מועילים לסיור כלל דהא דירחם כמי שאיכתי וכללו של דבר שהם נחלים וזה דנעירא לכו דהיינו עממא דנעינן כדי שלא השתכח חורב ערוז ולפיכך לריך שיהא חורב סיור נמקומות ונתיס שאפשר למרד בהם ולפניו למרו דכי אחרינן צנר' יולד מערבין דנעיר של רנים דמה שחולה לב הוי סיור היינו כשמוכין סתם לכל בני העיר דמכללס הוו הדריס ערך ענורה חולה לה כדאחרינן צנדר' הנודר מן העי' אסור נעניור' של עיר וה"ל כשמוכין את העירוב לכל בני העיר לריך שיהא סיור מפרש למה שה זה והו' ענורה חולה לה סיור ואם ערב צפיר' לכל הדריס חוק חומת העיר נלמוד לריך שיסיור גפירוש חוק העיר בית וחור אחת וכו' כלל דנריהם והחולקים עליהם אומרים לא כן שאין העעם כרי שלא השתכח חורב ערוז חלא שלא השתכח חורב רשות הרבים וכמו שכתב רש"י ז"ל ויאף הרב אלפסי ז"ל לכך נמכוון הילכך אע"פ שמנזחות הנכרים לאו בני ערוז ניגהו אפילו הכי מהכו לסיור שהרי הרב ר' חורב שנתת רשות הרבים עליהם וזהו כלל מה שנה בנפרך צדון זה עם שאלו הם דריס אחרים שנעשו מניף לכל אחת מאלו השתי דעות:

תשובה

הדבר צדור ופשוט דהיינו עממא דנעינן סיור כי היכי דלא השתכח חורב רשות הרבים ואפי' תמה על החולקים היאך עלה על דעתם לומר דכי היכי דלא השתכח חורב ערוז נעינן סיור שהם כן למה לא תמהו על עננן עיר של יחיד שנעשית של רנים למה מערבין את כלה דירה אחי לאשחכותי חורב ערוז חלא ודאי הכי דריחא דמלחא שמחין שערוב מועיל לרשות היחיד ואינו מועיל לרשות הרבים עיר של יחיד ונעשים של רנים מערבין את כלה כיוון ששמו של יחיד עליה יתלו סדר הטלול בערוז ולא ינאחו לומר שנותר לעטלו נרשות הרבים אבל של רנים שנעשה של יחיד מתוך שם רנים עליה והכל יודעים שאי אפשר לרשות רשות הרבים אחי לאשחכותי חורב רשות הרבים לגמרי שיהו סודרין שיהא מותר לעטלו בו כיון שהם רוחין שמעטלין נעיר זו ואי אפשר להם לתלות ההיחוד בערוז שאין הערוז מעלה ולא מוריד נרשות הרבים כלל ועמם הפי נעינן סיור כדי שיהו לריבון לומר על כרחין שהערוז הוא שמתיר ואין רשות הרבים מותרת מאליה שאלו כן אפילו חולה לארץ יהא מותר ולפיכך אין ספק שסיור מנזחות הנכרים מהני :

נא עוד בתבת

מעשה היה נעיר חולח באים אחר שחקיעט פס אשמו ניום הששי נבקר ומתוך כך נשבע שלא יהא שנת הבאה חוק עיר פירפיניאון ונעבר יום הששי סמוך לתחלת שקיעת החמה נחטרט על שנעשה ונא לישראל עליה יש מי שנה להתיר נדרו וחומר אחר שלא יוכל לקיים שנעשה חלא ח"כ ולא קודם השנת מתוך עיר פירפיניאון וענורה כדי שנבטח

שנסעת שיקדם היום נפיר לא יהא נפיר ח"כ ים
 לימר דנכלל הסנועה שיהא קודם השנת והיכא למימר
 דקודם השנת תלה הסנועה והומדנא דמוכח הוא
 ויכול חכם להחירה ניום הששי קודם השנת כ"ס
 חס יהיה עבר כל כך שלא יהא שהוא ניום ללאת
 מחוק ענורה של עיר קודם שיחקש היום דח"כ
 הוא שפיר עמי חכם להחירה קודם שיקדם היום
 ואל הדר וזלה הסנועה קרינ' ניה ואפי' לא חל
 עדין מוטב שחזיר לו ואל יבא לידי חסור כל יחל
 כמו שאמרנו המפרשים גבי הנשבע שלא ישתק
 נקיטנא שאפי' שאין לנו להחיר נדרנו משום
 דענינה הוא כדמוכח נירשלאמי גבי ההוא גברא
 דמשבעת רוח מרווח לקושיטעווישא ולא רנה להחירו
 מפני שחינו רשאי ההכס להחירו ואפי' כתנו שחס
 נדרור לנו שלא ישמור שנועמו טוב לנו להחיר לו
 ולא יעבור ועל שנועמו' ואמר דכתי נמי מוכח
 נגמרא נר"ל פרק ואלו מותרין דאמרינן וחי לא יהיב
 שישרא מי שנקינן ע"י עד דעבר איסור כל יחל'
 ולפי שאין לראיה זו ענין כלל לנדון שלפנינו הינו
 מאריך נה' .

עוד הניח רביה ממאי דאמרינן ההס קונס
 עיני נשיה היום חס אינן למחר דתנאיה
 לא מודרר ופרשו המפרשים שיכול להחירו ניום
 האסור כדי שלא יבא חסור כל יחל ואפי' שעדין
 לא חל הנדר משום דתנאיה לא מודרר הניס וכי
 אמרינן נסיף נדרים דהין חכם מחיר אלא ח"כ
 חל הנדר ה"ו נדרר שחן עשוי להיות נכסל נו'
 זהו חוקך דנרי המהיר' והחוקף חומר שאין להכס
 להחיר הנדר הזה עד שיחלו ואינו חל עד שיקדם
 היום ויקרא שנה ונוה שאמר המותר דנכלל השניעה
 הוא שינא עון העיר קודם השנת והומדנא דמוכח
 הויה היכא למימר דכל כה"ג לא אמרינן נשבעו'
 ונדרים אומדנא דמוכח וזהו הארץ קלמ נדנרים
 שהיוה מדוקדקים כ"כ אלא חס מלד הלבון חס
 מלד ענין אהל כ"כ הוא מעלה נידו דאומדנא לא
 שייכא הכא הילכך אין הנדר חל כלל עד שיחול
 השנת' .

עוד כתנ שמה שאמר המחיר דאפי' שלא חל
 ממי מחיר נעדר יום חס אין לו שהוא
 ניום ללאת מן העיר קודם השנת ומוטב שיחיר
 לו משיכח הנודר לידי חסור כל יחל כדעת מי
 שמתיר להחיר שנועת הקוניא כשנדרר לנו שיעביר
 על שיעמו' הינו רומה דהסם שאני דלרעה מי
 שמתיר להחיר שנועת שחוק נפירה ליה דמדינא
 חסם נמיר חומר לא מכוס גדר נעשו נה שלא
 יפרלו נו והגודרים עלמס ישארו בתקונן ולהכינך
 נשאלו רוקים כשיזרו תקפו ויעבור על שנועמו

עוד לו שיעבור על איסור חל והויה השחוק משיעבור
 על שנועת שהוא איסור חסור אהל הכא מדינא
 אין חסם מחיר עד שיחול הנדר דלס החירו אינו
 מותר וכל זמן דליהו לא ממי מחל אין חריס
 מוחלין לו שלא נתנה תורה רשות לחריס להחיר
 אלא נענין זה' וכזה שמה שחינא המחיר רחיה
 דממי חסם להחיר קודם שיחול הנדר מהינא
 דאמרינן קונס עיני נשיה היום חס אינן למחר
 נכלוגמח דרב יהודה ורב נחמין וכו' שפירשו העפר' י'
 שיכול להחירו קודם שינא לידי החסור אפי' י'
 שלא חל הנדר מטעם דתנאיה לא מודרר חניס' י'
 והשיב נזה שא"כ הוא כדנרין רבנן יהודה רלס מיקרי
 חל הנדר עד למחר וימירינן היום משום דתנאיה
 לא מודרר ויבא לידי חסור כל יחל רחיה דננה הוא
 זאת אהל אין חלות הנדר לא לר"י ולא לר"ג
 דמתר תנאה הוי ולא נדרר והויה הוא נדר על תנאי
 של מחיר ואס ייסן חסם ולמחר אינל' מלאת למפרע
 דיומא הדין עבר על כל יחל אהל נמחר לא עבר על
 כל יחל דין ער' דין יסן ואל' הנדר הוא עבר רחמי'
 ניום זה חלוחו ולא למחר שכנר עבר ולא דמי לחומר
 שנועת שלא אוכל ככר זה חס אוכל זה דרדאי חני'
 כשחל עד שיבאכל חותה של תנאי דהסם שאני שלא
 קנע זמן נלדרו אלא למעשה דרמיא דקונס שחיני
 כנהו לפלוני ובמי שאשאל עליו דאמרינן נכלל על
 הראשון ואחר כך נכאל על השני לתי שאין נכאל חל
 כלל עד שיחול התנאי ומיזו ואילך נכסר ולא קודם
 לכן כדמשמע מהינא דריס טרק נערה המחורסה
 דאמרינן היכי קאמרר חילומא דאמרר קונס פירות
 עולם עלי חס חרנך למה ליה הפרה לא קרחן ולא
 ליחסרן פירות עולם עלה הלמח לא חסרי להפרות
 קודם לכן כמו שכתב סס הרשב"ח ז"ל נדרושו חלל
 הכא דומן האסור עבר קודם זמן התנאי על כן חל
 הנדר קודם דר"ל היום יהיה הנדר נדר לקיים חס
 אינו למחר' ואס המנהל לומר נכהיה דחם חרנך
 שיחול הנדר משכנס למפרע כשיחייבים התנאי מודיקס'
 לך גס שחל הנדר מעשה קרינא ניה ויכול חסם
 להחירה עכשו שהרי נענין זה חל הנדר כל זמן
 שיחייבים התנאי :

תשובה

תחלה כל דבר הינו כוחו דעתי חס
 חסם יכול להחיר עד שלא חל כדי
 שלא יבא הנודר נדררו וזהו"כ החומר נלדון שלפנינו
 ואומר חני שלדקו דרני החולק שאין להכנס להחיר
 נדר שלא חל מפני חסם מכסול הנודר ולא כל הימנו
 וחיני רוחא נראיות המחיר נוב קמך כלל שמה שהי'
 רחיה החירו קלמ המפרשים גבי כשנע שלא ישתק
 נקיטנא חס"י שאין לטי להחיר נדרו משום דעדיה
 הוא נדכשוכח נירשלאמי והעפ"כ כסכנן שחם נדרר

לפי שלא ישמור שבעתו טוב לנו להחיר לו ולא ישמור על שבעתו • הי מזה לא אריא ואין הכדון רומה לראיה כלל דהתם היינו טעמא לפי שאין להכס להחיר הכדר לדבר עבירה ומשחק בקוביא עבירה הוא כינוד ולמיכך כל שהוא דבר לנו שלא ישמור שבעתו אין התר זה לדבר עבירה אלא לדבר מזה כרי שלא ישמור על שבעתו אלא כאלו נחמה מורה רשות להחיר אלא א"כ חל הכדר מאן אמר ליה שבעתו ממשול הנידר יהיה רשאי להחירו ושם הפירו יהא מותר • וכן זו שהביא רביה מדאמרין דריס פרק ערובי ארבעה ואילו היינו שיעורא חי דנקיט ליה עד דעבר ארבעה כלל הכדר ברור לכל שלומד אותה הלכה שאינה ענין לכדון שלפנינו כלל ואין להאריך בפשטות •

וכן מה שהביא רביה מדאמרין דהיה פסקא בפלוגתא דר' יהודה ורבנן נחמון בקובס עיני בשינה ביום אם אישן למחר דרב יהודה אמר חל יישן ביום חיישין שם יישן למחר ומפרשין בגמרא דהיינו טעמא משום דמתחילי לא גזרמר איניס ואמ' שפירשו המפרשים שיכול להחירו ביום האיסור כדי שלא יבא לאיסור כל יחל ואע"פ שערין לא חל הכדר משום דמתחילי לא מזהרר אלו דבריו • וזו הסגולה לא ראימה ולא עמדנו עליה ואין דעתנו גומה הימנה ואי אחי דפי האי גומה לא מיקרי חל הכדר מנין להם למפרשים לללו לומר כן ואפילו היה הכדר מפורש בגמרא דקדו דבדי החילוק להלכות ולומר די האי גומה חל הכדר מיקרי כיון שיום זה של איסור הוא ולא של מנאי שהרי אם יישן היום ולמחר על שיכה של יום זה הוא עובר בכל יחל ולא על שיכה של מחר אלא כיון שלא נמלא דבר זה בגמרא אפילו להחיר זה אין דעתי מסכמת לפי שיש לו לומר שכיון שהוא יכול לישן בהיתר ביום זה אע"פ שאם יישן למחרתו ג"כ איננו מילתא שעל שיכה שניום זה עבר משום ש' וכל אפילו הכי עכשו שיום זה לא מיקרי חל הכדר ובראורייתא לקולא חל כדריה דלמיכך לדברי מי שאומר שכל שלא הגיע זמן האיסור לא מיקרי חל הכדר וכמו שאני עתיד לכתוב בסמוך בסוף דעתי איני רואה בזה דרב יהודה ישמור שיהא חסר רשאי להחיר את הכדר ביום ראשון •

ועכשו אני חוזר לכדון שלפנינו • זיראה לי דנכי ה"ג חל הכדר מיקרי ורשאי הכס להחיר לפי שדעתי נוטה לדברי האומרים דמי אמרין דאין חכם מתיר אלא א"כ חל הכדר דמי בחולה נדרו נאם דפלוגתיי דר' נתן ורבנן בסוף נדרים בקובס שאיני נכח לך אם אפי עשה ע"פ חנא וע"פ אכרך וכן נמי קובס שאיני נהנה לפלוני ולמי שאשאל

עליו וכל מאי דסקלינא וטרינא בענין חל הכדר נסוף נדרים כה"ג הוא דלא נוקרי חל הכדר אין חכם מתיר אלא חולה נדרו בימים אע"פ שערין לא הגיע זמן נדרו אפילו הכי חל הכדר מיקרי נדרתא מזה הפתח הייל אלא שהוא מחוסר זמן • ואע"פ שרמב"ם ז"ל כתב דבר' י"א והלכות שבעות דאפילו חולה נדרו בימים כל שלא הגיע זמן לא מיקרי חל הכדר אין דבריו נראין דאי איתא אי אפשר דלא משמעיש תנא למקט דאין חכם מתיר אפי' כפי האי גומה דהוי נדרתא עמי ומיכה אפי' לדברי הרמב"ם ז"ל אפשר לומר דנדרון זה חל הכדר מיקרי לפי שכיון ששבעתו של אדם שבת הכזה חלק עיר פירמיניאן ים בכלל שבעתו שילא משם קודם השבת וזה חלוי במחלקות של ראשונים בזה דגרסינן דריס פסחים דאמרין התם דבבלי' ע"מלא מיהת חמץ משם שבעתו ולמעלה אסור מכל' אמר חזני תרי קראי כתיבי כתיב שבעת ימים שאור לא ימלא בנתיבם הכי וכפי חך ביום הראשון ששנינו שאור מנתיבם הא כימד לרבות ליל ארבעה עשר לנישור ופרש"י ז"ל דהכי קאמר תרי קראי כתיבי דקבו אחרדי דכתיב שבעת ימים שאור לא ימלא בנתיבם דמשמע דכולהו שבעה לא ימלא וכיון שכן מיהיב לבעוריה מקמי הכי וכתיב חך ביום הראשון ששנינו שאור ואי ראשון דהנך שבעת קאמר קבו אחרדי דהא נדרתא לה יהיא שעתא דהשבתא מהני שבעה ימים דאזכר דתמנא דככולהו שאור לא ימלא בנתיבם ומשום הכי מסקינן דהאי ראשון על כרחין לאו ראשון דשבעת ימים קאמר אלא ראשון שהוא קודם לכן דהיינו ארבעה עשר וכו' חורף פרושו של רש"י ז"ל :

ולפי דבריו למדנו נדרון שלפנינו מה ששבעתו חל הוא שבת הבאה בחורף עיר פירמיניאן מכל שבעתו הוא מחוייב שילא מעיר פירמיניאן קודם השבת שכסם שבתא חומר דמכלל קרא דשבעת ימים שאור לא ימלא שצריך להשנינו קודם לכן הכי נמי מכלל שבעתו הוא מחייב לנאח קודם השבת מפירמיניאן ולמיכך ערב שבת עם חשיכה חל הכדר מיקרי • אכל המפרשים ז"ל פשוו בענין אחר ואמרו דמיתורא פריך ולא דקשו קראי אחרדי וכי קאמר כתיב שבעת ימים שאור לא ימלא ממיילא משמע דביום הראשון מיהיב לבעוריה ומשום הכי אמרין דמיימורא דקרא משמע דהאי ראשון לאו ראשון דשבעת ימים קאמר אלא ראשון ומעיקרא זהו חורף פרושו זה • ולפי דבריהם ים לומר נדרון זה דלא מיקרי חל הכדר שנין שם חומרים דמעיקרא דמקרא דשבעת ימים שאור לא ימלא בנתיבם משמע שיבערו ביום הראשון של שבעה הכי נמי אין בכלל שבעתו של זה שילא מן העיר קודם השבת אלא בתחלת

נתחלת השנת ולפי זה לא מיקרי חל הנדר

ולפיכך

כיון שהדבר שקול וחלוי נמחלקות על
 החשונים אם הוא מחוייב לנחת מן
 העיר קודם השנת ולי הכי עיקרי חל הנדר חו
 אינו מחוייב לנחת עד השנת ולפי קודם השנת
 לא מיקרי חל הנדר העפוי שהדבר נדרר שחשק
 יש לו לנחת מן העיר קודם השנת כדקיימא
 לן דבשל חובה הלך אחר המהמיר אפי"ה איכא
 למימר דלא מני חכם להפך דהכי דמתנריין עליה
 דלנתן קובטח דמילתא הוא דלא מייחייב ואין חכם
 עמיר לא ח"כ חל הנדר יומסתנפח דהא מילתא
 תליא בנזיל דמרינן דפסקא דרורייתא לחומרא אי
 הוי נדאורייתא חו נדרנן שברמ"ט ז"ל כתב
 שמי דמרינן דפסקא דאורייתא לחומרא מדרבנן
 נעלמא הוא שכתמינו נספק' ובהיא ראייה לדנריו
 מהמרינן בקדושין אמר רבא דבר תורה שחוקי כשר
 מאי טעמא רוב כשרים חללה ומיעוט פסולין ואי
 דלזיל הינכו לגבה כל דפרים מרובה פריש מאי
 חמרה דלמא חולא אייהו לבנייהו בוי ליה קנע
 וכל קנעו כחחלה על מהנה רמי התורה חמרה לא
 ינא ממור בקהל ה' ממור ודאי הוא דלא ינא הא
 מחר ספקינא לנא ספק אימורא מדאורייתא לקולא
 ומאי דמרינן ספקא דאורייתא לחומרא מדרבנן
 נעלמא הוא לא דנריו ז"ל

ולפי

שיטה זו יש לרונ נדרון שלמינו שאעפ"י
 שהא מחייב מספק לנחת מן העיר קודם
 השנת אפי" הכי כיון דמדאורייתא לא עייחייב לא
 מיקרי חל הנדר אלא שכר הקשו על דברי הרמב"ם
 ז"ל ודאינעיא לן בפרק דהלוין מנא הא מילתא
 דחומר רבנן ז"ל בפר רובא ואינן למססה משירת
 עלם נפקא דרמננא אמר ועלם לא תשרו בו ונהוש
 שמה ניבך קרום של המוח אלא דמרינ' זיל בפר
 רובא ואי אינא מאי קא מייחי ראייה מנא לרובא
 דע"מא דהא הכא אפי" לא ניזיל בפר רובא שרי
 דספק ערפתי על ספק ערפתי רחמנא שריא אלא
 ודאי משמע דנזיל דאורינן ספקא דאורייתא לחומרא
 מדאורייתא הוא ולא מדברייהו יו"ט משמע מדחייב
 רמננא חסם חלי אפי" היכא דלא איחמק אימורא
 למחן דחמר דלא נעינן דלכל חתיכה נינ שתי חתיכות

הכי אטור אלא ודאי משמע דהא דמרינן ספקא

דאורייתא להמרה הוא דמרינן הכי מדאורייתא
 דמרינן חסם נפ' עשרה יוחסים והתורה חמרה
 ממור ודאי הוא דלא ינא ממור ספק ינא נממור
 בלחוד הוא דמרינן הכי ומדרשא דקראי וכלאורינן
 חסם חלל בשאר איסורי הילבין נספיקן להחמיר מן
 התורה ונין ספק נדרו זה הוא מחייב לנחת מן העיר
 קודם השנת שלפי מחלקת' של ראשונים בזה
 סוגיא בפ"ק דפסחי' הוב ליה פיקא דאורייתא
 ולחומרא כיון שנון התורה הוא מהוייב לנחת מן
 העיר מחוץ חיונ נדרו משמע ודאי דחל הנדר
 מיקרי דכל היכא דקא ליה בתיסור כל יחל אחרים
 מוחלין לו י' ודע"פ שערין אפטר לפסקא קתא בזה
 אפי"ה כיון שאפי' אינו מחוייב לנחת מן העיר קודם
 השנת הדברים מוכיחין דחל הנדר מיקרי ושלל
 כדברי הרמב"ם ז"ל ופניו שכתבתי למעלה וכן נמי
 אפי' לדברי הרמב"ם ז"ל איכא למימר דהכא חל
 הנדר מיקרי לפי שהוא מחוייב לנחת מן העיר קודם
 השנת כמו שזכרתי אחר סוגיא שנמסכת פסחים לפי
 דברי רס"י ז"ל ועוד שאפי' הדבר ספק הדברים
 מוכיחים ונרזין דכיון דמדאורייתא הוא דמרייב
 חל הנדר ויקרי לסיבך דעתו נדרון זה איכול חסם
 להתיר נדר זה ערב שנת עם חשיכה ומ"מ שזא
 נקונטרסך בלשון זה ולא דמי לאומר שניעה שלא
 אוכל כבר זה אם אוכל זה דוראי אינו נשא' עד
 שיאכל אומר של תנאי דהחם שני שלא קנע זמן
 לנדרו לא למעשה דומיא לקול' שאינו נכה ושלמי
 ולמי שאשכ' עליו דמרינן כאל על הראשונים ואחר
 כך נשאל על השני לפי שהין הנדר חל בלל עד שיהיל
 התנאי ומאי ואילך נאמר ולא קודם לכן כדמשמע
 מההיא דריש פרק ערבה התאורסה דמרינן הכי
 קמ' אילימא כדחמרה פירות עולם קונס עלי אם
 ארזן לא ארזן ולא ליחסרון פירות עולם עלה אלא
 לא חסרי לה פירות עולם קודם לכן כמו שכתב הרשב"א
 ז"ל בחדושי על זה ע"כ לזינך אלא שנידא
 לך דנאמר שנועם שלא אוכל כבר זה אם אוכל זה
 אינן איסור חל עליו עד שיאכל אותה של תנאי
 ראשונה

וחזק

במכר זה אינו דהא דמרינן חסם בפרק
 שנועות חסים בתרא שתיבן נמזיר חלליה
 לאיסוריה וברר חלליה לתנליה פלוגא דר' יוחנן
 ור"ל לר' יוחנן דחמר התראת ספק שמה התראת
 הייב ולי אינא כדקמ' ולהיא דריש פיק נערה
 התאורסה ממניית לה אפי' לר' יוחנן דחמר התראת
 ספק שמה התראת הכי מחייב ולסיבך כדי שלא
 יתקשה לך דבר זה ראיתי לכתיב אליך מה שכתבתי
 בחדושי נעוץ חסמה הלכה של נכרות לאחר שנרמתי

לדעתיה דלא רלה שיחול הגע עד שיתקיים התנאי ע"כ :

נב עור כתבת מיהל שכול נבית הכנסת ויבדק על הכוס נפ"ה ואשר קדם וכו' והעעים לחינוך הנמוזל בן סייה ימים אש לרץ שיטעם המוהל או חינוך שהגיע לחינוך כדי שלא תהא נרבה לנעלה או נאמר שעינות לחינוך הנמוזל פוערו כדחמירין בעלמא לטעמיה לינוקא ולא מפלגי בין הן שהגיע לחינוך לקטן בן יומיו ויכול אדם לרץ נרבה ההגנים על הקטנים כדחמירין פורס אדם לנביו ולנבי ביתו הקטנים וכו' וכי מיחול דהתם דיוקא דקטנים שהגיעו לחינוך כדמסיים עליה נביריתא כדי לחנכן במצות יביון סבן פשיטא לן שארין ראשי לרץ המוציא ולא נפ"ה בשביל חינוך בן שנתה ימים אלא א"כ אוכלוסיה עמוהן אפי' הכי איכא למימר דהכא שאני שהיא נרבה המנוה ששעה ר"ל המילה והיא נרבה אשך קדם סבן נטעימת החינוך הנמוזל בני דכוון שפירם בשביל חינוך שנתחייב לחינוך כ"ס בשביל זה שהגיע לחיוב מנוה זו ועליה נפקה נרבה אשך קדם על היין שכול לרץ על הכוס נטעימות נלדד

ועור שררה לכאורה מלשון רש"י ד"ל נפרק נכל מערנין גבי ההיא דליטעימה לינוקא שחם יבדק ולא יטעם לא הוא ולא אחר שאין זה איסור נרבה לנעלה אלא גנאי הוא לכוס של נרבה שלא נטעימה וכו' סגי לן נטעימת כל דהוא מחץ דהוא אפי' חינוך ב"כ מ' ימים אלא א"כ נאמר שאלו דעת רש"י ז"ל נבית שהוכיר גנאי נלחוד רק נשאלו יטעם המצדך שהכוס נידו לשמות לאלתר ונטעימות וזאתו הוא הגנאי אבל אם ינבדו ולא יטעם שום אדם נרבה זו עניניה היא בידו וירדך לומר עליה שישעו הוא אז אחר שהגיע לחינוך שיוכל לרץ נרבה הנבגי ע"ז וכי מיחול הכי מביחין כוס נבירי נבית הכנסת לילדת וא"כ לא הויה נרבה לנעלה ואין ענינה ביד המצדך אדרבה הוסיף על טעמיה פשע שגרם לילדת מעילה שבהיה נלא נרבה שאין הנרבה הנעשית נבית אחר חוקו ממנה מצוי אר מצויות ולא שטעה מושיעה כלום בשחייה וא"כ למה תועיל שחייה נלא נרבה למצד ע"כ :

תשובה לא ידעתי מה זו השאלה שהנדר נרוד רכי אמרינק נפרק נכל מערנין לחניה לינוקא דיוקא נשהגיע לחינוך ונלשון הזה כתב הרשב"א ז"ל שם דדחוקא נשהגיע לחינוך הא קודם שהגיע לחינוך איסור ראיין אדם מנרץ לנעלה וכיון שהוא מנרץ ואין סוטה ממנו לא חינוך שלא הגיע לחינוך כמו שלא סטה ממנו אדם דמי ע"כ

שם דברי רש"י ז"ל לני ענין רעיו יפה יפה שהם קצומים שם הכנה ויריכים פי' לפרשן ונסוף דברי

נב"מ נעיקר הלכה זו קשה לי אבל איסור ראשון ואפי' נשתרף נמוזל למה הוא חינוך דהא משמע דכל מי שאומר הכיני איסור על עממי דבר פלוני אש אעשה כך ראיין האיסור ננחיל הלא אחר שיגש החוה דבר אדל קודם לכן איין איסור כל עליו כלל רש"י בתקיים התנאי א"כ ור"י מ' מדחמירין נרבה פרק נהר"ל דרדים דגרסינן הוסי' היכי קאמרה חילימא דאמרה קונם פירות עולם עלי אש אחרץ למה לה הכרה לא אחרץ ולא ליסמרוך פירות עולם עליה והקשה על הרשב"א ז"ל מ"מ הרי היא אסורה נכלילת פירות משה וכדנר יהודה דאמר דריס נ"ס דנדרים אל יישן היום שמא ילך למחר דנתחילה לא מוזרה הכי נמי לא שאל כל היום שמא אחרץ למחר ומלאה עוברת נכלילת הפירות למפרע ומרץ רלימה דכל האומר קונם פירות עלי אש אעשה כך אינו איסור על עממי פירות אלא מנוון שיעבור על תנאו ואיך אל דבריו ז"ל והכי נמי משמע לי דרך זה מדחמירין נביטין נפרק מי שחזו הרי זה גיטיך אש לא נבתי מלאן עד י"ב חדש ומת נמוך שנים עשר חדש אינו גיט אלא כל מי שחלה עממו נבתי איין משמעותו יחול הנדר אלא לומר שיתקיים התנאי דאש לן כן הוה ליה מעכשיו אש לא נבתי וכו' ומת נמוך י"ב חדש הרי זה גט וכיון סבן זה נשבע שלא אוכל זו אש אוכל זו אינו נשבע שהיא איסור נז"ל א"כ איכל התנאי ראשון אבל הכל איסור ראשון וא"כ התנאי ואפי' שיהיו נמוזל לא עשה איסור כלל כדחמירין נבהיה דנדרים דהיכא דאמרה קונם פירות עולם עלי אש אחרץ ואכלה פירות וא"כ רחלה לא עשה איסור ודחוק הוא לומר דהכא נאומר נפירות נשבע שלא אוכל זו מעכשיו א"כ לא היה לו נרבה למר קטם שאין רבן של אמוראיין לסתום אלה לפרם

ונראה לי דמי אמרינק הכי ה"מ נדרר הנמשך קודם התנאי ואחר התנאי כגון ההיא דנדרים דאמרינק דלא כוונה לאיסור אלא פירות שאלכל לאחר שמתרץ לפי שטמ' היה דעתה שיהא מותרת לפירות קודם הרחיבה מ"מ שם מקום לנדרה למהל שיהא אסורה בפירות לאחר שמתרץ אלא זה לא נשבע אלא על דבר אחד אש תאמר שלא נשבעה אלא אחר שיתקיים התנאי נמלא שהיה אשך שיתקיים תנאו ולא יחול לנדרו כלל דהיינו נכלל איסור ראשון היולך אמרינק ליה לדעתו שכוונתו היתה שכל זמן שיתקיים תנאו ואפי' נסוף שיחול נדרו וכן געממי מפני שכל מי שמתרץ נקטי' מתרם אמרינק ליה

ע"כ * ודברי רש"י ז"ל בצרף ככל מערצין קד הם
 דכי אמרינן המצרך לריך שיטעום דמטעם המצרך
 עלמו היינו שמתח מתאם דגנאי הוא לכות של
 נרכה שלא יבנה אדם ממנו לחתור אלא כאלא
 שיה אדם ממנו ללל הדבר נרור שאינו גנאי
 בלבד אלא חיסור גמור דהא ק"ל למצרך נרכה
 שאינה לריכה עובר משום לא תשא * ואין לספק ולומר
 דתינוק זה כיון שהגיע למינן מצוה זו הרי הוא קטן
 שהגיע לחינוך שהרי הדבר נרור שאין החינוך מנר
 התינוק באותו קטן לא טוב או כי ריגא הוא דמחייבי
 למינהיה * וכן מה שמביאין פוס שגבחו בו דבית
 הכנסת לילדת הדבר נרור שאין הנרכה מועילה
 לילולת כלל דורשים הללו כל כך פשוטים שאין לריך
 לשאת ולתת בהם ולפיכך לריך להטעים כוס של נרכה
 לקטן שהגיע לחינוך :

נר עור שאלת להוריעך דעתי
 כשומרת יום שמתה
 מה דין נכסי לאן נרזל שלה וגם לדעת הרשב"א ז"ל
 שסובר שהכל לינם מה דין השיר :

תשובה

אכתוב לך מה שהשיבתי כבר נענין
 שומרת יום שמתה לענין עיקר
 כתובה ומוספת הדבר נרור זכו' ונמו שכתבת למעלה
 נסימן מ"ו דף א' ולענין השיר שכתבת נאשונתך
 שאפילו לסנת האומרים שכל נכסי לאן נרזל לינם
 אפילו הכי אין הינם יכול לערער על השיר ונתת
 טעם לדבריך שעיקר מנהג השיר הוא חתת גרונייתא
 ליורשיה אס אין להולד של קיימא ולזה כתב הרשב"א
 ז"ל שלעולם גונה נפתם שליש הגרוניתי ונמל לפי זה
 שאפילו לסנת האומרים שכל נכסי לאן נרזל שלה
 לינם חייב הוא להחזיר השיר ואע"פ שלא נכתב דהרי
 הוא כמו שכתבת דסנת הרשב"א ז"ל דנפר המקבל
 נהיה הלל היה דורש לשון הדיוט ולפיכך כתבת
 שהין השיר כלין הקבירה שכסש שקבורתה חתת
 כתובה קבורה אך השיר לדין כל מי שירש גרונייתא
 מורע השיר * ע"כ דבריך :

ואני

איני מסכים לדעתך בזה לפי שהקבורה תקנם
 תבמים אחי ולא מדין תנאי ממון שקבל הנעל
 על עצמו ולפיכך כל מי שירש כתובה קבורה חל
 דין השיר ואינו מתקנת חכמים אלא תנאי ממון הוא
 שקבל על עצמו ואין לך להסתיף על תנאו כלל והרי הוא
 לא התנה אלא שאם תמות אשתו נתיין וזו שכתב
 הרשב"א ז"ל שלעולם גונה נפתם שליש הגרוניתי לא מן
 זה הטעם הוא אלא לפי שהוא סובר שכל דבר שהגרוני
 אדם לכתנו אע"פ שלא נכתב כמו שכתבת דמי והוכיח
 מדאמרינן צרף המקבל דכילבו תנאי דהתם היו
 דורשים לשון הדיוט ותיינו לומר שכל מה שהורגלו
 ההדיוטות לכתבו אע"פ שלא נכתב כמי שכתבת
 דמי ואפי' לפרתו ז"ל אין לנו אלא כפי מה
 שהורגלו ההדיוטות לכתבו ודבר נרור שתנאי השיר
 אינו אלא אס תמות אשתו נתיין חל לנו יום אין לנו :

נה הגיעתני שאתך

ויכתוב בשם שאמר צפר' פותחי' המורד הנאה מחברו
 דין מחירי' לרשא נפניו אס כאמר ^{הג"ה}
 דנפניו אפילו נעל כרחו או ^{הג"ה} לנעלה דיטון כ"ו
 כאמר דרוק' מרעתי חל נעל ובסינון ל"ב ובסינון כ"ג
 כרחו לא יג' כראיתי' נוס' ונוחן ^{הג"ה} כיוולא בזה *
 אס השירוהו נדיעבר אס הוא מוחר אס לאו וכל מה
 שאמרת בזה יפה אמרת ושב איני על אמרתך * האמנ'
 אין נרון זה שלפנינו תלוי בזה כלל ולכן איני מכניס
 עלמי

נג כתבת

מעשה בל לידי נראוין שהיה
 הפטרופוס מיתומה אחת
 ומתעסק נכסיה ועודה נרשותו השניעה וחסרה
 איסר על נפשה על דעת דמים מכל קרוסין שחקבל
 צעלי רלונו כמנהג וכנעולם חסד שלו כלל חוקק
 ואחר זמן רב נודמן לה נן זוג הראוי לה במזל מאל
 ונתקיימו התנאים ואחר הדברים האלה הודיעני
 הפטרופוס בכתבו חוקק האיסר ולתיי לשלוח אליו
 בר נכסר וחלתי פניו גם בנכתב ההיתרה יען ראיתי
 היחומה עגובה ועגומה גם הודיעה שאם לא ירצה
 להיתרה שחיתרה אינו כמותה שגניו לא נכתובה
 זו אלא לשאינו הגון לה * ע"כ דבריך *
 ונקטת שאעמירך על העמי :

תשובה

זו שכתבת לא נכתובה לא אלא
 לשאינו הגון לה נראה שבונת
 לאותה שאמרו נסוף מרוב' מעשה נאשה אחת שהיה
 בנה מצד לה וקפלה וכשנעה כל מי שינא עלי אני
 שחיתרו וקפלו עליה בני אדם והגונים וכשנא דבר
 לפי תכמי אמרו לא נכתובה זו אלא להגון לה *
 ובראיה שאת לדמות להי רהת אמרינן שלא
 נכתובה אלא להגון לה הבא כמי אמרינן שלא נכתובה
 אלא לשאינו הגון לה * ואין הנרון דומה לראייה דהתם
 להנחת' נשעה ועל דעת עמיה נשעה ולפיכך אנו
 אומרים דעיה נכך חל הכא שלהנחתו של הפטרופוס
 שלה נשעה שהרי כתוב נסטר ^{ג"ה}
 איסורה ושבונתה ששטה עיין בל"ו ובסו'
 הדבר נגמולת חסד שלו איני ל"ב תשובה ארוכה
 בראה סיהא כח ד' יפה להתי' בענין זה או דוניה לו
 שלא מרעמו שהרי תלת עמי' וגם לנפס נפוי כ"ה *
 בו שלא תתקדם לשום אדם שלא מרעמו :

ועמך דבריו על הירושלמי ואעפ"י שאפשר לרין
 אחר דבריו ז"ל אחר שהוא ז"ל כתב שאפי' נתקדשה
 אינה מקודשת מאן גבר ומאן גבר דרנן חיליה למר
 שתתקדש למחלה * ולפיכך איני רואה הישר נחיש
 זה ע"פ מה שזכר בשאלתך *

האשנים

היקרים האלה נוסאי כמנך הניאו לפני
 אנוכרדני הכהן קא"ל ואמר שהוא היה
 אחד מן העדים נאסור הזכר עם אנומוי אשר
 דר היום שם וכן העיד בפני שהיחומה היא
 אסרה על עצמה כל קרובים שתקבל אם לא נרנן
 האפטרופא או נרנן אחיה כשערוק קבר"ע או
 נרנן חכם אחת קרובתה ולפי עדותו כיון שאחיה
 מסכים דבר אין חשש בפניו אך אחר שחזמו
 איסר לא נעשה שטר כלל לכן חקרו ודרשו עם
 היחומה היא אם עשתה איסור אחרי כי אין אחומו
 איסור אשר העידו בו עדים הללו מסכים עם
 איסור הכתוב בפטר גם תחקרו עם אחומו העד הדר
 געיר"ם הענין היח"ל היה ומאשר נראה נעניי על
 דרך זה תמצאו פתח ומקום לעשות מעשים לא
 רחמי לכסות אל האפטרופא :

נו כתבת

הגביר י"א שנסתפק נענין
 הלוואה הנכרי ברנית ועלו
 בידך צוה דעות רופפות נעניי שראיית להרמ"ם
 ז"ל שזנה לנכרי חשך מלוות עשה אתה חושש
 בעלמך שלא לעקר מלוה אחת מן התורה ומלך
 אחר ליד נקטך שהרי שלמה צווח מרבה הונו
 כשך ותרנית וכו' והערינן בפרק חי זהו כשך
 אחר רב נחמן אמר ליה הונח לא כררה דאפי'
 רבית הנכרי תיבית לוין מהם ומלוין אותן נרנית
 אחר רב הייך רביה רבנן הונח כדרי חיין רבינא
 אחר בתלמיד חכם עסקינן וכו' ע"כ תורף דברייך :

תשובה

תחלה אפשר לך שמי שרואה
 להמנע מן הרנית אין לו לחוש
 מפני חשש שלא יעקר מלות עשה מן התורה
 וכדברי הרמ"ם ז"ל שהרי חף הוא ז"ל מודה
 שאע"פ שזינן תורה כך הוא כבר חסרו חכמים
 שיהא ישראל נלווה את הנכרי ברנית אלא כדרי
 חיין אלא איכ הוא תלמיד חכם וכדמוכחא היא
 סוגיית בפרק חי זהו כשך כחכ הוא נעלמו ז"ל
 צפ"ה מהלכות מלוה ולוה * ואל תעוה הייך
 החכמים רשחין לבעל מלוה אחת מן התורה דהא
 ק"ל ביבמות בפרק האשה ד"ד מתנין לעקור דבר
 מן התורה צנן ואל תעשה ולפיכך הרונה להמנע
 מלהלוות ברנית אין לו לחוש מהחש איסור מפני
 דעתו של הרמ"ם ז"ל וכ"ש שכבר נתלקו ענין
 גדולי הדורות לפי שהוא ז"ל בולט זה מדתקיא

עלמי עשו להכריע במחלוקתן של ראשונים אם
 התירוהו נדענדר אם הוא מותר אם לאו ולא רחמי
 ג"כ לאחד מן הראשונים שהכריע צוה כלל * ולא
 אחריו ג"כ אי נפגור חסי' נעל כרחו או דוקא מדעתו
 לפי שאין כדון שלכנינו חלו צוה כלל חזל עיקר חומר
 ענין זה הוא מפני מה שכנתה חלי בשאלת הראשונה
 בלשון הוה היחומ' היה אסרה הוה על נעשה על
 דעת רבים ומכל קרובין שתקבל שלא נרנן האפטרופא
 נגמילות חסד שלו בכל חוקק * וכבר ידעת מפי
 דעסקינן בפרק השולח דברר שהודר על דעת רבים
 אין לו הפרה *

ולפיכך

השינויך נחשונתי הראשונה דכיון
 רלינ' לרעות האי נרנן להביא דערונה
 שאיני מולא מקום להתירה דע"ג דאמרין בתם פרי'
 השולח דאפי' נדר שהודר על דעת רבים לנדר מנוה
 יא לו הפרה וקדושי אשה נר מלוה יא זה ובמו
 ששמעת מפי ורחייה לנדר מההיא דאמרין נריש
 פרק האומר מלוה נה יותר מנשלחה אפילו הכי
 מנוה גמורה ליכא כיון דאתתא לא מפקדא חפרייה
 ורנייה ועוד שכבר ידעת מה שאמר ר"ת ז"ל דע"ג
 דאמרין לנדר מלוה יא לו הפרה לא בכל מנוה אמרו
 כן אלא כלי ההיא מקרי דרדקי שהגדר מעיקרא עעות
 היה ועל דעתם הודר ועל דעתם הותר אבל מנוה
 חפרייה לא ויתומה זו שגורה איסר ג' נגמילות
 חסד שלו הרי תלתא ענמה נדעמו להנחשו ולתועלתו
 ולא להנחתה שוה הוה ענין מי שהוא גמול חסד מתברו
 וכיון שכן הייך שייך הכא הישר כי הכי רשייך
 נההוא מקרי דרדקי *

ואעפ"י

שקרונ הדבר נעניי שיחומ' ז"ל לא דרק'
 בכל זה ואפשר שהיתה סגורה היה
 איסור זה לתועלת' נלמד כדי שלא תתפסה אחר מי
 שזינו רובה נתועלתה אעפ"כ אין לרין אלא כפי
 הבלשון הכתוב בפטר וכמו שזכר בשאלתך * וכבר כתב
 הרשב"א ז"ל נעשונתי נפי' נדרר כוה שהודר על
 דעת רבים שאין לו הפרה דלא לנדר מלוה מיקרי
 כיון דאתתא לא מיעקדא * ולפיכך איני מולא מקום
 להימר זה עם היות שהנדר קשה נעניי * ובג"כ הייתי
 נושא ונותן את האשנים שתתקדש בפטר כיון דלא
 מתבנית ציה וכדאשתא כתב על הנניר או על החסר
 אעפ"י שאין זו שוה פירוטה בתך מוקודשת לי בתך
 מחורסת לי בתך לי לאתני מוקודשת ואניח נמי
 גני גט כתבו על איסורי הנאה כשר וק"ל דמתקנינן
 הויה ליניא וכיון שכך הוא אפשר לרין ג"כ בפטר
 קרישין איש כתבו על איסורי הנאה שיהא כשר
 וזהו הכי הישר קרוב למנוח פתח נענין זה אבל
 מה אעשה והרשב"א ז"ל כתב בפסוק נענין אשה
 סדרה נדר טה שאם נתקדשה בפטר שהינה מקודשת

שׁוֹת שְׁאֵלָה נוֹצוּ נח הַרִיץ

מלאמי לני להקל: נכך אלא דברו איתו והסירו אותם המנוקעות מן והשאר מוזר ולענין חטין שנבנהים כדאש שמומר לחטנו קודם הפסח ולשחית נפשו אבל לא לשלח: ולמכרן לנכרים נמי שרי אלא חסרו כן אלא דבר שאין איסורו מוכיח ומתכוין אבל נכונן זה שרשומן נכר וגמפרטסו ובעירכם מסתנדה דשרי:

נח החכם הנכבד נר"ו

כתבת עתה מקרוב ענין אדם אחר ולאדם מינקת חנרו שנתארמל ונתנה האשה ההיא הולד הכהן למניקה ונשבעה ונתקוף והניח המאמר ההוא שהרשב"א ז"ל השיב בכתבה שנקות דביתו מחדשין כעין דבני ריש גלותא ויש מוקלין בדבריו ואחרים חומרי שרואה שדעת האלפסי ז"ל והרמב"ם ז"ל דלא ילפינן מינה שהרי השמיטה ושכן כחז הראש ז"ל וכן דחוספות דכיון דחזינן דר' מאיר חסר קטנה אטו גדולה באיסור הנחכה הכא נמי גזרו נתנה בתה למניקה דלא דדרה אטו דדרה והא דשריח דבני ריש גלותא משום דידוע לכל דלא דדרה אבל בעלמא אמי לאיחלופי.

ועוד חזקו זה הדעת משום דחמיר איסור מניקת מאיסור הנחכה דבפרק החולץ עלה דבהיא דאמימר דשרא וכו' מדרך תלמודא ההיא לגבי מניקה איחמר אלמא דחמירא מינה והילכך דבהיא דלא חמירא לא גזרו במניקה דחמירא גזרו בכל אפילו עקרה ואילונית כ"ש דבהא ע"ב תוקף דנריך;

תשובה דברי האוסרים עיקר ואינם לריב' לחזק דעתם מפל שכן דבהיא דפרקינן בפרק אע"פ מההיא דהיהה דרובה ללכת לנית אציה וכו' או שהיתה עקרה והיהא דתנה דבה למניק' אלמא כי היכי דגזרו דהא גזרו דבה. והר"א אלפסי ז"ל והרמב"ם ז"ל שהשמישו ההיא דריש גלותא אין ספק שדעתם הוא שאין ללימד ממה וכמה מעשים בלא ילידי דבר זה ואסרתי וזכרתי אחר הדבר הראשון בחדר מן המיוחדים שנקלה גירונה: והע"פ שהיהא דנר קשה הרבה לא הסכימה דעמי לכתוב נשים פנים אע"פ שהיו רובים לעשות דענין כמה מיני חוקים וכל מי שמבקש עלה להקל צוה אינו לא פורץ גדרן של חכמים ולשייך דנדון זה אם אין כהן אלא אירוסין בלבד כמו שנתראה מבחנכם ראוי להפסיק ממה אצל אין כוונן אותו לגרש שאלע"פ שיש מי שסובר כן כיון שנמארה פרק החולץ לא שנינו אלא ואם נשא יוניא אין לנו אלא בנושא אבל נמארה לא וזכו דעת הרמב"ם ז"ל וראוי לסמוך עליו אבל אם נשאה כופים איחוי לגרש וכתבתי זה מפני שאע"פ שנכתבך לא יחזכר אלא לשון אירוסין מזה אהר-ביתמי

בפני לנכרי חשיך זו מלות עשה והוא ז"ל הנין אוקה דרייתא כפסטה שהיא מלות עשה להלות את הנכרי דבתיא והם אוסרים לא כי אלא כי קאמר דברי זו מלות עשה היינו לאו הנא מכלל עשה כלומר לנכרי אתה דשאי להשיך אבל לישרש אי אתה דשאי להשיך ולאוי הנא מכלל עשה עשה ודכות' אמרתי' הקס כל לפור טהור' מחלו זו מלות עשה וחזין הכוונ' לומר שאתה מזה לחבול לפור טהרה אלא לומר שהוא לאו הנא מכלל עשה לפור טהור' מחלו אבל ועמיה לא מחלו אבל מ"מ לריך לברר נו היאך נהגו עכשו הדודי' היתר צוה דהא לשם מסק' דסוגיית דפ' איחוי נכך לא שדי אלא נחד מחרי גזוי או לתלמיד חכם כמה שחא רובה או לאיגס אחרינה כדדי חיוו בלבר ועכשו היאך עשו כל אדם תלמידי חכמים:

בזו ולענין אם מותר לטחון באחת החמ' המנוקעות עם איתו שיניס מנוקעות אם יש לחוש לזה מפני שאין מנעלין איסור לכתלה או אם נקל צוה לפי שמה שאמרנו שאין מנעלין איסור לכתלה אינו אלא מדרבנן בעלמא:

הוי יורע שהרשב"ד ז"ל סובר דהא דאמרין אין מנעלין איסור לכתלה מדאורייתא הוא וגמר לה מדאמרין נפר' גיר הכשה דזרע בשלל מדום הוא כלומר מה שהתירה תורה לנטלו באחת ולהסיר איסורו וכו' דאית' הקס ימ"מ אפילו לדבריו מנעלו בעורו היתר לא שמוענו שהיא אסור כל שנכתל בזמן היתרו אבל יש כהאן שתי ספקות האחת שנוכל לומר שאין היתר מתבטל בהיתר משום דבפרק נהרה דע"ו מוכה דהיתרה לגו איסורא לא בטיל ועמיה דנולחא לפי שאין ההתר עשוי להסתפל והנא נמי בזמן התרו יש לרדולימר שאינו מתבטל מתי מתבטל לאחר איסורו וממלא זה מנעל איסור לכתלה: והספק השני דלמא כי אמרין דלפני זמנא בששים ה"מ לאוכלו קודם הפסח משש שעות ולמעלה אבל לאוכלו תוך הפסח הוא חיוד ונעור' ושתי ספקות אלו מתדורות מדרבנן נפר' דנדה דכלאים אצרי גזולים ואתר רחלים שרפתן זה צוה אם רוב מן הגמלים ומתר ואם רוב מן הרחלים אסור ומותר דקאמר היינו לערב עמיהן נמר ופסחים ומתא דשמעין סתור דבהא דמתא וזמכוין שנכתל סוג אינו חזר ונעור'.

ולפיכך נראה לי להלכה שמיון שאין באותן חמ' המנוקעות אחד מששים שמותר לטחון בכל קודם הפסח ולאכול נפשו אבל למעשה לא

להקל בו ולפיכך אומן חטים המנוקעות אסורות ; ולענין שאר החטים שאין מנוקעות נראה בעיני דמותות ולא מטעם ספק ספקא לפי שאיני מסבין לספק ולומר שמה מחמת לחות ענין נחנקעו וכמו שכתבתי . ועוד שהיינו לרובם לחוץ ולדין כדברי רבינו יצחק ז"ל שאומר דלא עיקרי ספק ספקיה אלא כשהספקות נזית מכת שני מערובות . חזל מה שמזיקני להיתרם הוא שהדבר מזוי שנעץ בשמים עליונות הגדים והחמיתו מחמתן ומתקע והין המים נוגעים באשכביו כלל וכל כה"ג לא מילינין רעותא באמנעית הגדים ולפיכך אין ראוי להחזיק בו איסור וכ"ש שנמלא לכהן לרק כלשון הוא חטים שנעץ בהם מים אם חיים לחוץ ולא נסתהב מראיהם וכן קשות מותר לאכול נפסח ואין חששים לספק איסור להאיסורא לא מחוקינן . וכ"ש שיש מי שאומר דבחיטי של מלה נחנקעו ממש בעיני אש"פ שאיני מסבין לזה דאדרבה נפרק בחרא דע"ז דף פ"ה מוכח דחט"א אגב צריבו כמנוקעות דמיין ומכל מקום מכל אלו הטענות שכתבתי שאין מנוקעות מותרות .

ולענין אם מותר לטחון כחת החטים המנוקעות עם שאינן מנוקעות אם יש לחוץ לזה מפני שאין מנטלין איסור לכחילה או נקל צוה מפני שמה שאחרן אין מנטלין איסור לכחילה אינו אלא מדרבנן נעלמא חזי יודע שראש"ד ז"ל סובר דהא דאמרינן אין מנטלין איסור לכחילה מראשייתא היא וגמר לה מראשייתא בפרק גיד הנשה דרורע נשלה הדוש הוא כלומר מה שהתירה תורה לנשלו כחטת ולהתיר איסורו וכדאיתא בתם . ומ"מ אשילו לרבינו במנטלו בעודה היתר לא שמענו שיהא אסור כל שנחטל בזמן החירו . אצל יש נכאן שתי ספקות .

האחת שנוכל לומר שאין היתר מתבטל בהתר משום דנפרק בחרא דע"ז דף ע"ג מוכח דהיתרא לגו איסורא לא נשיל וטעמא דנולמא לפי שאין היתר עשוי להבטל והבא נמי בזמן היתרו יש לרין ולומר שאינו מתבטל מהי יבטל לאחר איסורו ונולמא כי אמרינן דלפני זמנו בששים ה"מ לאכלו קודם הפסח משם שעות ונעלה אצל לאכלו בחוץ הפסח איכא למימר שאש"פ שנחטל קודם הפסח בחוץ הפסח הוא חזיר ונעור . ושתי ספקות הללו מתבררות מדרתן . נפרק . בהרא דכלאים אמר גמליס ולימר חמליס שטרפן זה צוה אם רוב מן הגמליס מותר ואם רוב מרחלי' אסור מחמה על מחלה אסור וכן הפסחן והקנבוס שטרפן זה צוה אסור וכו' כלומר אסור ומותר לערע עמהן למד ופסחין . ומהא ששעיט שהיתר בהיתר מתבטל וש"מ כיון שנחטל שג איעב

אח האשלה נעלמה וכחצו זה כלשון הזה לקח לו עשרה אנשים וקדשה פניהם ולקחה לו לאשה ולא ידעתי אם נח זה הלשון נדקדק לפי שנאומה שאלה בעלזו הוזכר אחר כך לשון אירוסין והאש"פ אומרתי להבינו על כל דבר ודבר .

נט שאלת

הקליר שנת בשמים ולפיכך חשבו לחטים של שנה זו ונדקדקו ומלאו בהם חטים מנוקעות עד שהיואלו אין הנקרה גרי"לי ותפסנו אחר החטים של אשתקד ומלאנו בהם מהחטים המנוקעות הנזכרות אך לא נמלאו בהם כל כך כמו שנמלאו בחטים של שנה זו ולכן נספקנו בעיני זה לפי שיש לרין ולומר שמה נחטים של כל שנה ושנה ימלא כענין זה אם יבדקי אחריהם הנקוע הזה אינו אלא מחמת לחות היואל מן השנלים נעורו נגדים וא"כ הווי ליה מי פירות שאין מחמלין . ויש לספק ג"כ שמה הנקוע מחמת מים הוא וגם בחטים של אשתקד נפל מים נעם הקליר ולפיכך נחנקעו וא"כ יש כאן בית מיוחד שמה בכל החטים נפל מים ואפי' אומן שאינן מנוקעות אילו היה אדם מניחם על פי חנית היו מתנקעות וא"כ לרבי הפוסקים כמר עוקבא דאמר נפרק כל שבע דף מ' דלא תימא נחנקעו ממש אלא כל שאלו מניחין על פי חנית והם מתנקעות מחליה' .

תשוב' החטים המנוקעות

אינו רואה בהם לך היתר כמחה פנים . ראשונה שלחיות ולהקל שהנקוע ההוא יהיה מחמת לחות היואל מהשנלים נערו נגדים והווי לכו מי פירות ואין מחמלין רחוק הוא בעיני לפי שאשתי למי שנקיאינן דברא אם ימלא כל לעולם אחרו לא . ועוד שאפי' הדבר כן החטים ההם יהיו אסורות לדעת רש"י ז"ל והרבה מן המפרשים שהם סיגרים דכתי דמי פירות אין מחמלין נוקשה מיהא הוי והכי דייק לישא דאמרינן אין חייגי' על מחולה כרת אלא כרת הוא דליכא אצל איסורא מיהא איכא והכי מוכחא במנחות . ועוד דאפי' למאן דאמר דמי פירות אין מחמלי' . כלל ה"מ בלא מים אצל כל שנחערב בו מים אמו להחמין מיד . וכל זה גלוי וידוע אליכס וכיון שכן אפי' כאמר שהחטים הללו מחמת לחותן התחילו לחפוט כשיחערב בהם מים נשעת לשיה יחמילו מיד שאיני מולא חילוק בהם מקום ביון נחערבו מים ומי פירות כחת או שנפלו מים ביון נחמלה עד שחפחו החטים או העסה מחמתן ואח"כ נחערב בהם מים שאש"פ שאפשר לחלק נדרר כיון שלא נזכר החלוק בשום מקום אין

במסופות גרסי' אנש"ל קלאים ומי' כלי ששעלי קלויות עושים בו קלויות וכו' ויזכר ועובר האור נכתב ומכחו מתקע

הוסיפה ארוני ולא הוסיף לה זכאים הנזעל הם היה יושב בעיר אחת כי שם ניהו וקדם היחמה הנזכר בעיר אחת שמוכה ועירו כמו שנים פרסאות ומיום הקדושין הנזכר' וילך לא קנע דירחו במקום ידוע אלא הולך ומד גולה לעיר מעיר לעיר והוא יושב מעודה עד היום הזה בעירה והקפל אשר היא דרה בנייהם אחר הקדושי' שבה אחת ויותר הסכימו בנייהם ועשו תקנה שהתנהגו בכל דניהם וענייני ומשפטיהם על פי ספרי הרמז'ס ז"ל בכל מה שכתוב בספריו בין בהיתר בין באיסור בין בדיני ממונות בין בענייני קדושים וכתונה ועניין והנזעל הנזכר אחר שקדם היחומה הנזכרת פזר ואבד כל אשר ליחומה הנזכרת והנית אותה ערומה ולרורה באלמות חיות וילך בשירותו לנו הרע וינח נכפ' אחר ותקן עיניו באשה נשולת בעל חנה עמה ויוליד ממחת יד בעלה באונס וכרלים פרזי'ם היה הוא יושב נראשו מחזיק ברשעתו והבליעל מוכר חסות היום ניד המושל בעיר על דבר מה ולא אשמו שראתה כי כלתה אליה הרעה מאת הארון לעקב לפני ומצד ותפתקן לו להוליאה מרשותו מפעם שאומרת מאים עלי ומאל' העיר כמתורה וכאשם על האונס שאחנה מותלה עמה חפץ להוליאה ממחת יד הנזל הנזכר אם ימלא פתח ומקום להוליאה בדיני ישראל וראובן הנזעל אינו רוצה לגרשה ומשיז כי טענתה שטיעת מאים עלי שהיא סברת יחיד ושאר הגוונים והפוסקים לא כפקו כן ולא משניה על זה סברתי הוא הרמז'ס ז"ל לסמוך עליו נדחס רשע כגון זה בעל מפשי'ם רעיו ומנייה בכל מדומיו כל שכן שחזק שבע' שהיא יושבת בה פשוטתת להחנה על פי הרמז'ס ז"ל אין לזוז ממה שכתב וראובן הנזכר משיז שהוא אינו דר בעיר הנזכרת ושאינו כלל בתקנותיה' ואין כח לגני אותה העיר לכופו להחנה על פי תקנתהם כל שכן שהתנה הנזכרת נעשית אחר שתקדשה לו ולא משניה שהוליל שהיא דרה במקום ההוא על דעת מנהגות ותקנו' אותה העיר ששאו ושיעשו באשה מתחל' בזיון שהוא אינו יושב במקום קבוע והוא יושבת בעיר שלה הרי הוא נחשב כאנשי אותה העיר בכל תקנותיהם ונקשה ממני גביר נא י'א ששעמידך על דעתך אם יוכלו אנשי המקום לכופו לתת גע' ע"פ תקנתהם הוליל ותולין עלמן נאילן גדול ועוד כי השופט עשה שלא כהוגן שאין משיאין את האשה אלא לדעתה והוא לקחה באונס ובהכרח ומן הדין הוא אשר גמולו יסות נראש' :

תשובה

אם נתקדשה באונס כמו שכתב הדב' נזכר שאין קדושי קדושי' וכדנרמסין בפרק ח"ה אמר חמימר תלויה וקדיש קדושיה קדושי' רב חשי אמר אשה ודאי לאו קדושיה קדושים הוא עשה שלא כהוגן לפיכך עשו

חזור ונעור לפיכך נראה לי להלכה שכיון שאין באותן העים המזוקעות אחד מששים מותר לטחון הכל קודם ארבעה עשר ולאכול אבל למעשה לא מלאני לני להקל בכך אלא ברור אומן והסירו מהן המזוקעות והשאר מותר ולענין חטים שבניהם נראה שיהיה לטחון קודם הפסח אבל לא לאכול ולמכרם לכרי נמי שרי שלא אסרו כן אלא בדבר שאין איסורו מוכיח מתוכו אבל כגון זה שרשומן ניכר ותפרסם בעירכם מסתבר דשרי :

ס שאלת

וינמה ספלה לפני יצם קטן ותנעת מזונות ואני בעלה המת אומר לה שהוא רוצה לזן אותה וניהו והיא אומרת לא כי אלא הן לי מזונות בבית אבא ועל זה הוליאה על ידי ההלך המטלטלי' שנמלאו בבית בעלה כדי שזון ותתפרנס מהם ונקשה ממני ששעמידך על דעמי וחס עמה וזאת כדן וכשרה או אם ראוי למחות נידה :

תשובה

אין ספק שראוי למחות נידה שאני המת נוהג עמה כשורה ולפני' מסורת הדין דהא ק"ל בפרק החולץ דנפלה לפני יצם קטן אין לה מזונות מ"ע שמיא קנסה ולפיכך דנהי לה צמה שאני המת מתחבד עמה לזון אותה בביתו ואם היא משתדלת להוליא מטלטלין מנית בעלה כדי שתהא ינוחה בביתה ראוי הוא למחות נידה :

סא שאלת הנביר

י"א וינמה שאיל' רוג' לחתן ולא להתייבס מהו דינה :

תשובה

דכונתין אהרת מרד על שומרת ים הילכך הרי זו דינה כדן המורדת שמוכריון עליה ארבע שנתות ואח"כ אם לא רתה להתייבס הפסידה פתומה אלא שששהין אותה שנים עשר חדש דאי צעיש למיהדר החדר ולאחר זמן זה אע"פ שהפסידה פתומה נראין הדברים שכונתין אותה בביתו ונכפיות אחרות עד שתרלה לחלוץ או להתייבס לפי שהי'ם מעוכב מלישא אשה מתמתה כדאמריון בפרק אע"פ כמ' דלגידא ניה לא יתנו לה אחריותי וכך נראין דברי הרמז'ס ז"ל :

סב גביר נשא

י"א ראותן הוא מפורסם בכל המקומות אשר ישב בהם כי הוא איש רע חוטא בחמורות ונ"ש בקלות ומחוקק במסור ועוצר עבירות בפרהסיא וכתב עיניו בלאה וירא כי לא יוכל לפתחה וילך לשר מושל העיר ונדר אליו סוחר והסר להמתה הסוחר נשא פניו והכריח העניה היחומה להתקדש ולהנשא לו עד כי גבר האונס והכרת שבשעת הקדושין היה מחזיק ניד הנערה'ה שתקבל הקדושין מיד הנזעל הנזכר והיא לוטקת צמר נטשה הוסיפה

שׁוֹת סב סג סד הרץ לח

ז"ל דנמעמד שלשת' אינו יכול לחזור ולמחול אומר
 זכורו שכתבתי נחידושי בסוף סנים אחזתי' ומה
 שחלק עליו הרמב"ם ז"ל לא נדחק בך חלל כדל'
 לכת טעם להשבעת של הר' חלפטי ז"ל כמו
 שהראה נחידושי' נפ' האיש מקדש ומה שהניח
 סעד לנדריו ודחמריני' בפ"ק קדושי' קדשה
 נמשכון מקודש' ואוקימנ' הת' נמשכון דחמרי'
 והביא דחומר חינה מקודש' נסו' ענין לא שכינ'
 לה חלל נמשכון דירה אינה מכרעת דלמלא קמ"ל
 דנמשכון חילולו שלא נמעמד שלשתן ועוד דמעמד
 שלשתן לא מהני חלל מדעתו של לווה כמו
 שהכתוב בסמוך נס"ד ואלו נמשכון מהני חילול בעל
 כרחיה ולפיכך אינו נוטה לנדריו ר"י ז"ל וכל ספק
 בשטרות שלו שלחו דריבין לכתוב שענין לזה למלוה
 זלנתי כמו שאני עובר כדברי הרמב"ד ז"ל מהביא
 דחמישור בסוף פר"ק דגיטין שאם כתב לו הלוה
 נפ' אינו יכול למחול :

ואיצ"ל שהרמב"ם ז"ל הקשה עליו דאי איחא
 לא משכתת לה לאמימר נזסם חוב נעולם
 שיהא יכול למחול דהא אממר נעשה בחומר קאמר
 זלכל העולם אתה יכול לחומר קאזי הכי קחיל דשמואל
 דרשמואל דלחיו הוא דאמר הכה משמיה דכ"ל במעמד
 שלשתן קנה ואיהו גופיה אמר דחור ומחלו מחול זו
 היא קושייתו ז"ל זכורו שכתב נדרושי' ואינה קושיית'
 אללי דע"כ כי קאמר חמימר נעשה בחומר לו
 גשתענרנח לך ולכל מאי דאחי מחמחך ללו כללית
 הוא בכל מאי דאחי מחמתי דהא ודתי מעמד
 שלשתן לא מהני חלל מדעמיה דלוה והע"פ שיש
 מסתברין לומר דאפי' על כרחיה מדחמרינן נפר'
 מי שמתגבני איסור גיורא חי נמעמד שלשתן אי שלת
 לי לא איכנת עכלל וכדן אחא מהני ליה נעם כרחיה
 אינה רחיה של כלום וכדן דחוק נשתי דעם דלא
 משום שיקנה בעל כרחיה חי איזיל חלל דהוה אמר
 ליה החור לי פקדוני חי לא נעמי לחריי ועוד דהוה
 בפספס ליה מילתא חלל עקרו של דבר דמעמד שלשתן
 לא קני חלל מדעתו של לווה :

וראיה לדבר מדקאמ' רב אשי התם נפ' דגיטין
 דעמח' דמעמד שלשתן דקנה מהיט'
 דנהביא הנאה דקא משתמיח ליה מלוה יסנה למלוה
 חדשה גמר ומשעניד נפשיה דההוא טעמא לא שייך
 חלל מדעתו דלוה חלל ב"כ לא ודע"פ דהביא
 טעמא לא קאי במסקנא אפי' הכי רב אשי הוה קים
 ליה בגיובא דמעמד שלשתן טפי מינן ואמימר ורב
 אשי נעמח פלגי ולא דניחא הילכך על כרחיה
 כי קאמר חמימר נעשה כאומר לו משתענרנח לך
 ולכל מאי דאחי מחמחך ה"ק לרדיי ולכל מי שיהא
 עמחא אותו אללי מדעמי דאי אפי' ב"כ קאעמ'

זו שלא כהוגן אמר ליה דניחא לרב אשי מינה
 דקדים נכפשא קדים בניחא מאי איכא למימר
 אמר ליה שיייך רנןן לנפלתו בעילתו ונחמתי'
 אם נתקדשה בחונם כמו שכתבתי חין ספק שאין
 קדושיה קדימין חלל אם נתקדשה בלוי ספקיפת
 נעלה לגרש מפני שהיא אומרת מחיה עליו וכדעת
 הרמב"ם ז"ל בניחא נזה מירחי בורחא אינו לפי
 שראונו הנזכר נעשה סקדס לא היה מאכשי אימה
 בעיר וברשות היה נידו להוליא את אשתו מעיר
 לעיר כולא נה ולפיכך חין כח ניד אכשי אותה
 העיר לכופו להסתא דקאוקימס :

סג עוד שאלת

היה פסול או שנמסרה עליו מודעה ונתבטל הגט
 והיו פגורין העולם שהגט ההוא היה כשר ונחיד
 ג' חדשים שצ"ק לנתינת הגט הנזכר נתקדשה
 לשמעון ואחר שנתקדשה לשמעון יאל קול נעיר
 שהגט ההוא היה פסול או מלך מקטרת המודעה
 או מלך פסול אחר זוראונן נעלה אומר שאין
 קדושי' של שמעון קדושו עפני שהגט ההוא אינו
 גט מהטעמים שכתבתי ואינה לריבה גט משמעון
 לפי שאין קדושי' תופסים נבאס איש זכ"ד העיר
 משופקי' אם תלא מזה וימה אמר שנתקדשה לשני
 זאולי נא עליה אחר הקלושין א"פ שאין לנז גט
 גב אם חוששין לזה ותהיה אסורה לראונו :

תשובה

אם נודע בנידור שהגט היה
 נטל אינה לריכה גט משני
 דמתן בפרק האשה רבה אמרו לה מה בעליך
 ונתקדשה ואחר כך נא נעלה מותרת לחזור לו
 זחמרינן עלה נגמורא דכיון דלא עזרא איסורא
 לא קנסיה רנןן וכלל הכה למיחש שמה אל עלי'
 דהא אפיילו לנ"ה דחמרי' הן הן עדי ייחוד הן
 הן עדי ניהא מודו נכתרסה מן האירוסין דלא
 אמרינן הן הן עדי ייחוד הן הן עדי ניהא וכל
 סקן היכה דליכ' עדי ייחוד כלל ולפיכך אם הדב'
 נדרר שהגט נטל אינה לריכה גט משני ומותרת
 לראשון חלל חסם לריכס לרקק נדרר זה הרבה
 שיש מודעות שהם פסולות מן הספק ולא מן
 הוראי וכל טיולא נזה לריכה גט משניהם ואסורה
 לראשון :

סד שאלתני

אחי יאל מי שיש לו סטר
 חוב על חברו אם וכו'
 להקנות' לאחר נזסם ענין שלא יוכל המוכר לחזור
 ולמחול אותו ולפי שכבר עמדת על מה שכתבו
 הראשונים ז"ל נזה חייני מאריך עמך חלל אכתוב
 דעמתי' היא יודע שדעת' נעשה לנדריו בעל התוספ'

הוא פליגי אמיתו ודב אשי נדיכאל ולא נעמחא בלחוד
 ואין זה משמע הסובייח כלל אלא ודאי משמע דכל
 פתן דלחי מחמתך מדעתי קאמר ולישנא קמח
 עקט תלמודא משום דתסמקת לא קאי וכוון
 שהחיו קושייתו של הרמב"ם ז"ל ודבר ברור וסברה
 שברעת אנו שומכים על דברי הראש"ד ז"ל שכבר
 הכתימו גדולי האחרונים ז"ל דנבר :

המלות שיהא מחויב להתכבד עמו כדון מוחרם
 אלא שיהא מניה לנדותו וכן דרך רז"ל כשיחזרו
 על מי שיעשה כך יהא נכדוי שהם עשה אין דינו
 כמנורה רק כמחוייב נדוי כאחרם הקורא לחברו
 נכד יהא נכדוי וחמרו עד היכן גלגול שנועה
 דאמר ליה עמד תהא ומקשינו הוי שמוחי משמחינו
 ליה אלתא יהא נכדוי דקאמרי היינו חייב נדוי אכל
 לא שיהא לו דין מנורה עד שינדודו אחרי עברן
 לפי שאין דין נדוי ראוי לחול קודם מעשה וכן נ"ד
 כאשר יראו להחרים סחם על מי שטעוין שקר
 מחייבים הכתוב שקבל בשמחא סחם אכ לא יורה
 חייבו כמו שנא דכפרי הראשונים היחבד שמי שימלא
 שקר בדבריו אחרי כן שיהא דינו כמנורה אחרי כן
 להחרק ממנו זה לא שמענו ולא הוגד לנו .

וחזק

עול דבריו ממה שכתב הרשב"א בחסונה
 שהמנהג הוא בהכנסת קהלות שמחרימים
 על המסים ועל שאר תקונים ויש שעוברים כזה
 פעמים ואין נוהגים על העובר כדון מנורה ומוחרם
 וכתב הוא ז"ל בחסונתו שכיוון שנהגו כן אנו מופסים
 בהנהגה כאלכה מכל זה דן החולק לומר דנדוי קודם
 מעשה אינו אלא כעין שנועה אבל לא שהעובר יהא
 כמוחרם וככתב עור דראש"ג דנלנור היכ' שהמנו נביה'
 וקבלו בנדרים שיהיה דין העובר כמנורה שאין
 יחוייבו נודאי להתכבד עמו ולהבדל ממנו כדף
 מנורה זהו מרין קבלתם לפי שדך קבלו וגזרו על
 עצמם ואין להם להחל דברים ואש"כ נראה שגני
 נבדו אחר שלא קבלו עליהם ככה שאין להם
 להתכבד עם העובר הזה כדון מנורה וא"כ הוא
 חיכה למיתר גני יחיד שאפילו קבל על עצמו
 נפי' שאם יעשה כך יהא דינו כמנורה ומיתרם
 לכל ישראל וענר ועשה שאינו כן לגני וירדן דלחו
 כל נמיניה לאסור עלן ד' אחות דליה ושאר
 נדרים מדין קבלתו ולפיק נכדוי זה אין עליו
 להתכבד עם ראינו כן כדון מנורה שלא קבלו
 דבר עלינו והוא נעלמו כן ומעש' דיהודה נמי
 הכי היה שהוא קבל על עצמו לעמוד נכדוי ולפיכ'
 אש"פ שהיה קוד' מעשה היה מחייב לנהוג במה
 שקבל אבל לחייב אחרים מנך קבלתו אין לנו
 חלו דברי החולק .

ואיני

שידעתי שאינך לריך לדעתיו ומי ידעתי
 ולא מדע להשלים רעונך ככתוב לך מה
 שנראה נעייני דעתי גם אני כדברי החולק הזה
 אבל לא בכל דבריו לפי שאינו מחלק נכדוי קוד'
 מעש' לאחר מעשה ודואי כסם שיש רשות לנוד
 או לנ"ד לנדות אחר מעשה כך יש רשות
 לנוד' קודם מעשה דעמי שנא והא אמרין נפ' או
 נבלחין וגמח לן דמפקירינן נכדוי דמחויב וכל אשר
 לא

סה כתבת

ראוינן הדר נפיריינאל'ן עם
 אשתו ונניו והלך לו הוא לנדוי
 דעיר מיו' רקה וסס התבה עם הקהל להיות שליח
 לנור להם נשטר ועדים ואשבש שנועה חמורה וקבל
 על עצמו נפני הזקנים שיהא מוחרם ומנורה אם לא
 יקיים תנאו והתחיל במלכתו והפלל להם חדש או
 חדשים והתירו לו פסק ד' והעניקוהו נמיון ואחר
 זקש מהם שינחיהו לנחת משם להניח אשתו ונניו
 עמו שם וישבע להם שיהא שנועה חמורה על דעת
 דנים וקבל על עצמו שיהא מנורה ומוחרם לכל ישראל
 אם יזון מן נרנלוג'ה ללכת לשום מקום בעולם עד
 שהנא אשתו אל נרנלוג'ה ומשם יבואו למיורק'ה
 וזנכן ינא ממיורק'ה ונא לנרנלוג'ה ומנרנלוג'ה נא
 הנה פירסינ'ן און לנינו ולא שח לנו לשנועתי
 וחרמיו :

דעתה

שאלו שאלו בני קהל פירסינ'ן און להרחיק
 ולהרים מכסול אם יחוייבו להבדל
 ולהחרק מחונן זה כדון מנורה ומחרם אם לא
 וכתבת גינרנו י"א סנפלה תחלוקת נזה בין החכמים
 אשר הם שמהם אמורים כנריך להחרק מוננו כדון
 על מנורה ומחרם שהחרימוה נ"ד על דבר
 שנחייב להחרימו אחר שקבל על עצמו כן אם
 יעזו כן וענר ועשה והניח רחיה ממה שאמרו
 ז"ל פרק א' דין הגולין אמר רב יהודה אמר רב
 דדוי על תנאי אפי' נעלמו לריך הפרה דכתת
 מיי ראינו זאל ימות וכו' נדאיחא הסם אלמא
 נדוי שקבל חרם על עצמו אם לא יעשה או אם
 יעשה כך וענר היו נדוי נדוי גמור ודין כמנורה
 לכל אדם ויש חולק וחומר דכל קבלת חרם ונדוי
 קודם מעשה הן על דבר מליה הן על דבר הרשות
 הן קבלת יחיד הן קבלת צבור אינו אלא כעין
 שנועה שהם מחוייבים לקבל אותה דומיא דאלה
 דנל'קיהו דכתת ויניחיהו באלה וקדו ליה שנועה
 וכן נשאל כדאיחא שנועות אלמא אלה דקידם
 מעשה אינו אלא שנועה אבל לא שיהיה בעינר
 כמנורה להחרק ממנו דלא עדימא קבלת צבור
 צבור נחרם ואחור ממורם שאמר משה ע"ה מפי
 הבנורה על על אשר לא יקום את דברי המורה
 זאל עליה על דעת שמי שיעבור על אחס' מכל

לא ינא לשלש הימים בעצת השרים והקנים
 יתרה של רכוש ובי היכי דמפקיריני נכסי קודם
 מעשה חל יעבר על גורמם ולא עוד לא שמחייני'
 אותו ויחה כמו שראינו שהמית יהושע לעבן
 ושאול שאמר מות יומת יהונתן כ"ש שהן יכולין
 לגזור עליו נדויו וזו ודאי אינה מרין קבלה שהיאך
 יתחייב מיתה עליה חלל כך הוא דינו של חרס
 שהחרים מלך ישראל או סנהדרין נמעמד רזן
 ישל שהעובר עליו מתחייב מיתה וזון שקונסין
 אותו מיתה כל שכן שרשאין לנדוחו קידם מעשה
 ולא מרין קבלה וחק צ"ד ואכשי העיר כיון שהם
 דשאין להחכים ודאי שהחרס חל עליו קודם
 מעשה ולא מרין קבלה חלל שהחרס שלהם חל
 על כל שהחייבים ללך נתקנס' ודברי הרמז"ס
 ז"ל מפורשין בן נמשע החרס שחנר * וכל מה
 שהניא החולק רחיה לדבריו מדקדקו בשאלומוקבל'
 בתורה נארר מההגות הקבלות שאין נוהגין כדין
 מותרם עם מי שעובר על החרס וכן חרס סתם
 שמחייבים צ"ד קודם מעשה נראה לי שיש לילכל
 חלל דעת החרת משום למסקינן בזון שנבעת
 העדות נחלה שאין עמה שנבעת ושנבעת שאין
 עמה חלה כאלה שיש עמה שנבעת וכיון שכן
 המקבל עצמו חס יעשה דבר פלוני הרי הוא
 מחויב שלא לפשותו ולפיכך כל שהזכיר לשון חרור
 או לשון חרס ונדוי קודם מעשה יש לפסק צו
 ולומר שלא נתכוון צו לחרס ונדוי חלל לאסור
 אותו דבר על עצמו ולפיכך אש"פ שקבלו כל
 בתורה נארר אין נוהגים כדין מותרם עם מי
 שעובר עבירה אחת לפי שלא נתקבלו חלל לקבלה
 והינו דאמרינן התם נפרק שנבעת העדות חרור
 צו נדוי צו קבלה צו שנבעת כלומ' שמנארים אותו
 בכל ענין וענין כפי מנה שמוכחת כוונת הענין :
ולפיכך דעתי כדברי החולק צוה שקדם
 שחרס שמטילין לצור קודם מעשה
 חיינו חלל לאסור אותו דבר חלל לא חייב חייבים
 לנהוג עמו כדין מותרם לפי שיוון שנקבת חרמות הן
 רגילין לפרש שכל העובר יהא דינו כדין מותרם ומנד'
 הא משמע דכל שלא פראו בן חין דעתם חלל לאסור
 אותו דבר ולא להטיל חרס ונדוי אש"פ שהן דשאין כדך
 והרי זו כחוקה ששנינו סתם נדרים להחמיר ופרושן
 להקבל כלומר אש"פ שמן הסתם היה דרתי להחמיר
 ולנהוג עם העובר כדין מותרם וכמו שנסתפק צוה
 הרשב"א ז"ל בתשובתו אש"פ מכיון שלא נהגו לנהוג
 שמו כדין מותרם ולא עוד שנקמת חרמים שלהם הם
 מחשבים שכל העובר יהא מותרם ומנודה הרי הם
 מתפרשים שכל שלא פראו בן חין שחייבים חלל לאסור
 אותו דבר הם אש"פ פראו חל נדוי שלהם. ולא מרין קבלה

שהרי חפילו על אותם שלא קבלו עליהם הוא חל הילכך
 נדרון זה כיון שדברי ראובן זה מוכיחים שלא לאסור
 על עצמו דבר אחר כן שהרי פירש ואמר שיהא מותר'
 ומנודה לכל ישראל וק"ל שארם יכול לנדות עצמו
 כדמוכחא הדין דיהורה ואמרינן נמי נדרים חלמיד
 חכם מנדה לעצמו נדויו נדויו וכי חייב חלל כלל כמני'
 לאסור עלינו ארבע אמות נדרים ושאר דברים נשניל
 קבלתו ליחא חלל חמירין מנודה לחלמיד מנודה לרז
 מנודה לעיר ארבת מנודה לעיר דווקא נחלמיד אדנה
 לכבודו חלל כ"ל דרמיה מנודה לכל ישראל כדמסקינן
 התם נפר' חלו מגלחין דאין חכמה ואין ענה ואין חכונ'
 לנגד ה' וברי ראובן זה למילי דרמיה נדה עצמו
 כלימראשם יעבור על ששנתו שיהא מנודה וכיון
 שצנר נדויו נדוי

ומה שכתבת עוד חס מתירין אותו שלא נרשות
 נחמני קהל מירוק"ח שלזכותם ולהנחתם
 ונפנייהם ונפני זקניהם קבלו צו אורלמח דכיון שהחר'
 הזה לא היה רקקנס שקנס על עצמו וזנר עבר מלו
 למישרי ליה * מתנדה דמתירין אותו מהא דגרסינן
 נפרק השולח וליחוס ד' למח אולא לגני חכם וברי לה
 והקשו סס וביחי איכא למיחש להכי והא ק"ל המודר
 הנאה מחברו נפיריין מתירין לו חלל נפניו וביחי
 שרי לה חכם וצנרי שלא אמרו חלל המודר הנאה
 מחברו או שנבעת להנחתו כגון שנבעת נדקיהו לנכוד
 נלו ונדרו של משה לימרו לחמ' ליה הקב"ה נדמין
 גדרת לך והתר נדרך נדמין חלל כחן הנאסרו כל
 פירות שנעולס עליה חן כחן הנחת יזומים בנאיסורם
 ולא לרכס שניון שנבעת ושנבעת ואפילו צוה
 להחמיר ממוון להם איסורא נמקומו עומד *
 לפיכך מתירין לה חפילו שלא נפנייהם ע"כ *
 וברי נדון זה כיוולא צו וכו"ש שראיתי נטופס כח
 שאלא חני יוסף חכים דמיר' רקח לנשא חננכ' וכו'
 חלפני' ש"ס שהאל' לים נחמני הקהל מסכימים נכל חשר
 יסכים הוא נענייני ראובן הנזכר

ולענין חס לרין שיעמיד צרל' רכ וינהג עם
 איסור כימים שכנגד ייתר שמתנדה רלל
 צריך לפי שכיו' שנבעת שלא יזון מנרלנו צוה נבעת
 שזו משע נלנד הוא שצנר שהרי לא נבעת שיעמוד
 שם חלל שלא יזון משם חלל מ"מ יש לשקט ולומר
 שלא להחיר צדוי עד שינהוג נדוי שלשים יום סיה
 שהקל צו ועבר נדוי חלל ח"כ ירחא לזמיריים סביה
 שוגג צוה ולא היה סנור שיהא חייב לנהוג כדין
 מנודה וא"כ חפילו חס יקבל עליו נדוי ראוי להחמיר
 לחלחר * ובעיקר שנבעת מנאר ג"כ נראה שאפשר
 להחמירו אחר שאין קבל מיר' קח חפליים צו וכו"ש
 שהרשו הנשאין חננכ' ש"ס על ענייניו ולפיכך רחא
 להחמירו נדעת הבשח העובר :

סו כתבת

מקוה שהוא נוצע שהוא מעיין
ולא נמדר אבל הוחזק להיות
צו' מ' סאה וטבלו נסים בחוכו ולמחרת נמדר ומלא
מלא כשיעור מכוון אם עלתה להם טעילה כי יש
אחד מדגני הארץ אשר לאשה שטבלה בחוכו שהיה
מחשיב אותה לנדה אם לא תחזור ותטבל • ורוח
חזינתך יענה אם עלתה לה טעילה וחיה לריכה
לחזור ולטבל •

תשובה

כפי מה שהנחה השאלה הדבר
פשוט שאינה לריכה לחזור ולטבל
דמאן אמרת העמד עמא על חזקתו אדרבה העמד
מקוה על חזקתו כיון דלא אחילידא ציה ריעותא
באדרבה נמצא שלם ודבר זה פשוט ומפורש צדי' נדה
ונשאר מקומו' בתלמוד עד שהוא כל כך פשוט שאין
דלוי בהלכה זו אבל אי נכא וניחן בשענו' האומר
דכתוב בהם שאותו מקוה פעמים עולין פעמים
שמימיו מתמעטים ולפיכך יש לנו לומר שהיה חסר
בשעת הטבילה ואח"כ עלה לפי שהיא בחזקת עומא'
עד שידע לך נמה נהררה • ובתב"ג"כ וחי' לומר
דלא צעין מ' סאה רק גופו עולה בהם מאחר שהוא
עובע דמתניא התם מעיין התמחר בכל שהוא בדתם
דיוקא מתטיס ולגורו' אבל לאדם צעין מ' סאה
בדקדקא בפרק מוגד' בקודש אמר דנה מקוה שחלקו
בסל ויגרומתי הטובל סם לא עלתה לו טעילה דהא
הרעא חלוהי מתחללא אח"כ אידיי במקוה נוצע אפי'
אחי אמר דער דליכא מ' סאה אחת אמרת שיש
לדחות אותה דלייה

עליהן להניח ראייה שצריח היה נימא רב דאמר כד'
נחן ושמחאל דאמר כר' יעקב עד כאן לא קאמר ר' יעקב בהם
אפילו לר' יעקב עד כאן לא קאמר ר' יעקב בהם
דליכא למימר העמד ממון על חזקתו אבל הכא
מי איכא לזימר השמד הגוף על חזקתו וק"ל כר'
יעקב וטעמא דמלתא משום דכיון דליכ' למימר העמד
ממון על חזקתו לא אמרינן העמד אדם בחזקת
בריה כמו שהיה מתחילה והע"פ שעכשו ג"כ הוא
נריח לפי שאותה חזקה עשויה להשתנות שהרי החולי
מלי וליפיכך הע"פ שעכשו ג"כ נמצא נריח חי'ן
אותה חזקה מנעלת חזקת ממון והכא נמי אם מקוה
זה מוחזק להיות מימיו מתמעטין ולעמוד על פהיה
ממ' סאה אין חזקתו הראשונה שהוחזק שיהא בו
ע' סאה מוליכה הטמא מחזקתו דליכא למימר העמד
עמא על חזקתו ואימר לא טבל ואין לומר דלא יליפינן
לפא מילתא אשורא מממונה דהא תלמודא קא מרמי
לבו ואמר לימא כחכאי ולא דחי לה משום טעמא
דהאי איסורא והאי ממונא אלא משום דהם איכא
לזימר העמד ממון על חזקתו והכא מי איכא למימר
העמד הגוף על חזקתו אלא אי איכא לזימר הכי
להיהא מרמינן לה והכא הא איכא למימר העמד
הגוף הטמא על חזקתו ואימר לא טבל ולפיכך אם
הוא הוחזק להיות מימיו מתמעטים ולעמוד על פהיה
ממ' סאה לריכה לחזור ולטבל כל זמן שלא ידעה
נודאי שנשעה שטבלה היו מ' סאה זו אבל אם לא
הוחזק להיות מימיו מתמעטין כל כך שיעמדו על
פחות ממ' סאה הע"פ שפעמים מימיו עולים מימיו
מתמעטים אין לריכה לחזור ולטבל דהא איכא לזימר
אוקמיה אחזקתיה שהוחזק ספיו בו מ' סאה והא
לא אחילידא ריעותה כלל • והע"פ שפעמים מימיו
עולים פעמים מתמעטים מה צדק ומ"מ כשר הדבר
לעיין קודם הטבילה אם יש בו מ' סאה או לאו
דאין סימכין על החזקתו נדבר שהוא חסר להחזר
מדחמרינן צפ"ק דפסחים צעו מיניה מרז כחמן נר'
אנחן הכחשיר נית לחזור בארבעה עשר חזקתו או
אין חזקתו צדוק למאי נ"מ דלימיה להאיך ולשוליי
לאטרותיה להאי ומאי וכו' אלא דכל היכא דאימיה
קמן שיילינן ליה :

ואני איני מכניס עצמי חי צעין לאדם מ' סאה
חו לא לפי שדבר זה כבר נחלקו בו הראשונים'
ואע"פ שהדברים נראין דאפי' לאדם לא צעין מ'
סאה בטובל צעין אלא שהוא כל גופו עולה בו הגדול
לפי גדלו והקטן לפי קטנו ואפי"כ דאיסורא כרת ראו
לחוס לדברי המחמירים ולהלכך מ' סאה לאדם
אע"פ שהיא טובל צעין • ולפיכך איני מסתפק
במה שכתב שאותו מקוה מימיו פעמים עולים פעמים
מתמעטין ולא ידעתי אם הוא רוכה לומר שהוא
עבותה להיות מימיו מתמעטין ולעמוד על פחות
ממ' סאה ואם הוא מוחזק נכך קרוב הדבר שאין
לסמוך על חזקתו הראשונה הע"פ שעכשו ג"כ נמצא
שלם וריכה לחזור ולטבל • ומתא' אימיה לה מדחמרינן
בפרק עשרה יוחסין נקדושין דף ע"ב א' איתמר קדשה
אזניה בדרך וקדשה היא עלמה בעיר והרי היא
בוגרת רב אמר הרי היא בוגרת לפנינו ושמחאל אמר
חוששין לקדושי שניהם וכו' ואמרינן עלה נימא כתנאי
מי מוליח מיד מי הוא מוליח מיריבין בלא ראייה
דבר' ר' יעקב ר' נתן אומר אם נריח הוא עליו
להניח ראייה ששכיב מדע היה ואם שכיב מרע הוא

זמה שכתב עוד האומר כי כשמדר אותו
מקוה צרום מימיו לא
נמצאו רק עשר אנגעות צ' טפחים וחתי ואי חסר
שכל גופה עולה בהן אלא אח"כ פניה וגופה כנושו'
בקרקע ואיכא משום חזינה דצעין שיהא המים
ניכח וינין הקרקעות דתני התם חומר בקודש מנחרומה
שמטבילין כלי בחזק כלי לחרומה אבל לא לקודש
ומפרש בנמרא טעמא מפני שדרו של כלי חולץ ומאי
דאכתי נחרומה היינו דחוקא נחרומא דרבנן • ואסק

השנת נזה שאלו פניה כנזין נקרקע אין כאן חזירה דהא ק"ל שהמים מקימים וכו' כמו שנה נכתב * כל מה שכתבנו נזה יפה כתבת והסקמת להלכה * ועוד דהיה מעלה בעלמא היא נקדש אבל לתרומה מהני אפילו בתרומה דרזרייהא ומה שכתב דמאי דהכתי בתרומה דחוקא בתרומה דרננן ליטה *

ומה שכתב עוד מדאמרינן התם אשה לא תעבול אלא צריך גדילתה

תניא נמי הכי הויא נראה כעודר וכו' לאפוקי שלא תהא כנושה נקרקע ע"כ והא ליטה כלל ללא איתמר הכי אלא לאפוקי שלא תתפלג עממה קמיה על קמיה דומיא דאתמר עליה דהיה פתחה עיניה ביותר או עממה עיניה ביותר אבל אם היא מתפשטת לגמרי אין לחוש כלל *

ומה שכתב עוד וגם שיעור חכמים אמה ברום שלש אמות משום

דעוניו דתם אדם צינוני הרי הוא כמו אמה ונפתח מששה עממים רום אינה יכולה לעמוד כרחוי * והא ליטה שהרי כשהיא משכנת עממה ומתפשטת המים עולין עליה כללו אל דבר שאינה לריכה לחזור ולעבול חלה א"כ הוזהר איתו מקוה שבו מימיו מתמעטין ולעמוד על פחות ממ' אה שכיבולא נזה אינו אומר שכריכה לחזור ולעבול :

ס"ז גביר נעלה נכנר וחכם י"א כתב שאלתיך הגיעוני על יד יהודי

אחד מעירנו ולא הודיעני שהיה פגאן איש מלמה האנכתי ולכן נעלמתי מהשני עד האמלא איש עמי יולין חשונות ואחרי ימיה נאל לפני נכרי אחד והודיעני כי הוא הניח הכתב וכי הוא נחשז לכלת ולזה אני משיב על השאלות נקצרה * ראשונה אמרת כך היה מעשה שנסתה נכרי אחד והוא נכנס מחמת שעותו בעל בית ונית שורא מולא פתוח ומתפשט בנתיב ונכנס בחדר אחת של יהודה והיה בחדר בית קטנה פתוחה לחדר ונתיב אחרים ובנית הקטנה היתה חנית קטנה מלאה יין וראתה אה אחת הנכרי נחלו ומיר שיאל הנכרי אמרה האשה היהדות שמה נכנס ונגע זה השועה ציין ונכנסה למקום שהיתה חנית היין ומלאה שהיין היה יולא דרך נקב החנית שהקנה והנרוח תחובין אם שהיה יולא דרך קנה ונקב החנית יולא שליט היין ויותר ועכשו יש מתקוקות על זה היין ציין רחובין ושמעון אם הוא מותר בשמייה והמתיר בשמייה הניח ראייה מההיא דרסטינן במסכת ע"ז בפרק השוכר את הפועלים דף ע"א הוזהר ישראל ונכרי דהו יחדי וקא שמו חמרא שמע ישראל קל ללויי בני כשתא קא נפיק אמר רב חמרא שרי מימר אמר השתא מוכר ליה לתמריה והדר אחי *

יעוד מההיא רביחא דאשתכח ציני דני דהוה נקיטא אופיא צירה אמר רבא חמרא שרי

אימי' מגבה דחגיגתה שקלחא ואלע"ג לזיכא השתא אופיא על גבה אימא אחרמוני אחרמי ליה ולאמר כי שכל זה יש ראייה והאילו ולא ראו השועה ציניט שהיה זה היין אלא בחצר כי היין נומר * ועוד אומר כי אחי' ראוהו שזה השועה נגע ציין שהיין מותר בשמייה מאחר שאינו צו דעת * ושמעון דוחה כל זה ולאמר שהיין אסור בשמייה ואין ראייה מזהכא דישאל ונכרי כי לטם הוא העעם כמו שאומרת בגמרא שמתירא הנכרי שמה יזכור ישראל מינו ויראהו ונגע ציין אבל הכא אינו מתירא משום אדם * ומההיא דרביחא דאשתכח וכו' אין ראייה כי התם אין שור שחוט לפניך אבל הכא שור שחוט לפניך ואינו רואים היין שיאל * ועוד שזה השועה אינו מתירא משום אדם ואין אומרים על זה נתפס כנגד שאפי' נפני הדעלים היה עושה אבל יש ראייה אסור מההיא דאמרינן נמשכה ע"ז בולשת שנסתה לעיר וכו' לפיכך אסור בשמייה ללא גרע מקען צו יומו שהוא אסור היין בשמייה לרדרי מי שפוסק כרז לאמר תינוק צו יומו עושה יין נשך וכו' כמו שנה נכתב *

תשובה

תמרא שרי' וראייה ברורה לרנר עובדא דהיה רביחא אבל לא משמעון של מתיר לבי שבראה שהוה נא לרמות דכי היכי דהתם תלינן דהתם דאימא מגבה דחגיגתה שקלחא הכא נמי תלינן אימא לא נכנס ולרדריי יפה אומר החולק דלרדריה דמי לנולשת רכי היכי דהתם מתמרינן וחיישינן שמה נכנסו מפני שרצון בפק חף כאן היה ראו לחוש כיון שזה דרכו מחמת שעותו שנסתה צבל בית ובית שהוה מולא פתוח ומתפשט בנתיב ואין לומר נזה שהיה מתירא שמה יבא נתפס כנגד ולפיכך היה ראו לחוש * לרדרי הפוסקי' דתיקו צ"י עושה יין נשך * אבל מה שאני סומך עליו להחזיר היין הזה ואפילו בשמייה היינו שעמא נאסר דכל שאינו יודע ציניט נסוך תולין בכל מה שאפשר ואומרים שלא נגע שך כתר רש"י ז"ל דהיה עובדא דרביחא דוהוקא רביחא שאינה יודעת ציניט נסוך דלא מטרסה נפסה למגע אבל גדולה ממי חזינן אופיא לא תלינן לקולא * ע"כ אלנוח בכל מי שאינו יודע ציניט נסוך תולין בכל מה שאפשר והכא נמי שועה זה אינו יודע ציניט נסוך לפיכך אחי' ראינו נכנסה ציניט יש לתלות ולומר שמה זרק כלום בשעותו נקנה ומחוק כך נתחדד ויאל היין דהא הוה עובדא מוכח שכל יולא בזה תולין בכל מה שאפשר :

סח עוד כתבת

ועוד היה מעשה צכאן שעברה אחת היתה

שׁוֹת שְׁאֵלָה סַח סַט ע הַרִץ

עַד שֶׁלֹּא הִנְעִילָה וְעַד שֶׁלֹּא לָנֵן חָנִי הָדָא אֲסוּר וְחַס
 אִיךָ מֵאֲדָר הָא כְּמוֹן דְּלֹאֲדָר נוֹחַן טַעַם לְפָנֵי אֲסוּר
 הָא כְּמֵאֵן דְּלֹאֲדָר נוֹחַן טַעַם לְפָנֵי מוֹרָר וְחַס נְרִישָׁא
 דְּרִישָׁא דְּכוּלֵן שְׁנַחֲמַשׁ בְּהַן וְכוּ' קַתְנֵי דְּהַלּוּקָה
 כְּלֵי תַשְׁמִישׁ מִן הַנְּכָרִים אִם שָׂדְרָכוּ לְהַנְעִיל יַגְעַל
 וְאִם שָׂדְרָכוּ לְלָבֵן בְּאֹר וְלִבְנֵן שָׂדְרָכוּ וְכַדִּישָׁא הַתַּס
 אֲלֵמָּא אֲפִילוּ לְמַחַן דְּאֲמַר נוֹחַן טַעַם לְפָנֵי מוֹרָר
 דְּרוּקָא דְּיַעֲבֹד הוּא דְּרִישׁ אֲחַל לְכַתְחַלָּה לֹא יַעֲוֹ
 רִישֵׁי מִדְּאֲמַרִּין בְּפִרְק כֹּל הַנְּשָׂר הֵיכֵּן חֲגָרָא דְּהוּא
 ר' אֲמִי וְכוּ' וְאֲנוּלָּה נָבֵן בְּשָׂרָא וְכִדְרָא וְאִי אִיהָא
 שְׂמוּרָא בְּשֵׁל לְכַתְחַלָּה כְּלֵי אֲסוּר שְׂאִינוּ בְּן יוֹמוֹ לְמֵה
 לֵיב לְמַתְבָּרָה לְשִׁיבָה עַד לְמַחַר אֲלֵא וְדִחֵי לְכַתְחַלָּה
 אֲסוּר וְזֵה נְרוּר וְכוּ' דְּכִדְרָ פְּשׁוּט שְׂאִין וְהַקֵּל וְיֹחַר
 בְּנָגִים מִפְּנֵי סְקִיפִיחַן עֲלֵיהֶם דְּהָא אֲמַרִּין בְּפִרְק גִּיד
 הַנְּשָׂר דְּנִיחַת אֲפִירוֹת שְׂסָלְקָה עִם בְּנִים טְהוּרוֹת אֲסוּרוֹת
 וְיֵה פְּשׁוּט וְלֹא יִהְיֶה לִירִךְ לְכַתְנֵן :

ע שאלת

הַרִי שְׁנִכְרִי כּוֹתִים לְחִיךְ עֲנׇד
 שֶׁל עוֹרוֹת מוֹחֵץ בְּשַׁעֲה שְׂוֹנְעִים
 אוֹתוֹ לְנַע אֲסוּר וְהִימֵץ שֶׁלֶּס אֲסוּר בְּהֵלְאָה הַמְנַעֲלִים
 הַנְּעִשִׂים מֵאוֹתָם עוֹרוֹת אִם מוֹרָר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם אִם
 לֹא אִם נֹאֲמַר שְׂאֵ"פ סְהַחוּמֵן כְּנַר נְחִינֵשׁ וְהַלֵךְ
 לְאֲבוּד בְּשַׁעֲה שְׁמַחֲמַשׁ מִן הַמְנַעֲלֵי הַרִי הַלְנַע
 הַנְּעִשָׂה אֲפִילוּ סְהַחוּמֵן דְּמִקּוּמו עִימָד וְלֹא נָטַל כְּהֵיכֵּן
 דְּאֲמַרִּין נִגְד שְׁלַנְעוּ בְּקִלְיוֹת עֲרֵלָה הַרִי זֵה יִדְלַק
 וְלִפְיֵךְ אִסוּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּמַנְעֵלִים אִם אִם נֹאֲמַר
 שְׂמָה שְׂאִינוּ אֲוִמַרִּים בְּן דְּרוּקָא כְּשֶׁהֲדַר הַלְנַע עִיקַר
 הַדְּבָר הוּא הַעֲנִין אֲסוּרוֹ בְּהֵלְאָה שְׂאֵן הַלְנַע הַנְּמַשֵּׁךְ
 מִמֵּה כְּבָר הוּא עֲנִינוּ וְאִינוּ מַחֲבֹטֵל וְכִדְרָ הוּא נִהְיֶה
 מִמְרַחְבוֹ אֲחַל בְּכַף לֹא מִן הַשֶּׁם הוּא זֵה לְפִי סְהַחוּמֵן
 אִינוּ עִיקַר הַדְּבָר הַלְנַע אֲלֵא שְׂהוּא מְכִין הַעוֹר לְקַבֵּל
 בְּנַע הַעֲפָלִים וְשֹׂאֵר הַדְּבָרִים הַמְשַׁחֲרִים שְׂמָהֶם נְמַשֵּׁךְ
 הַלְנַע הַחוּכָר וְאֲפִילוּ אִם נֹאֲמַר שְׂהוּא מְסִיעֵה אֲפִילוּ
 וְשֹׂאֵר הַדְּבָרִים הַנְּכַסִּים הַמְשַׁחֲרִים בְּלַנְע אֲפִילוּ כֵּן
 מֵאֲהַר שְׁעִיקַר הַסְּחָרוֹת אִינוּ נִמְשָׁךְ מִמֵּן לְפִי שְׂהוּא
 לְנָדוּ בְּלַעֲדֵיהֶם לֹא יִהְיֶה מְשַׁחֲרִי וְהֵן בְּלַעֲדֵיו הִיוּ
 מְשַׁחֲרִין וְאֲפִילוּ אִם נֹאֲמַר שְׂהוּא מְסִיעֵה קֶלֶת וּמַחֲקָן
 בְּנַעֵם הַרִי כְּמוֹ מַחֲטָל בְּכַה אֲדָר דְּרִישׁ הַלְנַעִים
 וּמוֹרָר וְאִם מְטַעֵם אִם אִם מֵאִי זֵה טַעַם אֲחַר נִתְפַּשֵׁט
 הַמְּנַעֲה לְהַתִּיר :

תשובה

לְחוּי לְבִיר רִשְׁוֹנָה אִי הוּיָא
 בְּכַה"ג עֲלֵתָא הוּא אִם לֹא מֵלֵחָא
 הוּא כֹּלל וְאִם תְּמַלֵּא לּוֹמַר דְּמֵלֵחָא הוּא לִירִךְ לְבִיר אִם
 הוּא כְּחֵלּוּ מְעַרְבֵן שֶׁם גִּיּוּם עַל אֲסוּר שְׂאִין לְהַתִּיר
 הַלְנַע שְׂעֵשֶׂה בְּדַר מוֹתֵר וְנִדְבַר אֲסוּר מְטַעֵם זֵה
 וְזֵה גּוֹרֵם וְכּוּמו שְׂתִינָא" לְפִנֵּי אוֹ שְׂנֵאֲמֵר אֲפִילוּ כְּאֵלּוּ
 בּוּךְ אֲסוּר מְעוֹרָב בּוֹ אֲלֵא גְרַמָּה בְּעֵלְמָא הוּא וְלִפְיֵךְ
 נִגְד שְׂקֵלַע לְנַעוּ נְסַמְנִין עַל אֲסוּר וְשֶׁל הֵיכֵּן יֵשׁ לְרַךְ
 וְלְהַתִּיר :

הֵיכֵּה מְשַׁחֲתָ בְּנִית כְּכַד אֲחַד וְנֵא שְׂמַעוּן בְּנוֹ וְסַכַּס
 יַעֲמָה וְנִתְעַבְרָה מִמֵּן וְאֲחַר כֵּן שֶׁס לֵה בִּית וְכֵלִים
 וְהִיָּה יוֹאֵל וְנִכְנַס בְּנִיתָה כְּאֲדָם הַנְּכַס בְּנִית פְּלַגְשׁוּ
 זִילְרָה מִמֵּן בְּן יַעֲקֹבִי קְרוּב לְעִשְׂרִים חֲדָשׁ וְכֹל
 זֵה הוֹמֵן הִיָּה יוֹאֵל וְנִכְנַס שְׂמַעוּן בְּנִיתָה כְּאֲדָם הַנְּכַס
 בְּנִית פְּלַגְשׁוּ אֲחַר זֵה הוֹמֵן תְּפִישִׂיהֶה לְהַשְׂכָּא לְאֲחַר
 וְיֵם מַחֲלָקָה בְּכַד בֵּין רִחוּן וְיִהוּדָה אִם לְרִיכָה
 לְהַמְחִין אִם לֹא שְׂרָחוּן אֲוִמַר אִינֵה לְרִיכָה לְהַמְחִין
 ג' חֲדָשִׁים שִׁישׁ לֵה דִין מוֹנָה וְאֲנוּסָה אוֹ עַפּוּתָה
 וְהַלְכָה כִּר' יוֹסִי דְּאֲמַר לְחִין לְרִיכּוֹת לְהַמְחִין יִהוּדָה
 אֲוִמַר שְׂרִיכָה לְהַמְחִין ג' חֲדָשִׁים מֵאֲחַר שְׂהִיתָה פְּלַגְשׁוּ
 בִי מָה שְׂאוּמַר ר' יוֹסִי לְאֲנוּסָה וּמַעֲטָה וְזוּנָה אִינֵה
 לְרִיכָה לְהַמְחִין הַעֲטָם הוּא כְּמוֹ שְׂאוּמַר בְּנֵאֲמַר בְּפִרְק
 אֲרַבְעָה אֲחִים עַל הֵיכֵּן נְרִישָׁא דְּחֵינָא אֲנוּסָה וּמַעֲטָה
 לְרִיכּוֹת לְהַמְחִין וְכוּ' אֲמַר רַבָּא מֵאִי עַמְמָא דִּר' יוֹסִי
 אֲשֶׁה מוֹנָה מִתְּהַפְּקוּ וְזוּנָה וּפְלַגְשׁוּ וְאֵת אִין לּוֹמַר
 מְתַפְּקָה מֵאֲחַר שְׂהִיתָה פְּלַגְשׁוּ וְהִיָּה לֵה מְשַׁמְעוּן כֵּן
 וְהִיָּה רוּיָה לְהַשְׁבַּר מִמֵּן אִיכְ לְמָה מְתַהַפֵּךְ וְעַל כֵּן
 לְרִיכָה לְהַמְחִין וְכַרְחִיָּה כִי מֵאֲחַר שְׂאִין בְּה טַעַם
 מְתַפְּקָה שְׂרִיכָה לְהַמְחִין ג' חֲדָשִׁים מֵהֵיכֵּן דְּכַהֵן
 דְּב אֲלַפְסִי בְּפִרְק ד' אֲחִים כְּמוֹ שְׂבָל בְּכַתְבָךְ :

תשובה

לְדוּקוֹ דְּנִרִי יִהוּדָה שְׂרִיכָה לְהַמְחִין
 ג' חֲדָשִׁים לְכִיּוֹן שְׂהִיתָה מוֹחֲקָת
 בְּפִלְגְשׁוּ לֹא מְקִרִיא אֲשֶׁה מוֹנָה שְׂהִרִי הַלְנַעֵשׁ הַעוֹרוֹת
 לֵאִים אֲחַר אִינוּ בְּקִרְחָת מוֹנָה שְׂהִרִי מוֹתֵרָת הִיָּה
 וְהַלְנוּת הַיּוֹ נוֹהֲגִים בְּה כְּמוֹ שְׂאֵמְרו בְּפִרְק כְּבֵן גְּדוּל
 מֵאִי נָשִׁים וְנִפְלַגְשִׁים אֲחַר כִּי יִהוּדָה נָשִׁים בְּנִיתָה
 וְקַדוּשִׁים וּפְלַגְשִׁים לֹא כְּחוּ' וְקַדוּשִׁין וְשְׂאֵ"פ שִׁישׁ
 שֶׁם גְּרַמָּה אֲחַרָת זֹאת הִיָּה בְּרוּב הַנְּסַחָו' וּמַעֲט' כִיּוֹן
 הִיָּה עִימָד' עִמוּ בְּהִית' מְגַדֵּל' אֲחַזְנוּ וְנוֹהֵב בְּה מִנָּה
 פְּלַגְשׁוּ לֹא מְקַדִּישׁ מוֹנָה כִי הִיכִי נְרִישׁ' מֵהַפֵּל' וְכַדְנִרִי
 רִחוּן :

ס עור כתבת

וְעוֹד יֵשׁ כֵּן מַחֲלָקָה
 עַל עֲנִין הַנְּגִים אִם
 יְכוּלִין לְבַשְׁלֵן לְכַתְחַלָּה בְּקַדְרָה עַל כְּרִי אִם לֹא שְׂרָחוּן
 אֲוִמַר שְׂמוּרָה לְבַשְׁלֵן לְכַתְחַלָּה בְּקַדְרָתוֹ עַל כְּרִי כִי
 פִּתְּם קְדוּת אִינֵם בְּנֵי יוֹמֵם וְשׂוֹנְעוּן אֲוִמַר שְׂאֲסוּר
 לְבַשְׁלֵן לְכַתְחַלָּה בְּקַדְרָה עַל כְּרִי וְכוּ' כְּכַד בְּסַפֵּר מֵלוֹת
 הַגְּדוּל בְּמֵלוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּסִמְיָן קמ"ח אֲשֶׁ"פ שֶׁלֹּא אֲשִׁרָה
 חוּרָה אֲלֵא קַדְרָה בַּת יוֹמָא וְאֲסַרֵּו חֲבַמִּים ז"ל קַדְרָה
 שְׂאִינָה בַּת יוֹמָא נִר"א לְכַתְחַלָּה אֲחַל דְּיַעֲבֹד אֲפִילוּ
 בְּשֵׁל בְּה מוֹתֵר דְּהָא יִתְּן טַעַם לְפָנֵי מוֹתֵר הֵנָּה
 הַתְּבַאֵר אֲסוּר הַתְּחַבֵּל בְּה לְכַתְחַלָּה :

תשובה

הַדְּבָר פְּשׁוּט בְּכַדְרִי שְׂמַעוּן אֲוִמַר
 לְכַתְחַלָּה לְבַשְׁלֵן שׁוּם דְּכַד כְּלֵי אִינוּ
 בְּן יוֹמוֹ דְּהָא אֲמַרו בְּפוּךְ ע"ו וְכֹלֵם שְׂנַחֲמַשׁ בְּהַן

וזה תחירו מטעם זה וזה גורם ותפלה יש לרין ולומר
 דחיותא דנעטא נדדון שלמינו דלחו מלתא היא
 מדגרסינן דנפ"ה הגזל קווא נבנת קמ' ק"א אינעי'
 להוי' שבה סמני' עלגבי הכור וז' חין וכו' ומוקמינ'
 דעיינן בגין רגזל נמר וסמני' דחר ונעיה להכור
 נמר בהנך סמני' וקא מהדר ליה להכור נמר יש שבה
 סמני' על גבי נמר וקא מהדר סמני' אי דלמוז חין שבה
 סמני' על גבי נמר וומר מהדר ליה סמני' לא מהדר
 ליה ולא איפשיטא אינעי' *

ובית דלא איפשיטא לענין סתם יוקן שאינו אלא
 מדרבנן נקיטין לקולא דחין שבה סמני' על
 גבי נמר הלכנע דחיותא לאו מלתא היא ולא מיהטר *
 ולא מלי' אורת דכתיב דניח לא סייך אלא בגזל ונגזל
 דמונח הוא אצל איסורי הנאה הכנה אחר רחמנא
 וזה קא מתבני' דלימא דהא חמרינן תס' ת"ש נגד
 שנענו בקלפי ערלה ידלק ש"מ חיותא מלתא היא
 דחיקן חמר רבה הא הנאה הנראית לעיני' חמרה
 תורה נדמית ערלי' לא יאכל חין לי אלא חסור אכילה
 מנין שלא יהנה בו ולא ינענע בו ולא ידליק בו את הנזר
 ת"ל וערלת ערלותא פרוו ערלי' לרבות את פלו' *
 אלתא עמיה דגלי קרא דהא נביעות והלקת הנזר
 מקראי אהו ולא בכלל הנאה ניכחו דמוכות דפ"ה האיש
 מקרא' או מעיקר נער' או מכורסן של ראשוני' דחמרינן
 תס' ונריכח דהי דלמיטעין לא יהנה משום דרית ליה
 הנא' אצל לאינעט דלמיטע ליה הנאה חיימא לא לריכה
 וכו' ונריכח נמי הכי מוכחא דקמי וערל' את
 ערל' אה פרוו ערלי' לרבות את כולן אלתא אי
 חמרינן חיותא לאו מלתא היא לענין גזל ונגזל לענין
 ערלה נמי חמרינן הכי אס לא דגלי קרא *

ולפיכך יש לרין ולומר דלגבי ע"ז דלא נלי נקיטין
 באיסורי סתם מדרבנן דחיותא לאו מיתהא
 היא * וכי תימא דרבה כיון דגלי קרא נהד מאסורי
 הנאה דהיינו ערלה דחיותא מלתא היא והוא הדיון לכל
 איסורי הנאה * ליתא דהא מיהיקן נכהיה סוגיית
 דבר הכי למתעט דחיות' מלתא היא ת"ש נגד שנענו
 בקלפי שניעי' ידלק ונאטריכ' דחיותא שני ההס דחמר
 קרא תהיה נכהיה' תבא ווי איתא דגלי קרא
 דבר מאיסורי הנאה דחיות' מלתא היא הוא הדיון
 לכלהו מאי קא מייית' ת"ש מנגד שנענו בקלפי שניעי'
 וחמאי אינעטריכה לדחוי' שני ההס דחמר קרא תהיה
 ליתא ליה דכיון דגלי רחמנא גבי ערלה דחיותא מלתא
 היא הוא הדיון לכל איסורי הנאה אצל לגבי גזל ונגזל
 חיותא לאו מלתא היא אלא על כרחי' סנירא ליה
 לתלמודא דהי בגזל ונגזל חיותא לאו מלתא היא
 באיסורי הנאה נמי לאו מלתא היא אלא היכא דגלי
 ניה קרא דמידוס הוא ויהיבא דלא גלי לא גלי הילכך
 מחמר שניעי' הנאטריכ' וז' נעיי' דנענו לגבי גזל

ונגזל לא אפשיטא נקיטין מינה לקולא באיסורי ע"ז
 של דרביהם כיון דלא גלי קרא באיסורי ע"ז דחיותא
 מלתא היא *

אלא שאני משתקין על דברי האחרונים ז"ל
 שאמרו דנעיקן אפשיטא מדגרסינן דבר
 הכי רבא רמי חנן נגד שנענו בקלפי ערלה ידלק
 אלתא חיותא מלתא היא ורמינהו דנעיקן דס' שנענו
 דנתי' דנתי' טמא וחמרי' לה דנתי' טמור ולא פליגי
 הא דכתיב דמעיקרא וזהו דנתי' דהוה לנסיק
 שנענו דנתי' חס' מוכנסת הבקיה זיולא נחמיה
 דנעיקת דס' טמא וחס' לכו טמור ונשנינן חמר רב
 כהנא בקלפי דנעיקת שבו כחו דרס תנוסה דרבנן
 ונדלוי רבא דפריך הכי סנירא ליה דנגד שנענו
 בקלפי ערלה ידלק לאו מדראש דקלפי' אהי רמי
 הכי מאי פירש' אלא ודאי סנירא ליה דחיותא דריכא
 מלתא היא ואפשיטא דעיינן וזיון סקן יש לאסור
 נדדון שלמינו טמא תחמר נדדון דרין יש לו נד היכר
 לפי שאין החזון נלמד גורם לנעט סיבא אלא העניי' *
 ושאר הדברים המסתיירים גורמים בג' דהוה ליה
 זה וזה גורם וסרי' ליהה דורתי' כי שרינן זה וזה
 גורם היינו כשאין סס גופו של אסור שאין האסור
 אלא גורם נלמד אצל כל שנענעו סס גופו אי אסור
 להחירו מטעם זה וזה גורם שהרי שנינו א' אסורים
 ואסורים בכל שהן ואין תערוגות' מומר מטעם זה

וזה גורם וכל היתרו זה וזה
 גורם אלא כגון תמור שהקובו
 בקלפי ערלה שאין גוף האסור
 דנת וזורע' תחמיה ירקות שאין גוף האסור ירקות
 ושאר של חולין ושל תרושה נמי אפ"י כגוף האסור
 דעיס' גופו של אסור כנר
 נחנעל בנחמ' שאין כן אלא
 החזון דבא נגרמחו של אסור
 אצל להחיר תערוג' גוף כל שלא נחנעל מטעם זה
 וזה גורם ת"ו וכהא אי חמרינן חיותא מלתא היא
 הרי הוא כאלו גוף האסור סס *

שמה החמר לא כי אלא כהי דחיותא מלתא היא
 אינו גוף האיסור סס אלא חיותא היא שבה
 דגרמחו של אסור וכל שבה ע"י שני גורמים שריא *
 ליתא דהי הכי מאי פריך דהא מרס הנכנע
 נכסות אמאי לר' מטמא דהכל הא ע"ל על גב
 דחיותא מילתא היא חין סס דנעיקת דס' מנעש
 שחממא אלא ודאי אי חמרינן מילתא היא כנפ'
 האסור חשנינן לה ואין להחירה נשני גורמים
 וכיון דרנא סנירא ליה הכי דהסס רבא גרסינן
 וכמו שכתב רשב"א ז"ל בהדשו' אית לן לנאקט'
 הכי * ודאי רואה דרך דחיות' זה אלא שחממר
 דרנא דנמי הניח דברייתא לאו עשוס דסנירא ליה
 חיותא

דחויחה מילתא היא אלא חרנא נעי לאוכוחי רמאי
 דתני נגד שבע נקלימי ערלה ילך לאו משום
 דחויחה מלתא היא אלא משום דגלי רחמנא ערלים
 ונכחי חמי ספיר עמי אי גרסינן הכא ונלעי מיינה
 נכמוך בתרוויכו רבה או רבה בלא כדנרי הרשב"א
 ז"ל דוק ותשכח וכל זה דוחק * אלא שמלחתי סעד
 לדברי הרמב"ם ז"ל לקיימן שחמרו דרעיין לא
 אפשרטא עמוקס אחר דגרסינן בפרק האשה שהיא
 עושה לרכיבי תנן התם הרסינן שבלעו משקין עמאין
 וכו' אמר ריש לקיש לא שנו אלא משקין קלין וכו'
 ור' יוחנן אמר אחד משקין פטורין ואחד משקין קלין
 והתם פוטריה ר' יוחנן לריש לקיש מהא דרביעית
 דם שנבלע בכפות חס מרחכתא ויונהא ממנה רביעית
 דם עמיה וחס לאו עטורה ודקינן לה חלינא דריש
 לקיש דרם תנוסה דרננן חלמא ר' יוחנן דרביעית
 דם מן הבת ומש מוקי לה ועל כרחין סבירא ליה
 לר' יוחנן דחויחה לאו מלתא היא וכיון דק"ל כרבי יוחנן
 לגבי ר"ל משמע דרביעי' לה הכי וכן כתבה הרמב"ם
 ז"ל בהלכות טועאת מת דרביעית דם מן הבת ממש
 וזה יותר מכרוע למנע' דרביעית דחויחה לאו מלתא
 היא דהיה דרנא חכבר לדחוחה כמו שכתבתי *

שמן תאמר לא כי משים דנכרך כל שעה אמרינן
 דיש שנת עליס נפת והיינו לומר שכיון
 ששנת העליס נכר לו חין להחירו מטעם זה וזה גורם
 חלמא כל כה"ג כאלו גוף האסור נחפרצו בו חשבינן
 ליה ומסתברא ודאי דכי רבי היכי דלמרינן לשנת עלי'
 נפת הכי כמי יש שנת סמינן ננגד סדעית נוחת כן
 ועוד למדתי זה מדגרסינן בירוש'מי דמסכת ערלה
 אמר ר' אבה בר מימל הכי' ערלה עולה ברוב
 מתחיתו פלוג על אבה בר מימל הנשיל שנשלו נקלימי
 ערלה ילך פטר לה קדרה נקדרות כ"ל דמסכתא הוא
 דפרכינן עליה דר' אבה בר מימל דקתי' טועת דהיה
 בפרק ג' דערלה נחפרצו נחאריס יעלו נאחד ומאריס
 ופטר לה קדרה נקדרות כלומר דנחפרצו נחאריס
 חקדרה קאי ועממא משום דיש שנת עליס נקדרה
 כדמסקינן בפ' כל שעה כוסות ולוליות חסרי משום
 דיש שנת עליס נפת ומדפרכיה מההי' ולא פרכיה
 מדתח' לעיל מינה דהוה שייך ספיר עמי דר' אבה
 גבי נצע אמרה למילתיה כדאיתא התם דוק ומשכת
 משמע ודאי ללא מני למפרכה מההי' דהיה משום
 דיש שנת סמינן ננגד ולא מיקרי הכיית ערלה בלמוד
 וכדמשי ליה פתח קדרה נקדרו' *

וכיון שהדברים נפתרין דאפי' מנולא לומר דחויחה
 לאו מלתא היא חכי' הכי נאסורי הכאה
 שהייתה שלהן חוסרת אמרינן דיש שנת סמינן ננגד
 יש להחמיר ולומר דכל כה"ג כאלו נחפרצו שם גוף
 האסור הוא שאין להחירו מטעם זה וזה גורם
 ליהא דכי אמרינן יש שנת עליס נפת חיינו לומר
 דכיון ששנת עליס נכר נפת שנה על ידי גורם אסור
 נכרו חין להחיר הפת מטעם זה וזה גורם של אסור
 נכר וגירס של היחר חיינו נכר אבל כאן אסור
 והיחר נלטרפו ולאחוסבה סמינ' סיכר צעור ומסתבר'
 דשרי דהא חלמוד שפסם ששנת עלי' נפת כן שנת
 שאו' נעיסה דעמי חסיב טעמא מחויחה דחויחה
 שקלינן וטרינן אי מלתא היא אי לאו מלתא היא
 ועממא ודאי מלתא היא ואפילו הכי אמרינן בשאר
 של חולין ומרומה שנפלו לתוך העסה ולא נזה להמך
 ולא נזה בזה כלי להמך ונלטרפו וחמכו דלמאן דאמר זה
 וזה גירס מותר שרי חלמא כל שאין ממש של אסור
 שם כשאור שנחבטל אלא כשאור טעמו אעפי' ששנתו
 נכר נעים' כיון שחוט' שנת נא עליה משני גורמים
 שרי והכי נמי דכות' * ועו' מלחתי שם בירוש'מי
 בפ' ג' דערל' נלשון הוה גבי נצע של אסור נחמער'

כללו של דבר הראשונים ז"ל לא רצו להכריע
 כלל ואמרו דרעיין לא אפשרטא אה שעדין
 לא נבדדו יפה דברי הרמב"ם ז"ל שכתבה להיה
 דרביעית דם דרם המה ממש ונפרק' מ' מהלכות גולה
 כפי נעייין דשנת סמינן כאלו לא אפשרטא וחס
 נחנה נענין זה מחד וכבר השיג עליו הראב"ד ז"ל
 ובעיקר פסקו נעיי' אלא שדעתו רחבה מדעמנו *
 מ"מ נין שחמרו דרעיין אפשרטא משובי' דר' האשה
 שהיא עושה לרכיבי רמאי דחיינן לה דרם תנוסה
 דקיימא בעלמא היה לאוקומה כר"ל או שחמרו דרעיין
 לא אפשרטא כדנרי הראשונים ז"ל לענין איסורי
 הנאה של דבריהם אינא למנקה לקולא דחויחה לאו
 מלתא היא אלא באותן איסורי הנאה בלבד דגלי נכו
 קרה דחויחה ערלה ורביעית אבל נע"ז דלא גלי לא
 גלי' * אלא שיש להחמיר עוד ולומר דכיון דאמרינן
 התם בפרק הגוזל גבי שביעית שני התם דלמור קרא
 תהיה בחויחה תבא דאע"ג דהאי תהיה מלטרין
 לן נמי לומר שאינה יולאה לחולין כדאיתא בפרק
 האיס מוקדש ונשאר דוכחי ואפילו הכי דרשי ביה
 נמי נע"ז נמי כיון דכתיב בה והיית חרם
 כעוהו אע"ג דמלטרין לן לכל שאתה מהכה ומננו
 הרי הוא כעוהו דרשינן ביה נמי הא ואלע"כ שאין
 הדברים מרחין כן אפשר שנחוק עלמנו בזה כדי
 שלא להקל יותר נאסור הנאה של ע"ז מערלה
 ורביעית * ואעפ"כ כיון דנקייטנא מנעייין לענין
 הפורי הנאה של דבריהם דחויחה לא מלתא היא

וכדאינא החס ודכוחה כמי נער אחד במלחמה
 דווקא בלחמה מת וקברתיו וכן הוא דעת הרמב"ם
 ז"ל נפ' אחרון מהלכות גרוסין לסבירה לכו דכי
 היכי דנחשה עלמה חיישינן ללמא אמה דרדמי
 כל הינא דאיכא למיחש כדאיחא נפ' האשה שלום
 ה"נ נער אחד וענדא דער קוס נמי מוכח דנענד
 אחד במלחמה נעינן וקברתיו דאמרינן החס שנת
 וקברתיו וכבר ידעתם שי"ש הולקים עליהם וסוברים
 דער אחד במלחמה חע"ג רלא אחר וקברתיו נלחמן
 ועעמייהו משום דנעינן נער אחד במלחמה ליה
 משום דחיישינן דער לימא דרדמי לא משום
 דמסקא לן אי עעמא דער אחד משום דהיא
 דייקא ומסבא אכל דרדמי לא חיישינן דלאו משום
 הכי מסקא לן הילכך כיון דחיינן בענדא דרגלא דער
 אחד מהימן למא עעמא דער אחד לאו משו' דהיא גופה
 דייקא דהא נמיס לא דייקא דהא מיס כמלחמה דמו
 אלא ע"כ עעמא דער אחד משום דמהינן הוא
 וכיון דמהימן אפי' כי לא אחר קברתיו כגי רלא
 חיישינן דאחר דרדמי וזו עמין של נעלי סבא
 זו ונדחי שרצים ככונים הם וקרובים לא דעת

אבל מאחר שהרב לפני ז"ל והרמב"ם ז"ל
 הכניחו דכל במלחמה ודכוחה חיישינן
 אפי' לער אחד דרדמי מי יקל את ראשו להקל
 באסור אשת איש כנגדם הילכך ודאי לעינן מעשה
 נעינן שיאמר מת וקברתיו ואעפ"כ נדון זה קרוב
 הדבר לומר שדנרי נכרי זה הרי הם מועילים
 בלא אחר מת וקברתיו דודאי לא נעיל' ליינן'
 דווקא קברתיו אלא כל שהוא אחר דברים שאין
 לתלותן שיאמר אותן נדמי נההו סני רחא
 בענדא דרגלא ולא אחר קברתיו ואפי' אסובה
 לרבייתו דנמת בלחוד הוא דחיישינן דאחר נדמי
 אכל נכרי זה שאמר שראה אותו מת על ספק
 היס ושחל לנפשה המוגדל מנה יש סבובע ליבשה
 ואמר לו כמו שיהי ימים כל כה"ג ודאי לא נשמע

דאיכא למיחש דאמר נדמי
ומה שכתפתם דרלמא כי אחר מהימן ער
 אחר היכא דאמר' דנענד ודאי כגון דשהה
 עליה כרי שחלא נפשו דכיון דכפי האי גונא אס
 נשאת לא תלא כי ותא נכרי ונל"ת שראבו מת
 שחם שרין לה' אפי' לתחלה אכל הכא שלא העיד
 מעולם דנענד ולא אחר קברתיו ואפי' הכי האי
 גונא נותנים עליו חומרי חיים וכדאיחא נפרי כל
 הגט ואם נשאת תלא מאן לימא לן שלא יטרך
 לחוש שלא להתייר לתחילה כיון דנכריג הוא לא
 דייקא וסבא' נמי ענד' לאסורדי נדרתו זהו מה
 שחששת ואין צד מקום לומר חוץ מנכונכס דהא
 נער אחד במלחמה ליבא למימר העי וכמו שכתבתם

וכדאינא החס ודכוחה כמי נער אחד במלחמה
 דווקא בלחמה מת וקברתיו וכן הוא דעת הרמב"ם
 ז"ל נפ' אחרון מהלכות גרוסין לסבירה לכו דכי
 היכי דנחשה עלמה חיישינן ללמא אמה דרדמי
 כל הינא דאיכא למיחש כדאיחא נפ' האשה שלום
 ה"נ נער אחד וענדא דער קוס נמי מוכח דנענד
 אחד במלחמה נעינן וקברתיו דאמרינן החס שנת
 וקברתיו וכבר ידעתם שי"ש הולקים עליהם וסוברים
 דער אחד במלחמה חע"ג רלא אחר וקברתיו נלחמן
 ועעמייהו משום דנעינן נער אחד במלחמה ליה
 משום דחיישינן דער לימא דרדמי לא משום
 דמסקא לן אי עעמא דער אחד משום דהיא
 דייקא ומסבא אכל דרדמי לא חיישינן דלאו משום
 הכי מסקא לן הילכך כיון דחיינן בענדא דרגלא דער
 אחד מהימן למא עעמא דער אחד לאו משו' דהיא גופה
 דייקא דהא נמיס לא דייקא דהא מיס כמלחמה דמו
 אלא ע"כ עעמא דער אחד משום דמהינן הוא
 וכיון דמהימן אפי' כי לא אחר קברתיו כגי רלא
 חיישינן דאחר דרדמי וזו עמין של נעלי סבא
 זו ונדחי שרצים ככונים הם וקרובים לא דעת

אבל מאחר שהרב לפני ז"ל והרמב"ם ז"ל
 הכניחו דכל במלחמה ודכוחה חיישינן
 אפי' לער אחד דרדמי מי יקל את ראשו להקל
 באסור אשת איש כנגדם הילכך ודאי לעינן מעשה
 נעינן שיאמר מת וקברתיו ואעפ"כ נדון זה קרוב
 הדבר לומר שדנרי נכרי זה הרי הם מועילים
 בלא אחר מת וקברתיו דודאי לא נעיל' ליינן'
 דווקא קברתיו אלא כל שהוא אחר דברים שאין
 לתלותן שיאמר אותן נדמי נההו סני רחא
 בענדא דרגלא ולא אחר קברתיו ואפי' אסובה
 לרבייתו דנמת בלחוד הוא דחיישינן דאחר נדמי
 אכל נכרי זה שאמר שראה אותו מת על ספק
 היס ושחל לנפשה המוגדל מנה יש סבובע ליבשה
 ואמר לו כמו שיהי ימים כל כה"ג ודאי לא נשמע

דאיכא למיחש דאמר נדמי
ומה שכתפתם דרלמא כי אחר מהימן ער
 אחר היכא דאמר' דנענד ודאי כגון דשהה
 עליה כרי שחלא נפשו דכיון דכפי האי גונא אס
 נשאת לא תלא כי ותא נכרי ונל"ת שראבו מת
 שחם שרין לה' אפי' לתחלה אכל הכא שלא העיד
 מעולם דנענד ולא אחר קברתיו ואפי' הכי האי
 גונא נותנים עליו חומרי חיים וכדאיחא נפרי כל
 הגט ואם נשאת תלא מאן לימא לן שלא יטרך
 לחוש שלא להתייר לתחילה כיון דנכריג הוא לא
 דייקא וסבא' נמי ענד' לאסורדי נדרתו זהו מה
 שחששת ואין צד מקום לומר חוץ מנכונכס דהא
 נער אחד במלחמה ליבא למימר העי וכמו שכתבתם

וכדאינא החס ודכוחה כמי נער אחד במלחמה
 דווקא בלחמה מת וקברתיו וכן הוא דעת הרמב"ם
 ז"ל נפ' אחרון מהלכות גרוסין לסבירה לכו דכי
 היכי דנחשה עלמה חיישינן ללמא אמה דרדמי
 כל הינא דאיכא למיחש כדאיחא נפ' האשה שלום
 ה"נ נער אחד וענדא דער קוס נמי מוכח דנענד
 אחד במלחמה נעינן וקברתיו דאמרינן החס שנת
 וקברתיו וכבר ידעתם שי"ש הולקים עליהם וסוברים
 דער אחד במלחמה חע"ג רלא אחר וקברתיו נלחמן
 ועעמייהו משום דנעינן נער אחד במלחמה ליה
 משום דחיישינן דער לימא דרדמי לא משום
 דמסקא לן אי עעמא דער אחד משום דהיא
 דייקא ומסבא אכל דרדמי לא חיישינן דלאו משום
 הכי מסקא לן הילכך כיון דחיינן בענדא דרגלא דער
 אחד מהימן למא עעמא דער אחד לאו משו' דהיא גופה
 דייקא דהא נמיס לא דייקא דהא מיס כמלחמה דמו
 אלא ע"כ עעמא דער אחד משום דמהינן הוא
 וכיון דמהימן אפי' כי לא אחר קברתיו כגי רלא
 חיישינן דאחר דרדמי וזו עמין של נעלי סבא
 זו ונדחי שרצים ככונים הם וקרובים לא דעת

אבל מאחר שהרב לפני ז"ל והרמב"ם ז"ל
 הכניחו דכל במלחמה ודכוחה חיישינן
 אפי' לער אחד דרדמי מי יקל את ראשו להקל
 באסור אשת איש כנגדם הילכך ודאי לעינן מעשה
 נעינן שיאמר מת וקברתיו ואעפ"כ נדון זה קרוב
 הדבר לומר שדנרי נכרי זה הרי הם מועילים
 בלא אחר מת וקברתיו דודאי לא נעיל' ליינן'
 דווקא קברתיו אלא כל שהוא אחר דברים שאין
 לתלותן שיאמר אותן נדמי נההו סני רחא
 בענדא דרגלא ולא אחר קברתיו ואפי' אסובה
 לרבייתו דנמת בלחוד הוא דחיישינן דאחר נדמי
 אכל נכרי זה שאמר שראה אותו מת על ספק
 היס ושחל לנפשה המוגדל מנה יש סבובע ליבשה
 ואמר לו כמו שיהי ימים כל כה"ג ודאי לא נשמע

בכל היקר מאי דרין אס יש נו כדי לנעוד את
 רואה הית' כמי שאי' והאסור שבו כדי לאסור
 אס אינן כדי לנעוד את רואה היתר כמי שאינו
 והאסור אינן נו כדי לאסור ע"כ לא שלא נחזרר
 אסמנין כסימנין או אמי ננעים נמי ננעים בלחוד
מכל שו העעמים יש להתיר נדון אלפינו ולא
 שהייתי ממיר אותו בתחלה שמתוך שאנו
 נרמין נדנרי' עמוקים כלה לא נעשה מעשה חלף
 שכלחין הם הדברים לסמוך עליהם נמה שפעט
 מכהגו להמיר שכבר אמרו בירושלמי הלכה שהיא
 רופפת דרך לא ורואה היקר הלכיר נובגים ונהוג
 כן ונבגתה דרין נמי אמרינן נמי נפרק הקוש' דבה
 ח"ל אפי' לרב יוסף ואל' לא מסבא דכי אמר רב
 ערוס והא רב אית ליה מכהגא והאידינא נהוג עלמ'
 בסתמו' וכיליה :

עא שאלתכם האילנים הגיעתני על

דבריהם ומה שהיה נספיקה שנתרפה זה כמה
 שנים ונעולס לא נראה איש מכל האנשים אשר
 הלכו נספיק' הא כי אס מפי אנשים פותרים עברו
 דרך סס זמן מועט אחרי הרעש ההוא והכירו
 חלקי הספינה מוטלים ניס ומגיני' ראומים נחותם
 רב החיזל ודנוה לשנורה והאנשים היורדים נה
 לנשנעים ועזה מקרוב בא נכרי אחד ואחר מל"ת
 כי היא היה ממיר מיימון מלאקי והכירו על ספק
 היס מת והכירו שפרטוף פניו עם חיעמו וגם סימן
 שהיה בראשו וסימן אחר מונהק היה נזרועו
 זאחלוכו כמה ימים יש מומן הסניעה עד זמן שראבו
 זכשיב כמו שם שנזועת עור שחל אס ידעמומן שהיא
 הגיע נשפה אחר שדנר זה שחל לנפשה המוגדל שהיה
 סמוך למקום ההוא ואמר לו כמו שסאימים ואסם
 כסתפתם נדון זה מהעעמים שכתבתם בשאלתכם :

ואני מסדר לפניכם הדברים גם מחלף משונה כמות
 שראוי לשאלת ולמת נהן לנעלה כי' י' ד' ע"ב
 על סדרן ונכמו' דברי אנחר מה שנתפתקם הראשונה
 לריך לבאר אי נעינן נדון זה שיאמר הער מת
 וקברתיו וכבר ידעתם שדעת הרב לפני והרמב"ם
 ז"ל דער אחד במלחמה ובמיס דנעינן מת וקברתיו
 ואחר לכס עעמו הוא ז"ל סונו דכיון דנעינן
 דחייביעיא לן נפ' האשה שלום נער אחד במלחמה
 לא אפשיטא אלא מההוא ענדא דרגלא דנפרק
 האשה נחרא דנשמע חסם נהדרא דנמיס עד
 אחד נלחמן ומיס כמלחמה דמי כדאיחא נפ' האש'
 שלום הילכך כיון רלא אפשיטא חלא מההיא סונו
 ברב ז"ל דוויקא כי ההוא ענדא דליבא למימר
 דאמר נדקעי דהא אסקינן אגיסרעל דנעיטחאל

וכדאינא החס ודכוחה כמי נער אחד במלחמה
 דווקא בלחמה מת וקברתיו וכן הוא דעת הרמב"ם
 ז"ל נפ' אחרון מהלכות גרוסין לסבירה לכו דכי
 היכי דנחשה עלמה חיישינן ללמא אמה דרדמי
 כל הינא דאיכא למיחש כדאיחא נפ' האשה שלום
 ה"נ נער אחד וענדא דער קוס נמי מוכח דנענד
 אחד במלחמה נעינן וקברתיו דאמרינן החס שנת
 וקברתיו וכבר ידעתם שי"ש הולקים עליהם וסוברים
 דער אחד במלחמה חע"ג רלא אחר וקברתיו נלחמן
 ועעמייהו משום דנעינן נער אחד במלחמה ליה
 משום דחיישינן דער לימא דרדמי לא משום
 דמסקא לן אי עעמא דער אחד משום דהיא
 דייקא ומסבא אכל דרדמי לא חיישינן דלאו משום
 הכי מסקא לן הילכך כיון דחיינן בענדא דרגלא דער
 אחד מהימן למא עעמא דער אחד לאו משו' דהיא גופה
 דייקא דהא נמיס לא דייקא דהא מיס כמלחמה דמו
 אלא ע"כ עעמא דער אחד משום דמהינן הוא
 וכיון דמהימן אפי' כי לא אחר קברתיו כגי רלא
 חיישינן דאחר דרדמי וזו עמין של נעלי סבא
 זו ונדחי שרצים ככונים הם וקרובים לא דעת

אבל מאחר שהרב לפני ז"ל והרמב"ם ז"ל
 הכניחו דכל במלחמה ודכוחה חיישינן
 אפי' לער אחד דרדמי מי יקל את ראשו להקל
 באסור אשת איש כנגדם הילכך ודאי לעינן מעשה
 נעינן שיאמר מת וקברתיו ואעפ"כ נדון זה קרוב
 הדבר לומר שדנרי נכרי זה הרי הם מועילים
 בלא אחר מת וקברתיו דודאי לא נעיל' ליינן'
 דווקא קברתיו אלא כל שהוא אחר דברים שאין
 לתלותן שיאמר אותן נדמי נההו סני רחא
 בענדא דרגלא ולא אחר קברתיו ואפי' אסובה
 לרבייתו דנמת בלחוד הוא דחיישינן דאחר נדמי
 אכל נכרי זה שאמר שראה אותו מת על ספק
 היס ושחל לנפשה המוגדל מנה יש סבובע ליבשה
 ואמר לו כמו שיהי ימים כל כה"ג ודאי לא נשמע

דאיכא למיחש דאמר נדמי
ומה שכתפתם דרלמא כי אחר מהימן ער
 אחר היכא דאמר' דנענד ודאי כגון דשהה
 עליה כרי שחלא נפשו דכיון דכפי האי גונא אס
 נשאת לא תלא כי ותא נכרי ונל"ת שראבו מת
 שחם שרין לה' אפי' לתחלה אכל הכא שלא העיד
 מעולם דנענד ולא אחר קברתיו ואפי' הכי האי
 גונא נותנים עליו חומרי חיים וכדאיחא נפרי כל
 הגט ואם נשאת תלא מאן לימא לן שלא יטרך
 לחוש שלא להתייר לתחילה כיון דנכריג הוא לא
 דייקא וסבא' נמי ענד' לאסורדי נדרתו זהו מה
 שחששת ואין צד מקום לומר חוץ מנכונכס דהא
 נער אחד במלחמה ליבא למימר העי וכמו שכתבתם

וכדאינא החס ודכוחה כמי נער אחד במלחמה
 דווקא בלחמה מת וקברתיו וכן הוא דעת הרמב"ם
 ז"ל נפ' אחרון מהלכות גרוסין לסבירה לכו דכי
 היכי דנחשה עלמה חיישינן ללמא אמה דרדמי
 כל הינא דאיכא למיחש כדאיחא נפ' האשה שלום
 ה"נ נער אחד וענדא דער קוס נמי מוכח דנענד
 אחד במלחמה נעינן וקברתיו דאמרינן החס שנת
 וקברתיו וכבר ידעתם שי"ש הולקים עליהם וסוברים
 דער אחד במלחמה חע"ג רלא אחר וקברתיו נלחמן
 ועעמייהו משום דנעינן נער אחד במלחמה ליה
 משום דחיישינן דער לימא דרדמי לא משום
 דמסקא לן אי עעמא דער אחד משום דהיא
 דייקא ומסבא אכל דרדמי לא חיישינן דלאו משום
 הכי מסקא לן הילכך כיון דחיינן בענדא דרגלא דער
 אחד מהימן למא עעמא דער אחד לאו משו' דהיא גופה
 דייקא דהא נמיס לא דייקא דהא מיס כמלחמה דמו
 אלא ע"כ עעמא דער אחד משום דמהינן הוא
 וכיון דמהימן אפי' כי לא אחר קברתיו כגי רלא
 חיישינן דאחר דרדמי וזו עמין של נעלי סבא
 זו ונדחי שרצים ככונים הם וקרובים לא דעת

אבל מאחר שהרב לפני ז"ל והרמב"ם ז"ל
 הכניחו דכל במלחמה ודכוחה חיישינן
 אפי' לער אחד דרדמי מי יקל את ראשו להקל
 באסור אשת איש כנגדם הילכך ודאי לעינן מעשה
 נעינן שיאמר מת וקברתיו ואעפ"כ נדון זה קרוב
 הדבר לומר שדנרי נכרי זה הרי הם מועילים
 בלא אחר מת וקברתיו דודאי לא נעיל' ליינן'
 דווקא קברתיו אלא כל שהוא אחר דברים שאין
 לתלותן שיאמר אותן נדמי נההו סני רחא
 בענדא דרגלא ולא אחר קברתיו ואפי' אסובה
 לרבייתו דנמת בלחוד הוא דחיישינן דאחר נדמי
 אכל נכרי זה שאמר שראה אותו מת על ספק
 היס ושחל לנפשה המוגדל מנה יש סבובע ליבשה
 ואמר לו כמו שיהי ימים כל כה"ג ודאי לא נשמע

והרי הרמזין פסע לנשיין דער אחר זמלמנה
 מדאמרין נפ' האשה זכרה זכהו ככרי דאמר
 מנל על ששים בני אדם שהיו מהלכים לכרכוס נתר
 ומזו וקצתים דשעת מלמנה וקורן היתה ומת
 קחט זמלמנה משמע וכ"ס נששים בני אדם כאחד
 דודאי זמלמנה משמע ואפ"ה התירו בזמיתא ונהא
 דודאי הין לנה עליו מן הטעם שכתבם :

ורביבך קרונו הדבר שיפטיק עדות ככרי זה
 כאלו אמר מת וקצתיו חלה שאין
 להחיר האשה מן הכספו גני פניני' הרח
 מדאמרין בגמרא נפ' זכר' גני מילא ואמר דכי
 אפקיה הווה בשעתיה חלל אי אשהי מחפה קפח
 ומשמע נהדיא דרוקא כי חויה בשעתיה חל ללו
 הכי חייבינן ומה שאמרת כי הרמז"ס ז"ל כתב
 ואם שבה נישפה אחר שכולך מן הים כ"ר שעות רעו
 שנספח חשוש' נדמנה לכס וכך היא נקמתו האומי'
 אחר שכולך מן הים שעות י' וכך שיש נספרכס
 עמית טובר הוא ולפיכך כתב הרב ז"ל ששעות דכיון
 דמרמינן בגמרא וה"מ דכי אפקיה חויה בשעתיה
 דקרק הרב ז"ל דרוקא כשחלוהו בנותה שעה בעלמה
 חל כל ששה שס עד שעה שנייה דלוינו שעות
 חייבינן ולא שריק לה ומה שמהתם על מה שכתב
 ונתת דמשמע דרוקא נקפת ונגמרא' לא משמע הכי
 יפה דקרקתם וכבר הקשה עליו הרשב"א ז"ל מזה
 נקדושינו ואפשר שהרב ז"ל חפס לו הלשון האמור
 גמרא' דאמרין חלל אשהי מחפה תפא כלומר דודאי
 תפא ויאף לזה כיון הרמז"ס ז"ל לומר דכיון ששה
 שעות רחאי נתפא ולפיכך זכרון'ם כיון שזה העד לא
 העיד לחויה בשעתיה אין לחתי' אשה זו שאע"פ
 שחלקו קלח מפרשי' בהא דתקו ואין מעירי' חלה
 עד שלפס ימים נפתח' מאי דוייה שפופפת כתבו
 כלבון היה ויכול לחמת' הריכא דאין ידוע מאי
 פהרג איך לחלותו חלה בתוך ג' ימים מסתגרה לי שאין
 עניין לזכרו מן דר"מ לבעור ג' ימים שפפת' אי
 לחת' ג' ימים היה נכר לעין ויותר קרוב לחלותו בתוך
 ג' מלאחר ג' חלל נכנל לו לים שהין שערור חלה שעה
 אחת נלמד מן הפסח אין לחלות' ולומר שהוך חות'
 שעה שפנלע רחאי' חות' מלוי' ששה ימות' משעה אחת'
 ועוד שכתובו' לא חתרו הרבה חלה אפסל וכבר פקע
 עליהם הרשב"א ז"ל יעור' אשהי' נקל ולומר דהני
 לקולא ויהי' בשעתיה חויה עדן אין להחיר אשה זו
 שהרי נכרי זה אמר שלפס הגדול הגיר לו כי כמו ששה
 ימי' עברו שפלטום האמי' :

ומה שספק' לומר שאולי אין להיס דברני הנומה
 פוח דכרי חיינו בן ערתי כלל לא לחסור ולא
 להסי' ואפי' נמל"ת חלה בנותה שמתי' אכתי' לנדו
 דקתיח' נפ' הגונל אין נכרי מפי' לנ"ס כשר חלה

לעדות אשה בלדו וכו' חלד דרבי' ואין צוה מקי' לנפ'
 כלל דלא מביעה הכא דמין ככרי זה נכתיבו לנפס'
 המגדל חלה השילו היה נכתיבו ואומר שאלתמר לנפס'
 הים נכתיב לא הנשא דהיה ליה בנותה שכיניו אשה
 אומר מתואשה אומר לא מת הרי זה לא תנשא ולפיכך
 כשקורתי על כל דברי אשה זו עדן לא מלאחי לה נל
 בימת :

עב כתבת העיר הזאת כולה מוקפת
 תומה גבוה גדלחים ונרתיח
 ודלתותיה נועלות בזליה בעת מלחמה ועת שלום והרץ
 עמוק כמו המים חמוט זרובת ארבע חולק חתי העיר
 מרובה לנפס' : תומה הכל תוך ההיקף ועירי'
 נגשרי' שלפן מחזי העיר להנייה ורוב המנא' מקורי'
 חמס' מנזי שנו דריס היהודים כולם אינן מקורה אך
 ראשו האחד כלה עד לחומה בדרך עקום וראשו האחד
 כלה לחריך בדרך עקום ג' וכערבו המנזי נלחי וקורה
 והניחו מקלסם נלא שהוף חון לקורה חון ללחי
 גם שני מזבוח' קטנים כחומי' לנזיני זה המזב' וזאתם
 כמז' ד' בתים ושפתו נהם עם המנזי הגדול ועשו לכל
 אחד למי וקורה ועיד' נפתח בית אחד מזד' אחר של מנזי
 הקורה ומעוינה ובתלו נכפון ונחמו לנזיני כמו חמס' אחר
 או שס' וכאל' פטוני דרומי קיימי' ורובו של מערב
 ובפילוסו ועירי' דכי' דרך קסדרי' וג"כ היא קרו'
 לחומ' ומעלי' ספק על האחד הוא מזד' הכשרו וזלד'
 פרלתו :

תשובה לא יכה ששית' נשכרסם את המנזי
 בלחי וקורה נלמד שאע"פ שיערכם
 דין רבות היתוך עליה כיון שיש לה חומה ודלתותיה
 נעלות בזליה אע"פ כיון שלא הוכשר כל המנזי נמלא
 משני ראשו' עתות למקום האסור לא וזיה ליה כההיא
 דאמרין נפ'ק דערובין דמנזי המטולס שיש נקע'
 מכלן ונקע' מכלן עושי' לורת פתח טכאן ולחי וקורה
 מכלן ולפיכך להכסי' המנזי הגדול גם כי לא היו
 פתוחים לו חותם שני נצבוח' קטנים שאמרת' היה
 לריך לעשות לורת פתח לראשו האחד ולחי וקורה
 מראשו השני וענש' שפוחים' לתוכו שני מצבוח' ונש'
 קטנים לריך עור חקון להכשיר את שני מצבוח' ונש'
 המנזי הגדול ממחמת' והוא בלריך שהעשו נראש כל
 אחד מן המצבוח' הקטנים בנותי' ראש' שאינן פחות
 למנזי הגדול לורת פתח ממש דק' ל כרד' דאמר דמנזי
 עקום תורתו כמטולס' ואע"פ שרש"י ז"ל מחזיר
 ואומר שמנזי עקום לריך לורת פתח בעקמימתו ולחי
 וקורה לכל אחד משני ראשו' כנר חלקו עליו בדיס' שות
 והעלו שאין דברני מחזירי' כל שיש לורת פתח
 בראש המנזי הגדול ולחי או קורה נראש' האחד ונורת
 פתח ג' כנראש כל אחד מן המצבוח' הקטני' אחר ראש'
 שלהם שאין פתוח למנזי הגדול דין כך' ולענין

שׁוֹת עַב חֶרֶץ מִן

שמקבל עליו אחרות כל הקרוי שיהא מותר לתת מן הריח למפקיד כלום אלא שהוא ז'ל נקט ברייתא כפשוטא דאם פתחו פתחו לו לגמרי דמסוס טעמא דלחקוני שדרתיך ולא לעשותי חייב לגמרי באחריות הקרוי ולפי זה יפה דין *

ועם כל זה מה שאמרת לנו לומר דמסתמא סיבה דכיון דהאי יוץ ברבית וקבל עליו האחריו ז' יש לנו לומר שדעתו לשנות מתנאי ההלואה ולא שניק היתרא ויכל' חסידא כדאמרין בחילין גבי ישראל שמועד וכו' בזה אני מסייג לך דלדבריה אלו היה דעתו לשנות או שסיבה עבד חסידא דמדלוריתא חסור לו לשנות ולעבור מידע העצל הנית ומפקיד כבר התנה עם הנפקד דאין לשנות וז' ז'ל לא תמר שיהא רשאי לשנות שלא מדעה בעל הנית שהרי הדין שלו ז'ל אפילו באומר מפקיד לנפקד דאין תשנה יהו ברשותך להחייב עליהם נכל דבר הוא שיש בו משום רבית הע"פ שהכתיב הכוח נעשה מדעתו של בעל הנית כיון דאם לא היה משכח מדעתו לא היה הסתם ברשותו ומעתה אין לך לומר וללמוד מדבריו שיהא רשאי לשנות ולפיכך אין לנו לומר שסיבה כדי שיהא הרבית מותר אדרבה השנוי הוא חסור מדלוריתא ורבית כוח אינו אלא מדרבניהם ואדרבה יש לנו לומר שלא שיהא ולא עבר על דעתו של בע"ה ונמלא משכח שהרבית שלו ואין כאן ליסור שמה שאמר נ"מ נספק ההלואה עבר אלא דסימא הרי הדבר ברור שאין הלוה עובר נגוס לא חסידון עליו נסך כדאמרין בסוף אי זהו נסך מלוה עובר בכלל ליה עובר משום לא חסיד ולאחקיך לא חסיד ולפני עור לא תתן מכסול *

הרי כאן מפורש שאין הלוה עובר משום לא חסידון עליו וכך נזכר בחזו' המוסמות בפירוש ברית אי זהו נסך גבי ההיא דגמיל' בהס' ר' נחמיה ור' אליעזר דן יעקב פוער' את המלוה ואת הערב מפני שיש בהם קום ועשה ורשב"ם ז'ל בדקדוק גמור כתב ברית פר' המוכר פירות עלה דההיא דאחריון דמשתת כחניה עבר ליה שומא דאמלוג קמי' ולא אמלוג שאין הלוה עובר בלא חסידון עליו נסך אלא מ"מ יש לך לומר דלוה ג"כ עבר איסורא בשעת הלוואה דקא עבר אלפני עור לא חסיד מכסול כמו שהמלוה עובר משום לא חסידון עליו נסך כיון דאמרין בסוף פרק אי זהו נסך דלוה עובר משום לפני עור לא תתן מכסול *

ועם כל זה אני רואה שיש מינוס לומר שאין עובר מלוה ללוה בשעת ההלואה כיון שהתנו להשנייהם ולהלוותם על משכונות כסף וזהו שאפילו חאמר שדעתו של לוח היה לשנות מ"מ כיון שאין זה מפורש בשער כנר עשו שימא מדרבנן ואין לומר

ולענין חיבה פרכה שאורתא יש נחחיה גרורו רבינו שפה שהיא מעכבת את הרבנים מלעבו' להריות חיבה לריכה חקון כלל דהא ק"ל כרנ חנין דאמר רמנו שפירן מלרו נעשר כל שיש לפרכה גרורי דהיינו שפה מעכבת את הרבנים מלעבור ואם אין שם גרורי כלל הרי נעשית פרכה זו ומכני עקו' ולפיכך לריכה פרכה זו לירת פתח נראשו האחד שאינו פתוח למנוי חס רלוני' לתתן גם מקום הנזים שפילו או נראשה הסוך למנוי הגדול אם אינוס רוליס לתתן מקום הנזים וזוהי פתח שאמרתיה הוא שפשוו כעין שפילויים חקד יכאן ויחד מכהן גיבה כל אחד עשרה פ' פחים או יותר ועל גיבה' חסידוקה ואפילו הקנה גבוה מהם הרבה כיון שגיבה הלחים עשרה הרי זו לורת פתח דהא ק"ל דלורת פתח חיי' קנה מכהן וקנה מכהן וקנה על גביהן חיי' דנת ויפה פסקת וזהו דע"ז שכל מה שפסקת דנת ויפה פסקת אלא מתוך שערבין עלי דברי' וכי אשא ואחן עמך בהלכ' חוכרה ימים מקדם בהיותו יחד נבית המדרש אררי' לישא וליהן עמך על כל דבר ודבר *

ואמרך ראשונה שמה אל תתעו על האלה שכתבו ביהוספית דסס ר"י ז'ל שחם ארס נותן מעו' לחברו לחמית שבר ואמר לו על מנת שלא מלוה אלא על משכונות כסף וזהו ותשמר בקרקעו ואם תשנה יהיו ברשותך להתחייב עליהם בכל דבר אם פתחו לך שאין זה רבית דכיון דאם לא שנה לא יהיו כלם ברשותו להחייב עליה' אין כאן רבית דהא הכא חס שנה מרעיו ואמרין אם פתחו פתחו לו ואפילו הכי אם הותרו הותרו לאמלע וליבה רבית כיון דאם לא היה משנה מדעתו לא היה כל הפתח ברשותו לא הפטר וההפטר לא נמלע כדין עסקא דהוה פלגא מלוה ופלגא פקדון אלו דבריו ז'ל *

ורו הראיה איני רואה חיבה מכיעת לפי פירוש המפרשים ז'ל דפתחו דקמני בברייתא דברייתא אינו פתחו דברייתא דפתחו דברייתא קמייתא כיון דלאוקמתה ר' יוחנן מותומה כר' מאיר וקני להו בשנוי א"כ אפילו פתחו באונס פתחו לו דברשותיה אחינו ופתחו דברייתא דברייתא דלוקימנא כר' יהודה דלא קני להו בהאי שנוי הוי ליה האי שנוי כשנוי דנעב' פתחו נתיבם לא פתחו לו וכן מעילין עליו אלא רידו על החתומה וכן הדין לאוקמתא דר' אלעזר דמוקי להו מרוביהו כר' מאיר דאלו להכילה הוי שנוי גמור וקני להו אבל לפתורה לא הוי שנוי גמור ולא מפסיד לא שירי על החתומה ומעתה לפי זה אין כאן רחיה למי

שׁוֹת עַב עַג שְׁאֵלָה עַב עַג הַרְזִין

שדעת מלוא וזוה היה לשנות דא"כ היו מפרשין כך בשטר שעס כל זה היה הרווח מותר לדברי ר"י וכמו שכתבתי * ועוד שכיון שלא נרשו כבר עשו שומא מדבריהם מעתה הדבר נרור שהם התנו על דנית דרנן ונמלא לפי זה שהפקדן מחייב בקרן ולא בריות אבל עדין אכתוב אליך לד היתר בריות על נד מיוחד אחר שאגמור לישא וליתן על כל דברך *

עוד כתבת והאמת שקבלו הסך מיד נכרי אהד בכלל ראונן עד ולא רחמי נזה לד היתר כל שכתבת נזה יגה אמת * עוד כתבת והנה הורו לו שהוא נשבע לבעל את המזיה ולא יפרע לא את הקרן ולא את הרנית ואתה חלקת עליהם לומר שגובה את הקרן ממשום דק"ל כרנן לאמרי גובה את הקרן ואינו גובה את הרנית * ע"כ אין ספק שיה דנת אבל לענין מה שכל בתוך דברך נלשון הזה וא"כ נגדון שלמינו שהכל ביתר דין הוא שלא יגבה כלום דהוי כמו שטר מוקדם * ע"כ נזה איני מנין דברך שהיאך הוא כאן ניהר והלא המאה וחמש פרחים מאן הפקדון מבוררים הם וליכא לגמור הכא שחן יגבה נשון ראשון ולא עוד אלא אפילו כלל הקרן והרנית נשן אחד ואינו נוכר וגיכר שיהא סס רנית כלל איכא מאן דאמר דגובה את הקרן ולא גורנין שמה יגבה הרנית כדאמרין שמה יגבה מומן ראשון גני שטרי הוב המוקדמין דלא דמי דתס לי גני מומן ראשון הבל אסור שטרף מן הלוחות שלא כדון כל המומן אבל כאן אפילו יגבה את הרנית בקרן שנשטר לא עבר איסורא בקרן ולא קסינן היתרא משום איסורא *

ובן מה שכתבת שחייב לקיים שנועתו ולפרוע הקרן יפה אמת אבל עה הראשון נוס' ונתן לומר שחלה שנועה נכולל לעבור על המזוה ומעטס זה נפח לומר דפיון שכלל הקרן והרנית יחד הלה שנועתו אפילו על הרנית אם לענין חיוב קרנן שנועה נכסכות אינו ענין נגדון שלמינו ואם לענין שיהא חייב לעבור על האיסור כדי לקיים שנועתו כיון שנשבע כגולל זו לא אסורה הטרם מעולם ח"ו שהנשבע לאכול נבלות האסורות לו ואף אם כללם בהיתר שיהא חייב כדי לקיים שנועתו לאכלס ואף כאן אע"פ שהרנית מדבריהם אין מחייבים אותו לפרעו שהחכמים העמידו דבריהם במקום תורה נשכ והל תעשה *

ובן מה שאמת רליכא למימר דכיון דהותר מקצתו הותר כלו כדאמרין נפ' ד' נדרים גני רהא אובליס תאניס וכו' ונ"ה אומרים אלו ואלו מותרים משום דלא שייך למימר הכי אלא איכא שאינו יודע נשעת הנדר שאינו ביניהם שהוא ההיתר

וכו' יפה אמת ואני מוסיף על דברך דלא אמרין אלא נמשנה דבריו הראשונים אבל נמעמד לא וכנר כתבתי בפרישתי מנדרים סס נפ' ארנעה דלריס ולא אחרך עמך נזה יגה הגדת לי זה ימים כי אהך היא * כתבתי אליך כל מה שכתבתי כמניית שיש כאן רנית מדרנן אבל אני משופק נזה ממה שכל הלשון נשאלה פהם סך הייתה השאלה ראונן הלוה לשמעין וללעתו על פי שטר הודאה עד סך מאה וחמש פרחים להשיגותם ולהלוותם על משכונות כסף וזהב ולא פירשתי אם הנפקד משתכר למחלה לשליש ולרביעי או פינו משתכר נזה כלל ואם משתכר נזה הנפקד הרנר נרור שהוא רנית דרנן ועל זה כתבתי כל מה שכתבתי כמניית שיהיה כן אבל אם כל הרווח לבעל הפקדון אע"פ שכל אחריות הקרן על הנפקד הורו חכמים שהוא מותר דכה"ג לא מיקריא בלואה אלא שליחותיה קצתו אליך דכיון שכל הנכחה על המפקד לא דמיא להלואה כלל אלא הוי כשלומו וכשוער דתן נזה מתנה שומר חנם להיות כשומר שכר וכשולל כלומר דקבל עליו כל אחריות הקרן ולהחטייב נאונסי' וכיון דמשום האי עעמא אהו עלה נראה שחילו פורע המפקד נשכר ערמו ועמלו כיון שאינו משתכר נגין הפקדון שרי דאין כאן הלואה כלל אלא הרי הוא כשומר שכר שמתנה להיות כשולל ואע"פ שהשכ"ס ז"ל החמיר נזה וכנר דמתניתיין דקתני אין עקבלים לאן ברזל נראה דאסור דודאי הויא דמתנין נכה"ג דשקול מינה מחלה נפקד לנפסיה מרישא מעבא מינה דקתני אין שמין עגלין ופייחין למחלה והשתא למחלית הפסד אסר למאן דמוקבל עלויה כל הפסד מנעיה אלא הא אשמעינן דאע"ג דלא שקיל מיניה נדהיה אסור * ע"כ דבריו * **ולא** ישרו שעיניהם מפני שאמרו היכן מלינו הלוואה דלית נה הנכחה כלל דלזו וכל הנכחה דמלוה ובעל המומן הא ודאי לזו הלוואה היא אלא דמתניתיין משום סופא אינעריך לאשמעינן אבל מקבלים לאן ברזל מנכרו ודברי חכמי לוניל מחזורין וקרוב אני לעשות נעשה כדבריהם כיון שאין האלא רנית דרנן * ונ"ה שגראה שהרשב"א ז"ל חזר בו שהרי כתב שפרשויו אין מקבלים וכו' כגון שמקבל מאה לאן נמאה שלע והפירו' למחלה אפילו יתן לו שכרו ועמלו ומזוני אסור מפני שנתחייב בכל הדמים שנתן וכשנוטל בעל הנכחות ריות מהן נראה כרני' ואין זה דומה לעומת עגלין ופייחין שאסרו פי סס שיהיה קבלו על עמון אחריות הקרן ואין סס איסור אלא נעמלו ומזוני חו ואין לריך לומר זו קסתי * נראה מדבריו דמתני' מיירי שבהמקבל קבלה שישול עמנה מחלות הרווח ואלו כאשר אחריותו מפני שנעל הנכמה הוא קרו' לשכר ורחו' להפסד נזה נעשה לזה עליה

שׁוֹת שאלה עג עד עה הרץ מד

עליה מפני שהנה מן המחלה ולפיכך חסור חבל
חס כל הרווח לצעליה זה מותר :

עוד כתבת

שנשאלת אם מותר לגנותו
בחי זה ב"ד שיריה ראובן

וכאנת שרחה לך שהוא מותר לדין הכה נמוס
נמצה על מה שהכה בתורה דמחאו דעל נמוס דמי
יחזר רחמי עקר דמייח ליה להביח דאמרין בפי
המגדש נגיטין דף פ"ד לא תיכול ולא תמגדש אינן
עוברין על דברי תורה כלל * חבל כאן חס לת יפרע
חובו והמפקיד מניאו בערכאות שלהם נמצא עובר
על לפנייהם ולא לפני נכרים ונדוהי שלמה שרחה
מפסע המגדי * שבתק המגדש נגיטין דף פ"ח יראה
כדכריך שאם קבלו עליהן בעלי הדין לרון לפני נכרים
שרי שרי השוו לפני ההדיוטות חלפני נכרים ולכאריה
נראה דמי הכי דהתם שבתקנו עליהן שרי בערכאות
שלהם נמי נמצא הכי דליהו ככאמן עלי חבל חבל
אין הדבר כן מפני שמה שמזכר במדבר שהעשה
כן מייקר חמוניה * ולכאן הוה כהב הרשב"א ז"ל
בפירוש התורה בספר ואלה המשפטים ואע"פ שהזכיר
חכמים שמי הכחות האלה כאחת יש הפרש ביניהם
שאם רלו שני בעלי הדין לכה לפני ההדיוט שנישרל
מותר הוא ונדקבלו עליוהי לוי דין אין חבל לפני
הנכרים אמרים הם ולכאן עינן שירון להם בדמיהם
לעולם ואפילו היו דיניהם כדמינו בחותו עינן ע"כ
למינו * ומה שכתבת שעל כרחמו אינו יריבים לחלק
כן דאי לא חיימו הכי הא דאמרין בהגוזל מכרזי
דכא וכו' האי כפי ישראל לידע שהדוחא וכו' לא הננתי
דכריך דהתם לנכרי הוא דמכריה וישראל הננתי
והנכרי חונע את ישראל בערכאות שלו ואע"ג דישרל
קא משהיד אינו עובר משום כל חטים דאשימא אזהר
רחמנא והא אינו משיב לפנייה זה פשט :

קודם הפסח ג"כ חלה עליו שלא יקדשה כל זמן שלא
יבוקש נחלתו פלוני ומתוך שהיא חלה נחלתו זמן שאינו
מבוקש לקדשה חלה נמי כשהוא מושבע לקדש דהיינו
כשיבוקש אותו פלוני רחוק ליה הכנסבע שלא יאכל מזה
שאסור לאכיל מזה חף כלילי הפסח אלא שאינו תוקע
עלמי בזה מפני שרחה שהשבעה הראשונה הייתה
להנחת חבירו שהרי אמר כל זמן שיבוקשו פלוני וג"כ
נראה שזאת השבעה הייתה על תנאי שרובין שהיו
יבנו לבניה ולא כל הימנו להפקיע זכות אחרי * ולפיכך
יהא נשאל על שבעה שנייה ויחירו לו כדוין ויקיים
שבעה ראשונה :

עג גביר

נעלה י"א שאלת ראובן היה שכיב
מרת בארץ לרפת וזיה לבניה בכתב
נכרי ובחוק דכרזו שאל לאחר מן העומדים לפניו כמה
חבורות יש בפירפינייאן וכן אליו ארבעה המה *
אמס לא פירש יותר ולא הזכיר שמונת ואז אמר ראובן
המלוה הנני עוזב לך חבורות שבפירפינייאן סך פלוני
יתחייב דברך טוב ובהנה בעיר חמש חבורות רשומות ולא
הן חלאוד תורה וחוליס ומאור ולדקה וקברים וכל אליו
החבורות יש עליהם להנחיל מעות וזלת נכני הקברים
אמס זה המלוה עמד בפירפינייאן כמו שבה זה עברו
עשר שני ואז לא היה בפירפינייאן קופה של לדקה וזה
המלו' היה ממנוי הקברי' ויכיבי ארכו לו הימים בארץ
לרפת חנותו וי"ל לגור בפירפינייאן ויכיב היום בחוק
חלו שאל ואמר מי הם הנכרוים ממנוי הקברים
ובהשניה פלוני ופלוני אז אמר ראובן המלוה עוזב
מוסרם וכדכונני אחר ההעדר כי עוז להם דב' מה
בנחלתו ואחרי מותו העיד דנרבי' עד אחר לנדרו רק
שהוא קרוב חס לאשת המת חס הכי ובתרחק ובמנכב
היה בפירפינייאן פשט על כל העולה לקרא בתורה
ויקור נדר לכבוד ה' שחס לארבע חבורות שפרע אליו
הארבעה ר"ל חלאוד תורה וחוליס ומאור ולדקה ונחורת
הקברים לחלק יתחייב וכתב הארבע לא נהגו למנותה
אמס יש כמו ג' שנים בקרוב שאחר מיתויה הקהל נפט'
בפירפינייאן והיה ממנוי הקברים וכשזרה לביתו עשה
הנחה לאותה חבורה ע"כ דנרבי' :

תשובה

המלוה האומר אני מניח כך לג'
חבורות והיו בעיר חמש כל שאין
אלו רואין הכרעה בין אותה החבורות הוה ליה כההיא
דאמרין בפי הכותב שהוא חסר למר נכסי לטוביה וכו'
שניה קרונים שניהם שכנים שניהם תלמידי חכמים
שודא דדייני וחק כאן חלו אמר הריני מניח כך לחבורת
מלוהיהוה שם הרבה חבורות ואין חבורה נבחרת
ביניהם דנין אותה בנדרא דדייני ע"פ הפירושים
שכתבנו בענין שודא חבל כאן רואה אני הכרעה
להצרת הקברים לפני שהוא היה מלוהה החבורה ומניח
בתפוסתם האומר תנו מאתים וזו לבית הכנסת ינתנו
לבית

עד עוד שאלת

ראובן נשבע לקדש
חלה כל זמן שבתקנו

פלוגית לקדשה חכאן ועד פסח ואחר עליו הנחת כל
שמיים מאשה אחרת שיקדש וזלמה ולכל פסע שיהיה
כשאל על האומר שיתקן חסר ואחר כך
על ידי בעלי לזון הרע נשבע שלא יקדשה ואמר
עוד אני מקבל נדרוי שלא אקדשה ובקשת לעמוד
על דעתי הם יש ממש לשבעה שנייה ובקבלת
הנדרוי :

תשובה

חושבני לשבעה שנייה לפי שרחה
שהיא חלה לצ"ח את שבעה ראשונ'
בכולל שריי מכה שבעה ראשונה אינו מושבע לקדשה
אלא כל זמן שיבוקשו אותו פלוני ולא עוד אלא שחפילו
לבקשת פלוני אינו מושבע לקדשה אלא נכסין ועד פסח
ונמצא שבעה שנייה חלה בהיתר מן הפסח וחילך

למית הכנסת הרגיל בו ואם היו שנים ורגיל בשניהם ינתנו לשניהם ואף כן כיון שהיה הרגיל בחבור הקברי' נראה שמי אפשר להויתר חבורת אותן הקברים מכלל אותן חבורות וממלת אותה חבור' וזכה בדריעה ההיא" **ואינן** נכתבת בשאלה לשון זה וכל אלו החבורות יש להם להויתר ומעות וזאת מנוי הקברים

ע"כ נראה שהכונה היא שאין עליהם להויתר מעות חנויד אבל לפעמים הם מויתרים מעות שאם לא כן אותו המנוה מקבל מרפמינין שעשה היתה להם לאי זה דבר ישמשו מעות הנחתו אלא ודאי נראה שלפעמים הם מויתרים מעות וא"כ שאין הענין דריר כל כך כהולאת יתר החבורות וכ"ש שא"כ לא היתה הכרעה לחבורת הקברים ויהיה דינה עם שאר החבורות שדורא דדייני נראה שראוי להכניסה לזו מחוד השודא שהרי העיד עד אחד שהמנוה אמר כי עזב להם דבר מה בנאותו זה העד אע"פ שהיה קרוב למנוה כשר הוא לדבר זה שאין כן נביעה פדות אם נתקן ההנחה לחבורה אחת או לאחת והויתרה ההיא דאמרינן בריש חוקת הכתי' מילא עסקינן דקיימי אגר ניתא וקיימי וחמרי למאן ניתביה ואע"פ שאין עד אחד קם למנון אע"כ הדברי' מראין שהדורא מתאזכרין על לזכות חבורת הקברים בדין החבורה אפי' לא היה רגיל בה וכ"כ שכינן שהיה רגיל בה זכחה מאותה מוספת' שבחתי ואע"פ שעכשו פוסט היזכר בשרפמינין שהמנו' סתם ל'חבורו' יפרע לאלו הדי' ה"ל'ת' וחולו' ומאור' ולדקה הרי רחוק נעת שזה לא היה נפירמינין אלא היה יודע במנהג זה שכן

בא אחד שאכל' שכשהיה דר נפירמינין לא היה מפרס' קופה של דקה חין ולומר של דעתם לזה ולפי זה נראה שחבור' הקברי' זוכה ברצועה הנפת' ונשארו נספקת' וחילי' ולדקה שאע"פ שאפשר לדון ולהויתר דקד' מכללן מפני שלא היתה חבורי' בפירס' נעת שהיה דר שם וקרי' הדג' לומר דמיקרי רגיל בחבור' ולא נה עדי דוק סתם תרומה בידה' אבורה ונגליל מותר' שאין אפי' גליל מכיר' את תרומה' הלשכ' ונדוהי מכירי' היו נה אלא מהוך שהיו רחוקה מירושלם שבהו אומרי' תרומה סתם לא היה דעתם לתרומה הלשכה

דוה היה אפשר לדמות' אלו לא היה זמן רב שלא ארונן מפרסיני' ונאמר זין לא היה חבורה דק' נפירמיני' אבל נכרון זה שעבר' עליו עש' כ"א לא היה נפירמיני' אף ראוי לקרותו רגיל בחותה חבורות שהיו בעיר כדרך שם כי כבר ביטלו לחסוד כי אפשר שנתהדדס הם חבורה או חבורות ועוד כי מני יודע אם היה זכור הרגיל' החבורה שבהם שזמן נפירמיני' אפי' רוח' הכרעה מנוחתה זין אותן ד' חבורות אלא חזר דינן לשול' דדייני ויהו שידלו התלמידי חכמי' שנעיר חין או אהת מארבע חבורות הדין יש לדון בה

אלא היה דעת המנוה קרוב אליה או שאינה לריבה כ"כ מעות וכיוצא בדברים הללו ואותה חבורה יוחזה מכלל החורב חבורות וחין לומר שיש תקנה בדבר שני העיר יחלקו המעות לאותן חבורות כמו שירנו כדי ללאה מכל ספק מדאמרינן ורשאים בני העיר לעשות קופה ממהו שזה לא נאמר אלא בדבר הנמסר לבני העיר אבל כדמוסך דקה וממנה בהגזרים פרעיים לא ולפיכך לא מנאמי נזה דרך אחרת וחין לחלק ולומר דהכל לא שייך למימר שודא דכי אמרינן הכי ה"מ היכא שהמנוה לא היה דעתו אלא על אחד כי הייא דכ"כשי לנזיבה אבל כן הרי נראה מחזיק העד האחד שעמד לפניו נעלה שדעתו היה לעשות ההנהגה לכל חבורות פירמינין שהרי שאל כמה הם ולפיכך לא שייכא בכלן שודא משהו דודאי אלו היו שני עדים מועדים נזה היה נוסף זה הספק אבל כן חין אלא עד אחר שאינו קם למנון ויש לנו ליתר אחר לאון הלוואה שהוא עשה ההנהגה לארבע חבורות ושיכח בכלן שודא וכמו שבחתי' ומ"מ אם המנהג בעיר שהקבל מבנים החבורות אם כולם אם מקצתם והם רגילין נזה חזר הדין למה ששינוי רשאי בני העיר וכו' ויהיה הדרך יותר טובה מויתר מכל ספק שקבל מרפמינין יחלקו הכותה בכל החבורות חלק

יושבי על מדין השוכני ביהלים נעע השם לחירה ולתעורה לבורות את בני ישראל נעביר ישמרו פקיו וחורמותיו ינלווה דראונה חני מתהלל לפני כבודם כמשה השמתי על מה שנשאלה מוחת הנפילה מאישערי מלך המדבר כי לא ידעתי שאתם פסקתם הדין כאשר הודעתני עתה שאלו ידעתי היתה מטיב אלו שכבר הורו זקנים מומחים ומזכיקים והטיעון אחר מעשה נ"ד שלהם לא אמר ולא כלום אבל הנכבד הנזכר על אלו שמכם והגיד לי כי חס דוליס לעמוד בל דעתי נזה ועל כן הסנתי שזה ההנחה היה שנשאלתי נזה והוא שהנחה שכללה שזה המנוה היה ממונה הקברים ולפיכך דייחתי לומר לנ"ה כמו שנת' בחבתי' יחלק ק ולומר דהאם אפי' שמוציאים שזות אבל הכא יתרון מזהו עמי מרגילות וכמו שנה נכתבם חינו נראה כלל המנות דקה לא עדיפה מענות קבורה ארבעה מנות קבורה עדיפה עמי מינה שהרי גדולה מנות גמילות חסדים מן הדרקה כמו שאמרו ו"ל שזה נגופו וזה נמונו וקבורה שאם מכלל גמילות חסדים יש לה יתרון על גמילות חסדים הכולל דהא אמרינן נ"ה ואלו מציאות בה זו קבורה ונכרינו חינו גמילות חסדים ומפיקין לא נכריה אלא ארן חינו לפי כבודו הרי שנתנו יתרון לקבורה על שאר גמילות חסדים אע"פ שהוא גדול מדרקה דוקן ואינה לפי כבוד הע"פ

אפ"ס שאינו חייב בגמילות חסדים קיבל קצורה ו עוד דסחמא שנו בחוספתא ינתן לאותה בית הכנסת שהוא רגיל בה דכיין דפקסו הרין כך נסתם משמע שאין לו לעיין אלא מנהי אמת מבתי כנסת גדולה מחמתה אם נענין ורוו התגלה או שהיתה נריכה ממון יותר שלעולם דעתו של אדם קרובה אלל כנסת שרגיל בה וכן לכל מה שרגיל בו * ועוד שאע"פ שחירות הלדקה לריכה מוזן יותר כמו כן נודריה מרובין וחירות הקברים נודריה מועטים ולפיכך אם המנוה היה קבר* אינו רואה שאוכל להוליא חבורת הקברים וכלל החבורות *

ומה שכן בכתבכם דודאי המנוה היה יודע מנהי מירפיניין דהא חזינן גני מחאה דאמרין חנך חנרא חית ליה חין מכבודם אינו רואה לו עיני כלל דמחאה דמחאה אינו מעשם כגדון וכאמר נודאי שמע המחזיק והוא ליה לאזדקורי בשטרו שאפי' העידו בפנינו ערי המחאה שהם לא הגידו לשום אדם מחמתו ואין חזקתו של מחזיק כלום והיינו טעמא מסוס דטעמא של חזקה הוא שכל שלא מיחא בעל הקרקע הדבר מוכיח שמכרו או נתנו וכיון שאין ריעות נטענת המחזיק מסוס דטפי לא מודה בשטריה אנו מעמידין הקרקע בחזקתו ולפיכך כל שניחה בעל הקרקע אפי' שאנו יודעין שלא בא בלאוני המחזיק מחמתו מחאה ואין זה עיני לנדון גללו וכן מה שאמרתם שאין לכתוב על עדות השעלה גיסו מאי שטרי משה מפני מה שכתב הרב אלפסי ז' בפרק זה גזר דמי שגוה נעת מיתתו בפני קרוב לו ורחו' מנניו עדותו פסולה אינו רואה זה הוץ מכבודכם לפי שאפילו לדעת הרב ז"ל עדות זה אינו נובע לקרובו שהרי כבר נתברר על פי עדים אחרים שהוא חייב לתת סך ממון יודע לד' חבורות ואם ינתן לחבורה אחת או לאחרת אין כאן נגיעת עדות כלל והוא ליה כההיא דפרק חזקה הבתים מי לא עסקינן דנקיטי אגר ביתא וקיימי ואמרינן למין כתביה וזה נראה נרור מלמד מה שיש לדון על דברי הרב ז"ל :

ומ"ס כבר פחתם שאין זה מכרע לענין הרין הגמור לפי שאין עד אחד קם לממון אלא שהוא מראה פנים שהאמת הוא כך שדעתו היה לחבורת הקברים וזה עוזר לענין השדוא כאלו היתה חבורת הקברים נופית נשדא ולפיכך דעתי על הגר שהנחה השאלה לפני שאין להוליא חבורת הקברים מכלל החבורות אבל עתה נכתבם ראיית שנסתה עטין הנחת הנדון לפי שגזיה שנסאלתי בו נסתה היה מונח שהמנוה היה קרנן ואמת ככתבם שיש הוכח* גמורה שלא היה קבר* שנשעת יליאתו לקצורה לא התנהגו עמו כמנהג קבר* כי מנהג העיר לכל קבר* שמת קרוב או רחוק שטשאים אותו הקברים

לכך לאע והם חפוי ראש פניהם נעמון כמתאבלים על חצרום ואומרים עליו לדון הרין נמקומות ידועים נדרך הקבר לכן שואלים על מי שמת ולינו כינר אליהם כי היה קבר' ודרך הקרובים החפלים נכבדו להודיע כדי שיעשו לו הכבוד כנהוג ולזה לא ראינו ולא שמענו שהיה איש פונה פה ומלפנך לומר קברן הוא אפי' שהתנהגו עמו כשאר בני אדם שאינם קברים ע"כ לשונם * וא"כ הוא יש כאן הוכח* גמור שאינו קבר' כי ההיא דאמרין נ"כ דכחבורת אלמנה מאי קדתי לה ניסתי כלומר שכל שלא נהגו עמה כמנהג הנחלות הדבר נויכח שלא היתה נחולה * **ועוד** עשימם חזוק לרביכם שהוגד לכם אנשי אמנה ששמעו מפי איש א' מקהל פירפינייאן

שהיה שמה נדרש נעת לואה המנוה ושאל ממוכבמה חבורות יש בפי רפינייאן והשיב לו ארבעה חבור' דקה ומאור ותלמוד תורה וחוליס וזוה הנשאל כשהניחאו לפניהם גמגס * וגם שהוגד לכם כי אחר העדר המנוה בא מאי שטרי משה לפני ברורי הלדקה להתפטר עמה * ועל זאת הכהנה יפה דנתם חזקה עליהם שאין יולא מחמת ידיכם אלא דבר מחזקן אבל מ"מ לריך להתיישב במה שכתב אלי עתה שנית הנעלה מאיש* משה שהמנוה מסר נכסיו בידי הקרובלאשת המת וכל נכסיו היו מעושי וזעין וחלומת השליש הזה הדבר חלוי לומר לכל מקבלי העובנות אשר היה בסך יותר מחמס מאות חמשים לנו וקוששו לכם תנן כי לא יסיקו הנכסים לפרוע דרוביח אשחור ע"כ לשוננו * וא"כ הוא כיון שצידו נאמן לומר קבר' היה ועלה נדעיהו שאלחבורת הקברים נדר ראיית בכתבכם כלשון הזה ואין להאמינו מהיהא דזה הכלל כל שצידו שזה אין צידוע"כ * ואתם היודעים מאי זה דר אין צידו *

גביר בעל הבכונק קטרסי החבמי' הנשאי' אשר שם קונטרסך נענין השאלה ששאלת מוזני נביאותי פה נדבר החבור' ואני במקומי אני עומד על הגר שאלתי צוהוא עש"ה הנחה שהמנוה היה קבר' ועל זה הלכדעת' או דעתי עתה אלל הס הודיעוני שלא היה קב' ונתנו לזה הוכח* גמור' כמו שחראה נכתבי שכתבתי להם ועל זה הגר אין ספק שיפה לנו וחזקה עליה* שדבר השם נפיהם אמת אמנם עם כל זה אם הדבר ציד השלים הוא נאמן אבל הס כתנו לי שאינו צידו ומה יסלי עוד נדבר זה והרי המשיב אינו יכול להשיב אלא על גר הנחת השאלה ואני ידעתי החכמים הנשאי' ההם גדולים נחכמה ובייאת חטא והם יודע כי לו ידעתי שיאל פסק דין מלפניהם על הדרון לא השכתי כי מי אנכי שאנא אחר פסק דינס **יב** **יב**

זה שופם עיה שכתב מלח' ווסה מאי' ששאו בכתב' להכתבו' על אשר חזר מלינו הראשון וכל' שכל חסם יכול לטורר אם יחידו וון הימנח הרחשון

אבל גביר נעלה ידעת שנתת אלי נשמת לכתוב דעתי ולכתובם ולכתובך כהנתי כמונח על מה שכתבתי :

עו כחבת

לאה נשאת לראובן זה עשרים שנה או יותר וקיים לה נשטר כתובה מנה מדרבנן והוסף לה מדליה חמשים זכובי של זהב והודה שהנכסה לו בנדוניא מאה זכובים של זהב דאחריות כל נכפי ונקיין גמיר ולא הפקידה שטר כהנחה ביד רחל קרובתה ועבשו מת ראובן נעלה בלכתו דרך וליני' אה והנה הנפשה לאה הנוכרת שטר בהנחת' מרחל שהפקידה איתו בידה ורחל החזירה איתו אה קרוע וחמוך נראש נוסח שטר כהנחה שנהוג לכתוב בכתובות ניום פלוני בנך וכך לבריתא עולם למיין שאינו מוכין כאן במתא פלוני דעל נהר פלוני מותנה חיך פלוני החתן דר' פלוני אמר לפלונית כלתא דנח' פלוני הוי ליה אחרת כדה מהי וישאל ויאמר אפלה וחוקיר ואזין ואשרנס ימיבי כהלכת גוברין יהודאי' דפלתין ומיקרין וזנין ומפרנסין כשיהון נקוט' והכינא לבי ע"כ חסר מנפח הכהוג בשטר הכתובה וזה הקרע החסר אינו נמא כלל אבל כמו' נשטר בכתובה ולניאח אירו דא וכו' וזני החתן ודאפי' לה מדליה ל' זכובים של זהב וכו' ורבי גדוויא דהנעלה לה מאה זכובים של זהב וכו' וקבלם עליו ועל יורשיו אחריו ועל כל נכסיו שקבה ושיקבה וכתי' בסוף וקניא מדוד חתן דהא לאירו דא אחתיה על כל מה דכתוב ומפרש לעיל קנין שלה מנפח ומתוס נה דוד החתן דה אנרה שמיחל' וזה לחתום ומתו' שני עדי' כשיס' שמו' קיום לחמיט' עכשו יש אומרים ששטר כתובה זו איני' שיה כלום לגבות בה מנכסי נעלה לפי שהוא שטר קרוע ואמרין בפרק גט פשוט נקרע פסול נחקר' כשר ומנ' השונה לר' א"ש ז"ל שכתוב דווקא כשאי' יכולין לעמוד על הקרע אבל הוא בסתין או ממילא אבל אם ניכר שנעש' בסתין ולא נעשה ממילא כדאשרי' שטר ליקרע ככפלו אע"פ שאינו שמי וערב פסול וכתב נעל התרומה הא דכר בשאינו קרוע קרע ד"ד דווקא כשהוא מעירה קלחו אל קלחו אבל אם נקרע ממש לשנים גרע טפי מקרע ד"ד ופסול ע"כ' ולפי זה פוסלין שטר כתובה הנוכר

ומקום התורף והיינו סם המלוה והלוה ע"כ - **היררכך** הכא לא נקרע כי אם הומן לבד דשם האם והאשה הרי הם כתובים למטה וקנינא מדוד חתן דקן לאורו דא הינתייה וכל שאר חיזוק השטר והשטר והקנין וכך הכתובה והכלוספות והנדוניא וחייתא העדים ושכרה לחתום ואין חקר כי אם הומן לבד הומן אינו מועיל כי אם לגבות ממזעורדי אבל מזני חרי' בלא זמן מגבא גבוי ושטר זה אינו נכנס נגדר שטר שנקרע הואיל ולא נקרע כי אם הזמן לבד ושע"פ שנחקך מקום הזמן אינו נפסל בנך ואפי'ו בגעין שכתובו נכס חממים זמן אחרו כפי' דגשין גזייה לזמן ויהינה כיהליה מאי ופירש רבינו חננאל ז"ל דאי גזייה כשר הוא וכן כתב הרמב"ם ז"ל דגזייה לזמן כשר ומסלין איתיה נגט זה לכמתלה וקו' הררר וזה נמקום שתקום חממים לכתוב זמן אי גזייה כשר נמקום שלא תקנו אלא שהמלוה או נושים בכתובין ויהגים לכתוב זמן כדי לטרוף ממשועבדי כ"ס נודאי דלא מפסיד בגזיית הזמן לבד ומה שכתבו הר"ם ז"ל ונעל התרומה ז"ל אפטר שלא כתבו אלא שנקרע נמקום כל התורף אבל לא בזמן לבד ויש מי שחושב שמה שום הנתי היה כתוב נראש השטר כמה שנקרע ואינו נמא וזהא אינה ששאל דהא בעינן שיחזור מעיינו של שטר נשיעה אחרונה ואם היה שום הנתי כתוב נראש השטר היה נוכר לנפיק ע"כ דבריך :

תשובה

דעת הרמב"ם ז"ל כך הוא ראוי פליג ארבע יחידה ולפיכך פסק כאיני דהוא בחר' ולפי זה שטר שנמא קרוע אינו נכס' אלא אם כן הוא קרוע שמי וערב אבל דעת הרב אלפסי ז"ל אינו נראה כן שכתבן לדרב' יהודה ולדאניי בהלכות אלתא משמע ליה דלא פליגי וכן נמא לרבינו האי' גאון ז"ל בהשנה וזהו טעמה וששאלתם שטר שנקרע דלא נקרע ד"ד ומלא קרוע' ויאשר הוא חומר כי העכברים קרעוהו והכתוב חומר לא נקרע אלא מפני שפרעמיו דינא מאי' הכי חזינן דמלתא פסיקתא הוא דאמר' רבין נקרע פסול נחקרע כשר ונורחי' חפסינן לחומר' רבין' כרבי יהודה בין כהניי' אם נמלא כך או כך פסול ואם יש נקיעו' שמי וערב אע"פ שאינן מכוונין חיישינ' ולא מגנינן דיה אבל אם נקרע לבד אחר שלא נמקומו מן המקומו' שחמר רב יהודה ואף אינו נקרע שמי וערב ור' איהיה שנפרע ליכא לא חיישינן ומגנינן ניה ואם אכשר שהיה קרע ד"ד והוסף על קרעיתו והגדיל כדי לערער נדנדי' חוששינן ואין מגנינן בו כלום ע"כ' הנה שהוא ז"ל פונד דאניי' לא פליג ארבי' יהודה ונכל גוונא מינייהו מפסיל'

וכן

לשונם שכתב אבל אם נקרע לבד אחר שלא נמקומו מן המקומות שאמר רב יהודה נעשה לרבי יהודה כל שלא נקרע ארבעת' עדים אינו נמקום ומן

שטר אלא נמקום מאיזון מקומות שכתבין לשופרם
 דשטרם כשר ואין תיבש' שמה תנאי היה בלי פליג שאינו
 מקומו ומתאן אמת לומר לכיולא נזה :

עו עור

כתבת מעשה ניצחא אחת שהלכה
 יבמה להתיירה לעיר בוגיאם ממלכות
 קאשטיליא והביאה גט תליה כתוב בתמוס
 כשנחלה כמזוה ובהלכה אלא שהיה כתוב בו
 כך ביום פלוני לתרם פלוני בשנת ה' אלפים
 ונאה וחינע לנריחא עולם והיה חסר בו מנין
 שלשים וגם חולקים נזה ים אומרים שגט זה פסול
 שהוא מוקדם מול' שנה והרי הוא כשטרי טוב
 המוקדמים שהם פסולים ויש אומרים שזה הגט
 כשר ומעשה נ"ד קיים הוא דודאי מוכחא מלחא
 דשכתת הסופר היה שלג מנין הל' שהרי נודאי
 כל בני העיר יודעים שנעלה היה בחיים היום שבע
 שנים וא"כ היאך נהלה בשנת מאה וחרצה אלא
 ודאי שכתת סופר היה ועוד שגט תליה אינו עשה
 עיקר היתר שהתליה היא הנחתת לשוק וחינו
 אלא לעדות בעלמא שנעשה המעשה * וכן כתב
 הרמב"ם ז"ל שהוא מנהג והילכך הזמן נגזר תליה
 אינו מעלה ומוריד דאפילו גביעין שתקנו זמן דיוקא
 משום נח אחרות או משום פירות אצל הכל ליכא
 למיחס שמה יחפה וגם משום פירות נמי ליכא שהרי
 אין הינם זוכה בפירות שלה עך שייבס אותה וכמו
 שפסק הרמב"ם ז"ל ונודאי די לומר טופי היה לחלוץ
 וקדוב לזה כתבו בתוספות בשר ר"י ז"ל בפרק קמח
 דע"ז :

תשובה

נראין הדברים שהיא מותר' ליבש
 דמתי דתנן שטרי חונ המוקדמים
 פסולין לא שהן פסולין לגמרי שלא כאמין נמה שכתוב
 בהן אלא לומר שאין עושין בהם מעשה שטר לערוף
 מן המשועבדים אבל מנני תרי מגבי בהם וכן פירש
 רש"י ז"ל בפ' אי וכו' נכח ונגמרא מני התם הכי
 מוכח דאמרינן אלא הא דלמור ר' יוחנן גורה שמה
 יגבה מוזמן ראשו' כימא לא יתן ליכתוב ודאי דמשו'
 טעמא דלא יתן ליכתוב לא פסולין ליה אלא דלא גני
 ממשועבדי אבל מנני חרי גבי דומיא דעובדא
 דפרדיסא דהתם דפשיטא לן דכמלוה על פה דמי'
וכי תמא הכי גבי מנני חרי והרי העדים
 פסולין הם שהקרינו הוזן כבר תרלו המפרשים
 ז"ל דמשכתת לה דנדר שהם עשוין לטעות בן
 ומעתה כיון שאנו מואמינן נמה שכתוב בשטר כל
 שהעדים עשו דנדר שהם עשויים לטעות הרי נדרון
 זה נחנדר לנו שהתליה נעשית כהוגן וראוי שנאיש
 אותה ואין לנו לפסול מעשה כ"ד זה כמו שאנו
 פוסלין גט מוקדם אע"ג דהכא נ"ד איכא למיחס
 שמה

זמן או נמקום תורף פסול ואפשר שדקדק בן מראמר
 מקום עדים ומקום זמן ומקום תורף ולא חמר מקום
 עדים ומין ותורף ועוד דאי חתא דבעינן שיהא נקרע
 בכל המקומות הללו לא היה לרד' לומר מקום הזמן
 ומקום התורף שהרי הזמן בכלל התורף הוא כדמוכח בפ'
 כל הגט אלא ודאי לכך פטרו לומר שכל שנקרע בזה
 ממקומו הללו פסול ומעתה נוי יגבה ממוון הפך מתשוב'
 רבנו האי גאון ז"ל וכ"כ שיש לחוש ג"כ לתשובת הר"ם
 ז"ל ונראה שדקדק בן מנשיין שנתקדש דמשמע מעלמו לא
 דקא נעי תלמודא חי זה קרע מוכיח שנעשה בכוונה
 וקא מפרש רב יהודה מקום עדים וכו' לפי שכל שהוא
 חוץ למקומות הללו הדנר מוכיח שלא נעשה כדי לפסול
 שאם היה כך בנקום עיקרו של שטר דהיינו בנחת
 מנוקמות הללו היו עושים כך שדך נהגו וכל שאינו כן
 הדנר מוכיח שנתקדש מעלמו ואע"פ שכתבו בנקומו'
 הללו עדין אפשר שנתקדש מעלמו כל היכא דאיכא
 לפסוקי מספיקא לא נגזבין ניה ואניי נמי דאמר שתי
 וערב היינו ג"כ לתת סימן להכיר אם נעשה הקרע
 מחליי אם לאו ולפיכך אומר הר"ם ז"ל שכל קרע מוכיח
 בנדרור שלא נעשה מחליי ואע"פ שבידו בלחון המוקדמו'
 ולא שחי וערב פסול לפי שהתנא לא הכשיר אלא נשיש
 הוכח' שנעשה מחליי זהו סברתו ז"ל ונודאי שאינה
 מוכרעת כל כך שהרי לומר שנתקדש כולל כל
 שהקרע מוכיח שלא נעשה כדי לפסול את השטר ובין
 שנעשה מחליי או על ידי אדם שלא בכוונה לפסול נתקד'
 מקרי ואע"פ שאינה נוכרעת ראוי לחוש אליה *

ומה שאמרת שאפשר שלא כתבו אלא כשנקרע כל
 התורף אבל לא בזמן לבד איני רואה לו ענין
 כלל דודאי אפילו נמקום שאינו פוסל כתב בן שאו נפוסל
 מאי איריא כשהדנר מוכיח שנעשה בכוונה הרי אפילו
 קצתו פוסל * וכן מה שדמית זה לגזייה אין ענין כלל
 דודאי אלו היה יודע שנתקד הזמן ממנו שלא בשנת
 פירעון או דבר שהוא פוסל את השטר אינו נפסל אבל
 כשיא קרוע נמקום הזמן יש לחוש בו שמתנות פירעון או
 מחילה נקרע ונפסל לפיכך איני רואה שיהא ראוי
 לגנוח בשטר ע"ה * אבל אם שכתבת גיט ספקלוהי מחמ'
 חשש תנאי והארים דחו זה לפי שרד' לחזור מעניינו
 של שטר נשיטה אחרונה ואם היה שום תנאי בראש היה
 נוכר לנפוק ע"כ * אם היה ראוי לחוש לתנאי זאת
 הדחייה אינה כלום לפי שלא אמרו לרד' לחזור מעניינו
 של שטר נשיטה אחרונה אלא לפי שאין למדין מהשטה
 אחרונה אבל לא לומר שיחזור נעשה אחרונה התנאי
 שהוא גרש השטר שזה דנר נעלה הוא אבל ודאי נכיולא
 נזה כיון שאינו מקום שכתבין בו תנאי אין לחוש בו
 לתנאי מראמרינן בתוספת' נפר' נתרא דננא בנרא
 שטר שיש בו מחק או תלוי מגיפו של שטר פסול שלא
 מגופו כשר כלומר שאם יש מחק בנקום שאינו גופו של

שמקיע המנוח ולא ישינה הנ"ד שיסנו על כך והכי מוכח מהאי דאמרין נפ' השילה למה לי למחי עדים ולמה לי למחי דייני הו' קמ"ל דלא שח דכתיב בלשון עדים וחימיו דיינים ולא שח בלשון דייני' וחימיו עדים חלש שטר הפרסנו' הוא שעושה המעשה שחם לא היינו לדיכין חלש לעדות בלבד שנמסרו הדברים לנ"ד שישעיהו דמהני ולפיכך כתב הר"ם על הא דאמר בתם דבנן דני רב אשי מסרו מילי להדרי בלשון הזה הלמריי חכמים שלוו זה את זה ומסרו דברים לתלמידיהם ואמר מוסר אני לכם שכל חוב שיש לי חלש פלוני שאגבני כל זמן שארז' אינו לריך לכתוב פרוסבול מפני שהן יודעין שהשמטת כספים בזמן הזה מדבריהם ונדברים בלבד היא נרמית ע"כ *

שחח יתפה עליה נמלקות דיהמה לשיק דלאו הוא דליקין עליו ולפירות כמי איכא למוחש שאע"פי שהרמב"ם ז"ל כתב שאין לינוס פירות אפילו נכסי לאן ברזל לא נקובו דבריו שכיון שחם מזה יורם מהלידת מיהת למה לא יאכל פירות מהלידת ונמלא שיש לחוס לפירות כמו שיש לחוס נגט מיקד' ואע"כ הינו דומה לגט שכבר כתבתי שטרל גט מוקדס אינו חלל שאין עושין בו מעשה שטרל חבל מ"ו עומקין כלל מה שכתוב בו ונגט כיון שאינה מתגרסת חלל בו וזה אין עליו תורת גט ושטר נמלא חלל מתגרסת כלל חבל כאן החליטה התירטה וכיון שאנו שחמיכין בה כדמוכחא הדיא דשטרי חוב המוקדמים שגיבין בהן מפני חרי נמלאת אשה זו מותרת *

אלא שריך לרקק בזה מרחנן בנפ' בתרא דשניעית פרוסבול המאחר פסול ואמאי כהי שנכתב זמנו חלל כראוי כאמים בו שנמסר חוב זה כבר ולא יהא משמע לאו קושיא היא חלל היה הפרוסבול מעיד שנמסרו השטרות לנ"ד אין הכי נמי חבל הפרוסבול אין ענינו כך שגגן זה לא הו"ך כלל לתקן דמוסר שטרותיו לנ"ד מהארייתא הוא ותקנתו של הלל היחה נמוסרת מילי בלבד ונכחאי גונא משמע שטר הפרוסבול עממו הוא

הרין דבריו מוכיחים שתקנתו של הלל כתיבת פרוסבול היחה ולפיכך פרוסבול המאחר פסול לפי שהשטר הוא שעושה מעשה ואין בו דין שטר חבל כאן החליטה היא המתרת * וזה מה שרצה דעיני נדרון זה * ומכל מקום חס הדבר יודמן שיתוקן המעשה נ"ד קודם שתנשא הנה זה טוב ואם לאו אין ראוי לעגנה בשביל זה :

רוח ה' נסי נוספה כי אשר ראיתי תשובת הגאון רבנו נסים משיבות נפש השואל מחכימת פתי מתווספות מן העבר אשר השולבו סם מתנשאות עד שמי מרומים ננועשה הדפוס הזה להרים נכת קולי להשמיע לעם כמה גדולים מעשי נסים אשר מרומי' שכתבו נדעתי הרחב' כגובה חלל חובל לה מלאה לשובי לגדלה כי לו דומיה חבלה וכותלי בית מררשו יוכיחו נבדשו ויאר חקפו ויאר גבורותיו יעידון יגידון מה טוב ומה יפיו אך אמרתי אשירה נא שירת דודים להעיר לב הנאים לקנות לזכות למדפיסים אשר נדבר רוחם להולילו לאור שלמות חכמה ירדו מחוקקי' בעט ברזל ועופרת ועפרות וזב הולילו ולשים העקוב למי שיר ישר כחם שהגדילו והאדירו התורה השם וזכר כאשר זכו לעשות ספרים הרבה אין קץ עד עת קץ הפלאות יתבררו ויתללנו הדברי' הפתומים החתומים חמן :

נאם הגבר מניחו נשל ולא משל כחו כשל לא נח ולא של חסם והנחשל הכהו ה' נגלית על השל יצחק דלאטא' הפרווינסל

ועל המחוקקה המיושר נשאו משלו ושר :

עורו רועים	שועו שועים	על כי יודעים	מנו פסים
משפט כלא	לעם יגנה	מי עולה	עליו חוסים
אין עוד נביא	אלי נביא	אנשי ריני	מדין נסים
לוני כי מן	האל רחמן	מאכיל מן	עושה נסים
לנו ספר	אמרי ספר	אחות מפר	בעיט נוסים
על כן לקנות	שלחו מות	חס נרות	ההיו נוסים
מה שהורה	השיג אורה	הגאון ר	בנו נסים
יצחק לאט"ש	השיר לטש	כי לא נטש	המדפיסים :

ואחר השבח לרוב ערנות נשלמו חללות ותשובו' הגאון רבנו נסים * לוימי שובנו להשלימים ויכנו להתחיל ספרים אחרים ולהשלימם : נדפסו פה רומי רנתי על ידי השופטי' יצחק נכמ"ר עמנואל דלאטא נ"ע ונבינון נכמ"ר יוסף דרניינו יפ"ו ומאשרו ונעונו בלא חילוי ונביתי והמשחל נמלכה שלמה נכמ"ר יצחק דלאטא נ"ע ונעלל המלח' בעשרה לחדש שנט שנת רננו לדיקי'

כי ראה

ראינו כמה דברים חלוקים נובעים מפי המעיין המתגבר בהם הגאון רבנו ניסים ז"ל
 בתשובתו אלה ואפי' על שאלה אחת על כן חסדנו להרעים גם את המדרגה מ'וס
 הלו על כל דין ודין כפי הלכותו וכפי ענינו להראות למעיין במספר התשובה וסימן הדף וסימן העמוד
 להעין לא ייגע ולא ייעף למצוא חסדו ומוצקו ויען שהכפל בכל דבר עומד למדעים ולאחר
 לקור' חסדנו לכתוב לנדר המספרים שיהיו שלשה והראשו' ירמוזו מספר התשובה כי הדין שימצא בתשובת
 הראשונה כחוב על המספר הראשון ה' ויהיה פרושו שדין זה תמלאהו בתשובה א' והמספר השני יורה
 מוספר הדף שבו ימצא דין זה כי אם היה הדין נדף ב' נכתוב ב' אחר א' מעט רחוק ובהפסק נגלה למען
 יצין הקורא שהוא נדף ב' והמספר השלישי יודיע העמוד בתוכה חלפת הלשון המבחרת הדין וכתב
 נפרטה מושעת מן השני כי נהמלא ראש הדין צעמוד ד' נרשום ד' במספר שלישי גם תמרגו לעוררך
 שהדיני' הללו לוקחו מלשון התשובה ולא מלשון השאלה רק נקלטים ונמקום שמלאנו שהגאון בתשובתו
 על השאלה אשר וקיים דברי השואל כמה שטען על אחר מהחלקים כמו שמלא שאלה ה' שהשואל כתב
 נגד מחיר הנש היין ועל דבריו קבעו מסמרו' כי מלאנו בתשובה הגאון דף כ"ז שיטה י"ג כלשון הוב
 וכל מה שכתבת לדחות דבר זה כדין וכהלכה כתבת ואחרי תבין מהמעט הרבה והסם יאיר חסדנו
 וחשך כל עור בתורתו הקדושה ויגלה עינינו ונביטה נפלאות מתורתו אמן :

דיני תלמיד תורה ותלמוד חכם

שאלה	דף	עמוד
ח	ח	ד
ע	מז	ח
לח	כג	ג
כו	לז	ח
עג	מג	ב

מי סביר להקדש חבור' חולים יאחר נדר אחרו גרר לת"ת מי יזכה
 חשפי' אין לסמוך כמה שמפלגין צאוננו זה להחיר אסור לכתחלה מחוד שצדמין
 מלחם למלחם מ' נדרר שפט המנהג להחיר כדאי פלפולנו לסמוך עליו
 חפי' איסורו רבנו דוסה של תורה נשג' ואל תעשה
 גם זה בתשובת
 גם זה בתשובת

מנהג טוב שחס נודע שכבר פסק ובור' חכם מופלג ומוחזק על דין אחד של
 ליוקק על הדין ההוא אם לא ידע שר'גום לדעת דעתו נדרון ההוא ועל כן
 היה מתנבל הגאון לאחרים שבור' שלא אמרו לו שהורו הם כשנשאל
 אם חכם פסק כפי המונח יכול לכתוב כנגדו בשני המונח
 וטוב להתנבל לנעל הדין וכן תמצא שעשה הגאון ז"ל
 חלמידי חכמים שלוו זה מזה לנעל שמישת כפסי' סגי שימסרו מיני לתלמידיהם

דיני תערובת

ע	מח	ח
ע	מח	ח
ע	מח	ד
ע	מח	ד

כל שערב גופו של אסור לא אמרין זה וזה גורם אלא דווקא כשגורם האסור
 אין יסם גופו או אם שם גופו נמצעל
 אי חזיתא מלחא היא ראי' להתמיר בה כאלו תערב הגוף
 ואי חזיתא לאו מלחא היא אין להתמיר בה כגופו של דבר
 זה וזה גורם זה נכר וזה אינו נכר גרמת הנכר הוי העקר

דיני תביעה והלוואה

י	י	ח
כ	יג	ג
כ	יג	ד
כ	יג	ח

המלוה לחברו והלוה אין לו אלא מעות או עסק וכתנן לאחר אין על המלוה על
 האחר כלום אי ליתניהו צניניהו המעות הכן או העסק
 הלוהו על משכון המלוה נעשה על המשכון שומר סכר
 כשהמשכון פאבר צאונם הייב הלוי לפרוע חסונו והמלוה פטור מלשלם המשכון
 ונחתמן מלוה בשבועתו שחאבר צאונם המשכון
 מה שאין אדם מוריש שבועה היינו דווקא שנת לוב תמלה ואחר מת מלוה
 או מכר חבל אם מכר מלוה או נתן מלוה שכבר קנה לוקח וקנו יורשים קודם
 חיוב שבועה שאחר כן מת לוב אין משנעין הלוקח או הורש אלא שבועה
 שלא ידע שהוב זה פרוע וירשי לוב חייבין לפרוע

מראה מקום

שאלה דף עמוד

אע"ג שאין נרעין מנכסים משועבדים אלא בשוועה אם מת המלוה או מכר חובו לא דייני' ליה כמוריס שוועה מאחר שאם היו נכסים בני חורין יכול לנכות בלא שוועה לא מלוה בשטר שיש בו כאמנות אע"ג דמת ליה בחייו ואחר כך מת מלוה לא דיינין כמוריס שוועה
 אי נשחענד לויה למלוה ולנאי כחו אין יכול למחול שונ כשמכר שטרו הלואה דליה זה הכאה כלל לויה לא מנינו השליש שנידון מעות צעין ויכול להכחיש לאמן גם על שאר עיניו השליש' נגד התובע במגו עה מוסר שטרותיו לז"ד מדאורייתא אין משמע הלל תקן דנמסרת מילי לבד מהני לבטל שמיטת כפפים תלמידי חכמים שליו זה מזה במסירת דברים לתלמידים סגי שמיטת כפפים נזמן הוה מדרבנן

ג יח
 ג יח
 א לח
 ד מג
 ח מה
 ג מו
 ג מו
 ד מו
 7 מו

דיני תפילין ומוזוה

אין תולין בתפילין ומוזוה וטעמא דבעו סדר בכתיבה תפילין ומוזוה שכתבן כתיבה גסה ככתיבה הנהוגה בס"ת תולין בהם ואם הכתיבה דקה כנהוג גם אין תולין
 דס"ת שהשמיט הסופר פסוק או תיבה ויח' זרקה בין דף לרף לפי הגאונים הראשונים כראה דכשר דתלו עטמא דתולין לפי ס"ת אין לריך זו סדר בכתיבה לפי הגאון השמטה כזו דרקה בין הדפי' מוסלת שהיא כתובה שלא כסדר ואין היתר תלייה תלוי אלא מפני הכתיבה הגסה בדין זה נסמך במנהג שנהגו ע"פ גדולים

א כד
 3 כד
 3 כד
 3 כד
 3 כד

דיני תנאי

דבר מותנה לא חל עד שיחול התנאי כשהדבר כמותה נמשך אחר התנאי והתנאי קודם לו אין חלות המותנה לא אחר התנאי אבל אם אחר התנאי אין סוס מותנה יתוויב שיהיה קודם התנאי ולפעמים התנאי מרובק כלומר שכולל יותר מדבר אחד כמו אם תפטר אשמו דבר אחד וכולל דבר אחר ולא ישאר נמנו ולד ונמשכו תחזיר ממון הנדוניא
 תנאי של שיעור בכתובה שיחיה ולד של קיימא שלשי' יום לא משמע ל' יום אחר מיתת אמו אלא כל שחיה שלשים יום סגי המשכן שרה על מנת שיחזור ויחזור אסור דהוי רנית קלוה מתנה ארם להיות כשומר שכר וכשאלל ולהתחייב באחריות המגשר בתנאי שתאלל חזיר לא הוי מתנה על מה שכתוב בחריה דהיא עקרה לאיסור

ג יח
 7 יח
 7 יח
 7 יז
 7 מג
 א מד

דיני שבועות ונדריים ונדרי וחרמות

המזכה מנה לעניים חייב לקיים מדין נדר או נדבה כל נדרי לא יועיל בנדר נובע להנדין בני הנורה מה כל אחד הוא בעל דבר נדר הנודר ולא יועיל כנגד החנורה כל נדרי קונס עיני בשניה היום אם אישן למחר אסור היום דלא מודהר בתנאיה קונס אכילת פירות אם ארמץ מותר עד שירמץ דלא חל איסור עד דתל תנאי הנשבע שלא לעשות אלא בהסכמת פלוני ופלוני ולא על דעת רבים הוא לא יועיל לנשבע על דעת רבים שאלת הרבים היתר על דעת רבים לא הוי פחות משלשה הנשבע שלא לעשות דבר אלא בהסכמות פלוני ופלוני ולא על דעת רבים הוא אבל לא שחפס עם דעתו

א 3
 3 3
 3 3
 7 יח
 7 לח
 7 יח
 7 לח
 ג יב
 ג יב
 ג יב
 7 יב
 המודר

מראה מקום

מח

עמוד	דף	שאלה
ד	יב	} י"ב לה סה
ד	כג	
ד	לע	
ד	יב	י"ב
ח	יג	י"ז
ח	יג	י"ז
ט	יג	י"ז
ז	יג	י"ז
ז	יג	י"ז
ח	טז	כ"ז
ח	טז	} כ"ז לכ
ח	כ	
ח	לז	} כה לה
ח	טז	
ז	כ	} כ"ז לכ
ג	כג	
ז	טז	} כ"ז לכ
ז	כ	
ח	טז	} כ"ז לכ
ז	כ	
ז	טז	} כ"ז לכ
ח	כז	
ח	לז	} כה לה
ח	לז	
ח	כ	} לב לכ
ח	כ	
ד	יט	} לב לכ
ד	יט	
ד	כח	} לב לכ
ד	כג	
ג	יט	} לב לכ
ז	כ	
ג	כג	} לה לה
ג	כג	
ח	כג	} לז לה
ז	כג	
ג	כג	} לה לה
ג	כג	
ח	כג	} לה לה
ח	כג	

המודר הנאה מחברו דאין מתירים אלא נפניו דווקא' להנאת חברו

וגם לפי קצת לריך שיגור נפני חברו
הנשבע או נודר שכל פעם שישאל על הנדר יהיה כשישנו האיסור אפילו אמר וכן לעולם
נהיות הנדר על דבר אחד נבלתי חלוק אין לומר שלא חל הנדר עד שיתיר לו חכם
וכן לעולם אינו אוסר לאין תכלית נדרר אלא חשבינן ליה כנשבע פעם אחרת
שאי אפשר שלא יהיה קצנה לנדריו

הלכה למעשה נסדר נהג הגאון בהית' מי שנדר כמה פעמים
אין לחוש שיהא הנשאל מפני ממון וזווי דיהבו ליה כמי דאין לו חרטה
דנועיקרא לעקור הנדר היכא דאמר שאלו ידע מה שגורס לתרעמו והוא
פתחו בחרטה שלא היה נודר

הנחר מנדר נסדר כפי הפעמים שהיה נסודר נעת שנשאל אפילו יבא
עדים או יורה הוא שיותר פעמים נדר מאשר התירו לו אין חשש' בעניינו
אשה שנדרה או נשבעה עד"ר שלא להתקדש אלא ברשות פלוני יש להקל
ולתמיר ממנה טעמים לבאן ולבאן

נדר שהודר עד"ר אין לו הפרה אלא לנדר מצוה ולר"ת אפילו לנדר מצוה אם
לא שהיה טעות נדרר

לר"ת על דעת רבים סתם יש לו הפרה אם לא יפרוט על דעת פלוני ופלוני
לרננו האוי ז"ל ורש"י עד"ר ונפני רבים נעיון כרי שלא יהא לו הפרה

וכן ענייני נדרים ואיסורים דבר חמור מאד לריך התיישנות

מסקנה על האשה שנדרה שלא להתקדש אלא ברשות פלוני איך ראוי להתנהג

אף כי היתר הנדר ונטולו הוא לנדר מצוה מ"מ נעי הפרה והסרת חכם והחולק על
זה טועה והתופס על המתיר בלא התרה כדן הפס

אף כי אין שנוע' חלה על דבר מצו' מפורשת נחור' מ"מ חלה על מצו' שהיא מדרש חכמי'
המודרת שלא תשאל אלא בהסכמת פלוני והוא להסכי' נכסו איה שאל ממנה ממון אם
יש לחלילה לתת לו שאלתו נלי עכונ הזוג הוי היתר הנדר שלא לד"מ ואם אין ידה
מסגת הוי היתר לר"מ

הא דאמרינן על דעת המקו' אין לו הפרה לא הוי אלא על התורה והמצוות

וכשהיתר הוא לנדר מצוה אפי' נשבע על דעת המקו' מתירי'

תולה נדרו בנדר בטל נדר ואין לריך שהלכת חכם
נעל בכספי אשתו וכו' ובעל משכני' אוסרי' ומדירי' הנח' על האחר' בנכס' ההם כל זמןן לה
המקדיש ירי אשתו הרי זו עשיה ואוכלת והמזוג"כ חולין אם לא שיאמר בפני'

יוקדשו יריה לעושיה' דלא הוי נדר שכל' אלא הוי כמקנה דק"ל לפירוטו

קיומנות אלו ימי רחפטי אפי' במאי דלא תמוס הקדש

שותף אינו אוסר נחלר שאין נה דין חלוקה תשמיש נהוג להעשות

בנועה להתקרב לא"י אם יש לה היתר ושראוי לנרות עהיתר'

הנשבע עד"ר אחר ונמלא אותו דעת בטל אף שבנועה נעלה

הנשבע לעבור המלוה קרוב לומר דאף היתר אינה לריכה

מראה מקום

כט

עמוד	דף	שאלה
7	ו	ד
א	לג	כ
ג	לג	כ
7	מז	עב
7	מז	עב
7	מז	עב
א	מז	עב
א	מז	עב

להיות הדבר נשל סופרים אזלין לקולא
 בעיני סויר נמזוי או בעיר סיהא אסו' לעלטלנו ולא יהיה ככלל בהיתר הערוז וסגי
 בעיר מנזרות הנכרים
 שני ישראלים האוסרים זה עלזה אין ערוז מועיל להחיר ככר של נכרים שיחשב
 כיחיד הרר נז
 אין להכשיר מנזי פחות בשני ראשיו למקים אסור לו בלתי וקור' לנד לא ררי' לעשו'
 לירת פתח מכאן ולתי' או קור' מכאן
 כשמזוי קטן פתח' לנדו' כרי' לרא' הקטן שאינו פתח' למזוי הגדול' המעורב לעשו' לור' פתח
 ולרא' חומר' יתר' שמלריך לחי וקור' בכל שני ראשי המזוי הקטן וזור' פתח בעקמימו'
 כשנמרץ מית מהמזוי אם נשחר גדור שפה מעכבת לעבוד נקבל אין נריך מקון אחר
 זחילו נריך לורת פתח
 היאך עישי' הלורת פתח נמזוי

דיני שלוחות

עב	מג	ב
עב	מג	7

אסור לשנות מדעת המשלח ותמא לא אמרינן סנה השליח דלא חייסין ליה
 שיעבור על איסור
 בשמפקיד מקבל כל הריוח נפקד לא הוי לא שליח אעפ"י שקבל אחריות הקרן

דיני שטר

יד	יא	ג
כג	טו	7
כז	טו	7
כע	יז	א
כע	יז	א
כע	יז	א
לא	יח	ג
לג	יט	א
לג	כ	ג
לג	כא	ג
לז	כב	7
לח	כג	א
כד	לו	7
סד	לח	א
עג	מג	ב
עה	מד	ג
עו	מה	7
עו	מה	7
עו	מו	א
עו	מו	א
עו	נד	א

שטר שכתוב בו שיחאר לאשה ולר של קיימא שיחיה שלשים יום אין לפרש שיחיה
 בשלשים יום אחרי מות אמו אלא כל שהיו לו שלשים יום כשמת ואפי' מת מיד
 אחר אמו סגי
 אין חושסין לשטר מאוחר היכא שלא נתנרר בודאי ואדרבה דחיקין נפסין כי
 היכי דלא נימא דמאוחר הוא
 טופס שטר איסור קבלת קרוזין בלי רשות מלוני
 שטר שיש בו רבית מפורש כשר כדי לגבות את הקרן לרשי'
 יש חילוקים עליו כשהרבית מפורש בשטר
 אבל אם הרבית מפורש בשטר אחד כשר לכ"ע
 שטר שיש בו לאמנות מועיל לטעור מדיו מורים שבועה אפי' כשמת לזה ואחר מת מלוה
 טופס שטר נעשה כדי לחקון שלא יוניחו קול קודשי' על אשה ושלא תתקדש
 אלא בנזון אמה וקרוביה
 טופס מעשה צ"ד לחקור על מות בעל אשה שתלא מעגונה
 אע"ג רק"ל חזקה אין העדים מעידים בשטר אח"כ נעשה גדול המקנה אין הדבר נרור
 כל כך שלא יוכל לשרער
 שטר עולה בש"ג הוי מהלוק' ישנה והדעת נוטה שהוא כשר
 טופס שטר שבועה על חברים נכשעו יחד לעבור היס ולהתקרב לארץ ישראל
 מה שהורגלו בני אדם לכתבו אעפ"י שלא נכת' כמי שכתב' דמי
 כשכתבו בשטר שנשמענד לוזה למלוה ולבאי כוחו וכן הרגילות שוב אינו יכול
 למחול אם מכרו
 אעפ"י ששטר שיש בו רבית נכלל עם הקרן ולא נקרא מוקדם מפני הרבית
 שלא בא זמנו עדין
 אין לשון השער עיקר אם יש עדים מועידים נגדו במלוה בשעת מיתה
 להרמז"ס ז"ל אין קרע פוסל בשטר עד שיהא שתי וערב
 ודעת האלפסי ורננו החיי"ז"ל דכמו שקרע שתי וערב פוסל בן פוסל קרע הזמן ושאר
 דברים שאמור רבי יהודה
 לרא"ש קרע פוסל אם מוכיח שבועה בכוונה כמו נספין
 שטר שירוע שנכתב הזמן ולא נסנת פסול ואפי' גט כשר
 אם יש חשב תנאי שנקרע פוסל ואין עענה שיהא נחור בשיעה האחרונה

מראה מקום

נ	דף	שאלה
עמוד	יז	כט
ח		
ג	כה	מא
ג	כה	מא
נ	לו	נו
ז	לו	נו
ח	מא	ע
ח	עג	עג
ז	מג	עג
ז	מג	עג
ז	מג	עג
ז	מג	עג
ג	מג	עג

ואם מפורש הרנית נשטר אחר הראשון מהקדון כשר לכ"ע
המוכר או ממשכן דבר בתנאי דלאי מחרמו וזו דליהדר לא הוי קנין ויחזור אפי' הפירות
שאכל דהוי רינית דלוריהא כל שכן אם מחלת המשא ומתן ועיקר' הוי הלואה
שטר שיש בו רינית גובה את הקדן ואין קונסים
אם יש לחוס להענע מהלואות לכדרי רבנית מפני עיקור מצוה מהחזרה
הגאונים' חילוקים על דעת הרמב"ם דחשב מצות עשה להלוות לכדרי רבנית ואמרו
דמלוה עשה היא שלא להלוות לישראל יתר על הלאו
גזל למר מחד וצדעיה מסמנים שגזל מאחר אם יש שנת סמנים על הזמר
פרשו התוספות דרך לתת מעות לחברו להעט' ויהיה חייב באחריותם ולא יהיה רנית
לדין שירשה השליח לשנות אם ירצה שאם לא הרשהו אסור לשנות ולתת מעות לשליח
על מנת שאם ישנה יתחייב באחריו' לא הוי רבית אף כי הרשהו לשנות הואיל שאם לא
ישנה לא יתחייב

לאו רשימה לא שייך אלוה אלא לאו דלא תשיך ולאו לפני עור
כשנתן מעות להתעסק לחברו בתנאי שאם ישנה כדברי התוספות לדין שישראל
שמרשהו לשנות שאם לא כן עיבדי' שניהם
בשכל הריוח למפקיד אע"פ שנתחייב נפקד באחריות המעות לא הוי רנית
ואפילו פרע שכרו אם פרשו שנתן לו סך מבורר נשכרו ולא יקח דבר מהריוח

דיני קדושי' נשואי' בתובה ונדוניא

שיור בתובה בתנאי שלא יהיה הולך שלשים יום לא משמע שיתיה אחר אמו שלשים
יום אלא כל שהיו לו שלשים יום מעת לדהו חי שלשים יום הוי
ממון נחון ליד שליח לאחריו' נדוניא חשה לא חקרו נלאותיה הקיימים אפי'
היה עדין בעין איתו ממון עלמו כ"ש אם התעסקו ממנו ונחלפו אלו באחרים
בלאות הם כלי האשה שהכניסה לבעלה ועדין לא נלו מכל וכל אלא במקפת
כלים שאשה נמכסת לבעלה גופם קבו לאשה בענין שאין הבעל יכול לדחותה במעות או
בממון אחר ועוד איכה למאן דסבר שאין הבעל יכול לזכרן
ממון אחר שמכסת לבעלה אפילו נתן לאחריות ואפילו היה נעין גופו קנוי לבעל ואין
לאשה על הבעל רק שעבדו עליהם ויכול הבעל לדחותה בדבר אחר
המתקדשת בשטר של אימורי הנאה חלין הקדושין
אשה שאשרה על נפשה שלא להתקדש אלא נרשות פלוני איך יתנהג ויסדר החכם
שכולל להתקדש
האומר קדשתי אשה פלונית בפני עדים והלכו להם הוא אסור בקרובותיה והיא
מותרת לכל אדם
נקול קדושין לדעת הרמב"ם ז"ל לא חיישינן אם לא שיהיו הנועדים אויבנים
ששמעו משנים שהלכו להם שנתקדשה בפניהם וראוי המעידים מחמת אירוסים
ושמעו קול הנרה גם כן
ולבעלי תוספות סגי נקול קדושין יהיו שנים מעידים כל אחד מעיד ששמע מעד
אחד שהלך למדינת הים שנתקדשה בפניהם אע"ג דלא הוושנים עדים ששמעו
משניהם אלא אחד מפני אחד ואחר מפני אחד וכפי זה חוששין לקול
אבל בעד אחד שמעיד ששמע מפי שנים הסכימו הראשונים ז"ל דאין לחוס ואם
נחוש נזה הוי חומרא יתירתא
נער שנועיד מפי עד אחר נלך ודאי פשיטא דאין לחוס דלא תמיר ראשון משני
ואף שיהיה הקול אם לא נתקדש בה"ד קודם הארוסים אין לחוס בו
חך אם התקול הקול קיד' ארוסי' ונתחזק אפי' ארוסי' לא חיישינן
רחוי לגדולי העיר ולסמוכים לה להכות נשטר מותר המוניח קול של קדושי' לעגן נת
ישראל שלא כדון

מראה מקום

עמוד דף טלה

אין לחוש בסבוכות אלא באתרא מיהא דמיעוטא מקדשי והדר מסבלי נקפדה גמורה
 שהיו מקפידים לשלוח סבוכות אה לא קדשו
 אף אם יקפין לכספי קטן ויתום לכמות אשה מכוס חיינה כשמוחה אין נוקקין
 דבעל חינה
 אף כי באשה לא נעשית על פרייה ורבייה שתנשא לאיש מזוה עושה
 עקר מזוה כשאי אשה נמיי שהיא חפלה זו
 בעל יכול לאסור להחרים קרקע אשתו ולהקדים ידי אשתו כשיאמר בפירוש יקדשו
 ידיה לעושיהם
 בעל נכסיו אשתו נעו הרשאה ואי איכא פירא בחוועא לא נעו הרשאה
 אין האיך רשאי להניח אשתו וללכת לו
 מי שהיא ממקו' אחר וכשאם אשה אינו רשאי להוליח משם
 אפילו לעלות לארץ ישראל אינו רשאי להניח אשתו עגונה בלא גע ומה שאמר הכל
 מעלי' לארץ דווק' שתאל בלא כחוב'
 נכסים מועטים תנאי כתובה דמוין הכנות קודם לירושת בניס זכרים מכל מקום
 מה שכתרו אפי' במעטלים אצל אם הם פעוטות עדין לא עשו כלום להפסיד
 מזונות הבנו'
 כתובת שומרת יבם שמתה
 וחוספת של יורשי הנעל
 נ"מ שפלו כשהיא שומרת יבם הם של יורשיה
 נכסי לאן ברזל ונכסי מלוג שפלו כשהיא חתת הנעל מחלוקת רשאי והגאונים
 נכסי לאן ברזל שמוחק הנעל עושים כדברי הגאונים נכסי מלוג עושים
 כרש"י שהיא מוחזקת
 חרס ר"ג שלא לשאת אשה על אשה אין המקום גורם
 כשהתר אשה לבעל לשאת אשה אחרת אם למי שחל עליו חרס ד"ג דלא
 בעי היתר
 יש לשפק שמה נעשה גם לתקנ' האיך ואין להתירו בהית' שלה
 חרס ר"ג פטת תקנתו נכסיה אשה על אשה נדרפת ומכני נרפת יודעי' היאך
 פטת ולהם המשפט להורות זה
 שומרת יבם שמתה ואפי' היה תנאי שיור שליט נדונייא שיחויב בעל להתויר ליורשיה
 מי"מ לא חל החיוב על היבם כי הנעל התנה הם תמות בחייו ולא מתה ונעל התנאי אצל
 אם הירגלו לכתבו בכל אשה כמי שנכתב דמיי
 יבמה שנפלה לפני יבם קטן אין לה מזונות והרולה לזונה נתינת עושה עמה לפניס
 משורת הדין
 כתקדה בנאות אין לחוש לקדושין
 הנושא אשה נמקום שמינו מקומו יכול להוליאה משם
 קדשה עלמה וקדש' אביה וביגרת לפניו דין זה נגמ' קדושי'
 הנשבע על תנאי שדוכין שנין איש להצרו אין מתירין לו אלא לרעת חננו
 הנשבע לקדש אשה מאלו ומד זמן פלו' אם נשבע אחר זה שלא לקדשה חלה השנועה
 בכלל ויתירו לו השנייה לנד

דיני קניין ומקח וממכר

ק"ל אין חרס מקנה דבר שלא בא לעולם
 המוכר פירות דקל עד שלא באו לעולם יכול לחזור בו
 אצל אם הקנה הפירות מעכשיו קנה
 הנותן מחנה אפי' לבנו בשטר ואפי' כתב קנין לא זכה עד שיגיע שטר ליד המקנ' או שיהיו
 העדי' תופסי' בשט' בעדו
 הלכה דקנין פרות לאו בקנין הגוף
 המוכר שדה ופי' שבשכיל דבר זה מוכח ולא נתקיי' הדבר בעל המקח

העוכר

מראה מקום

נב

שאלה 77 עמוד

דיני נאמנות

7	יב	ח	אין לחוש בעד אחד שמעיר אפי' באיסורי כשמוכחישו בעל הדגור לפי דאינו נאמן
ט	יג	יח	נאמן מליה על משכון בשבועה שנאחד המשכון באונס
ג	טו	כד	עד אחר בלא הכחשה נאמן אפי' באיסורי דאורייתא
ג	טו	כה	התורר בדבר נחמן בדגור אחר אלא א"כ תדגורו להיות מומד לע"ז לחלל שנתח
ג	טו	כה	נפרהסיא
ג	טו	כה	חסוד בדגור אחד נאמן על של חצרו ואינו נאמן על שלו
ד	טו	כה	נכחי מל"ח באיסורי דרבנן ואפילו בפתח ייבן נאמן אבל דין זה אין מורין ואין מוחין
א	מה	עה	השליש שבידו מעות בעין שבידו לומר שאין לו נאמן על השלישיות במונו

דיני גרה וטבילה ומקוה

ח	לג	נט	האש' שנמלא רס בתו' הספל ונשפתו כשטמילה מי רגל טהור'
ח	לג	נט	האשה שנמלא חלץ אדום כשתכה בחוך הכלי של מי רגלים וכן כשדוקת עלמה אח'
ג	לג	נט	שהשתינה נמלא אדום בעד טהור'
ג	לג	נט	רוחה ממחמת חמשים מחלוקת גאונים' אם נודקת בשפופרת מ"מ לדגרי הכל אם מלאה
ד	לג	נט	טהור טהורה
ג	לט	סו	אע"פ שהינדנא אין חולין בנכה באיתו מקום היינו כשהדס דומה לדס נדו' אבל
ג	לט	סו	נדס משונה בעלמותו ולא במרהבו חולין'
ג	לט	סו	מקוה שנמלא שלס וטנלו נדו' טהורות אם היה מוחזק שהיה שלס
ג	לט	סו	אע"פ שהדגרים נראין שחפלו אחר' לא בעינן מ' טאה בטובל במעין' אלא סיהא כל גופו
ג	לט	סו	עולה נדו מ"מ טוב להחמיר
ד	לט	סו	אם המקוה מימיו לפעמים חסרים ופעמים עולים אם מוחזק טבא לפעמים נפחות מנו'
ח	מ	סו	פאה אע"פ שיעכשו שלס לפניו אין טבילה מועילה שנעשית בימי הספק
ח	נו	סו	הטובלת חפלו פניה כבזשים בקרקע לא הויא חלינה
ח	נו	סו	אסור שחקפל האשה עלמה קתה על קתה כשטובלת

דיני נשים להתירם בשוק אם מייבום ואם משאר ערוה

ח	ה	ג	עד המעיד שמת פלוני נשעה הדגור לא מהימן עד דאמר מת וקברתיו וכן נמלחמה וכן
ח	מז	עה	במים
ח	ה	ג	יש חולקים ואומרים דלא בעינן שיאמר וקברתיו
ג	מז	עה	לא בעינן וקברתיו ממש אלא כל שיאמר דגרים נרורים די
ח	ה	ג	מחכוון נכרי אין עדותו עדות להתיר אשה
ג	ל	מז	מומר לעברה ואפי' לע"ז כשז"ל בת נאמן להתיר אשה
ד	ה	ג	כשהנכרי מכיר האיש שמת אין לריר לומר וקברתיו לכ"ע
ג	ה	ג	מל"ת שאינו מחכוון להעיד אומר הדגור בקשר לפניו או לאחריו מדגרים אחרים
ג	ה	ג	שליח הויאל ושייד נמלחא לאו מל"ת הויא
ד	ה	ג	אפי' במל"ת לריר לדעת שהאיש ההוא דר סס היכא דשכיחי שיירות
ג	יד	כא	כותבין אגרה מורר על שומרת יבם
ג	יד	כא	הנודרת הנאה מיבמה נחיי בעלה כופי' היבם לחלוץ
ג	יד	כא	הנודרת הנאה מיבמה לאחר מיתת בעלה מנאקשים מונכה שיחלוץ לה שלא לעגנה
ד	יד	כא	אבל אין כופין
ד	יד	כא	הוא הדין נחיי בעלה אם נכתובה לעקור היבום מעליה
ג	כא	לג	אע"ג ההכלל שאין מעידים על איש שמת עד שמיירין שמו ושם עירו כל שמעיד
ג	כא	לג	בדבר נרור שאי אפשר לקפק באחר אע"פ שלא הוזכר שמו אפי'

מראה מקום

נג

עמוד	דף	שאלה
א	מד	עה
ב	מד	עה
א	עז	כו
ד	יע	לכ
ד	עז	כו
ד	יע	לכ
ג	כג	לח
א	לו	נו
ג	נוג	עג
ד	מד	עה

תנו לחנודה

אם יש ערים ב' מעידיים שכוונת הנותן כשהוא מצוה בחליו היתה כנגד מה שנת בשער הלוואה הולכים אחר העדים

דיני מצוה סתם

כשהאשה מתקדשת עושה מצוה אע"פ שלא נלעוטה על פריה ורביה דבר מצוה הוא

המעגן אשה שגדרה שלא להתקדש אלא נרשותו כדי שירלנו בממון עושה שלא כהוגן

אפילו איסורא דרבנן דוחה של תורה בשב ואל תעשה

מצוה גמילות חסדים עדיפה מזדקה ומצוה קצורה עדיפה מגמילות חסדים

דיני מחילה

אפי' מחילה לא חיילא דבר שא לא לעולם כ"ש קנין אחר

תרומה דאפי' דברורא חיילא לא חיילא דנש"ל

מחילה קודמת לחוב אינה תלה על איתו חוב המאוחר אע"ג דלא הויה מחילה אלא

אפקועי שבדורא מ' לא תלה ונשום דלא בא לעולם בעת המחילה ואפי' חיה

המחילה כללית שמוחל כל חוב שיעשה הנמחל לזכות המוחל ואין תקנה למוחל

חוב שלא נעשה עדין

המקנה שטר חוב לחבירו במעמד שלשתם לפי החוספות אינו יכול לחזור ולמחול

זהרמ"ט הילק ואין עעם לרבנו

הגאון סובר כהראב"ד שאם נשתעבר לווה נפי' למלוה ולנאי כמו שזכר אינו יכול

למוחל אם מכרו

דיני מנהג

בענין המסים הולכים אחר המנהג ואפי' שלא כדין

להכריזת הקהלות מקבל מעות מחבנו כנגם תחתיו לחיוב המסים ואפי' מהמחויב

כבר נשעבר

כלי עץ חס לריבין החדת נסרים עם הנגוז כך אחר המנהג

כשהדס חסו בעיר מנהיג איסור לעשות סייג למורה ונוהגים על פיו בני עירו

בכנו סייג דין ההו"ך ממנו למקו'

כשב' ד גדול בגליל מחדים על גלילותיו עליהם ועל זרעם לא ילא מכלל החרס

מי שהוא או מזרעם בנאיתו מן המקום שאין לרון זה כדין מנהג

בני מקום חייבים לנהוג כרז גלילותיהם ואפי' הפא דרבי' חולקי'

כשפטס המנהג בעיר שהנודר סתם יצורר דעתו על דבר דיני בני העיר כפי

המנהג אבל מי שאינו דר בעיר אין דיני כפי המנהג אלא כפי דעתו

כשנוהגין מנהג מה נחוק עדה מה מי שלא התנהגו עמו כמנהג העדה הויה

הוכחא שאינו מכלל העדה הויה

דיני מניקת חברו ונ' חדשים של הבחנה

מי שנתנה ננה להניק שלש חדשים שלמים קודם מות בעלה מותרת ליכשא אחר

ג' חדשים רהבנתה

כושא מינקת חברו קודם כ"ד חדשים יוליא ננט

אין לפרוק להתיר כושא מינקת נכמה חזוקי' יעשו לחיקון הולד ואם נשא יוליא ננט

אבל אם ארס לנר די בהפרשה

אשה עומק' נפלגש לאיש גריכה לכמת' ג' חדשים של הנסנה

ד	י	יב
ד	י	יב
ד	לו	נח
ג	מ	סח

מנכה

מראה מקום

חזונה אינה לריכה להמתין ג' חדשים

דיני מורדת בין במאים עלי בין בבעינא ליה ושאר טיגנות אשה תיבעת גטת

ה	יא	ויג	הסכמת האחרונים ועליהם ראוי לסמוך דלעולם אין כופין הנעל לגרש חפי'
ה	לח	לכנ	דמורדת דמ"ע שלא כדעת הרמב"ם ורש"י
ד	יא	יג	באומרת מאים הרמב"ם ז"ל כחזן נועלת בלאותיה בין תפסה בין לא תפסה ולרשב"א
ד	יא	יג	דווקא מה שתפסה
ד	יא	יג	וזמורדת דבעינן ליה ומוזערתא להרמב"ם כועלת מה שתפסה דווקא
ד	יא	יג	להרשב"א מורדת דבעינן ליה חפילו תפסה הפסידה
ד	יא	יג	אין מכריזין על מורדת דאמרה מאים עלי אלא על מורדת דבעינן ליה
ד	יא	יג	האומר מאים עלי וסאלת כחוב' חושש' שמא עיניה נכנה נאחר
ג	יד	לכא	אע"ג דאיכא דפליגי מ"מ ראוי להורות הלכה למעשה
ג	לו	לסא	דכותנין אגרת נורד על היבמה
ג	יד	כא	יבמה שגדרה הנאה מיבמה דינה כמורדת דמאים

דיני בלאים

א	כע	מה	נגדים שזאו מחיף היס וממדינת מוחזקת שעושיין נקנעום כשרים לכלאים
ג	לו	וכו	לומר גמלים ולמר רחלים שערפון זה זבה
ב	לו	לכע	ואהר ערב פשתן אס רוב מן הגמלים מותר

דיני כפייה

ד	יד	כא	המורדה הנאה מיבמה דחיי בעלה כופין אותה לחלוץ חסר מות נעלה או נחיון ואי
ג	לו	כא	נחכונה לעקור ייבום מנכסים יבם לחלוץ ואין כופין
			כופין היבמה שחלוץ או תחייבם בכל עיני כפייה

דיני יד שלא בנדרים ושבועות

בן הסומך על שלחן אביו ידו כיד אביו

דיני יין וחומץ ובוסר

ב	ז	ה	להוליך נכרי ענבים לגת אסור
ב	ז	ה	תינוק בן יומו עושה יין נסך
ג	ז	ה	נכרי תשב ליגע בנדר אחר ונגע יין אסור בשתייה
ג	ז	ה	אעפ"י שלא נמשך מן היגיה לא נעשה מסקה אסור נמגע נכרו
ג	ז	ה	יין מבוטל שהיה תחלתו יין ביד נכרי אסור
א	ח	ה	יין ישמעאלים אין אסור אלא בשתייה ומשום חתנות
א	ח	ה	יין מבוטל אין בו משום חתנות
ד	טו	כו	בלי של עץ למקום שנוהגים אף עם הגנוב הריך מהדין חמת נכרים אין
			להתיר זולתם ונמקום שלא נהגו התרי נכרים בנגיב סגי
			יין אפי' הוא של ישראל כל שיש לנכרי מלוה על אותו יין וסייד זיה נכרי
			בגון כלהו דבית ישראל שמלאו עימד בדר הבור אי נמי דהוי עדין דבית
א	כה	נו	נכרי אסור אם לא יעמיד שומר דלא סגי בחותם
			אעפ"י שתינת דיכ"ייר אד"יב מקנה היין כל שלא פרע הוי במלוה על אותו
א	כה	מ	יין לנכרי המוכר מאחר שלא ינית הנכרי להוליך היין מנימו בלי פרעון אפי'
א	כה	מ	שינית להוליך לקונה אמיר
א	כה	מ	אם נשאר לנכרי המוכר החרלנים מלוה על אותו יין מקרי
א	כה	מ	אעפ"י שר"ת כחזן דשני חמיונות ביין כשומר אין דעת הגאון לבתר בשתייה
ב	מ	סו	שוטה נכנת דבית ומלאו היין יולא דרך נרוח מותר היין
ב	מ	סו	תינוק בן יומו עושה יין נסך וכן שועה

מראה מקום

נה

שאלה	דף	עמוד
טו	לו	ג
טז	ג	ב

לשתון החטין המזוקעות קודם הפסח ולשמרם עד אחר הפסח ובלבד שלא יאכל מהם בפסח מותר וכן למכרם לנכרי

דיני הפקר

המפקיר לענים לנד אינו הפקר עד שיפקיר לכל כשמיטה

דיני הקרש גמור מברק הבית ובית המקדש וקרבת ומעשרות וחלה

ג	ג	ב
ד	ב	ב
ה	ע	ז
ו	מד	עה

כל דבר שהוא בקדושה אסורה לזרים
 הקדש גמור כגון דרך הבית מותר להלוואה ברבית דאורייתא
 דבור ניהג בחולה לארץ דחובת הגוף הוא
 אין פסאי גליל מכוונים לתרומת הלשכה מפני שהיו רחוקים מירושלים ונקראים בלתי
 מוכרין בה

דיני הנאה

ע	מא	ב
ע	מא	ג
ע	מא	ג
ע	מא	ד

הנאה חזות' דלנעא בנדי רבנן לאו מלת' למ"ר דנעיין דלמר לא איפשיטא ולמ"ר
 איפשיטא מלתא היא
 בשביעית ובשלה אסורה חזות' אפילו הנאה הנאה לעינים
 לביעות והדלקת הכר לא בכלל הנאה ניהוה
 הנאה עעמא ודאי מלתא היא

דיני דיינות וערות סתם

יז	יג	ח
כד	טו	ג
כה	טו	ג
כה	טו	ג
כה	טו	ד
כח	טז	א

עד אחד בהכחשה פירוש שיכחשהו בעל הדבר אפילו באיסורי אין חשיבין בו
 עד אחר באיסורי' בלא הכחשה דאוי שיוצן שכבר פסקנו בהכחשה דאינו נאמן אצל
 בלא הכחשה באמן אפילו באיסורו דאורייתא
 לא ק"ל כר' מאיר דתשוד על דבר לא דכו ולא מעידו אלא כרבן שמעון בן גמליא דמעיד
 על של חנרו אצל לא על שלו וכן דן על של חנרו
 אצל אם מומר להכעיס על אותו דבר ולא לתאבון אף על של חנרו אינו מעיד
 דשקול לעדות הוא
 בכרי מל"ת באיסורים דרבנן עדותו כשר אפילו בשתם ייגן ודין זה אין מורין ואין מוחין
 דדין אל ידן אלא ח"כ בתישב דדבר ויהיה תמיד מצדאי הוראה כמו שראינו
 בגמרא ז"ל

כע	יז	ב
לג	כ	ב
לג	כא	ב
לד	כב	ב
לד	כב	א
לד	כב	ב
לד	כב	ב

לדעת אם עדי של רבית מבוררת חייל פסלותם על אותו שטר לנד לפי שאין להם
 הנאה בשמון או אם חייל פסלותם לגמרי על כל דבר הואיל ועדים דדבר של שמון
 הוו דנקראים עד חתום ואע"ג דלא לרן התועלת כ"ט שראוי להחמיר עליהם
 דחושאים במדר נגד החוק או דלמא לאו כולי עלמא דינא במירי שידעו דלא
 תשימון על העדים נאמר על כל זה לרין יישב ודריכות ועיון גדול
 עומס מעשה ב"ד לחקור עדים על מות בעל אשה להוציא מעגונה
 חוקה שאין העדים חותמים בשער אלא ח"כ יודעים שהמקנה נעשה גדול אינה
 כל כך ודאית ויכול לערער
 כל זמן שלא נגמרה עדותו חוזר ומגיד ומתקן עדותו ואם נגמרה אינו חוזר
 ומגיד ולכן נעדות דבשי חקירה אם לא נחקרה העדות ב"ד לא נגמרה ונעדות
 דלא בשי חקירה כיון שנתקבל העדות נגמרה
 אפי' דיני משונות בדין מרומה בשי חקירה ודרישה
 עדים החתומים על השער נגמרה עדותם ואינם יכולין להפק עדותם
 כל דבר שעדים מזויים לטעות בו יכולין לברר דנריכס ולא הוי חוזר ומגיד
 זריכים ב"ד להחמין ולעין בדנדיהם
 כל שהב"ד ימלין לכיון דבריו של עד שלא תהא עדותו מחכשת וכן דברי שני
 עדים נראין שמכתיבים יחד ולא יב"ד כל מה שאפשר לתקן שלא יגאל נעדות הכחשה

הדיינים
 טז 16

מראה מקום

עמוד	דף	שאלה	הדיינים או נדרי עבירות קונסים לפי ראות עיניהם שהסעה לריכה ולפי פרט הדור וכל שכן טעם לפחות עיני מלוה רנית
ג	כה	מח	אפי' בעדות על אשה שמת בעלה דלא נשיתן שיעיד נכ"ד אם העיד חזן לנ"ד
ח	ל	מז	חזר ומגיד ומכחיש נדריו
כ	ל	מז	אפשר לדון בעד שאמר ספלונית וקיקה ליבס ואחר מעיד שמת שאינו מכהי' עדות' בלא יודע הדין דעד ח' נאמן להחזירה
כ	ל	מז	כל טעות שמלוין העדים לטעות נאמנים על עצמן על זה
כ	ל	מז	במקום שאין שורת הדין לדרוש ולהקור העדים להוליא הדין לאמתו חוקרים ודורשים עדים האוכחשין נבדיקות כשרים בעדויות דלא לריכה נדיקה כגון נדרי ממונות וכגון בעדות אשה
ג	ל	מז	כל עקים שהאמינה חורה עד אחד הרי כאן שנים
ג	ל	מז	בפסולי עדות אזלינן אחר רוב דעות בין לקולא בין לחומרא
ג	ל	מז	פסולי עדות דאוריית' פסולי' גם בעדות אשה אבל פסולי עדו' דרבנן כשרי' בעדו' אשה
ג	ל	מז	כשם שיש שרות לנ"ד לגרות אחר מעשה כן יש שרות לנדות קודם מעשה
ד	לח	סה	והוא הדין להפקיר נכסים ואפילו לגזור מיתה כשהמחרים עלך
ד	לח	סה	אף כי יראה שהיבא שקבל אדם לידון לפני נכרים שיהא מותר כמו המקבל הדיושות לפי האמת אין הדין שיה שלפני נכרים יש עליו ליראתם
ג	מג	עג	שודא דדייני שייך במידו דאין הכרעה כמו שניה' קרוינים וכו'
ג	מד	עה	אע"פ שהעד קרוב או נוגע בדבר כשלא חל העדות כמה שנוגע ומעיד במידו שאינו נוגע לקרוב ולא על מה שהוא נוגע העדות כשרה
ח	מה	רעה	כשהעדי' מעידו' בענין שנראה כונת המלו' בשעת חליו נגד השטר הולכין אחר העדי'
כ	מה	רעה	אין עד אחד קם למזון
ג	מה	רעה	
ג	מה	עה	עד אחד עוזר לענין השודא לאמת דעת הנושא
ד	מו	עז	עדים שטעו בדבר שעשויים לטעות בו לא פסלי ולא כפסל השטר שהעידו עליו בכל

דיני גטין ומאונים

ח	ח	ה	בשמכירין האשה אע"פ שאין מכירין את הבעל ממאנים
ג	ח	ה	ממאנת בפניו ושלא בפניו
ג	ח	ה	הרמב"ם ז"ל הנריך לכתחלה שיכירו גם הבעל
ח	כ	טו	מה שאמרו הטגרש אשתו ראשונה אפי' מוצתה מוריד דמעות דווקא במגרשה בעל ברהא אבל לא באינה רולה לעמוד תחתיו
ג	כג	לח	אפי' לעלות לאי' אינו ראוי לגרש אשתו בעל כרחיה שיש חרס הקהלות או חקנת רבנו גרש"ם ז"ל ופשוט אסורו
ד	כה	מב	אין כתיבת הבהרות נעירו ועירה נגע מעכנת ולא פוסלת כשלא נכתבו ומה שנהגו לכתבו לשבחא בעלמא
ח	כו	מב	אין דרך לכתוב על שם היחם דממחא אלא פלוני דמיו"קא על דרך משל פסם
כ	כו	מב	ולא נפירוש דממחא מיו"קא ואי כתב כן ואינו שם והוי סיבה שם עירו ופסול
כ	כו	מב	לא כתב שם עירו או שם עירה מעכב ופסול הגט
כ	כו	מב	הדר במקום אחד וכולד במקום אחר וכתיב גט במקום שולד לפי הרשב"א די
כ	כו	מב	שוכחין מקום הלידה
כ	כו	מב	חולק עליו הגאון וטויר שאין לכתוב מקום הלידה רק מקום עיקר הדירה אעפ"י
כ	כו	מב	שעומד במקום הלידה כשוכח
כ	כו	מב	גע שכתב הבעל שם חביו בשנוי פסול כמו במקום שיכתוב פלוני נר' אליעזר כתב
כ	כו	מב	נר' נכני"שתי

הדינים המבוארים בספר זה שעליהם נעשה המראה מקום

מאכלות אסורות	דיני	מ	תלמיד חכם ותלמוד תורה	דיני	ת
מחנת בריא ושכיב טרע	דיני		תערובת	דיני	
טובה קתס	דיני		תביעה והלואה	דיני	
מחילה	דיני		תפילין ומזוזה	דיני	
מכהג	דיני		תנאי	דיני	
מינקת חברו וג' חדשי' של הבחנה	דיני		שנועו' וכדרי' ונדוי וחרמות	דיני	ש
מורד' בין במאיס עלי בין בנטיכ'	דיני		שנת ויום טוב	דיני	
לי' ושאר טענו' אשה			שליחות	דיני	
כלאים	דיני	כ	שטר	דיני	
כפייה	דיני		שומרי' שכירו' שאלה שיחוף	דיני	
יד שלא בכדריס	דיני	י	ועסק		
יין וחומץ ובוסר	דיני		רביע גזלה וגנבה	דיני	ק
יישובים על הגאונים ועל הלכו'			קדושי' כשואי' כחוב' וגדונויי'	דיני	
יתומים	דיני		קנין ומקח וממכר	דיני	
חוקה לקהל וליחידים	דיני	ח	קטן חרש ושועה	דיני	
חמץ ומלה	דיני		קהל ומסים	דיני	
הפקר	דיני	ה	לקה ופדיון שבוים	דיני	א
הקד' גמור מדבק הבית	דיני		פרייה ורבייה	דיני	
הנאה	דיני		קמנין והוכחות	דיני	
דיעות ועדות	דיני	ד	מקיס וקנסות	דיני	
גטין ומלוים	דיני	ג	נאמנות	דיני	
בית הכנסת וספר תורה	דיני	ב	נדה וטבילה ומקוה	דיני	
ברכת הנהגים	דיני		נשים להתירן בשוק אם מייבום	דיני	
			ואם משאר ערוה		

תם ונשלם המראה מקום ת"ל עולם

על ידי הפועל הזעציר העוסק במלאכת הקודש באמונה נאם ליב בן כ'

אלי הדר ממיץ

על ידי הפועל הזעציר העוסק במלאכת הקודש באמונה נאם מאיר בן

כהרר משה לאנדויא ממיץ

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu